

APSTIPRINĀTS

ar Ilūkstes novada domes sēdes 29.06.2020.
lēmumu Nr.157 (protokols Nr.9, 9.§) "Par Ilūkstes
novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam
apstiprināšanu"

ILŪKSTES NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2020.-2026. GADAM

PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

SATURS

Ievads.....	3
1. Ilūkstes novada vispārīgs raksturojums.....	4
2. Iedzīvotāji un apdzīvojums.....	6
2.1. Apdzīvojuma struktūra.....	6
2.2. Iedzīvotāju raksturojums.....	8
3. Publiskā pārvalde	14
3.1. Pašvaldība.....	14
3.2. Kopīgo interešu teritorijas, sadarbība	22
3.3. Pašvaldības budžets.....	25
4. Sociālā infrastruktūra un pakalpojumi.....	33
4.1. Izglītība.....	33
4.2. Nevalstiskais sektors.....	42
4.3. Kultūrvide	45
4.4. Sports un aktīvā atpūta.....	51
4.5. Veselības aprūpe un veselīgs dzīvesveids.....	55
4.6. Sociālā palīdzība un sociālie pakalpojumi	58
4.7. Drošība un civilā aizsardzība.....	66
5. Ekonomiskā vide.....	68
5.1. Iedzīvotāju nodarbinātība un labklājība.....	72
5.2. Uzņēmumi.....	78
5.3. Uzņēmējdarbības atbalsts	87
5.4. Lauksaimniecība un mežsaimniecība	89
6. Tūrisms un kultūrvēsturiskais mantojums.....	95
7. Teritorija un īpašums.....	107
8. Dabas resursi un vides kvalitāte.....	113
8.1. Publiskie ūdeņi.....	113
8.2. Aizsargājamās dabas teritorijas un objekti	114
8.3. Dabas resursu izmantošanas teritorijas.....	117
8.4. Vides resursi un kvalitāte	117
9. Inženierinfrastruktūra.....	122
9.1. Mobilitāte un transporta infrastruktūra.....	122
9.2. Inženiertehniskā infrastruktūra.....	130
10. Attīstības rādītāji un īstenotie projekti	139

IEVADS

Ilūkstes novada Attīstības programma 2020.–2026. gadam (turpmāk tekstā – Attīstības programma) ir pašvaldības vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteiktas novada attīstības prioritātes nākamajiem septiņiem gadiem, izvirzīti rīcības virzieni un tam pakārtotie uzdevumi, kurus pašvaldība sadarbībā ar iesaistītajām pusēm ir apņēmusies īstenot novada un tā iedzīvotāju labā.

Attīstības programmas izstrāde uzsākta, pamatojoties uz Ilūkstes novada pašvaldības domes 2019. gada 31. janvāra lēmumu Nr.10 “Par Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.–2026. gadam izstrādes uzsākšanu” (prot. Nr.1, 10.§), un tā pielikumu “Darba uzdevums Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.–2026. gadam izstrādei”.

Attīstības programmas izstrāde veikta saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likumu, Ministru kabineta 14.10.2014. noteikumiem Nr.628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk arī – VARAM) “Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī” (07.01.2019. redakcijā), u.c. spēkā esošo Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām. Attīstības programma sagatavota, ņemot vērā valsts līmeņa, Latgales plānošanas reģiona, kaimiņu pašvaldību un Ilūkstes novada plānošanas dokumentus.

Attīstības programmas loma ir:

- ∞ apzināt un novērtēt pašvaldības rīcībā esošos resursus (dabas resursi, infrastruktūra, cilvēkresursi), piedāvājot skaidru redzējumu un risinājumus to efektīvākai izmantošanai;
- ∞ mērķtiecīgi plānot rīcības un investīcijas (t.sk. pamats pašvaldības budžeta plānošanai);
- ∞ sekmēt visa veida investīciju piesaisti (t.sk. pamats valsts atbalsta plānošanai ārvalstu un vietējo privāto investīciju piesaistei);
- ∞ sekmēt teritorijas atpazīstamību.

Attīstības programmas pašreizējās situācijas raksturojums ir viena no piecām plānošanas dokumenta sadaļām (Attēls 1).

ATTĒLS 1. ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS SASTĀVDAĻAS

Pašreizējās situācijas raksturojums tiek veidots kā sadaļa, kas parāda novada pašreizējo situāciju. Sējums tiek izstrādāts kā atsevišķs dokuments, kas var tik izmantots visiem teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem un ir papildināms vai precizējams pēc nepieciešamības. Pašreizējās situācijas raksturojumā pie katras jomas sniegts novērtējums no iedzīvotāju un uzņēmēju anketēšanas rezultātiem, apkopotas sabiedrības paustās vajadzības pakalpojumu pieejamības un kvalitātes uzlabošanā, kā arī viedokļu līderu paustais vērtējums un idejas no tematiskajām darba grupām. Sabiedrības paustās vajadzības kalpo par pamatu prioritāšu, veicamo rīcību un īstenojamo projektu definēšanai.

Izstrādes laikā veiktie pasākumi:

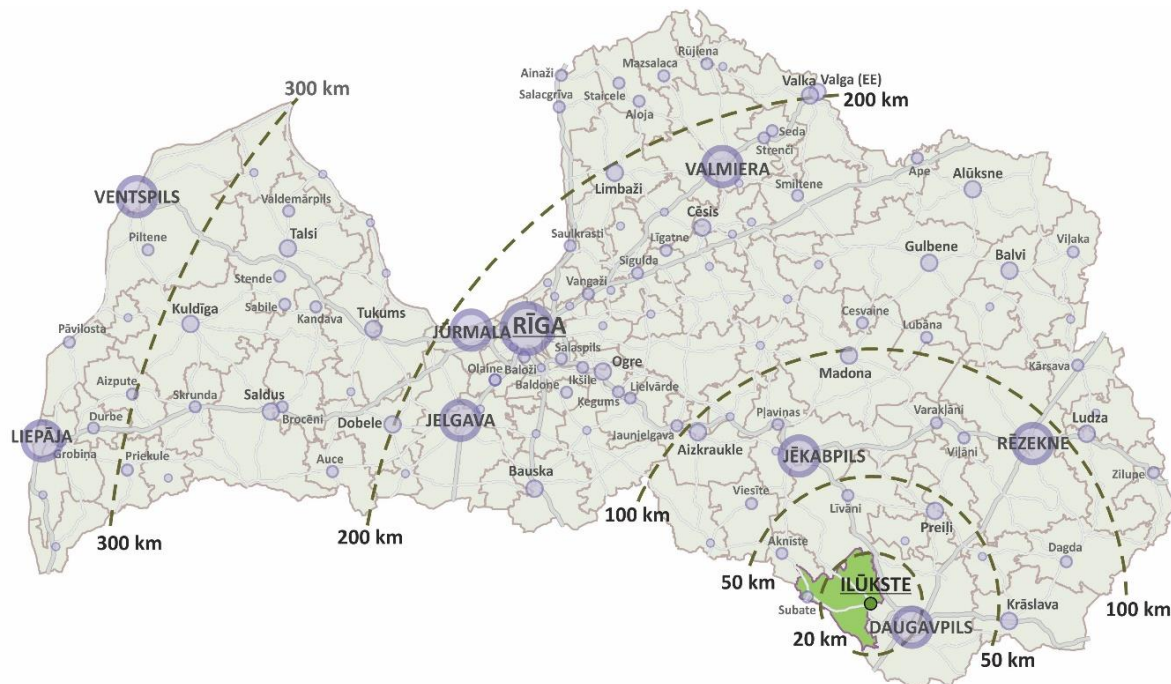
- ∞ iedzīvotāju un uzņēmēju aptauja; (pievērst uzmanību - visi rezultāti iekļauti šajā sējumā iekrāsotos laukos).
- ∞ tematiskās darba grupas (piedaloties gan pašvaldības speciālistiem, gan novada iedzīvotājiem; pievērst uzmanību - visi rezultāti iekļauti šajā sējumā iekrāsotos laukos).
- ∞ statistikas datu un publisko pārskatu apkopošana un analīze.

Dokumentā izmantotas Ilūkstes novada pašvaldības publiski pieejamās fotogrāfijas. Shēmu autors ir izstrādātājs.

1. ILŪKSTES NOVADA VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS

TERITORIJA - atrodas Latvijas dienvidaustrumu daļā, aizņem 646,2 km² lielu teritoriju¹. Novads ietilpst Latgales plānošanas reģionā, bet tā kultūrvēsturiskā piederība ir Sēlijai. Meža zemes aizņem 41% no kopējās teritorijas (26 273,7 ha), lauksaimniecības zemes – 46% (29 044 ha). (Attēls 2, Attēls 3)

ROBEŽAS - Rietumu daļā novads robežojas ar Aknīstes novadu, ziemeļu daļā ar Jēkabpils novadu, austrumu daļā ar Daugavpils novadu un dienvidu daļā ar Lietuvas Republiku.

ATTĒLS 2. ILŪKSTES NOVADA ĢEOGRĀFISKAIS NOVIETOJUMS LATVIJĀ

RELJEFS - lielākā Ilūkstes novada teritorijas daļa atrodas Ilūkstes paugurainē, kurā raksturīgs paugurots reljefs. Neliela ziemeļaustrumu daļa iekļaujas Jersikas līdzenumā, kur veidojušies viļņaini līdzenumi.

KLIMATS - gada vidējais nokrišņu daudzums Ilūkstes novadā ir no 650 līdz 700 mm. Vidējā gaisa temperatūra janvārī ir no -6 līdz -7°C, bet jūlijā +17 līdz +18°C. Bez sala periods ilgst no 150 līdz 160 dienām.

DABAS VĒRTĪBAS - novadā atrodas vairākas Natura2000 teritorijas - dabas parks "Dvietes paliene", vairāki dabas liegumi - Kinkauskus mežs, Pašulienes mežs, Pilskalnes Siguldiņa, Baltmuižas purvs, kā arī aizsargājamo ainavu apvidus Augšzeme u.c. Aptuveni 12 km garumā pa Ilūkstes novada robežu tek Daugavas upe.

SASNIEDZAMĪBA - administratīvā centra - Ilūkstes attālums līdz nacionālās nozīmes centram Daugavpilij - 25 km, līdz valsts galvaspilsētai Rīgai - 250 km. Ilūkste atrodas 30 km attālumā no Subates un 17 km attālumā no Bebrenes. Novads robežojas ar Zarasu un Rokišķu rajoniem Lietuvā.

IEDZĪVOTĀJI - 2019. gada sākumā novadā dzīvoja 6615 iedzīvotāji, vidējais cilvēku blīvums novadā ir 10 cilv./km². Laikā kopš 2013. gada iedzīvotāju skaits kopumā ir sarucis par 15%. Dabiskais pieaugums Ilūkstes novadā un robežojamos novados pēdējos 20 gadus ir negatīvs. 2014. gadā novērota augstākā dzimstība pēdējo desmit gadu laikā -75 dzimušie.

ADMINISTRATĪVĀ STRUKTŪRA - novada teritorija sastāv no Ilūkstes pilsētas, Subates pilsētas un Pilskalnes, Šēderes, Bebrenes, Dvietes, Eglaines un Prodes (bij. Subates pilsētas lauku teritorija) pagastiem. Lielākās

¹ Latvijas Republikas administratīvo teritoriju un teritoriālo vienību zemes pārskats uz 2017. gada 1. janvāri, VZD.

² Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

novada apdzīvotās vietas ir Ilūkstes un Subates pilsētas. Novada administratīvais centrs - Ilūkstes pilsēta. Ilūkstes novadā ir 12 ciemi, kuru statuss noteikts pašvaldības teritorijas plānojumā.

IZGLĪTĪBA – novadā darbojas 7 izglītības iestādes – pirmsskolas izglītības iestāde “Zvaniņš”, Ilūkstes Raiņa vidusskola, Bebrenes vispārīzglītojošā un profesionālā vidusskola, Raudas internātpamatskola, Ilūkstes Mūzikas un mākslas skola, Ilūkstes novada sporta skola, Ilūkstes Bērnu un jauniešu centrs.

KULTŪRA – darbojas 7 kultūras nami, 9 bibliotēkas un ap 15 amatiermākslas kolektīvi. Novadā ir divi muzeji un septiņas dažāda veida ekspozīcijas, krātuves, kas pieejamas apskatei.

SPORTS – novadā iespējams sportot katrā pagastā. Lielākais lepnums ir Ilūkstes novada Sporta centrs ar modernu peldbaseinu, manēžu, trenāžieru zāli, arī sporta stadions, brīvdabas slidotava un pārējā sporta infrastruktūra.

VESELĪBA – pakalpojumi iedzīvotājiem novada teritorijā pieejami ģimenes ārstu praksēs katrā pagastā. Daudzveidīgs medicīnas pakalpojumu klāsts pieejams SIA “Veselības centrā “Ilūkste””. Pašvaldība organizē veselības veicināšanas aktivitātes plašām vecuma un mērķa grupām.

ATTĒLS 3. ILŪKSTES NOVADA TERITORIJA

UZŅĒMĒJDARBĪBA – galvenie ekonomiskās vides veidotāji novadā ir lauksaimniecības, mazumtirdzniecības, mežizstrādes un kokapstrādes uzņēmumi. Ekonomiskās vides attīstības līmeņa atšķirības vērojamas katrā no administratīvajām vienībām. Kopumā Ilūkstes pilsēta uzskatāma par ekonomiskās attīstības centru novadā. Pēc apgrozījuma lielākie uzņēmumi Ilūkstes novadā 2018. gadā darbojas jautkās lauksaimniecības, tirdzniecības, mežizstrādes, kokapstrādes jomās. Pēc ekonomiski aktīvo uzņēmumu sadalījuma pēc darbības veidiem (NACE), 64% uzņēmumu Ilūkstes novadā nodarbojas ar lauksaimniecību (333 uzņēmumi). Aiz tā seko 4,4% jeb 23 ekonomiski aktīvās vienības, kas darbojas mazumtirdzniecībā, 4,2% jeb 22 mežsaimniecības un mežizstrādes uzņēmumi, un 4,2% jeb 22 pārējo individuālo pakalpojumu sniedzēji. Katrs astotais iedzīvotājs Ilūkstes novadā ir uzņēmējs.

2. IEDZĪVOTĀJI UN APDZĪVOJUMS

2.1. APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA

Ilūkstes novadu veido 8 atsevišķas administratīvās vienības – 2 pilsētas un 6 pagasti – kas kopīgā novadā apvienotas 2003. un 2009. gadā.³

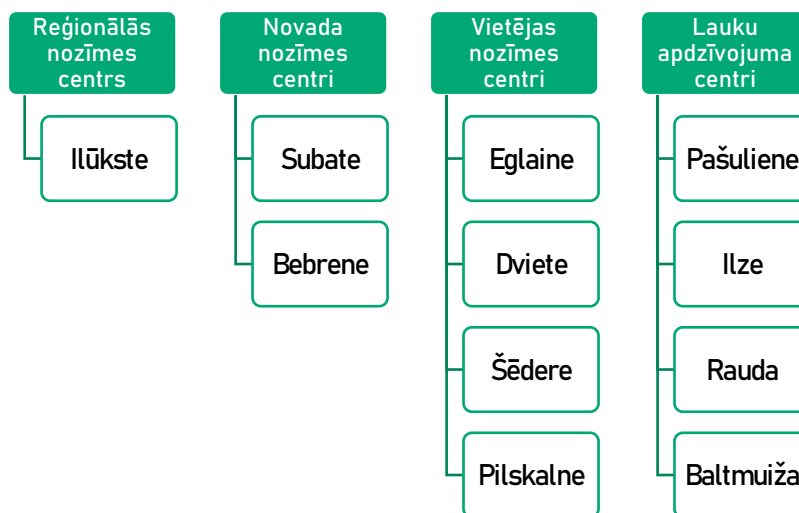
Par apdzīvotu vietu Ilūkste sāka veidoties 16. gadsimtā. Rakstos tā pirmoreiz minēta 1550. gadā kā mazs miestiņš Ilūkstes upes labajā krastā uz grāfa Kaspara Zīberga zemes. Pateicoties savai atrašanās vietai, kur satek ceļi no Sēlijas vidienes, Lietuvas, Baltkrievijas un Daugavpils, Ilūkste sāka veidoties kā tirdzniecības centrs un no 1795. gada arī kā apriņķa centrs.⁴

Apdzīvojuma struktūru Ilūkstes novadā veido divas pilsētas, ciemi, viensētu grupas un atsevišķas viensētas. Apdzīvojuma struktūras veidošanos ietekmē arī ģeogrāfiskie faktori – mežu masīvi, upes un to palienes – Dvietes upes palīene, purvi – Baltmuižas, Kinkauskus u.c., un infrastruktūra – ceļu un dzelzceļa tīkls.

Lielākās apdzīvotās vietas – Ilūkste un Subate - atrodas ceļu krustpunktos. Līdzīgi arī lielākie ciemi Eglaine un Bebrene atrodas valsts reģionālo autoceļu pievārtē, kas kalpojis par vienu no galvenajiem virzītājspēkiem to attīstībai iepriekšējos gadsimtos. Relatīvi rets apdzīvojums ir novada ziemeļaustrumu daļā, kur teritoriju klāj plaši mežu un purvu masīvi. (Attēls 5)

Ilūkstes novads atrodas Latgales plānošanas reģionā, taču pēc kultūrvēsturiskā iedalījuma Ilūkstes novads ietilpst Sēlijas novadā. Sēlija, saukta arī par Augšzemi, ietver Latvijas teritoriju gar Daugavas kreiso krastu līdz Jaunjelgavas un Neretas novadiem. Sēlijas novadā ietilpst Aknīstes, Ilūkstes, Jaunjelgavas, Jēkabpils, Neretas, Salas un Viesītes novadi, kas apvienojušies Sēlijas novadu apvienībā. Kultūrvēsturiskajā Sēlijas novadā daļēji atrodas arī Daugavpils un Krāslavas novadi, Daugavpils pilsētas teritorija Daugavas kreisajā krastā.

Novada apdzīvojuma struktūru veido nosacīti četrus līmeņu **attīstības centri**. Katram attīstības centram tiek noteikts pieejamo un plānojamo pakalpojumu apjoms, ko nosaka tā esošais ekonomiskais attīstības līmenis, infrastruktūra, cilvēkresursi, to izvietojums un sasniedzamība. (Attēls 4)

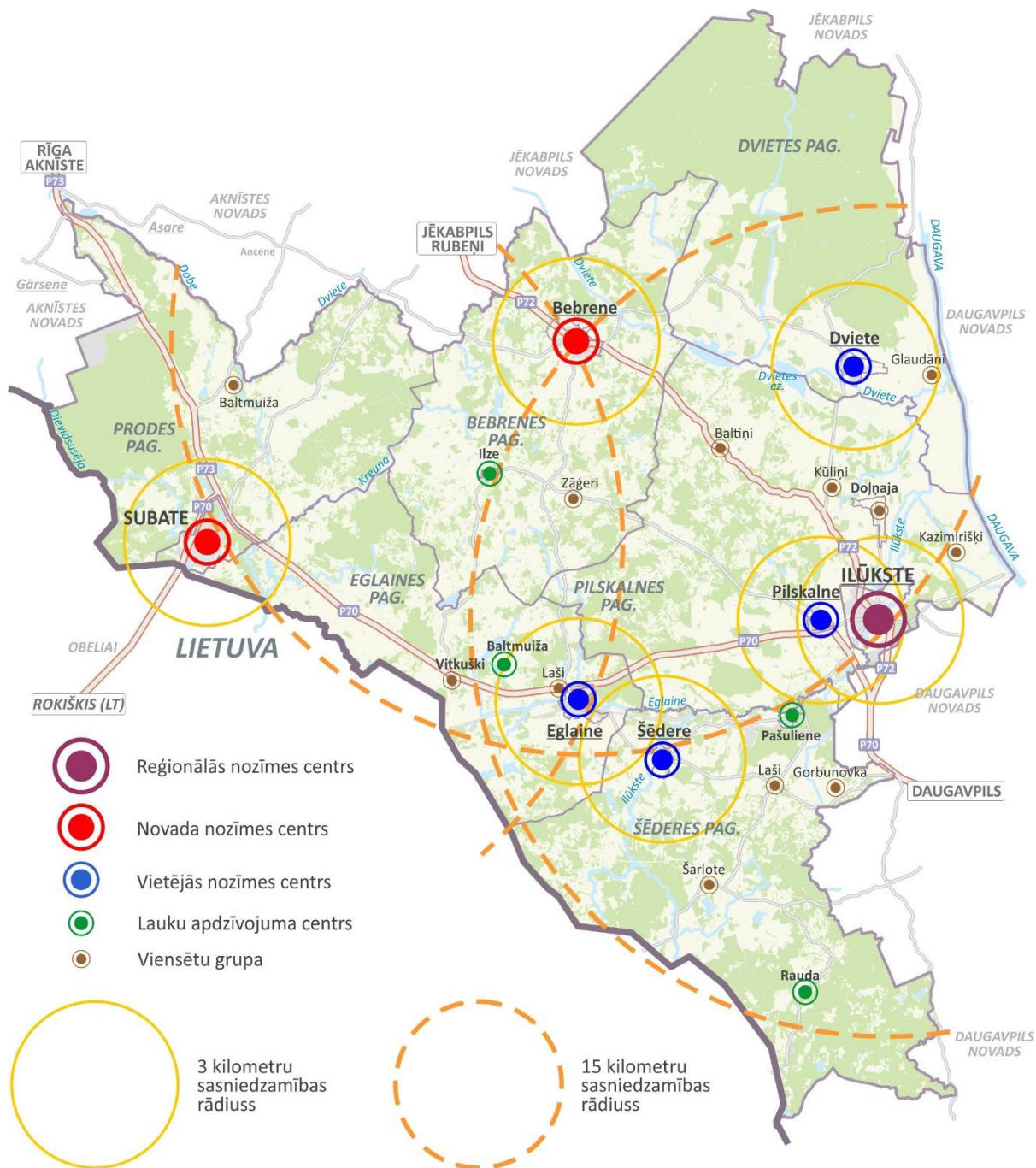
ATTĒLS 4. ATTĪSTĪBAS CENTRI ILŪKSTES NOVADĀ PĒC VEIDIEM ⁵

³ 2003.gadā apvienota Ilūkstes pilsēta ar Pilskalnes pagastu, Šēderes pagastu un Bebrene pagastu, izveidojot Ilūkstes novadu. 2009.gadā Ilūkstes novadam pievienots Dvietes pagasts, Eglaines pagasts un Subates pilsēta ar lauku teritoriju. 2010.gadā Subates pilsētas lauku teritorijai piešķirts tās vēsturiskais nosaukums – Prodes pagasts.

⁴ <https://www.ilukste.lv/novads/pilsetas-un-pagasti/ilukstes-pilseta/>

⁵ Ilūkstes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2030. gadam. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2013

Ilūkstes novada ilgspējīgas attīstības stratēģijā 2013.–2030. gadam (turpmāk arī – Ilūkstes novada IAS 2013–2030) attīstības centriem ilgtermiņā definēta specializācija. Ilūkste noteikta kā pakalpojumu centrs, Bebrene kā profesionālās un vispārējās izglītības centrs, Dviete kā dabas tūrisma centrs. Citām apdzīvotām vietām izdalītas nozīmīgākās to nodrošināmās un attīstāmās funkcijas. Subatē tā ir loģistika, rekreācija, tūrisms, mežsaimniecības un vasaras māju attīstība. Pilskalnē un Pašulienē – mājokļu attīstība, u.c. Eglaines specializācija ir loģistika un ražošana. Šēderes ciema specializācija ir naftas produktu tranzīts, ražošana, lauksaimniecība un mežsaimniecība.⁶

ATTĒLS 5. ILŪKSTES NOVADA APDZĪVĀJUMA STRUKTŪRA UN ATTĪSTĪBAS CENTRI

Neskatoties uz to, ka pietiekams pašvaldības un komersantu sniegto pakalpojumu klāsts ir pieejams novada teritorijā, liela nozīme ir arī republikas nozīmes pilsētas Daugavpils tuvumam, kas ir viegli sasniedzama un piedāvā plašu pakalpojumu klāstu.

⁶ Ilūkstes novada Ilgspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2030. gadam. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2013

Pieejamie pakalpojumi ir viens no būtiskākajiem priekšnoteikumiem teritorijas attīstībā. To pieejamība un daudzveidība liecina par dzīves kvalitāti attiecīgajā attīstības centrā. Ilūkstes novada IAS 2030 definēti katra līmeņa attīstības centrā nodrošināmie pakalpojumi.⁷

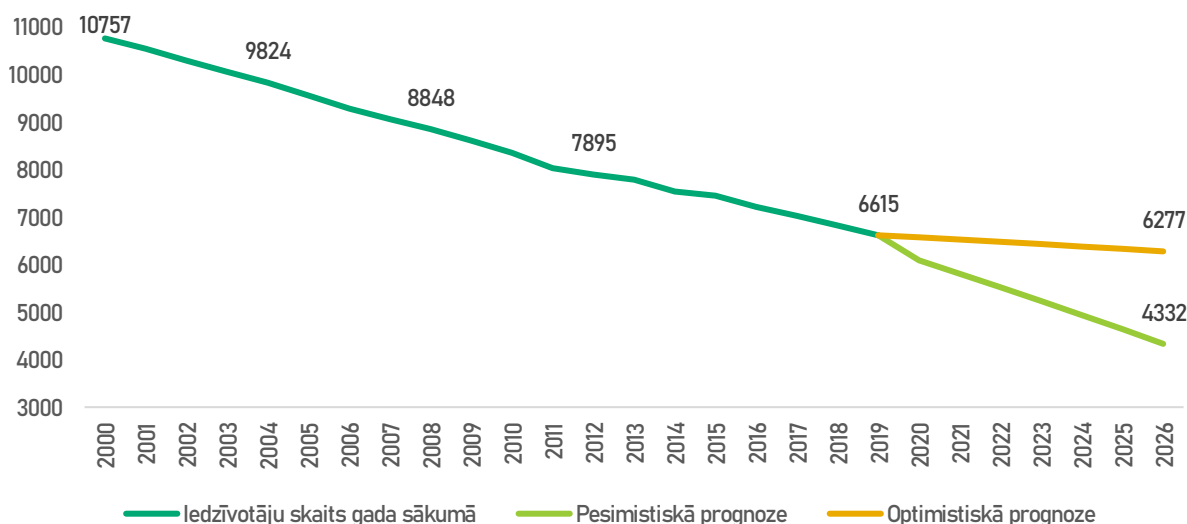
Novada iekšējās funkcionālās saites veido mobilitātes trijstūri starp trim galvenajiem pakalpojumu centriem Ilūkstī, Bebreni un Subati, ar mazāk intensīviem ceļu atzariem uz Dvieti, Eglaini, Pilskalni un Šēderi. Nozīmīgas ir novada ārējās pakalpojumu saites ar Daugavpils pilsētu un Sēlijas un Zemgales reģiona pilsētām, kā arī Rīgu un pārrobežu saite no Subates pilsētas uz Lietuvas Republiku.⁸

2.2. IEDZĪVOTĀJU RAKSTUROJUMS

Patstāvīgo iedzīvotāju skaits⁹ Ilūkstes novadā 2019. gada sākumā bija 6615 iedzīvotāji, ko norāda Centrālās statistikas pārvaldes dati, savukārt Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes informācija liecina, ka 2019.gada 1.janvārī Ilūkstes novadā ir 7274 iedzīvotāji, savukārt 2019.gada 1.jūlijā 7170 iedzīvotāji. Atšķirības skaidrojamas datu ievākšanas metodēs.¹⁰

Laikā kopš 2013. gada iedzīvotāju skaits kopumā ir sarucis par 15%. Iedzīvotāju skaits 2013. gadā novadā samazinājās par 1,4%, bet 2019. gadā par 3%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu.

Iedzīvotāju skaita sarukšanas tendence vērojama arī Latvijā kopumā un Latgales statistikas reģiona pašvaldībās – Latvijā iedzīvotāju skaits kopš 2013. gada kopumā samazinājies par 5,1%, bet Latgales statistikas reģionā iedzīvotāju skaits samazinājies straujāk jeb par 11%. Turpinoties negatīviem migrācijas procesiem un negatīvam dabiskajam pieaugumam (starpība starp mirušiem un dzimušiem) novadā, arī turpmākos gados tiek prognozēta mērena iedzīvotāju skaita samazināšanās. (Attēls 6).

ATTĒLS 6. IEDZĪVOTĀJU SKAITA IZMAIŅAS ILŪKSTES NOVADĀ NO 2000. LĪDZ 2019. GADAM UN PROGNOZE LĪDZ 2026. GADAM (CSP UN AUTORA APRĒĶINS)

Pēdējos gados dzimušo skaits ir bijis svārstīgs, kopumā pakāpeniski samazinoties. 2018. gadā piedzima 49 bērni, savukārt 2012. un 2014. gadā vērojama augstākā dzimstība pēdējo desmit gadu laikā – attiecīgi 72 un 75 dzimušie novadā. Mirušo skaits pārsniedz dzimušo skaitu novadā, 2018. gadā miruši 158 iedzīvotāji. Dabiskais pieaugums Ilūkstes novadā un robežjošos novados pēdējos 20 gadus ir negatīvs.¹¹

2019. gada sākumā vidējais cilvēku blīvums Ilūkstes novadā ir 10 cilv./km². Robežjošos novados – Aknīstes un Daugavpils novadā attiecīgi 9 un 11 cilv./km², bet Jēkabpils novadā uz pusi mazāk – 5 cilv./km². Ar Ilūkstes

⁷ Ilūkstes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2030. gadam. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2013

⁸ Ilūkstes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2030. gadam. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2013

⁹ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

¹⁰ Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, www.pmlp.gov.lv

¹¹ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

novadu robežjošās Lietuvas pašvaldības ir apdzīvotākas – Zarasu rajonā – 14 cilv./km² un Rokišķu rajonā – 20 cilv./km².¹²

Pēc dzimuma Ilūkstes novadā nedaudz vairāk ir sievietes – 52,8%, bet vīrieši ir 47,2% (Latvijā 2019. gadā vīriešu bija 46,1%, bet sievietes 53,9%).¹³

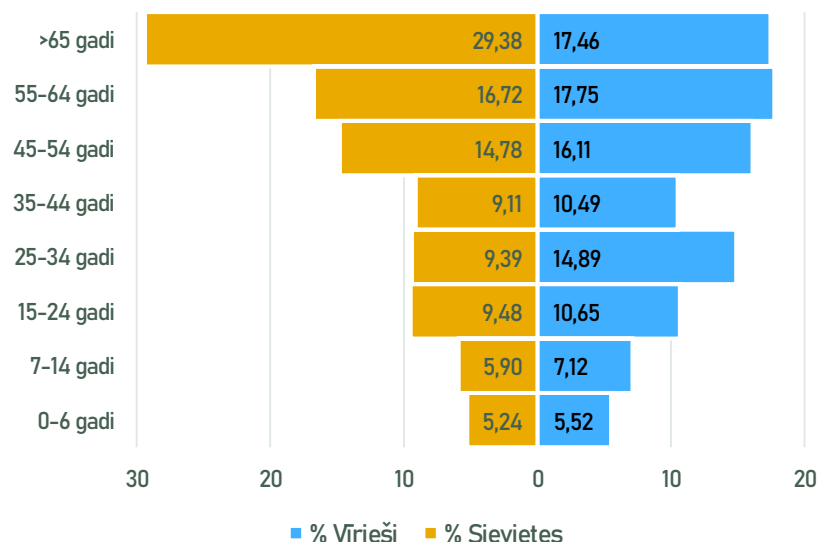
Pastāvīgo iedzīvotāju vidējais vecums Ilūkstes novadā pieaug. 2011. gadā vidējais vecums bija 43,6 gadi, bet 2019. gada sākumā 46,1 gadi. Zemākais vidējais vecums novadā ir Pilskalnes pagastā – 43,5, bet augstākais Subates pilsētā – 48,8 gadi, aiz tā sekojot Prodes un Bebreņu pagastiem ar vidējo vecumu 47,7 gadi. Vidējais iedzīvotāju vecums 2019. gada sākumā Latvijā ir 42,5 gadi, Latgales reģionā – 44,6 gadi.¹⁴

Ilūkstes novada vecuma struktūra 2019. gada sākumā norāda uz vismazāko vīriešu un sievietes skaitu vecuma grupā līdz sešiem gadiem. Vecuma struktūras attēlojumā redzams, ka Ilūkstes novadā ir vairāk vecāka gadagājuma cilvēku līdzīgi kā vairākumā Latvijas pašvaldību. Novadā, līdzīgi kā kopumā Latvijā un Eiropas Savienībā, vērojama sabiedrības novecošanās. (Attēls 7)

Pēc iedzīvotāju darbības vecuma, 2019. gadā salīdzinot ar 2013. gadu, Ilūkstes novadā ik gadu pakāpeniski samazinājies iedzīvotāju skaits:

- ∞ virs darbības vecuma par 11,8% mazāk;
- ∞ darbības vecumā par 15,3% mazāk;
- ∞ zem darbības vecuma par 20,5% mazāk.

2019. gadā 61,6% (Latgalē – 61,5%) no Ilūkstes novada iedzīvotājiem ir darbības vecumā jeb no 15–64 gadiem, savukārt 11,8% (Latgalē – 13,7%) ir līdz darbības vecumam un 26,6% (Latgalē – 24,8%) ir virs darbības vecuma. 2019. gada sākumā novadā dzīvoja 1757 iedzīvotāji virs darbības vecuma, līdz darbības vecumam 782 iedzīvotāji un 4076 darbības vecumā iedzīvotāji. (Attēls 8)¹⁵

ATTĒLS 7. IEDZĪVOTĀJU VECUMA STRUKTŪRA (CSP)

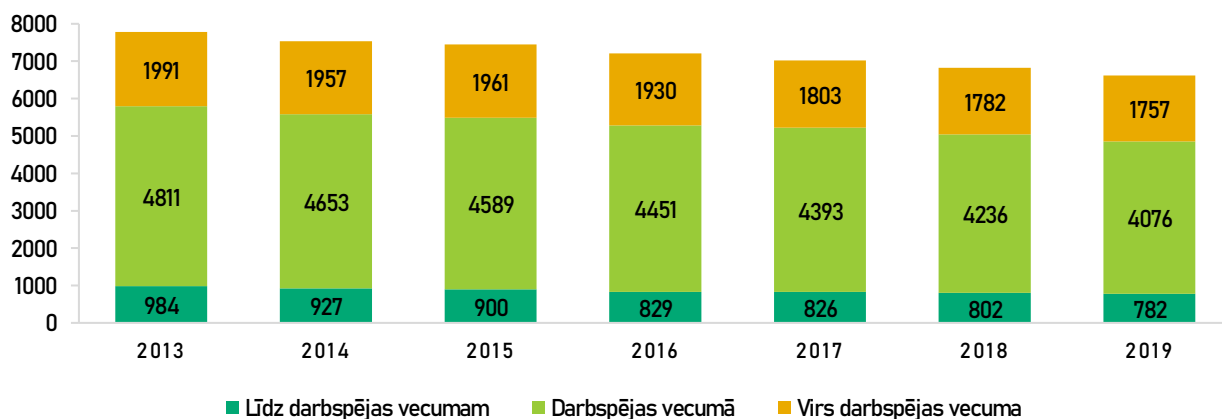
Samazinoties iedzīvotāju skaitam, novadā samazinās arī darbības vecumā esošo iedzīvotāju skaits, kas veicina demogrāfiskās slodzes līmeņa pakāpenisku pieaugumu. Demogrāfiskā slodze ir darbības vecumu nesasnējušo un pārsniegušo iedzīvotāju skaita attiecība pret darbības vecumā esošo iedzīvotāju skaitu, ko aprēķina uz 1000 iedzīvotājiem. Demogrāfiskās slodzes līmeņa samazināšanās pēdējos gados vērojama tikai 2017. gada sākumā, kad nedaudz samazinājās arī iedzīvotāju skaits virs darbības vecuma (Attēls 8).

¹² Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

¹³ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

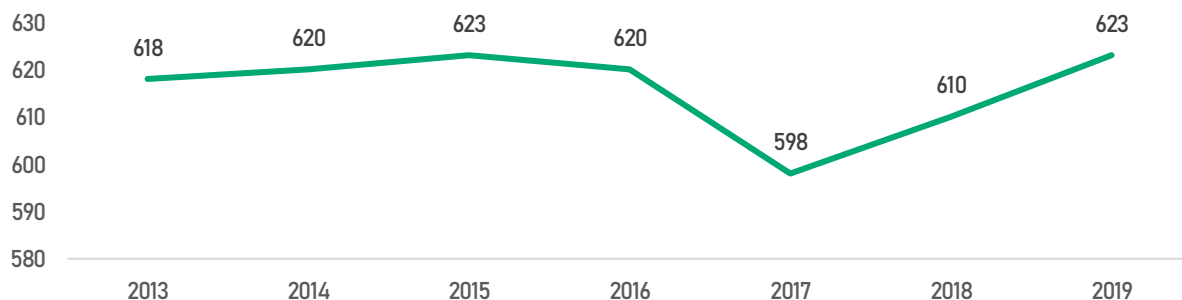
¹⁴ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

¹⁵ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

ATTĒLS 8. IEDZĪVOTĀJU SKAITA SADALĪJUMS PĒC DARBSPĒJAS VECUMA (CSP)

Lai gan demogrāfiskās slodzes līmenis novadā pēdējos gados aug, 2019. gada sākumā sasniedzot 623, tas bija nedaudz zemāks kā Latvijā (632) un Latgales reģionā kopumā (625). Salīdzinot ar tuvējām pašvaldībām, augstākā demogrāfiskā slodze ir Daugavpils pilsētā (677), savukārt zemākā – Aknīstes novadā (525), aiz tā seko Jēkabpils novads (564) un Daugavpils novads (588).¹⁶

ATTĒLS 9. DEMOGRĀFISKĀS SLODZES LĪMENIS ILŪKSTES NOVADĀ (CSP)

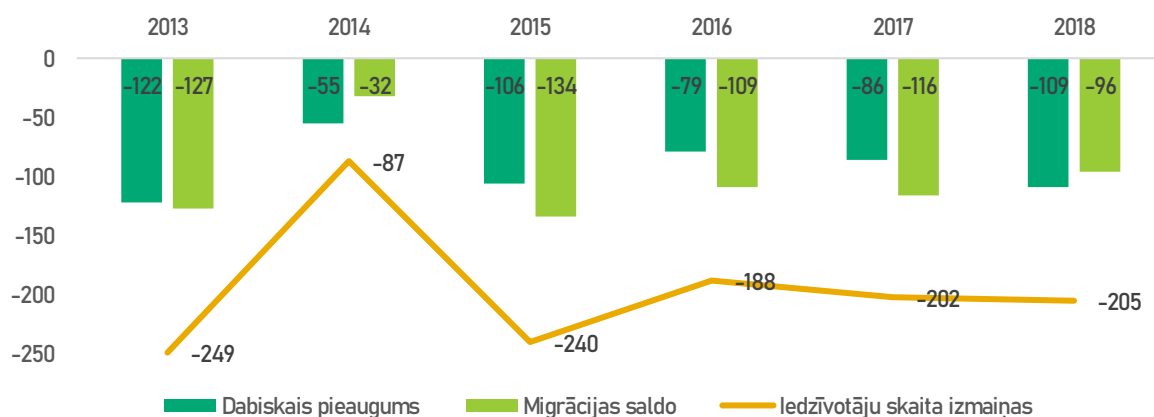
Pēc etniskā sastāva Ilūkstes novadā 2018. gada sākumā iezīmējas divas lielākās nacionalitātes – 66,7% latviešu un 18,8% krievu. Aiz tā seko poļi 7,2% un baltkrievi 2,7% u.c.¹⁷

Iedzīvotāju skaita izmaiņas Ilūkstes novadā atspoguļo mainīgu dabisko pieaugumu, tomēr kā lielākais ietekmējošais faktors iedzīvotāju skaita izmaiņām ir migrācija. No Ilūkstes novada izbraukušo skaits pēdējos gados pārsniedz iebraukušo skaitu, kā rezultātā migrācijas saldo ir negatīvs. Vislielākais migrācijas saldo vērojams 2015. gadā, kad iebraukušo un izbraukušo starpība bija -134 iedzīvotāji. (Attēls 10)¹⁸

¹⁶ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

¹⁷ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

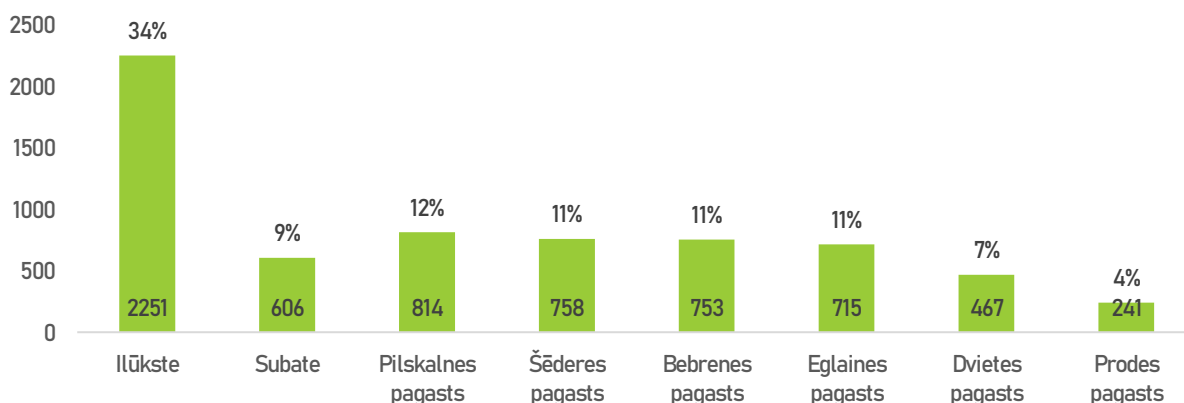
¹⁸ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

ATTĒLS 10. IEDZĪVOTĀJU DABISKAIS PIEAUGUMS UN MIGRĀCIJAS SALDO NO 2013. -2018. GADAM (CSP)

Ilūkstes novada sešos pagastos atrodas 12 ciemi un Ilūkstes un Subates pilsētas. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes eksperimentālās statistikas datiem par iedzīvotāju skaitu novada ciemos, izriet, ka 69% novada iedzīvotāju dzīvo apdzīvotās vietās – ciemos un pilsētās, savukārt lauku teritorijās (ārpus ciemiem) dzīvo 31% iedzīvotāju.¹⁹

Salīdzinot datus pa pagastiem un pilsētām, redzams, ka Ilūkstes pilsētā dzīvo 2251 jeb 34% no visiem novada iedzīvotājiem. Aiz tā seko Pilskalnes, Šēderes, Bebrenes un Eglaines pagasti. Apdzīvotākie ciemi Ilūkstes novadā ir Eglaine un Bebrene attiecīgi 346 un 332 cilvēku 2019. gada sākumā. Aiz tiem seko Pašulienes, Dvietes, Šēderes, Pilskalnes ciemi un vairāki pēc iedzīvotāju skaita mazāki ciemi. (Attēls 11, Attēls 12)²⁰

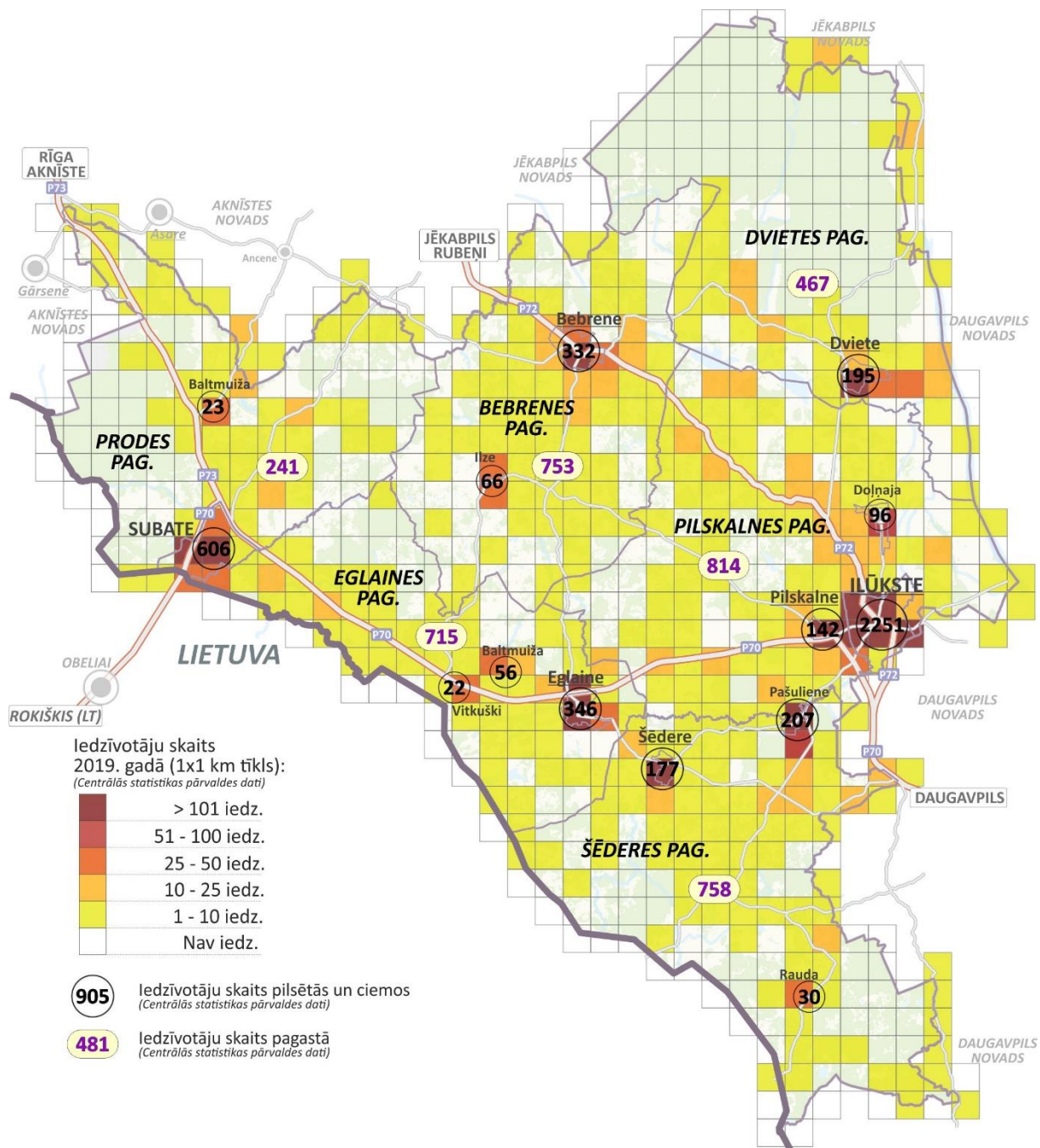

ATTĒLS 11. IEDZĪVOTĀJU SKAITS UN ĪPATSVARŠ (%) ILŪKSTES NOVADA PAGASTOS UN PILSĒTĀS 2019. GADĀ (CSP)

Attēls 12 atspoguļo iedzīvotāju blīvumu visā novada teritorijā sadalījumā pa 1x1 km lielu teritoriju. Visblīvāk apdzīvotie ir novada pilsētas un ciemi, savukārt lauku teritorijā iedzīvotāju koncentrācija variē – ir daudzi areāli, kuros nav iedzīvotāji, piemēram, mežu un purvu teritorijas. Iedzīvotāju izvietojums skatāms kontekstā ar pilsētu un ciemu sasniedzamību, pakalpojumu pieejamību tajos, lai nodrošinātu pēc iespējas augstāku dzīves kvalitāti novada lauku teritorijās.

¹⁹ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

²⁰ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

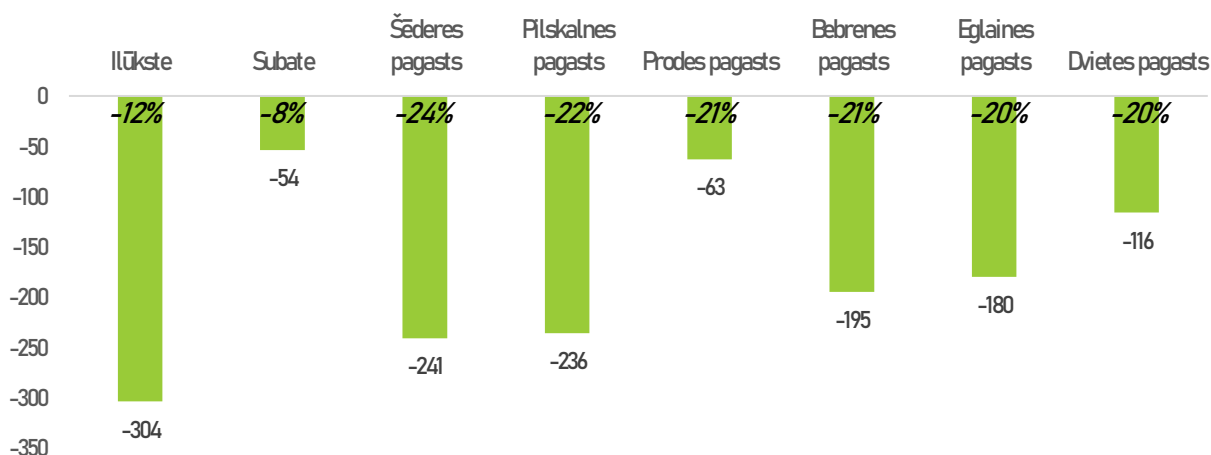
ATTĒLS 12. ILŪKSTES NOVADA IEDZĪVOTĀJU SKAITS CIEMOS, PILSĒTĀS UN BLĪVUMS 2019. GADĀ (CSP)

Visos ciemos ir vērojama iedzīvotāju skaita samazināšanās, salīdzinot 2011. un 2019. gada datus. Procentuāli vismazākais iedzīvotāju skaita samazinājums novērojams Subates un Ilūkstes pilsētās attiecīgi par 8,18% un 11,9%. Iedzīvotāju skaita samazinājums Ilūkstes novada pagastos variē no 19%-24%. Salīdzinot ciemus, iedzīvotāju skaita straujākā samazināšanās (procentuāli, salīdzinot ar 2011. gada datiem) novērota Eglaines pagasta Baltmuižā, Raudā un Prodes pagasta Baltmuižā par 34-39% mazāk.²¹ (Attēls 13)

Savukārt analizējot iedzīvotāju skaita samazinājumu 2019. gadā salīdzinot ar 2011. gadu pēc cilvēku skaita, redzams, ka Ilūkstes pilsētā ir par 304 iedzīvotājiem mazāk, kas procentuāli ir otrs mazākais iedzīvotāju

²¹ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

skaita kritums. Tai pat laikā Prodes pagastā procentuāli novērojams augsts samazinājums – 20,7%, taču faktiski iedzīvotāju skaits krities par 63.²² (Attēls 13)

ATTĒLS 13. IEDZĪVOTĀJU SKAITA IZMAIŅAS ILŪKSTES NOVADA PAGASTOS UN PILSĒTĀS 2019. GADĀ SALĪDZINOT AR 2011. GADU (CSP)

Demogrāfiskie rādītāji Ilūkstes novadā turpina uzrādīt negatīvu tendenci, secināms, ka arī nākotnē sagaidāma līdzīga situācija.

Iedzīvotāju aptauja

Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.–2026. gadam izstrādes ietvaros tika organizēta Ilūkstes novada iedzīvotāju aptauja, kuras mērķis bija noskaidrot iedzīvotāju viedokli par novada attīstības iespējām un aktualitātēm dažādās jomās.

Aptaujā kopumā piedalījās 101 respondents jeb 1,7% no kopējā iedzīvotāju skaita virs 15 gadiem (2019. gada sākumā Ilūkstes novadā pēc CSP datiem dzīvo 5833 iedzīvotāji vecumā virs 15 gadiem, savukārt kopējais iedzīvotāju skaits – 6615).

Aptauja bija anonīma, un aptaujas rezultāti izmantoti tikai apkopotā veidā šādās tēmās:

- respondentu raksturojums;
- informēšana, iesaiste un pašvaldības darba vērtējums;
- pakalpojumu un jomu pieejamības un kvalitātes novērtējums;
- pakalpojumi vai iespējas, kas respondentiem novadā trūkst;
- steidzamākie darbi, kas pašvaldībai jārisina pirmkārt;
- ar ko novadā lepojas vietējie iedzīvotāji.

Respondentu raksturojums

No 101 respondenta aptaujā piedalījās 27% vīrieši un 73% sievietes.

44% aptaujāto ir **vecumā** no 46–62 gadiem, 33% – vecumā no 26–45 gadiem, 15% vecumā virs 63 gadiem, u.c.

47% aptaujāto ir augstākā **izglītība**, 29% ir profesionāli tehniskā, vidējā speciālā izglītība, 19% ir vispārējā vidējā izglītība u.c.

Pēc **dzīvesvietas** visvairāk aptaujāto – 30% ir no Ilūkstes pilsētas. Aiz tā seko 16% no Pilskalnes, 11% no Šēderes, 9% no Bebrences, 8% no Eglaines, 4% no Dvietes, 4% no Subates. 12% no aptaujātiem dzīvo Ilūkstes novada lauku teritorijā.

No aptaujas dalībniekiem 90% Ilūkstes novadā dzīvo jau vairāk nekā 10 gadus. Tuvāko piecu gadu laikā dzīvesvietu neplāno mainīt 83% aptaujas dalībnieku, savukārt 10% ārpus Ilūkstes novada robežām Latvijā un 5% Ilūkstes novada robežās.

Pēc nodarbošanās 73% respondenti atzīmēja ka ir algoti darbinieki, 12% uzņēmēji vai pašnodarbinātie, 13% pensijā, 4% māsaimnieces vai atbildīgie par māsaimniecību u.c. Kā savu darba vietu 11 aptaujātie norādījuši Ilūkstes novadu, pieci – Daugavpils pilsētu. 77% no aptaujātiem pašlaik nemācās.

²² Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

3. PUBLISKĀ PĀRVALDE

3.1. PAŠVALDĪBA

ADMINISTRATĪVĀ STRUKTŪRA UN FUNKCIJAS

Ilūkstes novads tika izveidots 2003. gadā, apvienojot Ilūkstes pilsētu, Bebrenes, Pilskalnes un Šēderes pagastus. 2009. gada 1. jūlijā pēc vietējo pašvaldību administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanas saskaņā ar administratīvi teritoriālā iedalījuma noteikumiem, Ilūkstes novadā tika iekļauts arī Dvietes pagasts, Eglaines pagasts un Subates pilsēta ar lauku teritoriju. 2010. gadā Subates pilsēta un lauku teritorija tika sadalīta divās administratīvajās vienībās – Subates pilsēta un Prodes pagasts.

Novada teritoriju veidojošās administratīvās vienības skatīt zemāk. (Attēls 14)

ATTĒLS 14. ILŪKSTES NOVADA PAŠVALDĪBAS ADMINISTRATĪVI TERITORIĀLĀ STRUKTŪRA

Ilūkstes novada pašvaldības darbu reglamentē likums Par pašvaldībām un Ilūkstes novada pašvaldības nolikums. Ilūkstes novada iedzīvotāju pārstāvību nodrošina to ievēlēts pašvaldības lēmējorgāns – Ilūkstes novada dome, kas:

- ∞ pieņem lēmumus;
- ∞ nosaka pašvaldības institucionālo struktūru;
- ∞ lemj par autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu īstenošanu;
- ∞ lemj par kārtību, kādā nodrošina pašvaldībai deleģēto valsts pārvaldes funkciju un pārvaldes uzdevumu izpildi;
- ∞ izstrādā un izpilda pašvaldības budžetu.

Pašvaldības dome atbilstoši kompetencei ir atbildīga par pašvaldības institūciju tiesisku darbību un finanšu līdzekļu izlietojumu. Ilūkstes novada domē tiek ievēlēti 15 deputāti. Novada domi vada tās priekšsēdētājs, kuram ir viens vietnieks. Lai nodrošinātu savu darbību un izstrādātu domes lēmumprojektus, dome no pašvaldības deputātiem ievēlē trīs pastāvīgās deputātu komitejas (Attēls 15).

ATTĒLS 15. ILŪKSTES NOVADA DOMES KOMITEJAS

Komitejās sagatavotie un izskatītie jautājumi tiek virzīti lēmuma pieņemšanai domes sēdēs, kuru materiāli un audioieraksti ir publiski pieejami pašvaldības tīmekļa vietnē (ja lēmumos ietvertā informācija ir publiskojama).

Atsevišķu pašvaldības funkciju pildīšanai dome no deputātiem, pašvaldības darbiniekiem un iedzīvotājiem izveidojusi komisijas. 2019. gadā darbojās šādas **komisijas**:

- ∞ Administratīvā komisija;
- ∞ Dzīvokļu komisija;
- ∞ Pedagoģiski medicīniskā komisija;
- ∞ Nekustamo īpašumu uzraudzības komisija;
- ∞ Ilūkstes pilsētas un Subates pilsētas zemes komisija;
- ∞ Sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisija;
- ∞ Vēlēšanu komisija.

Pašvaldības funkciju izpildei dome ir izveidojusi 18 iestādes un vienu aģentūru. Iestādes atrodas Domes pakļautībā. (Attēls 16)

Ilūkstes novada pašvaldība, reģistrācijas Nr. 90000078782, Brīvības iela 7, Ilūkste, Ilūkstes novads, LV-5447 ir pašvaldības dibināta iestāde, kas nodrošina Domes pieņemto lēmumu izpildi, kā arī tās darba organizatorisko un tehnisko apkalpošanu.

Ilūkstes novada pašvaldības jeb pašvaldības administrācijas darbu vada izpilddirektors. Administrācija darbojas saskaņā ar Domes izdotajiem saistošiem noteikumiem - **Ilūkstes novada pašvaldības nolikumu**, kas nosaka pašvaldības pārvaldes organizāciju, lēmumu pieņemšanas kārtību, iedzīvotāju tiesības un pienākumus vietējā pārvaldē, kā arī citus pašvaldības darba organizācijas jautājumus. Ilūkstes novada pašvaldības administrāciju veido vairākas struktūrvienības:

- ∞ Finanšu nodaļa;
- ∞ Kancelejas nodaļa;
- ∞ Izglītības nodaļa;
- ∞ Nekustamo īpašumu nodaļa
- ∞ Teritorijas pārvaldes, apsaimniekošanas un sabiedriskās kārtības nodaļa;
- ∞ Dzimtsarakstu nodaļa;
- ∞ Būvvalde;
- ∞ Klientu apkalpošanas centrs;
- ∞ Stratēģiskās plānošanas nodaļa;
- ∞ Informācijas tehnoloģiju un datu drošības nodaļa;
- ∞ speciālisti, kas nav piesaistīti struktūrvienībām.

ATTĒLS 16. ILŪKSTES NOVADA PAŠVALDĪBAS IESTĀDES

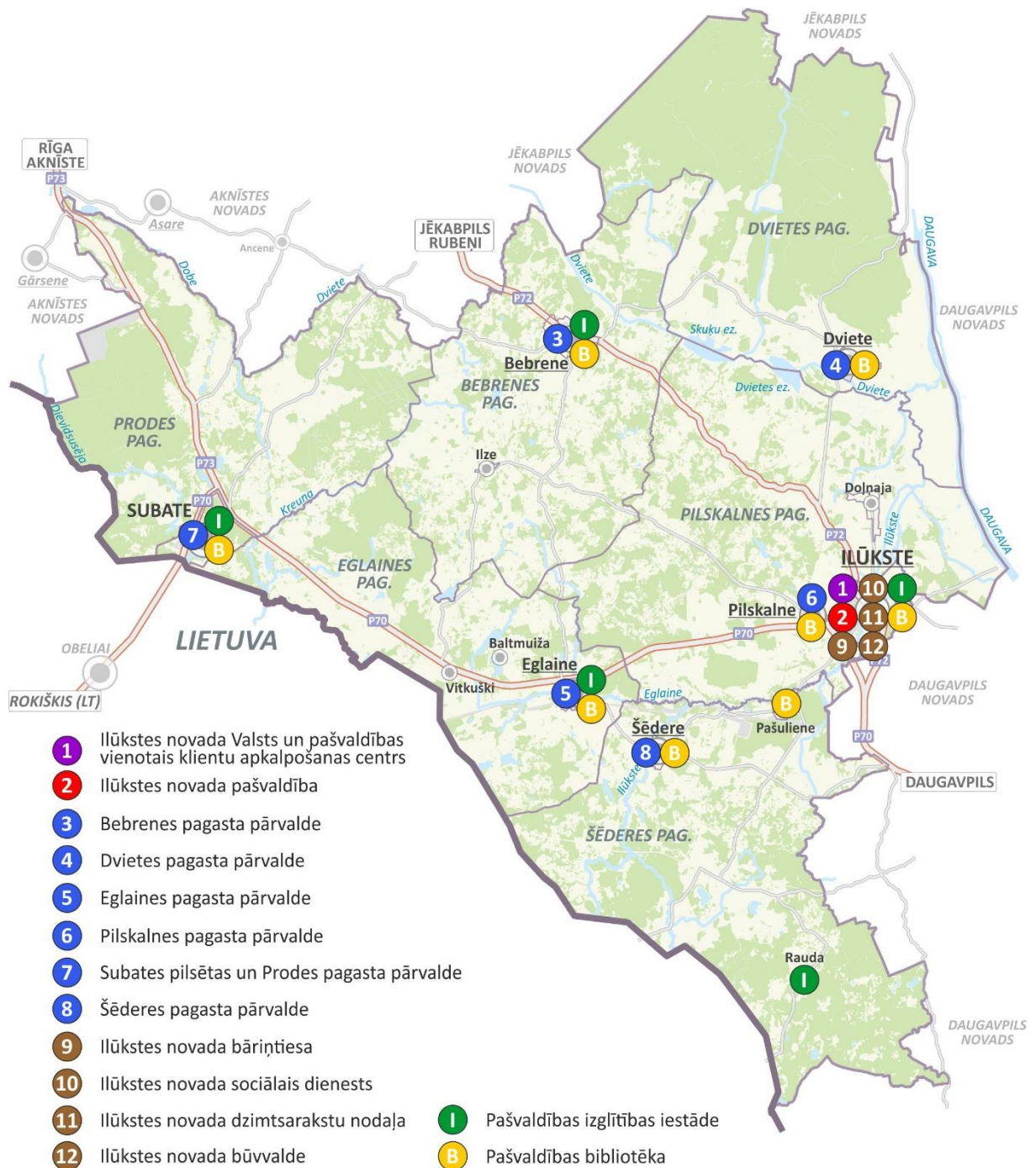
Pašvaldības pārvaldes iestāžu un administrācijas atrašanās vietas atspoguļo Attēls 17.

2019. gadā Ilūkstes novada pašvaldība ir 100% kapitāldaļu turētāja divās kapitālsabiedrībās:

- ∞ SIA "Ornaments" - nodrošina komunālos pakalpojumus (ūdensapgādi un kanalizāciju, siltumapgādi), namu apsaimniekošanu atsevišķās teritorijās, arī pasažieru pārvadājumus, tehnikas un telpu nomu;
- ∞ SIA "Veselības centrs "Ilūkste"" - sniedz veselības aprūpes, sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumus.

Papildus tam, pašvaldība ir kapitāldaļu līdzīpašniece šajās kapitālsabiedrībās:

- ∞ SIA "Daugavpils reģionālā slimnīca" - 2,54%;
- ∞ SIA "Atkritumu apsaimniekošanas Dienvidlatgales starppašvaldību organizācija" - 5,09%.

ATTĒLS 17. ILŪKSTES NOVADA PAŠVALDĪBAS PĀRVALDE, PAKALPOJUMI

Ilūkstes novada pašvaldība ir dalībnieks šādās **biedrībās un nodibinājumos:**

- ∞ Biedrība "Latvijas pašvaldību savienība";
 - Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācija;
 - Sēlijas novadu apvienība;
- ∞ Biedrība – vietējās rīcības grupa "Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība "Kaimiņi";
- ∞ Dienvidlatgales Pašvaldību mācību centrs;
- ∞ Dvietes senlejas pagastu apvienība.

2019.gada sākumā Ilūkstes novada pašvaldība izstājusies no biedrībām "Eiropareģions "Ezeru zeme"" un biedrības "Latgales reģiona attīstības aģentūra".

Latgales plānošanas reģions ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārraudzībā esoša atvasināta publiska persona un tā sastāvā ir tās lēmējorgāns – Reģiona Attīstības padome, izpildinstitūcija – Administrācija un komisijas. Reģiona teritoriju veido 21 pašvaldība – 2 pilsētas un 19 novadi, t.sk. Ilūkstes novads. Plānošanas reģiona Attīstības padomes pastāvīgais loceklis ir Ilūkstes novada domes priekšsēdētājs.

Ilūkstes novada pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību pašvaldības administratīvi teritoriālajās vienībās nodrošina **sešu pagastu un Subates pilsētas pārvaldes**. Tās ir domes padotībā esošas pastāvīgas iestādes, un vienlaikus atrodas Ilūkstes novada pašvaldības pārraudzībā, to darbības tiesiskumu un lietderību kontrolē izpilddirektors. Katrai pārvaldei ir domes apstiprināts nolikums.

Ilūkstes pilsētai nav atsevišķas pārvaldes iestādes, tās apsaimniekošanu un uzraudzību organizē Ilūkstes novada pašvaldības izpilddirektora vietnieks.

Subates pilsētas un pagastu pārvaldes nodrošina pašvaldības kompetencē esošo izziņu izsniegšanu un informācijas sniegšanu, iekasē nodokļus un nodevas, pieņem iesniegumus, sūdzības, priekšlikumus, un nodrošina informācijas pieejamību par domes pieņemtajiem lēmumiem.

Pagastu pārvaldes organizē pagastu iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus, organizē tpašumu apsaimniekošanu, gādā par teritorijas labiekārtošanu un tīrību, rūpējas par kultūru, piedalās civilās aizsardzības pasākumu nodrošināšanā u.c.

Ilūkstes novadā 2015. gadā sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju izveidots Valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs, paplašinot 2010. gadā izveidotā Pašvaldības pakalpojumu centra darbību. Papildus tam, daudzi valsts iestāžu pakalpojumi pieejami Daugavpils pilsētā, kur atrodas to struktūrvienības – piemēram, Valsts ieņēmumu dienesta Daugavpils klientu apkalpošanas centrs, Pārtikas un veterinārā dienesta Dienvidlatgales pārvalde u.c.

Nākošajā periodā nepieciešams pārskatīt un aktualizēt pašvaldības saistošos noteikumus, atbilstoši aktuālajiem Ministru kabineta noteikumiem, likumiem u.c. augstāka līmeņa dokumentiem.

Nākošajā periodā aktualizējama pagastu un ciemu attīstības plānu izstrāde, detalizētāk analizējot vietas attīstības potenciālu un sabiedrības vajadzības.

Sadarbībā Bebrenes pagasta pārvaldi, identificēts Bebrenes ciema redzējums nākotnes kontekstā:

- ∞ saglabāta un atjaunota kultūrvēsturiskā mantojuma centrs Ilūkstes novadā un Sēlijā;

- ∞ ciems, kuru ieskauj Eiropas nozīmes unikālās un vietējo cilvēku saglabātās, atjaunotās dabas vērtības un objekti;
- ∞ ciems, kura apkārtnē ir valsts un Eiropas nozīmes ekotūrisma objekts, vides un dabaszinātņu pētniecības apmācību bāze;
- ∞ lauksaimniekiem, amatniekiem un mikro uzņēmumiem saistoša teritorija;
- ∞ bebrenieši, kuru dzīves kvalitātes rādītāji ir sakārtota vide, komfortabla infrastruktūra, visaptverošas kvalitatīvas izglītības iespējas, Augšzemes tradicionālā un radošā kultūrvidē un zeme, kas spēj darīt bagātu savu kopēju;
- ∞ vieta, kas rosina izzināt, aizkavēties un palikt.

KOMUNIKĀCIJA UN SADARBĪBA AR IEDZĪVOTĀJIEM

Par Ilūkstes novada domes, pašvaldības iestāžu darbu un aktualitātēm tiek veikti regulāri publicitātes un informēšanas pasākumi. Kā galvenie informācijas nodošanas kanāli ir pašvaldības tīmekļa vietne, informatīvais izdevums un sociālie tīkli (Attēls 18). Starp izmantotajiem sociāliem tīkliem, 2020. gada sākumā visaktīvāk iedzīvotāji seko Facebook lapai "Ilūkstes novada vēstis". Tāpat informācija regulāri tiek atspoguļota neatkarīgos medijos - reģionālā laikrakstā "Latgales Laiks", ko lasa arī Daugavpilī un novadā, Aglonas, Dagdas, Līvānu, Preiļu, Krāslavas u.c. novados, kā arī Latgales Reģionālā Televīzijā. Bebrenes pagasta pārvalde komunikācijā ar iedzīvotājiem izmanto tīmekļa vietni www.manabebrene.lv.

Tīmekļa vietne
www.ilukste.lv

Informatīvais izdevums "Ilūkstes Novada Vēstis" (tirāža 6000 eksemplāru)

Sociālais tīkls Facebook - lapa "Ilūkstes novada vēstis" (1239 sekotāji)

Sociālais tīkls Twitter @IlukstesNovads (57 sekotāji)

Sociālais tīkls Youtube - kanāls - Ilūkstes novads (86 sekotāji)

ATTĒLS 18. ILŪKSTES NOVADA PAŠVALDĪBAS INFORMĀCIJAS KANĀLI

Pašvaldības informatīvais izdevums iznāk reizi mēnesī (ar izņēmumiem) un tajā tiek ietverta plaša spektra informācija, tai skaitā, publicēti saistošie noteikumi un cita informācija par izmaiņām normatīvos aktos, kas atvieglo vietējo iedzīvotāju iespējas iepazīties ar tiem. Dizaina speciālists un izdevuma redaktors sagatavo un publisko informāciju sadarbībā ar pašvaldības darbiniekiem, struktūrvienībām un iestādēm.

Informatīvo izdevumu par 0,14 EUR interesenti var iegādāties vietējos veikalos, kā arī bez maksas lasīt visās novada bibliotēkās, novada pašvaldībā un pagastu pārvaldēs. Izdevums pieejams arī pašvaldības tīmekļa vietnē. Pašvaldība aktīvi izmanto jaunākās iespējas komunikācijā ar sabiedrību, tomēr vēl joprojām nozīmīgu lomu ieņem ziņojumu dēļi katrā pagastā, kurus uztur pašvaldība.

Lai kopā ar iedzīvotājiem risinātu sadzīviskus jautājumus, tiek organizētas iedzīvotāju kopsapulces, notiek sapulces konkrētām mērķgrupām, kuras organizē pašvaldības speciālisti, piemēram, pašvaldības jaunatnes lietu speciālists regulāri tiekas ar novada jauniešiem.

Katru pirmdienu tiek organizēta pieņemšana pie novada domes priekšsēdētāja, katru pirmdienu un ceturtdienu – pie izpilddirektora. Tikšanās ar novada domes deputātiem iespējama abām pusēm iepriekš vienojoties par vēlamāko laiku un vietu.

Nākošajā periodā pašvaldībai turpināms darbs pie **sabiedrības informēšanas attīstības**, veicinot ne tikai informācijas nodošanu, bet arī **plašāku iesaisti** – atgriezeniskās saites un viedokļa saņemšanu, iesaisti ideju izstrādē un lēmumu pieņemšanā.

Bebrenes pagasta pārvalde norāda, ka nākošajā periodā visā pašvaldībā nepieciešams likt lielāku uzsvāru uz sabiedrības aktivizēšanu un saliedēšanu, vienota mērķa sasniegšanai savas teritorijas attīstībai. Tas varētu izpausties kā:

- ∞ inovatīvu komunikācijas un pārvaldības metožu ieviešana pagastu centros;
- ∞ radīt un popularizēt iespējas strādāt no attāluma;
- ∞ pozitīvo piemēru pieredzes apgūšana;
- ∞ izveidot mentoru kustību;
- ∞ organizēt saliedētības pasākumus.

E-PĀRVALDE

Lai optimizētu pašvaldības darbību un nodrošinātu iedzīvotājiem un uzņēmējiem ērtāku un kvalitatīvāku pašvaldības sniegto pakalpojumu saņemšanu, būtiski ir pašvaldības piedāvātos pakalpojumus elektronizēt. Ilūkstes novada pašvaldība regulāri pilnveido un uzlabo savu e-pārvaldi.

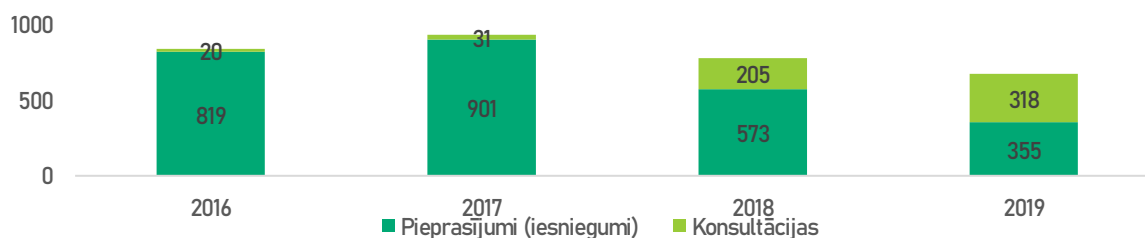
Pašvaldības tīmekļa vietnē www.ilukste.lv sadaļā Pakalpojumi pieejama informācija par pakalpojumiem, kurus iespējams saņemt Ilūkstes novada pašvaldības iestādēs, struktūrvienībās un Vienotajā valsts un pašvaldības klientu apkalpošanas centrā (turpmāk arī – VPVKAC). Tie ir dažādi pašvaldības sniegtie pakalpojumi un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk arī – VSAA), Valsts ieņēmumu dienesta un Lauksaimniecības datu centra pakalpojumi. (Attēls 19)

VPVKAC sniedz konsultācijas par noteiktu Lauku atbalsta dienesta, Nodarbinātības valsts aģentūras, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, Uzņēmumu reģistra, Valsts zemes dienesta un Valsts darba inspekcijas e-pakalpojumu lietošanu. Tāpat VPVKAC konsultē klientus portāla www.latvija.lv lietošanā. Kopumā laikā kopš 2017. gada vērojams VSAA jomas sniegto pakalpojumu VPVKAC pakāpenisks samazinājums, taču palielinājies sniegto konsultāciju skaits. To iespējams skaidrot ar to, ka iedzīvotāji spēj pastāvīgi mājās vai publiskās interneta pieejas punktos iesniegt nepieciešamos iesniegumus, taču uz VPVKAC dodas, lai saņemtu konsultācijas par neskaidrajiem jautājumiem. (Attēls 20)²³

ATTĒLS 19. ILŪKSTES NOVADA PAŠVALDĪBAS PAKALPOJUMU JOMAS

Saskaņā ar pašvaldības publiskajā pārskatā apkopoto informāciju par 2018. gadu, pašvaldības lietvedības sistēmā reģistrēti 1623 VPVKAC saņemtie pašvaldībai adresētie dokumenti (pašvaldībā kopumā – 2383), to skaitā – 791 pakalpojums pieprasījums (iesniegumi par zemes nomu, palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, nekustamā īpašuma pirkšana vai pārdošana, nodokļu nomaksa, būvniecība, telpu noma, tirdzniecības atļaujas izsniegšana u.c. jautājumi, kā arī priekšlikumi, ierosinājumi, sūdzības u.tml.).

ATTĒLS 20. ILŪKSTES NOVADA VPVKAC SNIEGTIE VSAA PAKALPOJUMI 2016.-2019. GADĀ

Savukārt VPVKAC valsts pakalpojumu vadības sistēmā 2018. gada reģistrēti kopumā 1762 pakalpojumi un konsultācijas, no kuriem:

²³ <http://statistika-vpvkac.blogspot.com/>

- ∞ VSAA – 573 iesniegumi un 205 konsultācijas;
- ∞ Valsts ieņēmumu dienests – 158 iesniegumi un 567 konsultācijas;
- ∞ Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde – 102 konsultācijas;
- ∞ Citas iestādes – 157 konsultācijas.

Pašvaldības tīmekļa vietnē iespējams sazināties ar pašvaldību, nosūtot ziņu caur saziņas formu, obligāti norādot vārdu un e-pasta adresi. Tāpat sākuma lapā ietverts tuvāko notikumu kalendārs, kurā apkopoti plānotie kultūras, sporta, izglītības un cita veida pasākumi, arī domes sēdes.

Pašvaldības tīmekļa vietnes www.ilukste.lv tehniskā un saturs pilnveide notiek regulāri, tā tika modernizēta 2017. gadā.

“Latvijas e-indeks” analizē pašvaldību īstenoto praksi e-pārvaldes un e-vides jomā, raksturojot situāciju pēc četriem faktoriem – e-vides infrastruktūras attīstības līmenis, interneta resursu popularitāte un cilvēku prasmes, e-pārvaldes līmenis un informācijas sistēmu un datu drošība, balstoties uz VARAM, VRAA, NVA, CERT datiem un pašvaldību aptaujas rezultātiem.

- ∞ Ilūkstes novada pašvaldība 2017. gada kopējā vērtējumā ierindojas 40. vietā starp novadiem ar iedzīvotāju skaitu virs 7000 (kopā 49 pašvaldības), ar rezultātu 43,23 punkti no maksimāli iespējamiem 100 punktiem;
- ∞ E-pārvaldes līmenis Ilūkstes novadā novērtēts ar 34. vietu starp 49 pašvaldībām;
- ∞ Ilūkstes novadā uz 1000 iedzīvotājiem 2017. gadā brīvi pieejami 4,98 datori (bibliotēkās, pagastu pārvaldēs, u.c.), kas ir 15. labākais rādītājs;
- ∞ Ilūkstes novada pašvaldības sociāliem tīkliem ir 117 sekotāji uz 1000 iedzīvotājiem, kas uzskatāms par salīdzinoši zemu rādītāju;
- ∞ Informācijas sistēmu un datu drošība Ilūkstes novadā uzskatāma par vidēju (saņemti 20,25 punkti no 30 iespējamiem), ierindojoties 18.-19. vietā starp attiecīgās kategorijas pašvaldībām;
- ∞ Kā vidējs rādītājs uzskatāms, ka Ilūkstes novada pašvaldības tīmekļa vietnē 2017. gadā pieejami 40 ar pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem saistītu veidlapu sagataves. Rādītājs salīdzinot ar 2015. gadu nav mainījies;
- ∞ Kā zems rādītājs uzskatāms, ka tikai 18,9% no nekustamā īpašuma nodokļa rēķina paziņojumiem tiek izsūtīti elektroniski, lai gan 2015. gadā tie bija ~2% no visiem paziņojumiem. Ir pašvaldības, kas izsūta pat 85% rēķinus elektroniski;
- ∞ 2017. gadā pašvaldības tīmekļa vietnē pieejami apraksti par 46 sniegtajiem pakalpojumiem;
- ∞ 2017. gadā 61,4% no iedzīvotājiem deklarējušies elektroniski;
- ∞ 2017. gadā Portālā Latvija.lv nav pieejami Ilūkstes novada pašvaldības publiskie pakalpojumi.²⁴

Kopumā secināms, ka Ilūkstes novadam šajā jomā ir izaugsmes iespējas, jo 40. vieta starp 49 pašvaldībām rosina pārskatīt, vai un kādi pakalpojumi vēl nodrošināmi elektroniski, kādas veidlapas u.tml.

PAŠVALDĪBAS MĀRKETINGS, IDENTITĀTE

Pašvaldības mārketingu kā tēla veidošanu un tūristu piesaistes instrumentu nošķirams no tā, kā pašvaldība kā iestāde komunicē ar iedzīvotājiem.

2017. gadā modernizēta pašvaldības tīmekļa vietne www.ilukste.lv saglabājot iepriekšējo domēnu un būtiski uzlabojot vizuālo noformējumu un funkcionalitāti.

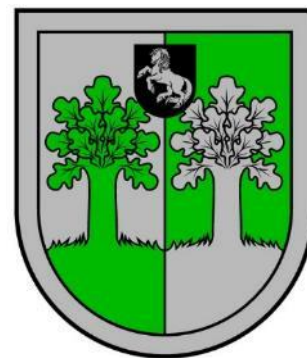
Viens no pašvaldības atpazīstamības veicinātājiem ir tūrisms. Ilūkstes novada pašvaldība izveidojusi un uztur tīmekļa vietni <http://turisms-ilukste.mozello.lv/>, kur pieejama visa veida tūrisma informācija. Tāpat norit sadarbība ar Sēlijas novada pašvaldībām un citiem tūrisma veicinošiem partneriem.

²⁴ “Latvijas e-indeks” pašvaldību mērījuma rezultāti, <https://www.eindekss.lv/lv/6-rezultati>

Ilūkstes novads neierindojas starp populārākajiem Latvijas novadiem, ko apliecina A.Brenča veiktais pētījums par pašvaldību teritoriju zīmoliem - "Mārketinga vadības metožu izmantošana Latvijas pašvaldībās". Ilūkstes novads ierindots vidēji lielo novadu līdz 5000-15000 iedzīvotājiem kategorijā. Pēc zīmola uztveres - vērtēti dzīvesvietas/investīciju pievilcības un tūrisma aspekti - Ilūkstes novads ierindojas 42. vietā starp vidējām pašvaldībām. Ilūkstes novadam ir nedaudz augstāka uztvertā vērtība tūrisma (31.vieta), bet daudz zemāka dzīvesvietas/darba vietas aspektā (42.vieta).²⁵

Ilūkstes novads ierindots starp novadiem ar zemu simbolisko un funkcionālo vērtību, skaidrojot, ka vāji priekšnosacījumi zīmola attīstībai ir tiem novadiem, kuri atrodas tālu no metropoles, ko nekompensē uzkrātais simboliskais kapitāls, tāpēc Ilūkstes novada zīmola attīstībai ir lokāls līmenis. Darbā secināts, ka Ilūkstes novada zīmola attīstības veicināšanai ieteicams iesaistīties vai veidot mārketinga alianses ar kaimiņu novadiem vai pilsētām, kļūstot par to sastāvdaļu, tādējādi, izmantojot hierarhijas principu, iegūt lielāku zīmola vērtību.²⁶

Novada teritorijas identitāti veido vietas subjektīvā izpratne (funkcionāli, emocionāli, personiski), kas ietver cilvēku attiecības ar teritoriju. Ne mazāk svarīga ir iedzīvotāju subjektīvā izpratne par novada teritoriju, kas arī ir viens no vietējās identitātes veidotājiem.

ATTĒLS 21. ILŪKSTES NOVADA ĢERBONIS

Ilūkstes novada iedzīvotāji visvairāk lepojas ar sakopto un tīro vidi, iedzīvotājiem, Ilūkstes pilsētu un dabu (Attēls 22). Kopumā 2019./2020. gadā veiktajā iedzīvotāju aptaujā 64 respondenti snieguši atbildes uz jautājumu, ar ko lepojas, dzīvojot vai strādājot Ilūkstes novadā.

Tradicionāli pašvaldībām ir izstrādāta teritorijas vizuālā identitāte, kas izpaužas logotipu un saukļu veidā. Ilūkstes novada simbolika ietver ģerboni, karogu un himnu (Attēls 21).

ATTĒLS 22. AR KO LEPOJAS ILŪKSTES NOVADA IEDZĪVOTĀJI

3.2. KOPĪGO INTEREŠU TERITORIJAS, SADARBĪBA

Lai gan Ilūkstes novads līdz 2009. gadam atradās Daugavpils rajona sastāvā un pašlaik ietverts Latgales plānošanas reģionā, tas pēc kultūrvēsturisko novada iedalījuma ietilpst Sēlijas novadā. Sēlija ietver Latvijas teritoriju gar Daugavas kreiso krastu līdz Jaunjelgavas un Neretas novadiem.

²⁵ Brencis, A., "Mārketinga vadības metožu izmantošana Latvijas pašvaldībās", 2015. Latvijas Universitāte

²⁶ Brencis, A., "Mārketinga vadības metožu izmantošana Latvijas pašvaldībās", 2015. Latvijas Universitāte

Ilūkstes novada pašvaldība kopā ar Aknīstes, Viesītes, Neretas, Jaunjelgavas, Salas un Jēkabpils novadu pašvaldībām 2012. gada beigās ir dibinājušas Sēlijas novadu apvienību kopīgu mērķu un uzdevumu sasniegšanai:

- ∞ Sēlijas ekonomiskās attīstības veicināšanai;
- ∞ Sēlijas kultūrvēsturiskās identitātes saglabāšanai, nostiprināšanai, popularizēšanai un izmantošanai reģiona atpazīstamības un tūrisma attīstībai;
- ∞ kopīgu uzdevumu risināšanai un savu interešu aizstāvēšanai valsts līmenī;
- ∞ sadarbībai kopīgu projektu realizācijai;
- ∞ kopīgu pasākumu organizēšanai;
- ∞ starptautiskai sadarbībai.²⁷ (Attēls 23)

ATTĒLS 23. SĒLIJAS NOVADA APVIENĪBAS PAŠVALDĪBU ĢERBOŅI UN VADĪTĀJI

Apvienība apvieno Sēlijas novadu pašvaldības, kuras ir iestājušās Latvijas pašvaldību savienībā un darbojas kā LPS struktūrvienība.

Lielākoties Sēlijas novadus vienojošās funkcionālās saites ir kultūras, amatniecības, novadpētniecības un tūrisma jomā. Kopš 1999. gada organizēti 9 Sēlijas kongresi, kuros runāts par kultūru, tautsaimniecību, senvēsturi u.c.

Latviešu tauta veidojusies 13.–17. gs. četru baltu tautu (kuršu, zemgaļu, sēļu un latgaļu) etniskās konsolidācijas procesā, kā arī daļēji lībiešu asimilācijas rezultātā. Sēļi ir viena no baltu tautām, kas atstājusi paliekošas pēdas latviešu izveidē. Sēlija ir viena no Latvijas kultūrvēsturiskajām teritorijām, kaut gan apvidus ar šādu nosaukumu nav atrodams Latvijas kartē, jo ap 13.–14. gs. Sēlijas vārds uz daudziem gadsimtiem izgaisa no vēstures, un tikai 20. gs. 80. gados „Sēlija” latviešu valodā ienāca gandrīz kā jaunvārds. Aktualizējot jautājumu par Sēlijas kā atsevišķa reģiona pastāvēšanu, 2019. gada septembrī Latvijas Nacionālā bibliotēka sadarbībā ar Sēlijas novadu apvienības pašvaldībām organizēja pasākumu „Sēlijai būt!”. Tajā diskutēja par vairākām tēmām – sēļu saknes un identitāte, jauni uzņēmēji savā novadā, Sēlijas nākotnes perspektīvas. (Attēls 24)²⁸

2019. gadā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai turpinot administratīvi teritoriālo reformu, aktualizējies vienota Sēlijas novada izveides jautājums. VARAM priekšlikumā Ilūkstes novads apvienojams ar Daugavpils novadu, veidojot līdzīgu teritoriju savulaik esošajai Daugavpils rajona teritorijai, taču tam nepiekrīt Sēlijas novadu apvienības pašvaldības.

Sēlijas novada identitātes saglabāšana un kopīga attīstības plānošana un virzība ir svarīgs Sēlijas attīstības priekšnosacījums arī nākotnē, tāpēc nepieciešams izveidot kopīgu pašvaldību.

²⁷ Sēlijas novadu apvienība. Skat.: <https://www.lps.lv/lv/apvienibas/selijas-novadu-apvieniba/>

²⁸ Ilūkstes Novada Vēstis. 2019. gada septembris.

ATTĒLS 24. ILŪKSTES NOVADS UN TUVĒJĀS PAŠVALDĪBAS

Ilūkstes novadā 2019. gada maijā notika iedzīvotāju aptauja, un 98,96% tās dalībnieku atbalstīja Ilūkstes novadu kā patstāvīgu LR administratīvo teritoriju, un 95,22% aptaujāto uzskata, ka Ilūkstes novads pieder Sēlijai, vēsturiski Zemgalei. Pašvaldība šīs aptaujas rezultātus 2019. gada jūnijā apstiprināja ar domes sēdes lēmumu.

Kā viens no nozīmīgiem sadarbības projektiem Sēlijā identificējams projekts un tūrisma piedāvājums "Sēlijas Salas", kas apvieno 17 mazas apdzīvotas vietas Sēlijā. Katrā no tām ir rodams kāds unikāls tūrisma piedāvājums, kas ļauj ielūkoties lauku cilvēku dzīvesveidā, likteņstāstos un legendās. No Ilūkstes novada izvēlētas trīs vietas – Subate, Eglaine un Dviete. 2019. gada vasarā Eglainē un Dvietē, svinot dižo novadnieku – Vecā Stendera (305 gadu) un Paula Sukatnieka (105 gadu) jubilejas, kā arī "Sēlijas Salu" projekta ietvaros, tika aizvadītas trīs radošas dienas. Projektu "Sēlijas salas" īsteno trīs lauku partnerības – "Lauku partnerība "Sēlija"", Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība "Kaimiņi" un "Aizkraukles rajona partnerība".²⁹

Dažādu ikdienas pakalpojumus un infrastruktūru Ilūkstes novada iedzīvotāji izmanto arī apkārtējās pašvaldībās. Būtiskākās funkcionālās saites Ilūkstes novadam ir ar Daugavpils pilsētu, kas atrodas vien 25 km attālumā no novada administratīvā centra - Ilūkstes pilsētas. Ilūkstes novadu ar Daugavpili saista darba tirgus, izglītības, sporta, kultūras un atpūtas, veselības aprūpes, tūrisma un sadzīves pakalpojumi, kurus turp saņemt regulāri dodas Ilūkstes novada iedzīvotāji.³⁰

Visintensīvākās ārējās funkcionālās saites veidojas ar tuvu atrodošos un labi sasniedzamo Daugavpils pilsētu, kurā strādā vai dodas saņemt pakalpojumus liela daļa no novada iedzīvotājiem. Arī perspektīvā prognozējama šīs tendences saglabāšanās. Mazāk intensīva kustība pēc pakalpojumiem, notiek Zemgales reģiona pilsētu – Jēkabpils, Aknīstes, u.c. virzienos, kas izskaidrojams gan ar lielāku attālumu, gan sliktāku

²⁹ Ilūkstes Novada Vēstis. 2019. gada septembris.

³⁰ Ilūkstes novada attīstības programma 2013.–2019. gadam. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2013

ceļu kvalitāti, piemēram, nav asfalta seguma Jēkabpils virzienā, gan arī tur pieejamo pakalpojumu daudzveidība nespēj konkurēt ar Daugavpils pilsētas lielo piedāvājumu. Iedzīvotāji no Subates regulāri iepērkas Lietuvā. Atrašanās Lietuvas Republikas pierobežā, paver iespējas attīstīt tālāk esošo transporta un inženiertehnisko infrastruktūru, veidot pie Ilūkstes un Subates pilsētas loģistikas centrus, kombinētos transporta un kravu sadales terminālus, organizēt tranzīta kravu plūsmas, saīsinot kravu piegādātāju maršrutu garumu, ietaupot laika un finansiālos resursus.³¹

3.3. PAŠVALDĪBAS BUDŽETS

Pašvaldības darbības finansiālo ietvaru veido novada pašvaldības budžets, kas ir nozīmīgs līdzeklis pašvaldības politikas īstenošanai, izmantojot finanšu metodes. Budžetam ir jānodrošina pašvaldības administratīvās teritorijas ilgtspējīga attīstība, t. sk. sabalansēta saimnieciskā un ekonomiskā attīstība ar iedzīvotāju sociālajām vajadzībām.

Pašvaldības budžets ir plānošanas un kontroles instruments, kas ļauj:

- ∞ novērtēt naudas ieņēmumu veidošanos;
- ∞ racionāli sadalīt un izmantot pieejamos finanšu resursus atbilstoši pašvaldības prioritātēm;
- ∞ uzraudzīt pakļauto iestāžu un uzņēmumu finanšu un saimniecisko darbību.

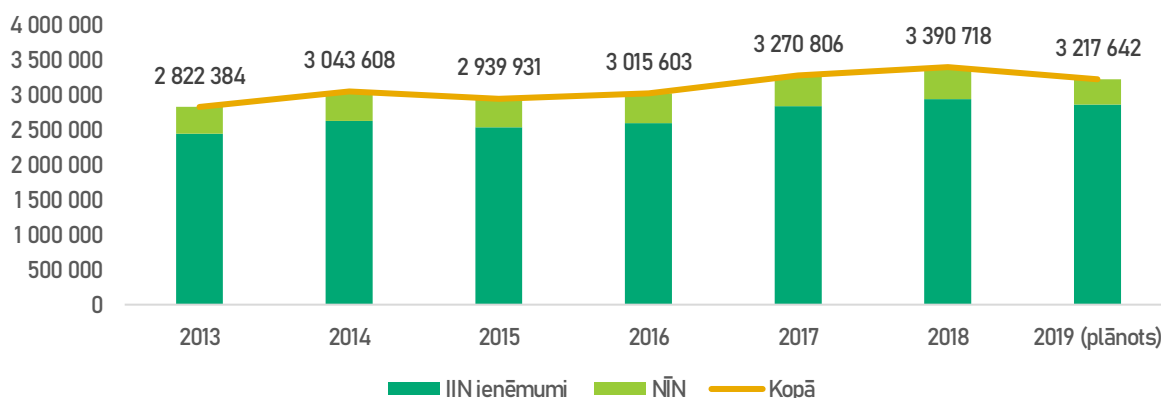
IEŅĒMUMI³²

Nodokļu ieņēmumi – iedzīvotāju ienākuma un nekustamā īpašuma nodokļi – Ilūkstes novada pašvaldības budžetā laikā no 2013. gada pakāpeniski aug, 2019. gadā tiem sasniedzot 3,39 milj. EUR, jeb esot par 40% procentiem lielākiem nekā 2013. gadā. Nodokļu ieņēmumu dinamika atspoguļo kopējās ekonomiskās

³¹ Ilūkstes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2030. gadam. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2013

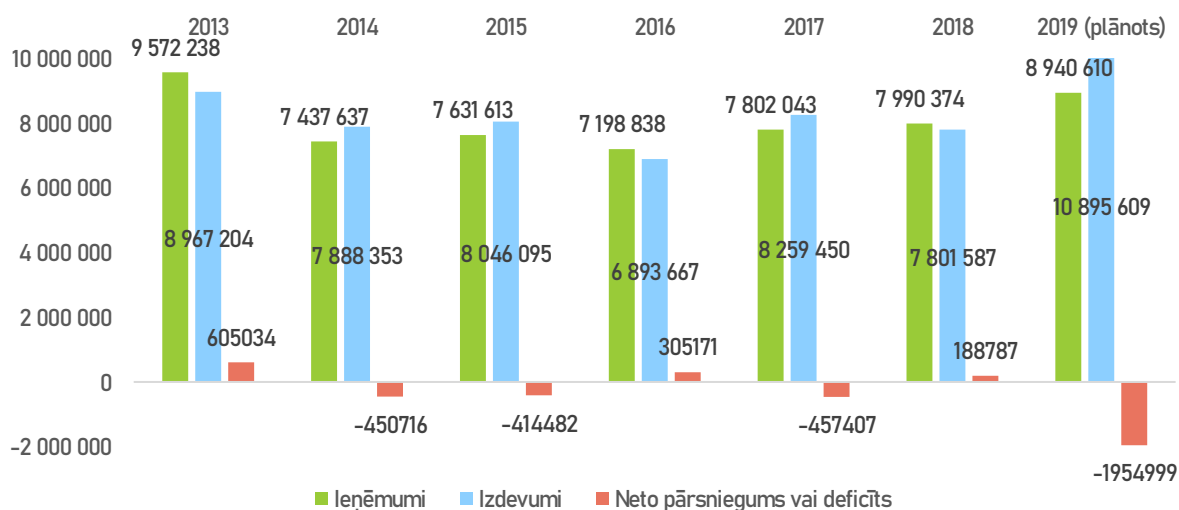
³² Valsts kases pašvaldību gada pārskats – Ilūkstes novads, 2013.-2018.gada Pārskats par pamatbudžeta izpildi

izaugsmes tendences. 86,6% no pamatbudžeta nodokļu ieņēmumiem 2018. gadā sastāda ienākuma nodokļi, 13,4% sastāda nekustamā īpašuma nodokļi. (Attēls 25)

ATTĒLS 25. PAMATBUDŽETA NODOKĻU IEŅĒMUMI 2013.–2019. GADĀ ILŪKSTES NOVADĀ

Ilūkstes novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi laikā kopš 2016. gada ir bijuši kopumā ar pieaugošu tendenci, līdzīgi kā izdevumi. 2018. gadā, salīdzinot ar 2013. gadu, pamatbudžeta ieņēmumi ir par 16% mazāki, un izdevumi ir par 13% mazāki nekā 2013. gadā. Pamatbudžeta izdevumi pārsniedza pamatbudžeta ieņēmumus 2014., 2015., 2017. gadā un arī plānots 2019. gadā. (Attēls 26)

ATTĒLS 26. PAMATBUDŽETA IEŅĒMUMI, IZDEVUMI UN NETO PĀRSNIEGUMS VAI DEFICĪTS

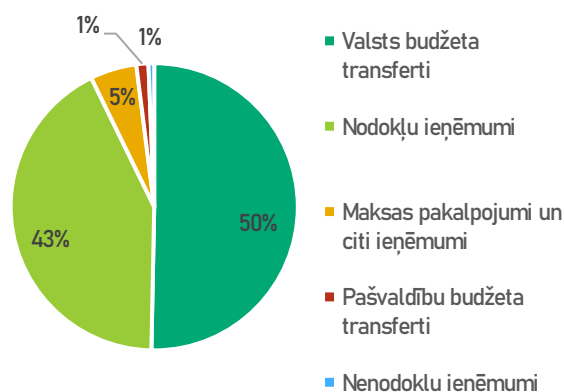
Ilūkstes novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi 2018. gadā atspoguļo, ka pusi jeb 4 milj. EUR no ieņēmumiem sastāda valsts budžeta transferti. Transfertos ietilpst mērķdotācijas skolotāju algām, piešķirtās valsts investīcijas, valsts budžeta transferti ES struktūrfondu finansēto projektu īstenošanai u.c. 1,68 milj. EUR no šīs summas ir dotācija no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda. 43% jeb 3,4 milj. EUR no ieņēmumiem sastāda nodokļu ieņēmumi.

5% jeb 0,4 milj. EUR no ieņēmumiem sastāda pašvaldības maksas pakalpojumi un citi ieņēmumi, 1% sastāda pašvaldību budžeta transferti (par izglītojamiem no citām pašvaldībām u.tml.), 1% sastāda nenodokļu ieņēmumi (valsts un pašvaldību nodevas, ieņēmumi no valsts (pašvaldību) īpašuma iznomāšanas, pārdošanas, un naudas sodi un sankcijas). (Attēls 27)

Ilūkstes novads ir pašvaldība, kas saņem dotāciju no **pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda**. 2018. gadā pašvaldība saņēmusi dotāciju 1 685 240 EUR apmērā. Pašvaldības ieņēmumi no izlīdzināšanas fonda

sastāda 42% no visa pašvaldības ieņēmumu apmēra. Salīdzinājumam 2013. gadā pašvaldības saņēmusi 1,5 milj. EUR no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda.

2018. gadā saņemti **aizņēmumi** 327 tūkst. EUR apmērā, kas ir mazāk kā iepriekšējos gados – 2017. gadā saņemti 876 tūkst. EUR, savukārt 2016. gadā saņemti 211 tūkst. EUR. 2018. gadā aizņēmums ņemts ERAF projekta “Ieguldījums komercdarbības attīstībai Ilūkstes novadā” un ELFLA projekta “Ilūkstes novada ceļu infrastruktūras kvalitātes uzlabošana” īstenošanai.

ATTĒLS 27. PAMATBUDŽETA IEŅĒMUMU STRUKTŪRA 2018. GADĀ

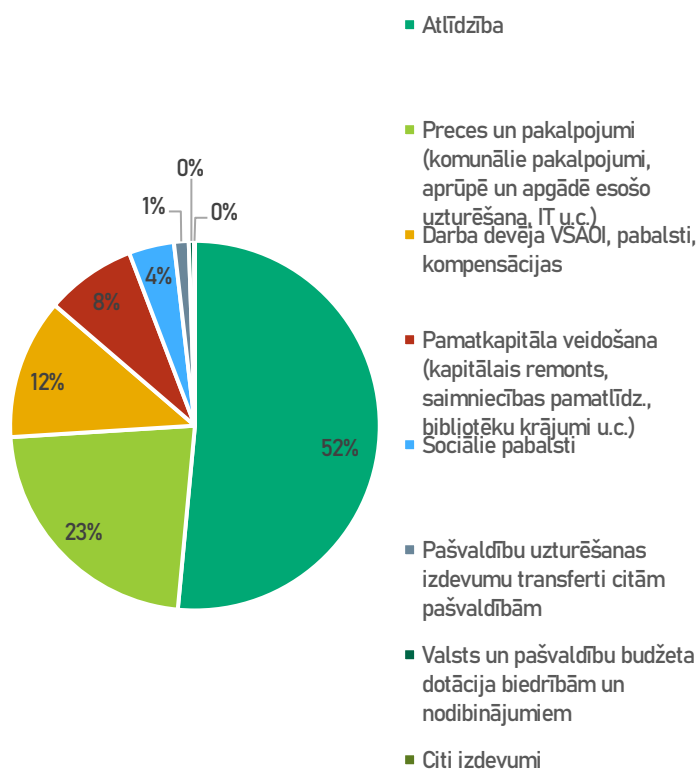
Speciālā budžeta ieņēmumus 0,361 milj. EUR apmērā 2018. gadā veidoja trīs pozīcijas:

- ∞ Pašvaldības saņemtie valsts budžeta transferti noteiktam mērķim 349 tūkst. EUR (projektu īstenošanai);
- ∞ Dabas resursu nodoklis par dabas resursu ieguvi un vides piesārņošanu – 11 tūkst. EUR;
- ∞ Ieņēmumi no apbūvēta zemesgabala privatizācijas – 153 EUR.³³

Ziedojumu budžeta ieņēmumus veido ziedojumi un dāvinājumi no juridiskām personām – 2018. gadā 14833 EUR. 2017. gadā ziedojumu budžeta ieņēmumi bija 3192 tūkst. EUR.³⁴

IZDEVUMI³⁵

2018. gadā Ilūkstes novada pašvaldības pamatbudžeta kopējie izdevumi bija 7,80 milj. EUR. Ilūkstes novada pašvaldības 2018. gada pamatbudžeta kopējos izdevumus veido – 52% jeb 4 milj. EUR par atlīdzību, 23% jeb 1,7 milj. EUR izdevumi par pakalpojumiem, un 12% jeb 0,6 milj. EUR darba devēja VSAOI, pabalsti, kompensācijas u.c. (Attēls 28)

ATTĒLS 28. PAMATBUDŽETA IZDEVUMU STRUKTŪRA

Pēc funkcionālajām kategorijām, 2018. gadā pašvaldība visvairāk ieguldījusi izglītībā, t.i., 54% no izdevumiem jeb 4 milj. EUR. 15% no izdevumiem sastāda vispārējie valdības dienesti, kam tērēti 2,9 milj.

³³ Valsts kases pašvaldību gada pārskats – Ilūkstes novads, 2018. gada Pārskats par speciālā budžeta izpildi

³⁴ Valsts kases pašvaldību gada pārskats – Ilūkstes novads, 2018. gada Pārskats par ziedojumu un dāvinājumu budžeta izpildi

³⁵ Valsts kases pašvaldību gada pārskats – Ilūkstes novads, 2016.-2018. gada Pārskats par pamatbudžeta izpildi

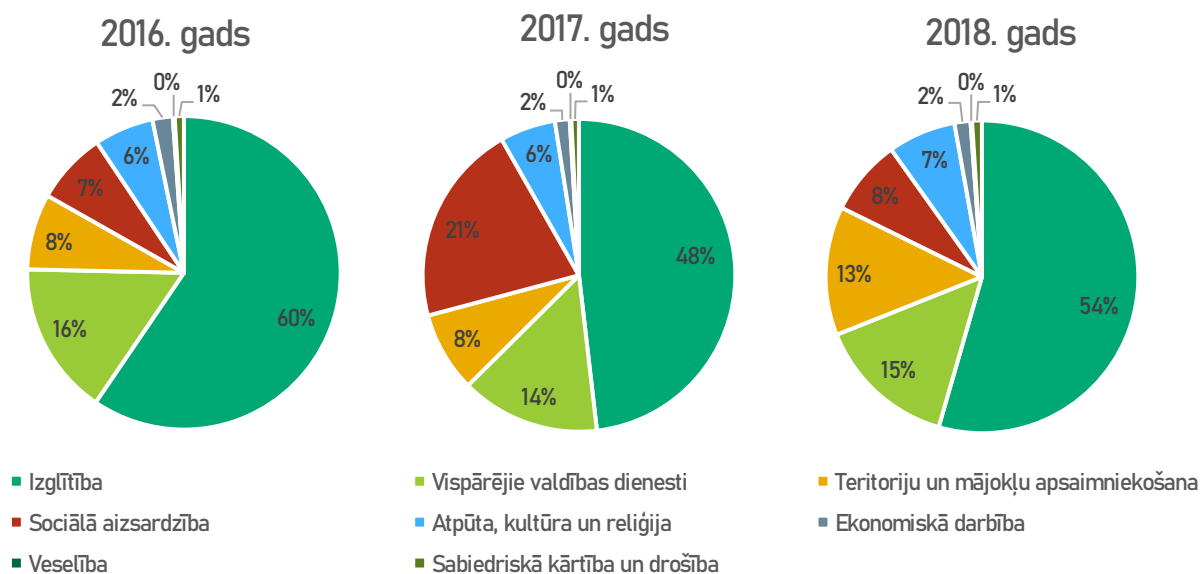
EUR. Vispārējie valdības dienesti ietver Ilūkstes novada domes un pašvaldības administrācijas darbības nodrošinājumu.

Trešo lielāko īpatsvaru izdevumu struktūrā veido teritoriju un mājoķļu apsaimniekošanā, kam tērēti 13% jeb 0,9 milj. EUR. 8% jeb 0,6 milj. EUR no kopējiem izdevumiem izlietoti sociālai aizsardzībai. Atpūtai, kultūrai un reliģijai tērēti 7% jeb 0,5 milj. EUR. (Attēls 29)

2018. gadā, salīdzinot ar 2016. gadu, par 82% ir audzis izlietotais finansējuma apjoms teritorijas un mājoķļu apsaimniekošanai. Pieaugumu lielākoties sastāda pamatkapitāla veidošana – lielāki ieguldījumi kapitālajā remontā un pārbūvē (piemēram, daļu sastāda Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam pasākuma “Pamatpakalpojumi un ciematu atjaunošana lauku apvidos” ietvaros īstenotais projekts “Ilūkstes novada ceļu infrastruktūras kvalitātes uzlabošana” u.c. darbi).

Ievērojams samazinājums salīdzinot ar 2017. gadu vērojams sociālās aizsardzības jomā – 2017. gadā tai tērēti 1,76 milj. EUR, savukārt 2018. gadā 0,58 milj. EUR līdzīgi kā 2016. gadā. Izdevumu pieaugums 2017. gadā saistāms ar īstenoto projektu “Dvies sociālo pakalpojumu centra ēkas pārbūves tehniskās dokumentācijas izstrāde, autoruzraudzība un būvniecība” par 1,2 milj. EUR (Pansijas “Mūsmājas “Dižkoks”” izveide).

Vismazākās izmaiņas finansējuma apjomā 2018. gadā salīdzinot ar 2016. gadu (procentuāli) vērojamas izglītībā, vispārējos valdības dienestos un veselības aprūpē.

ATTĒLS 29. PAMATBUDŽETA IZDEVUMI PA FUNKCIONĀLAJĀM KATEGORIJĀM 2016.-2018. GADĀ

Kopumā Ilūkstes novada pašvaldības izdevumu pozīcijas ir sabalansētas.

2018. gadā saņemto **aizņēmumu** veiktās atmaksas summa ir 620 tūkst. EUR, kas ir vairāk kā iepriekšējos gados – 2017. gadā atmaksāti 263 tūkst. EUR, savukārt 2016. gadā 422 tūkst. EUR. 2018. gada beigās par aizņēmumiem atmaksājamā atlikusī summa sastādīja 2,5 milj. EUR. Laikā kopš 2013. gada pašvaldība Valsts kasē ņēmusi vairākus aizņēmumus, no kuriem lielākā summa bijusi nepieciešama šādu projektu īstenošanai:

- ∞ Brīvības un Raiņa ielas rekonstrukcija Ilūkstē – 902 tūkst. EUR;
- ∞ Ilūkstes novada sporta centra (t.sk., baseina) būvniecība – 897 tūkst. EUR;
- ∞ Pansijas “Mūsmājas “Dižkoks”” būvniecība – 709 tūkst. EUR;
- ∞ Ilūkstes pilsētas stadiona būvniecība – 534 tūkst. EUR. ³⁶

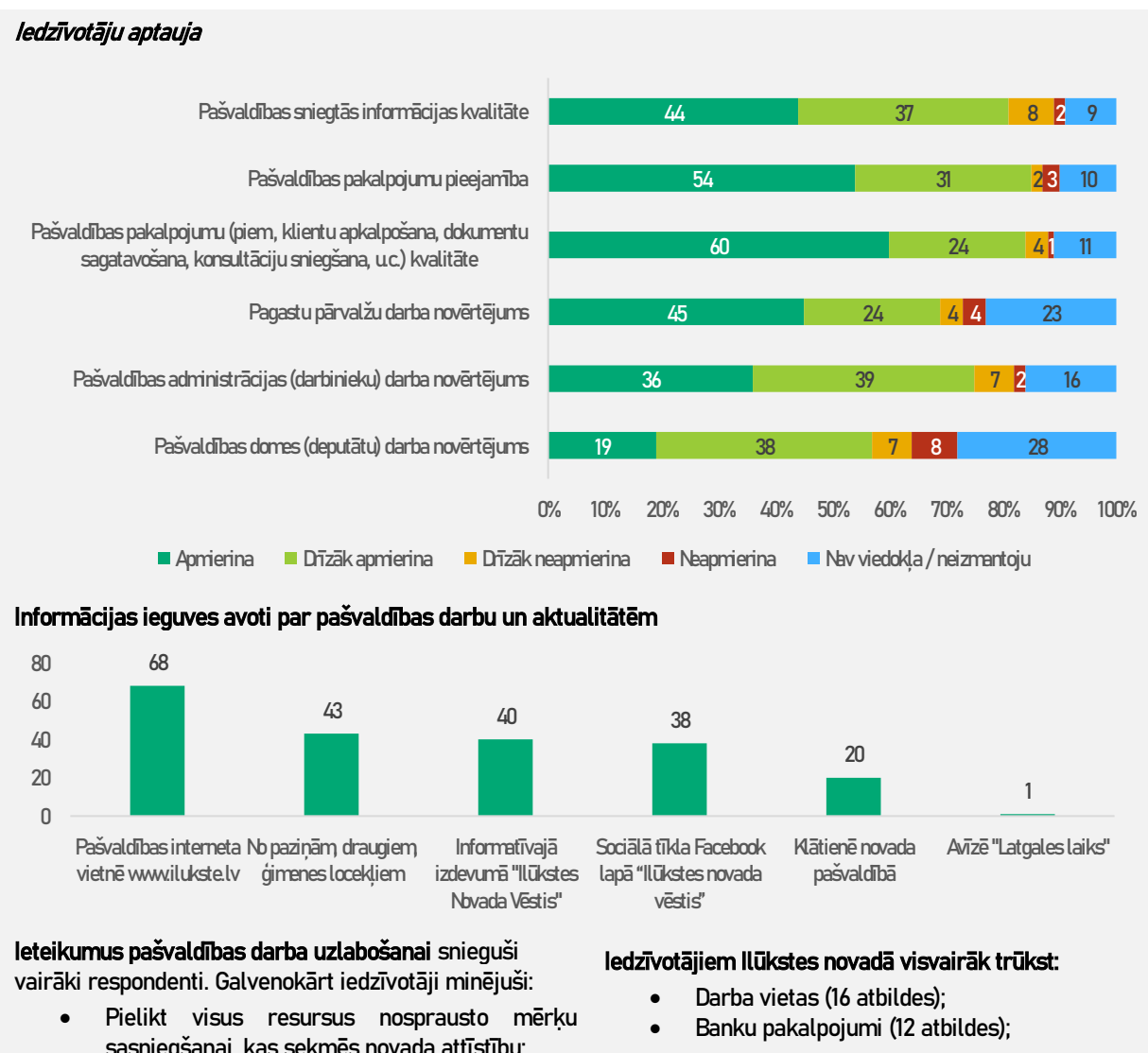
³⁶ Valsts kases pašvaldību gada pārskats – Ilūkstes novads, 2016.-2018.gada Pārskats par aizņēmumiem

2018. gadā veikti gala maksājumi sešiem projektiem, kā rezultātā Ilūkstes novada pašvaldība 2019. gadā vēl veic pakāpenisku aizdevumu atmaksu par septiņiem īstenotajiem projektiem.³⁷

Ilūkstes novada pašvaldības **administratīvie izdevumi** 2017. gadā sastādīja 13,0% no kopējiem izdevumiem, uz vienu iedzīvotāju tas ir 137,7 EUR. Salīdzinājumam, Daugavpils novadā **administratīvie izdevumi** 2017. gadā uz vienu iedzīvotāju sasniedz 181,8 EUR, Aknīstes novadā – 117,6 EUR un Jēkabpils novadā 154,7 EUR uz iedzīvotāju. Starp 19 Latgales plānošanas reģiona pašvaldībām Ilūkstes novadā ir astotie augstākie administratīvie izdevumi uz vienu iedzīvotāju.^{38 39}

Speciālā budžeta izdevumi 2018. gadā bija 0,36 milj. EUR apmērā, no kuriem lielākā daļa sastāda pakalpojumi (t.sk. remontdarbi un iestāžu uzturēšana, autoceļu uzturēšana) 71 % jeb 169 tūkst. EUR. pamatkapitāla veidošanas izdevumi 25 % jeb 90 tūkst. EUR, krājumu, materiālu un inventāra iegāde 18 % jeb 65 tūkst. EUR un citi izdevumi.

Ziedojumu budžeta izdevumus 2018. gadā sastāda 1618 tūkst. EUR galvenokārt pamatlīdzekļu iegādei.⁴⁰

³⁷ Valsts kases pašvaldību gada pārskats – Ilūkstes novads, 2016.-2018.gada Pārskats par aizņēmumiem

³⁸ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pašvaldības profils – Apvienotais Jēkabpils novads, 2019

³⁹ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pašvaldības profils – Apvienotais Daugavpils novads, 2019

⁴⁰ Valsts kases pašvaldību gada pārskats – Ilūkstes novads, 2018. gada Pārskats par ziedojumu un dāvinājumu izpildi

- Domes deputātiem būt aktīviem iedzīvotāju vaicājumu aktualizēšanā komitejās, sēdēs;
- Būt atbildīgākiem lēmumu pieņemšanā un izpildē;
- Būt mūsdienīgiem pašvaldības vadībā un administrācijā;
- Vairāk sadarboties savā starpā;
- Aktīvāk iesaistīt un uzklaustīt pašvaldības iestādes;
- Uzlabot komunikāciju ar iedzīvotājiem;
- Pieņemt ieteikumus no iedzīvotājiem par nepieciešamākajiem atjauninājumiem pašvaldībā Vairāk domāt par finansējuma piesaisti;
- Nodrošināt arvien jaunu pakalpojumu pieejamību e-vidē (dažādi saskaņojumi, atļaujas u.c.);
- Novērtēt pašvaldības darbiniekus, nodrošināt konkurētspējīgu atalgojumu.

Steidzamākie darbi, kas pašvaldībai jārisina:

- Ceļu un ielu remonts (33 atbildes);
- Jaunas darbavietas (21 atbilde);
- Atbalsts uzņēmējdarbībai (10 atbildes);
- Ilūkstes centrālās bibliotēkas pieejamība (uzcelt jaunu bibliotēku, lai visi iedzīvotāji varētu izmantot tās pakalpojumus) (6 atbildes);
- Jāsaglabā Ilūkstes novads un iestādes;
- Izglītības iestāžu saglabāšana;
- Pašvaldības darba optimizēšana, izmaksu samazināšana;

Ilūkstes novada pagastu pārvalžu identificētās vajadzības kvalitatīvas dzīves vides, infrastruktūras un pakalpojumu nodrošināšanā, kas ņemamas vērā aktualizējot Rīcības un Investīciju plānus

Bebrenes pagasta vajadzības:

- Bebrene pagasta pārvaldes un kultūras nama ēkas renovācija;
- Bērnodārzs jāapvieno ar skolu "Tehnikuma" telpās un jāveido izglītības iestāde "No pirmajiem soļiem līdz profesijai un mūžizglītbai";
- Bebrene bērnodārza ēkas "Mazputniņš" renovācija;
- Bebrene muiža - ekskluzīvu piedzīvojumu mājvieta;
- Bebrene muižas "virtuves" ēkas rekonstrukcija - tagadnes un pagātnes tikšanās telpas atdzimšana dzīvei;
- Bebrene muižas vēsturiskā parka un dīķu sistēmas atjaunošana atbilstoši rekonstrukcijas plānam;
- Brīvdabas skatuves būvniecība Bebrene muižas ābeļdārzā;

Pilskalnes pagasta vajadzības:

- Atjaunot (vairāk kā 30 gadus) esošo dabas lieguma "Pilskalnes Siguldiņa" infrastruktūru - morāli un fiziski novecojusi un nolietojusies esošā infrastruktūra, pasaku tēlu skulptūras.
- Infrastruktūras atjaunošana, Tartaka ezera (ūdenskrātuves) gultnes tīrīšana (saskaņā ar Dabas aizsardzības plānu).
- "Durvis vaļā" - lielāka iedzīvotāju iesaiste - viedokļu izteikšana par to, kāda veida uzlabojumi takā/dabā nepieciešami. Vienota tūrisma attīstība novadā konceptuāli un praktiski;
- Vides semināru, pasākumu rīkošana - darbinieku, jaunatnes, interesentu izglītošana, pieredzes apmaiņas izbraukumi;
- Sēlijas novada Taku asociācijas izveide - visa Sēlijas novada dabas taku reģistrs, esošās situācijas apzināšana, piedāvājuma klāsts,

- Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana - Grāfu Plāteru - Zībergu muižas divu vārtu restaurācija;
- Vēsturisko tērpu un kostīmu iegāde;
- Bebrenes muižas kompleksa dzirnavu ēku renovācijas 2. posms;
- Muižas zirgu staļļu ēkas renovācija - retro tehnikas un zirglietu ekspozīcijas (krātuves) ierīkošana;
- Amatniecības un mājražotāju centra pilnveide.
- Bebrenes sporta laukuma un zirgu izjāžu laukuma renovācija - sporta nometņu treniņu vieta.
- Bebrenes vispārīgglītojošās un profesionālās vidusskolas dienesta viesnīcas ēkas labiekārtošana - modernas nometņu bāzes vietas izveide;
- Dabas parka "Dvietes paliene" administrācijas izveide;
- Dabas parka "Dvietes paliene" infrastruktūras pilnveide, uzturēšana un atjaunošana (atbilstoši dabas aizsardzības plānam);;
- Vēsturiskās aptiekas ēkas "Doktorāts" renovācija;
- Akmeņupes dabas taka;
- Pašvaldības ceļa "Miltu cehs - Paberži" rekonstrukcija (5,61 km) - tas stratēģiski svarīgs, vienīgais ceļš pa kuru palu un plūdu laikā var novirzīt satiksmi ar Zariņiem, Dvieti, kad pārplūst valsts autoceļš V710 "Bebrene-Zariņi-Dvieta";
- Pašvaldības ceļa "Miltu cehs - Ķetrāni" rekonstrukcija (2,83 km) - ceļš veido dabas parka "Dvietes paliene" robežu un ir iezīmēts kā velociņš, savieno Ilūkstes un Jēkabpils novadus;
- Bebrenes pagasta iedzīvotāju uzrunāšana un palīdzība jaunu uzņēmumu radīšanā (aicināt un atbalstīt pagasta iedzīvotājus jaunu uzņēmumu izveidošanā, piemēram, tūrisma, ēdināšanas jomā. Piesaistīt pieredzējušus nozaru speciālistus konsultāciju sniegšanai, semināriem jaunajiem uzņēmējiem);
- Atkritumu šķirošana un otrreizējā izmantošana, pozitīvie piemēri (iedzīvotāju izglītošana, resursu taupīšana, tīrāka vide, pozitīvs iespaids par novada, katra pagasta un ikvienas saimniecības "seju");
- Dabas un kultūrvēstures bagātību popularizēšana, saglabāšanas pozitīvie ieguvumi nākotnē (novads ir unikāls ar brīnišķīgām dabas un kultūrvēstures "pērlēm", kuras pašiem ir jāierauga, jāapzinās to "vērtība" un jālepojas ar tām. Lai to apzinātos un spētu novērtēt, nepieciešams nepārtraukti izglīt gan novada speciālistus, gan uzņēmējus un lauksaimniekus, gan visus iedzīvotājus. Jāpopularizē pozitīvās pieredzes stāsti, darbi,

kvalitāte, jaunu maršrutu izveide, piemēram, "Pilskalne pilskalnos", kartogrāfiskā materiāla izveide, bukletu druka;

- Ainavu tālskatis - dabas lieguma "Pilskalnes Siguldiņa" teritorijā, stacionārs ainavu tālskatis, grozāms 360 grādu leņķī;
- Grants ceļu pārbūve - "Saulītes - Ozoldārzi" 2,0 km, "Senči - Ilūkste" 0,7 km ceļa posmi - virzienā uz dabas liegumu "Pilskalnes Siguldiņa" un atpūtas māju "Dubezers";
- Asfalta seguma rekonstrukcija - c. Pilskalne, Senlejas iela 300 m, kas ir virzienā uz atpūtas māju "Dubezers" un dabas liegumu "Pilskalnes Siguldiņa";
- Asfalta seguma uzliešana - ceļa posms "Vāverītes - Dubezers" 400 m, ceļš līdz atpūtas mājai "Dubezers";
- Ūdens līmeņa regulēšanas būves atjaunošana pie atpūtas mājas "Dubezers" - tūrisma kvalitātes nodrošināšana, pieprasījuma pieaugums.

Subates pilsētas un Prodes pagasta vajadzības:

- Ielu un ceļu segumu atjaunošana;
- Ielu apgaismojuma modernizācija, ierīkošana;
- Energoefektivitātes paaugstināšana pašvaldības daudzdzīvokļu mājās, māju renovācija;
- Ūdensvada, kanalizācijas tīklu izbūve Subatē;
- Zivju resursu papildināšana pašvaldības ezeros;
- Pasākumi pilsētībūvniecības pieminekļa-Subates vēsturiskā centra saglabāšanā;
- Ģimenes ārsta prakses vietas-ēkas Tīrgus laukumā 23 remonts (logu, jumta seguma nomaiņa, fasādes remonts);
- Ezermalas parka, peldvietu un Subates ezera krastu labiekārtošana;
- Iedzīvotāju informēšana par kultūrvēsturiskām vērtībām (bukleti, informatīvie semināri, "labās prakses" popularizēšana);
- Teritorijas labiekārtošanas talkas (publiski lietojamo teritoriju uzkopšana, labiekārtošana).

Eglaines pagasta vajadzības:

- Lašu pils sarga mājiņas renovācija un piesaiste pie Ilūkstes novada tūrisma objektiem;
- Atpūtas zonas ierīkošana Lašu pilskalnā (nojume, izzināšanas taka, dīķa iztīrīšana);
- Stendera klases reklamēšana un piesaiste tūrisma aprīvē;
- Sporta zāles siltuma apgādes atjaunošana;

objekti. Pašvaldībai jārada sava īpaša zīme, ko piestiprināt pie vietējās nozīmes dabas un kultūrvēstures pieminekļiem);

- Siltuma apgādes sistēmas modernizācija Eglaines pagasta ēkā Skolas ielā 41;
- Iedzīvotāju iesaistīšana (teritorijas sakopšanas talkas).

- Veselīga un aktīva dzīvesveida popularizēšana, pozitīvie ieguvumi veselības un darba spēju saglabāšanā (iedzīvotāju un jaunatnes izglītošana, aktīvā dzīvesveida popularizēšanas pasākumi, veselīgā dzīvesveida popularizēšanas pasākumi, tikšanās ar viediem cilvēkiem);
- Viedie ciemi. Sabiedrības aktivizēšana, saliedētības "mācība" vienota mērķa sasniegšanai savas teritorijas attīstībai (inovatīvu metožu ieviešana lauku pagastu centros, darbs no attāluma, pozitīvo piemēru pieredzes apgūšana, mentoru kustība, saliedētības pasākumi);
- Bioloģiskās un netradicionālās lauksaimniecības popularizēšana, pozitīvie piemēri (iedzīvotāju izglītošana, pozitīvo piemēru pieredzes apgūšana, tikšanās ar dzīvesgudriem, iedvesmojošiem, inovatīviem cilvēkiem);
- Vietējo produktu, ražotāju, amatu pratēju popularizēšana, atbalsta mehānismu izstrāde (vietējo ražotāju, amatnieku, produktu apzināšana un apkopošana vienotā "izdevumā". Mājražotāju aktivizēšana, palīdzība nokārtot formalitātes iestādēs. Vietējo aktīvo cilvēku atbalsta mehānisma izveide novadā. Tikšanās ar dzīvesgudriem, iedvesmojošiem, inovatīviem cilvēkiem).

4. SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA UN PAKALPOJUMI

4.1. IZGLĪTĪBA

Ilūkstes novadā vispārējās izglītības pakalpojumus nodrošina septiņas izglītības iestādes vairākās izglītības jomās – pirmsskolas, vispārējā, speciālā, profesionālās ievirzes, profesionālā, interešu izglītība, un to struktūrvienības (Attēls 30).

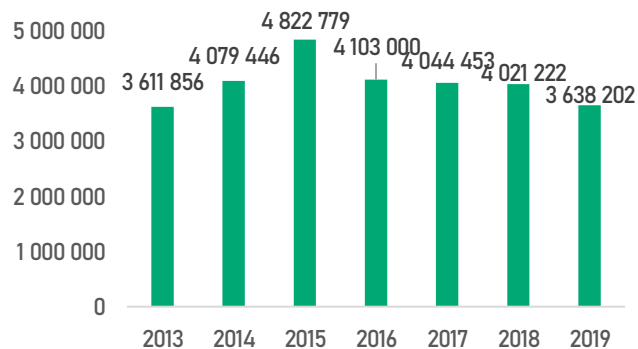
<p>Pirmsskolas izglītība</p> <p>Ilūkstes pirmsskolas izglītības iestāde "Zvaniņš" un</p> <ul style="list-style-type: none"> • Subates filiāle; • Bebrenes filiāle. 	<p>Vispārējā izglītība</p> <p>Ilūkstes Raiņa vidusskola. Mācību programmas īstenošanas vietas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raiņa iela 49, Ilūkste; • Stadionā iela 1, Ilūkste; • Subate; • Eglaine. 	<p>Speciālā izglītība</p> <p>Raudas internātpamatskola</p>
<p>Vispārējā un profesionālā izglītība</p> <p>Bebrenes vispārīzglītojošā un profesionālā vidusskola</p>	<p>Profesionālās ievirzes izglītība</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ilūkstes Mūzikas un mākslas skola • Ilūkstes novada sporta skola 	<p>Interešu izglītība</p> <p>Ilūkstes Bērnu un jauniešu centrs</p>

ATTĒLS 30. ILŪKSTES NOVADA IZGLĪTĪBAS IESTĀDES

Izglītības nodaļa ir pašvaldības administrācijas struktūrvienība, kuras galvenais uzdevums ir risināt pašvaldības kompetencē esošos izglītības jautājumus. Nodaļa pilda koordinējošas un metodiskās funkcijas, sniedz atbalstu novada izglītības iestādēm.

Ilūkstes novada pašvaldības izdevumi izglītībai 2018. gadā sastādīja 54% no kopējiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Saskaņā ar datiem, kuri attēloti Attēls 31, izdevumi izglītības jomai 2019. gadā ir vienā līmenī ar 2013. gadu – 3,6 milj. EUR. Pēdējo gadu laikā tie bija lielākie 2015. gadā, sasniedzot 4,8 milj. EUR un pēc tam pakāpeniski samazinoties. Izdevumu pieaugums lielākoties skaidrojams ar īstenotajiem projektiem – Ilūkstes novada Sporta skolas Sporta centra būvniecība 2015. gadā par 1,15 milj. EUR, Ilūkstes stadiona rekonstrukcija par 0,54 milj. EUR 2015. gadā. (Attēls 31)⁴¹

75% no izdevumiem izglītībā sastāda atlīdzība, 21% sastāda preces un pakalpojumi (komunālie pakalpojumi, siltumenerģija, elektroenerģija, transporta pakalpojumi, inventārs, ēdināšana, remontdarbi, uzturēšana u.c.) un citas pozīcijas – 2% pašvaldību uzturēšanas izdevumu transferti, 0,6% sociālie pabalsti u.c. Izglītības jomas budžetu sastāda pašvaldības finansējums, valsts mērķdotācijas un citi ieņēmumi no pašvaldību savstarpējiem norēķiniem, maksas pakalpojumiem, atbalsta programmām.

ATTĒLS 31. ILŪKSTES NOVADA PAŠVALDĪBAS PAMATBUDŽETA IZDEVUMI IZGLĪTĪBAI

⁴¹ Valsts kases pašvaldību gada pārskats – Ilūkstes novads, 2013.-2018.gada Pārskats par pamatbudžeta izpildi, Ilūkstes novada 28.03.2019. saistošie noteikumi Nr.1-b/2019 "Par Ilūkstes novada pašvaldības 2019.gada budžeta apstiprināšanu"

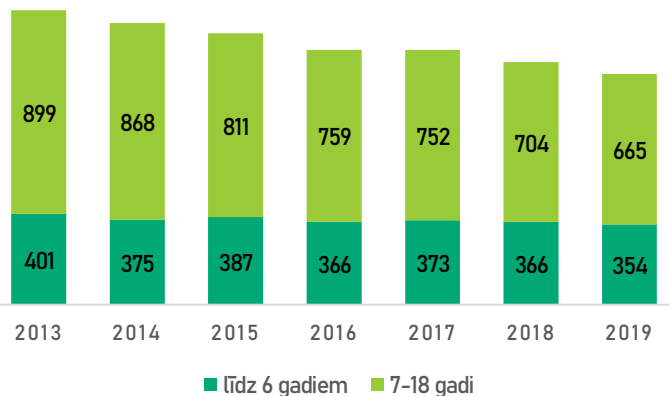
Ilūkstes Raiņa vidusskola

Ilūkstes PII «Zvaniņš»

Bērnu un jauniešu skaits vecumā līdz 18 gadiem Ilūkstes novadā līdzīgi kā lielākajā daļā Latvijas novadu ik gadu pakāpeniski samazinās. Tāpat arī izglītojamo skaits Ilūkstes novada izglītības iestādēs ik gadu samazinās. (Attēls 32, Attēls 33)⁴²

ATTĒLS 32. IEDZĪVOTĀJU VECUMĀ LĪDZ 18 GADIEM SKAITA IZMAIŅAS ILŪKSTES NOVADĀ

Izglītojamo skaita izmaiņas pa izglītības līmeņiem 2019./2020. mācību gadā salīdzinot ar 2013./2014. mācību gadu:

- ∞ Pirmsskolas izglītība: +4,39 %
- ∞ Vispārējā izglītība: -41,50 %
- ∞ Speciālā izglītība: -50,00 %
- ∞ Profesionālā izglītība: -16,19 %
- ∞ Profesionālās ievirzes izglītība: +33,62 %
- ∞ Interesu izglītība: +1,44 %

Izglītojamo skaita izmaiņas Ilūkstes novada izglītības iestādēs laikā no 2013.-2019. gadam attēlotas Attēls 33 un Attēls 35, savukārt izglītības iestāžu izvietojums attēlots Attēls 34.

Reaģējot uz izglītības reformām, valsts politikas uzstādījumiem un pakāpenisku izglītojamo skaita samazināšanos novada izglītības iestādēs, 2018. gada sākumā Ilūkstes novada dome pieņēma lēmumu apvienot Eglaines pamatskolu, Subates pamatskolu, Ilūkstes Sadraudzības vidusskolu un Ilūkstes 1. vidusskolu, izveidojot vispārējās vidējās izglītības iestādi - **Ilūkstes Raiņa vidusskolu**, kas uzsāka darbu ar 2018. gada 1. septembri. Iestāde īsteno mācību programmas četrās vietās Ilūkstes novadā: Raiņa ielā 49, Ilūkstē; Stadiona ielā 1, Ilūkstē; Skolas ielā 41, Eglainē, Eglaines pagastā; Tirgus laukumā 20, Subatē līdz 9.klasei. Reorganizācija deva iespēju saglabāt pamatizglītības ieguvu tuvāk dzīvesvietai, bet vidējās izglītības posmā saturā daudzveidības

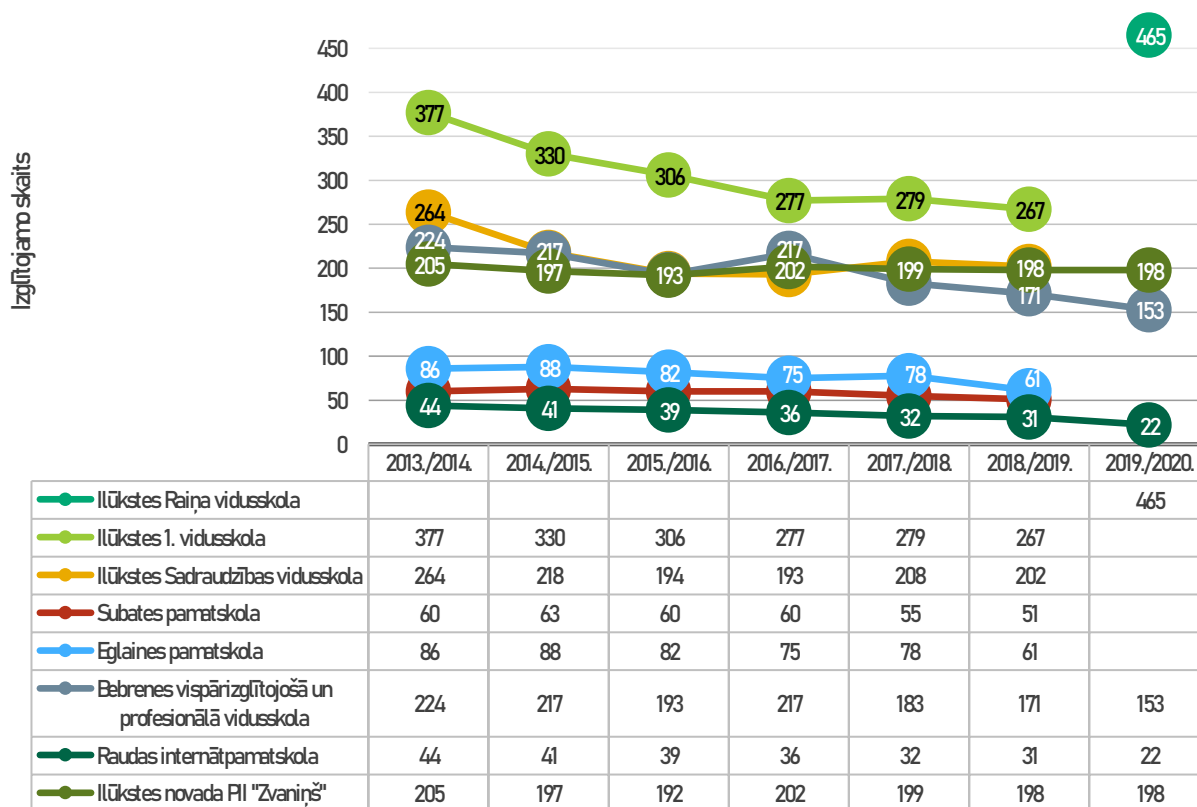
⁴² Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

nodrošināšanai ir paralēlklases. Iestādes telpās Eglainē darbojas pirmsskolas izglītības grupa ar 16 audzēkņiem.

Ilūkstes Raiņa vidusskolas prioritātes nākošajā periodā iezīmē vairāki darāmie darbi:

- 1) Jaunā izglītības satura ieviešana 1.-12. klasēs;
- 2) Skolotāju sadarbības veicināšana (darba plānošana, realizēšana, integrētu mācību stundu organizēšana, skolotāju mācīšanās grupas - viena no skolotāju sadarbības formām, kas veicina skolotāju profesionālo pilnveidi, palīdz saskaņot dažādos māc. priekšmetos apgūstamo, vienoties par prasībām utt. Grupu vada mācīšanas eksperts vai grupas līderis. Rezultāts – skolotāji dziļāk izprot izglītības pārmaiņu procesus un vieglāk iekļaujas tajos);
- 3) Skolēnu mācību sasniegumu paaugstināšana;
- 4) Skolēnu motivācijas veidošana - organizētas tikšanās ar dažādiem speciālistiem, dzīvē veiksmīgiem cilvēkiem, izaugsmes treneriem utt., kas katrs ar savu stāstu mudina uz darbību un audzina skolēnos izpratni par vērtībām;
- 5) Estētiskas un drošas vides uzturēšana un pilnveidošana;
- 6) Materiāltehniskās bāzes atjaunošana, papildināšana un uzlabošana mācību kabinetos;
- 7) Atbalsta komandas veidošana (sociālais pedagogs, speciālais pedagogs, psihologs);
- 8) Pilnveidot skolas iekšējās pārraudzības sistēmu.

Papildus Attēls 33 atspoguļotajai informācijai, dati Tabula 1 parāda izglītojamo skaitu Ilūkstes Raiņa vidusskolas un PII "Zvaniņš" izglītības īstenošanas vietās, saistībā ar veikto izglītības iestāžu reorganizāciju.

ATTĒLS 33. IZGLĪTOJAMO SKAITA IZMAIŅAS ILŪKSTES NOVADA VISPĀRĒJĀS UN SPECIĀLĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒS

TABULA 1. IZGLĪTOJAMO SKAITS 2019./2020. GADĀ PII "ZVANIŅŠ" UN ILŪKSTES RAIŅA VIDUSSKOLAS IZGLĪTĪBAS ĪSTENOŠANAS VIETĀS

Izglītības veids	Iestāde	Īstenošanas vieta	Izglītojamo skaits
Pirmsskola	PII "Zvaniņš"	Ilūkste	160
		Subate	17
		Bebrene	21
	Ilūkstes Raiņa vidusskola	Eglaine	16
Vispārējā	Ilūkstes Raiņa vidusskola	Ilūkste	372
		Subate	49
		Eglaine	28

Izglītības iestādēs ir pieejamas speciālās izglītības programmas, taču nākošajā periodā nepieciešams aktīvāk domāt par to, kā veicināt iekļaujošas vides veidošanu, kā arī izglītojamiem ar speciālām vajadzībām nodrošināt asistenta pakalpojumus izglītības iestādēs atbilstoši vajadzībām. Par iekļaujošas vides veidošanu jādomā ne tikai no cilvēkresursu pieejamības un kapacitātes viedokļa, bet arī par infrastruktūras kapacitāti un kvalitāti. Jānodrošina vides pieejamība, ērta un ergonomiska mācību vide, atbilstošas tehnoloģijas u.tml.

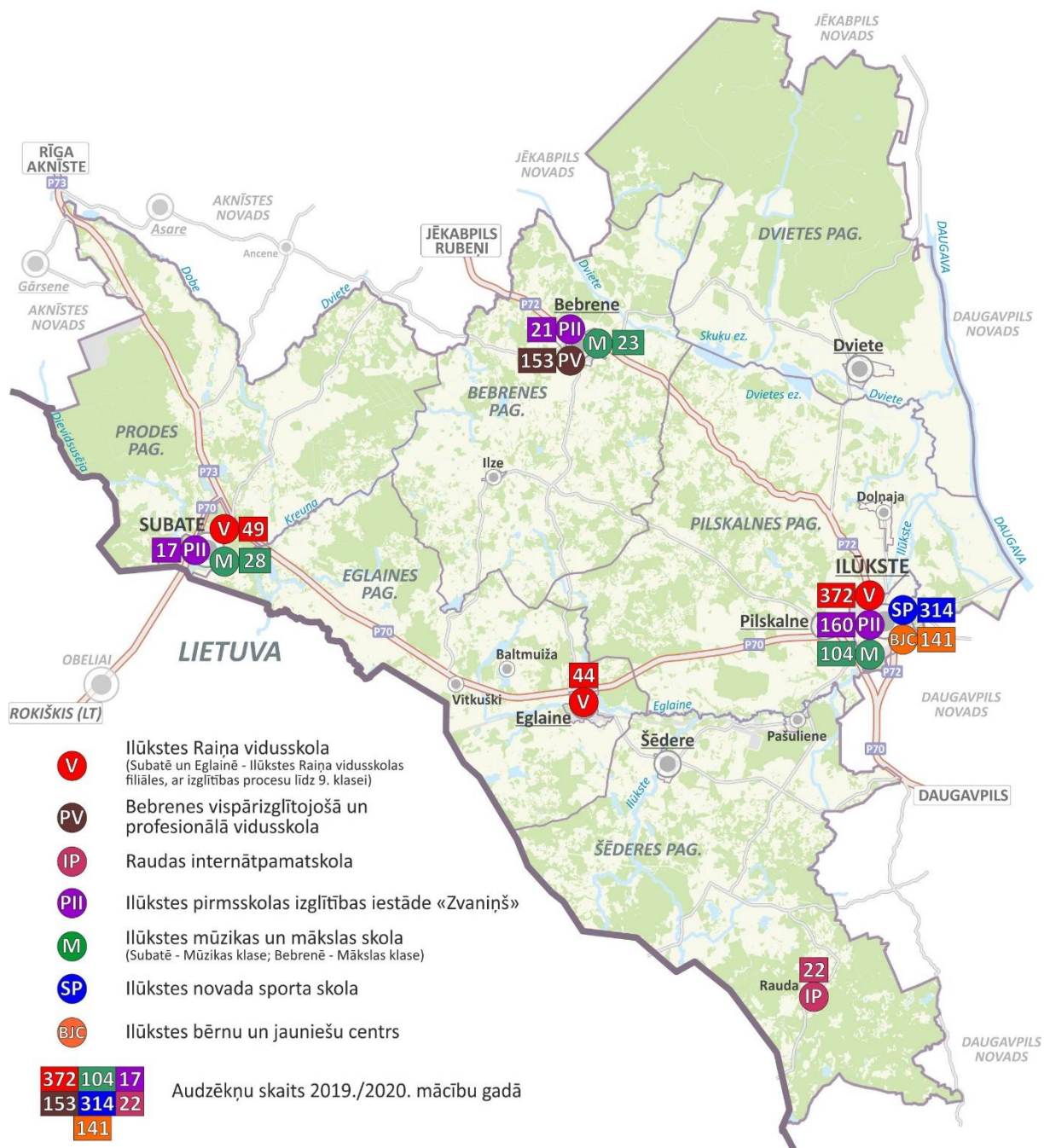
Ilūkstes novada pirmsskolas izglītības iestādē "Zvaniņš" Ilūkstē mācās 160 izglītojamie un tās filiālēs Subatē un Bebreņē attiecīgi 16 un 21 izglītojamais. Iestāde īsteno vispārējās pirmsskolas izglītības programmu un speciālās pirmsskolas izglītības programma izglītojamajiem ar jauktiem attīstības traucējumiem.

Saskaņā ar izglītības iestādes pašnovērtējuma ziņojumu, tā turpmāko attīstību redz vairākās jomās:

- ∞ darbinieku profesionālās pilnveidošanas turpināšana (kursi, semināri, pieredzes apmaiņa u.c.);
- ∞ izstrādāt iestādes Attīstības plānu 2020. - 2022. mācību gadiem;
- ∞ atbalsta pasākumu nodrošināšana izglītojamiem;
- ∞ turpināt materiālās bāzes papildināšanu;
- ∞ iespēju pilnveidošana skolotājiem savā darbā izmantot informācijas tehnoloģijas, gan meklējot informāciju, gan tiešajā darbā ar izglītojamiem (demonstrējot jēgpilnu, izglītojošu informāciju) – datoru un interneta nodrošināšana grupās;
- ∞ nepieciešami finansiāli ieguldījumi iestādes virtuves un rotaļu laukumu renovācijai, pakāpeniski nomainīt grīdas segumu grupās, veikt telpu kosmētiskos remontus;
- ∞ u.c.

Saskaņā ar Bebreņu pagasta pārvaldes priekšlikumu, PII "Zvaniņš" Bebreņu filiāli ieteicams nākošajā periodā apvienot ar Bebreņu vispārīzglītojošo un profesionālo vidusskolu, bijušā tehnikumā telpās un izveidot jaunu izglītības iestādi "No pirmajiem soļiem līdz profesijai un mūžizglītbai".

Raudas internātpamatskola Šēderes pagastā pašreizējo nosaukumu ieguvusi 2013. gadā, taču audzēkņus ar garīgās attīstības traucējumiem tajā izglīto jau kopš 1958. gada un tā pakāpeniski specializējusies šajā jomā. Pašlaik iestāde īsteno divas izglītības programmas - izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem un izglītojamiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem. Iestāde nodrošina mācību līdzekļus, rehabilitācijas nodarbības, dažādas interešu izglītības nodarbības, medicīnisko palīdzību, pilnu ēdināšanu, internātu un treniņzāli. Laikā kopš 2013./2014. mācību gada izglītojamo skaits mazinājies uz pusi - no 44 uz 22 izglītojamiem 2019./2020. mācību gadā.

ATTĒLS 34. ILŪKSTES NOVADA IZGLĪTĪBAS IESTĀDES UN IZGLĪTOJAMO SKAITS

Bebrenes vispārīgā un profesionālā vidusskola darbību uzsāka 2014. gadā, apvienojot Bebrenes vidusskolu un Bebrenes profesionālo vidusskolu. Skolā mācību process tiek organizēts divās nodaļās – vispārējās izglītības nodaļa (īstenošanas vieta – “Bebrenes muiža”, Bebrene) un profesionālās izglītības nodaļa (īstenošanas vieta – “Tehnikums”, Bebrene). Izglītības iestāde veic saimniecisko darbību. Skolai ir dienesta viesnīca. Skola apsaimnieko 36 ha zemes (lauksaimniecībā izmantojamā zeme, atpūtas un sporta zona), tās īpašumā ir pieci zirgi (veterinārmedicīnas programmu īstenošanai un tūrisma aktivitātēm).

2019./2020. mācību gadā vispārējās izglītības nodaļā mācās 65 izglītojamie, savukārt profesionālās izglītības nodaļā – 88 izglītojamie, kopā 153 audzēkņi. Laikā kopš 2013./2014. gada nedaudz mazinājies profesionālo izglītības programmu audzēkņu skaits, savukārt vispārējā izglītībā audzēkņu skaits mazinājies uz pusi.

Izglītības iestāde īsteno četras vispārējās izglītības programmas, profesionālās vidējās izglītības programmas – Veterinārmedicīna, Tūrisma pakalpojumi, Ēdināšanas pakalpojumi, kā arī profesionālās

tālākizglītības un pilnveides programmas – Veterinārmedicīna, Veterinārijas pamati aitu, liellopu ganāmpulkā, Ēdienu noformēšana un galdu klājumi u.c.

Saskaņā ar izglītības iestādes pašnovērtējuma ziņojumu, tā turpmāko attīstību redz vairākās jomās:

- ∞ modulāro profesionālās izglītības programmu izstrāde;
- ∞ izglītojamo karjeras izglītības sistēmas pilnveidošana, akcentējot vecāku un uzņēmēju līdzdalību;
- ∞ centralizētās apkures sistēmas ierīkošana vispārējās izglītības nodaļā (Bebrenes muiža);
- ∞ uzlabot vispārējo darbu plānošanu, organizēšanu un kontroli apvienotajā skolā;
- ∞ u.c.

Ilūkstes Mūzikas un mākslas skola ir profesionālās ievirzes izglītības iestāde, kurā 2019./2020. mācību gadā mūzikas un mākslas programmas apgūst 155 izglītojamie un tās pasniedz 22 pedagogi. Tai skaitā, Mākslas klasē Bebreņē izglītību apgūst 23 audzēkņi, un Mūzikas klasē Subatē – 28 audzēkņi.

Izglītības iestādē pieejamas tādas programmas kā taustiņinstrumentu spēle, sīgu instrumentu spēle, pūšamo instrumentu spēle, sitaminstrumentu spēle, vokālā mūzika un vizuāli plastiskā māksla.

Iestādes ilgtermiņa prioritātes – kvalitatīva izglītība, optimāls kultūras un izglītības pakalpojumu piedāvājums un pieejamība, sabiedrības iesaistīšana izglītības, kultūras procesos, aktīvu un informētu iedzīvotāju konkurētspēju nodrošina daudzpusīgas personības pilnveides iespējas.

Iestādes prioritāšu īstenošanu nākošajā periodā iezīmē vairāki darāmie darbi:

- 1) Izveidot Ilūkstes novadā visaptverošu sistēmu audzēkņu apmācībai Ilūkstes Mūzikas un mākslas skolā;
- 2) Modernizēt un papildināt skolas materiāli tehnisko bāzi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, atjaunojot mūzikas instrumentu klāstu;
- 3) Apvienot mūzikas un mākslas programmas vienā ēkā (piebūves celtniecība, vai citas ēkas pielāgošana – kā pagaidu variants iespējams tikai mākslas programmu izvietot plašākās telpās – ēka ar 6-10 telpām (ap 25 m²-35 m² katra telpa);
- 4) Saimniecisko materiālu uzglabāšanas telpas piebūve;
- 5) Attīstīt un pilnveidot kolektīvās muzicēšanas formas – atrast profesionālu pedagogu, kurš vēlētos vadīt orķestri un plānot konkurētspējīgu atalgojumu;
- 6) Attīstīt mākslas izglītības programmu un izveidot datorklasi.

Ilūkstes novada sporta skola ir profesionālās ievirzes izglītības iestāde, kuru apmeklē bērni un jaunieši vecumā no 5 līdz 25 gadiem. 2019./2020. gadā iestādi apmeklē 314 audzēkņi, kas ir par

Raudas internātpamatskola

Bebrenes vispārīgizglītojošā un profesionālā vidusskola

Vispārējā izglītība

Profesionālā izglītība

Ilūkstes Mūzikas un mākslas skola

Ilūkstes novada sporta skola

Ilūkstes Bērnu un jauniešu centrs

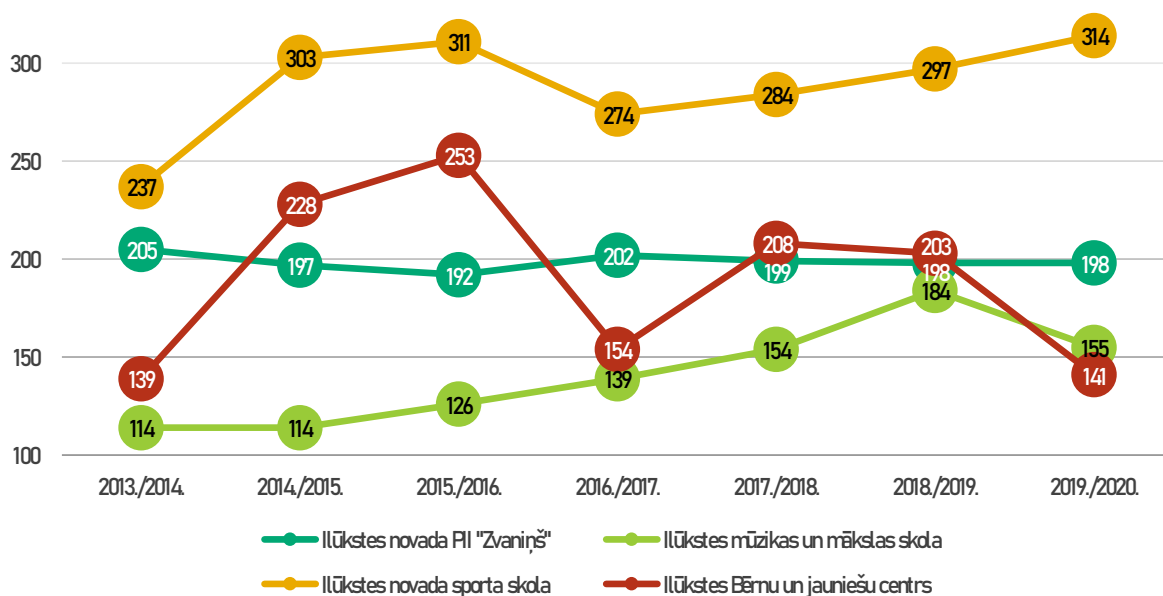

trešo daļu vairāk nekā 2013./2014. mācību gadā. Izglītība tiek īstenota 22 grupās:

- ∞ 3 peldēšanas mācību treniņu grupas;
- ∞ 7 vieglatlētikas grupas;
- ∞ 12 futbola grupas.

2015. gadā īstenota Ilūkstes novada Sporta skolas Sporta centra būvniecība un Ilūkstes stadiona rekonstrukcija. Līdzās Sporta centram, skolai un stadionam atrodas dienesta viesnīca. Tajā dažādos numuriņos ir 58 gultas vietas, kuras var izmantot sporta nometņu vajadzībām. Sporta skolas mācību – treniņu process tiek organizēts skolas stadionā, Sporta centrā un skola izmanto Ilūkstes novada pašvaldības izglītības iestāžu sporta bāzes.

Ilūkstes novada izglītības iestādēs peldēšana tiek nodrošināta mācību priekšmeta Sports ietvaros vismaz trīs gadu garumā.⁴³

ATTĒLS 35. IZGLĪTOJAMO SKAITA IZMAIŅAS ILŪKSTES NOVADA PROFESIONĀLĀS IEVIRZES UN INTEREŠU IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒS

Ilūkstes Bērnu un jauniešu centrs ir interešu izglītības iestāde, kas īsteno interešu izglītības programmas novadā. Iestādi apmeklē Ilūkstes novada bērni un jaunieši vecumā no 6 līdz 24 gadiem. Jauniešiem ir iespējas iepazīt savas spējas, attīstīt un pilnveidot savus talantus, kā arī gūt pieredzi konkrētā darbībā. Iestāde realizē izglītības programmas dažādās jomās – deju un mūzikas mākslā, teātra un vizuāli lietišķā mākslā, un tehniskā jaunradē.

⁴³ https://peldidrosi.lv/wp-content/uploads/2019/11/P%C4%93t%C4%ABjums-par-peld%C4%93tapm%C4%81c%C4%ABbas-programmu-%C4%ABsteno%C5%A1anu-izgl%C4%ABt%C4%ABbas-iest%C4%81d%C4%93s_2019_novembris.pdf

Iestādē izveidota un apskatei pieejama seno lietu krātuve "Sēļu istaba".

Kopumā dažādas interešu izglītības iespējas tiek piedāvātas katrā novada izglītības iestādē.

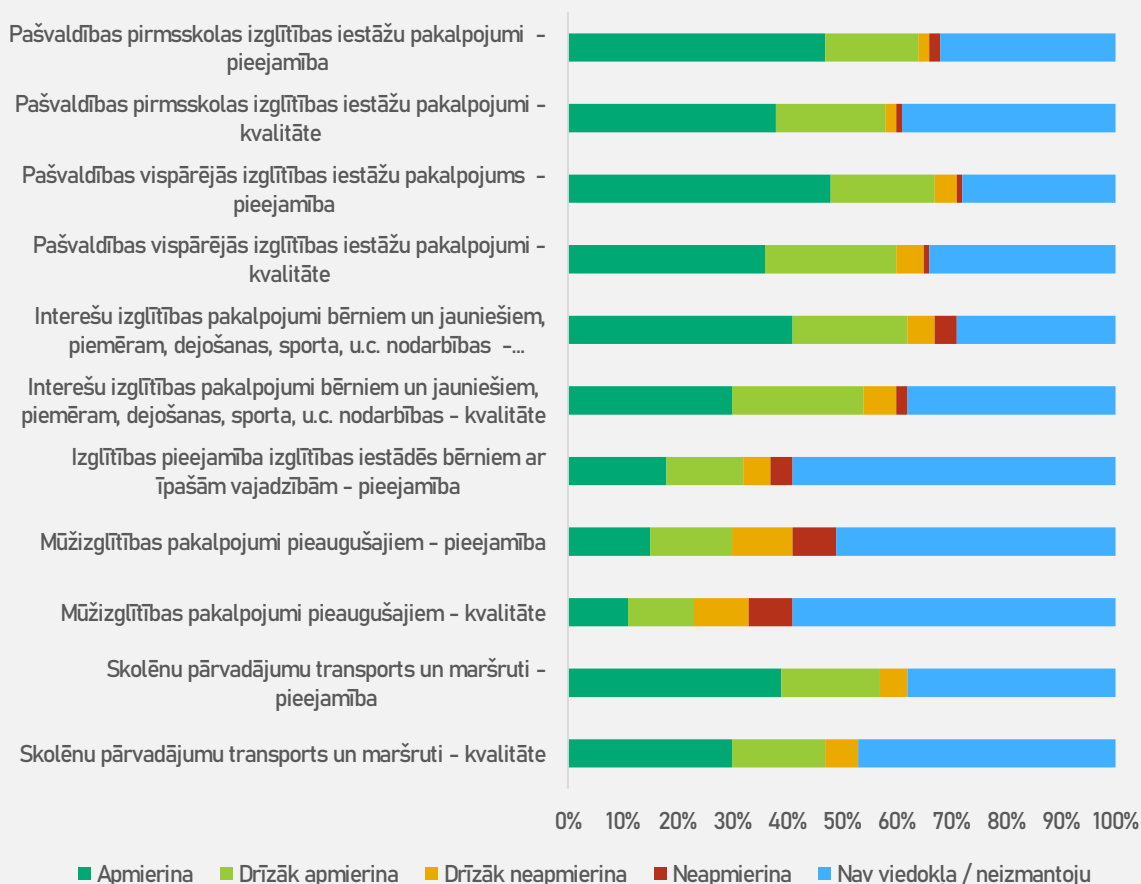
Mūžizglītība

Bebrenes vispārīzglītojošā un profesionālā vidusskola realizē profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides programmas, nodrošinot mūžizglītības iespējas pieaugušajiem.

Ilūkstes Bērnu un jauniešu centrs nodrošina mūžizglītības iespējas – gleznošanas nodarbības pieaugušajiem u.c.

Plašas mūžizglītības, tālākizglītības iespējas pieaugušajiem tiek nodrošinātas ar Nodarbinātības valsts aģentūras un citu iestāžu starpniecību, un lielākoties tās pieejamas tuvējā Daugavpilī.

Iedzīvotāju aptauja

Steidzamākie darbi izglītības jomā:

- Izglītības iestāžu saglabāšana
- PII Zvaniņš pilnveide - telpu remonts, teritorijas labiekārtošana, inventāra atjaunošana
- Atjaunot iekštelpas un inventāru Raiņa vidusskolā
- Skolēnu pārvadājumu uzlabošana
- Brīvpusdienas visiem skolēniem
- Bērnu laukumu ierīkošana, uzlabošana

Kas neapmierina?

- Interesešu izglītība bērniem un jauniešiem Subatē
- Bērnu, jauniešu atpūtas un pilnveides iespējas;
- Pieaugušo izglītības iespējas

Darba grupas – Pirmsskolas izglītība

Kas labs, izdevies?

- Pirmsskolas izglītības pieejama, nav rindu;
- PII filiāles tuvu bērnu mājām, tiem nodrošināts pašvaldības transports;
- Atjaunotas telpas, siltinātas grupu telpas;
- Izveidota vecāku padome ar aktīvu iesaistīšanos iestādes darbības uzlabošanai.

Kas traucē, slikts?

- Pirmsskolas pedagogiem, kas strādā ar bērniem līdz 4 gadu vecumam algu maksā pašvaldība, kas var pieļaut algu likmes atšķirību.

Kas jāmaina, kā?

- Jāpilnveido bērnu drošības organizācija (teritorijas norobežošana, videonovērošana, caurlaižu sistēma, apsardze u.c.);
- Jāuzlabo materiāli tehniskā bāze pirmsskolā;
- Bērnu laukumu aprīkojuma uzlabošana, nojumju krāsošana un remonts, dekoratīvie apstādījumi;
- Jāveic iekštelpu remonts;
- Interaktīvas vides pieejamība (datori, internets, printeri u.c.);
- Vajadzīgs psihologs.

Darba grupas – Vispārējā izglītība

Kas labs, izdevies?

- Vispārējā izglītība pieejama visā novada teritorijā;
- Vispārējā izglītībā iekļauta valsts aizsardzības mācība pilotprojekta ietvaros;
- Atjaunota dienesta viesnīca;
- Sākumskolas skolēniem nodrošināta viegli pieejama un droša infrastruktūra (skola, baseins, stadions, mūzikas un mākslas skola, bērnu un jauniešu centrs).

Kas traucē, slikts?

- Samazinās skolēnu skaits;
- Grūtības piesaistīt ats. mācību programmu pedagogus;
- Pedagogu trūkums.

Kas jāmaina, kā?

- Vēlreiz pārskatīt un optimizēt skolēnu pārvadājumu maršrūtus un laikus, lai saīsinātu laikus nokļūšanai uz izglītības iestādi un atpakaļ;
- Uzlabot materiāli tehnisko bāzi (interaktīvās tāfeles, materiāli u.c.);
- No valsts puses jāmaina finanšu sadales struktūra un pieejamība (Ilūkstes novadam mazāk pieejamas projektu iespējas, lai nodrošinātu materiāli tehnisko bāzi);
- Jaunu izglītības programmu ieviešana, kas piesaistītu skolēnus no citiem reģioniem;
- Jāuzlabo speciālās izglītības un rehabilitācijas iespējas;
- Jāievieš iespēja apgūt vidējo izglītību tālmācībā, saglabāt neklātienē programmu.

Darba grupas – Profesionālās ievirzes un interešu izglītība

Kas labs, izdevies?

- Interesešu izglītība ir bezmaksas;
- Uzbūvēts Ilūkstes Sporta centrs, rekonstruēts stadions;
- Jaunsardzes kustības aktivizācija; Pirmsskolas vecuma bērniem ir iespēja iesaistīties interešu izglītībā (BJC un Sporta skolā);
- Rekonstruēta Bebreņu vispārīgais un profesionālā vidusskola;
- Pilnveidota Bebreņu vispārīgais un profesionālā vidusskolas materiāli tehniskā bāze;
- Ir izremontētas Ilūkstes Mūzikas un mākslas skolas telpas.

Kas jāmaina, kā?

- Atbalsts jauniešiem pedagogiem, māksliniekiem, treneriem;
- Skolēnu, bērnu interaktīvā centra vai laukuma izveide;
- Ierīkot sintētisko futbola laukumu (60x45 m);
- Uzbūvēt sporta zāli Ilūkstē;
- Uzbūvēt koncertzāli (mūzikas un mākslas telpas);
- Vecās šautuves Bebreņē rekonstrukcija;
- Izstāžu zāles izveide (audzēkņu u.c. mākslas darbiem)

Kas traucē, slikts?

- Nav pieejama visiem novada skolēniem attālumu un transporta pieejamības dēļ;
- Interesešu izglītības pedagogu trūkums;
- Sabiedriskais transports un pašvaldības transports kursē vienā laikā;
- Telpu trūkumus mākslas ievirzes īstenošanai.

Darba grupas – Mūžizglītība

Kas labs, izdevies?

- Bebrenes vispārizglītošajā un profesionālajā vidusskolā ir pieejami tālākizglītības kursi veterinārijā, tūrismā, pavārmākslā;
- Uzņēmēji piedāvā kursus dažādām interesēm (filcēšana, u.c.);
- Iespēja iesaistīties interešu pulciņos un ar veselības uzlabošanu saistītās nodarbībās (Bērnu un jauniešu centrā, biedrībās, Sporta centrā);
- Dažādu prasmju pilnveide (bibliotēkās iespēja apgūt datorprasmes);
- Bebrenes vispārizglītošajā un profesionālajā vidusskolā vasarā tiek organizētas vasaras skolas pedagogiem, semināri dažādām mērķauditorijām.

Kas traucē, slikts?

- Kopējās informācijas apkopojuma par mūžizglītību trūkums;
- Lai sniegtu pakalpojumu, jāizstrādā vienota pieeja pakalpojuma izcenojumiem.

Kas jāmaina, kā?

- Jāizstrādā vienota pieeja mūžizglītību pakalpojumu izcenojumiem;
- Jāpilnveido informācijas pieejamība iedzīvotājiem;
- Amatnieku mājas izveidošana ar dažādām interešu grupām, vietējās produkcijas radīšanu;
- Izveidot vienotu informācijas apstrādes sistēmu, lai nodrošinātu tās pieejamību, apriti, mūžizglītības koordinēšanu un vadību.

4.2. NEVALSTISKAIS SEKTORS

Ilūkstes novadā darbojas vairākas aktīvas nevalstiskās organizācijas, aktīvākās no tām attēlotas Tabula 2. Biedrības iesaistās sabiedriskās dzīves organizēšanā, dažādu projektu īstenošanā un iedzīvotāju interešu grupu aktivizēšanā. Tāpat ir biedrības, kas sniedz pakalpojumus, piemēram, biedrība "Jauniešu brīvdienų centrs" Bebrenes jauniešiem piedāvā treniņu zāles, konferenču zāles, diskusiju kluba un atpūtas telpas pakalpojumus.

TABULA 2. NEVALSTISKĀS ORGANIZĀCIJAS ILŪKSTES NOVADĀ⁴⁴

Biedrības, nodibinājuma nosaukums	Darbības joma, mērķis	Biedrības, nodibinājuma nosaukums	Darbības joma, mērķis
Dvietes senlejas pagastu apvienība	Dvietes senlejas bioloģiskās daudzveidības un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un aizsardzība; tradicionālās lauku ainavas saglabāšana un aizsardzība; ekotūrisma attīstības veicināšana Dvietes senlejā un tās apkārtnē; sabiedrības informēšana un izglītošana par vidi, kultūrvēsturi, veselīgu dzīvesveidu un dzīvošanu saskaņā ar dabu.	Rokdarbu kopa "Māra" (interesešu kopa, neregistrēta)	Bebrenes pagasts. Tautas daiļamatu prasmju saglabāšana un popularizēšana. Adīšana, tamborēšana, tapošana, izšūšana. Seno rokdarbu un rokdarbnieču mantojuma apzināšana un apkopošana fotogrāfijās, grāmatu izveidošana
Jauniešu brīvdienų centrs	Bebrenes vispārizglītošā un profesionālās vidusskola. Motivēt audzēkņus darboties interešu izglītībā. Iesaistīties projektu	Sēlepe	Darboties Sēlijas, Ilūkstes novada un Bebrenes pagasta kultūrvides saglabāšanai un nostiprināšanai, izzināt un stiprināt latviešu tautas tradīcijas un kristietības vērtības.

⁴⁴ <https://www.sif.gov.lv/noddevumi/noddevumi/5214/Latgales%20nvo.pdf>, Ilūkstes novada attīstības programma 2013.-2019. gadam

Biedrības, nodibinājuma nosaukums	Darbības joma, mērķis	Biedrības, nodibinājuma nosaukums	Darbības joma, mērķis
	veidošanā un īstenošanā. Veicināt sadarbību ar citām NVO.		
BEBRA, Bebreņu pagasta slēpošanas, skriešanas klubs	Sporta dzīves uzlabošana un veselīga dzīvesveida veicināšana Bebreņē un Ilūkstes novadā. Sporta pasākumu organizēšana. Sporta inventāra noma.	Tautas daiļamatu kopa "Mare" (interesešu kopa, neregistrēta)	Bebrenes pagasts. Tautas daiļamatu prasmju saglabāšana un popularizēšana. Aušana, adīšana, tamborēšana, izšūšana, tautastērpi, gobelēni.
Bebrenes vidusskolas biedrība	Bebrenes vispārīgglītojošās un profesionālās vidusskolas attīstības veicināšana	Bebrene	Mednieku-makšķernieku biedrība. Mežu un ūdeņu apsaimniekošana.
Moto Ilūkste	Moto sacensību, sporta svētku un citu pasākumu organizēšana. Moto sporta, aktīva un veselīga dzīvesveida popularizēšana	Subatieši – sanākam, domājam, darām	Subates mazpilsētas kultūrvides attīstība, iedzīvotāju izglītība, darbs ar jauniešiem, iedzīvotāju sabiedriskās aktivitātes celšana
Ilūkstes un Daugavpils novadu invalīdu biedrība "Ildra"	Invalīdu sociālās aizsardzības un integrācijas sabiedrībā nodrošināšana	Sidrabrasa (interesešu kopa, neregistrēta)	Bebrenes senioru klubs. Senioru aktivizēšana un iesaistīšana Bebreņu pagasta sabiedriskajā dzīvē. Pagasta senioru dzīves kvalitātes uzlabošana.
Ilūkstes novada pensionāru biedrība	Senioru aktivitāšu organizēšana, sadarbība, komunikācija.	Ceļotprieks (interesešu kopa, neregistrēta)	Ekskursiju organizēšana Bebreņu pagasta ļaudīm.
Labākie gadi (interesešu kopa, neregistrēta)	Bebrenes senioru kopa. Senioru dzīves apstākļu uzlabošana un aktīva brīvā laika pavadīšana.	Varavīksne (interesešu kopa, neregistrēta)	Bebrenes pagasts. Stikla un zīda apgleznošana.
Tūrisma klubs „Sniegpulkstenīte”	Piedāvā velomaršrutus, izstrādā veloceļvežus Ilūkstes un Daugavpils novados. Organizē velokrosa, MTB maratona sacensības	Ritam	Bebrenes pagasts. Tautas folkloras tradīciju apzināšana un popularizēšana
Spole	Sekmēt Bebreņu un Ilūkstes novada iedzīvotāju labklājību, veicinot sabiedriskās dzīves daudzveidību un uzlabojot vidi izaugsmei, attīstībai, pašaplicināšanās iespējām. Darboties Sēlijas, Ilūkstes novada un Bebreņu pagasta kultūrvides saglabāšanai un nostiprināšanai, izziņāt un stiprināt latviešu tautas tradīcijas un kultūras mantojumu.	Jāšanas klubs Gaita (Bebrenē filiāle no 2017.g.)	Sporta aktivitāšu un atpūtas organizēšana, kas saistīta ar jāšanu un zirgiem. Izjāžu, pastaigu ar zirgiem, apmācības organizēšana bērniem. Jāšanas apmācības organizēšana un nodrošināšana pieaugušajiem. Staļļu un zirgu uzturēšana. Organizēt citur neklasificētu izglītības apgušanu.
Dvietes vīnogas	Dvietes pagasts	Dvietiņa	Dvietes pagasts

JAUNATNE

Par jauniešu jomas attīstību un koordināciju atbild Izglītības nodaļas jaunatnes lietu speciālists.

2018. gadā atklāts Ilūkstes novada jauniešu radošais kvartāls, kam telpa ierādīta Ilūkstes novada kultūras centra ēkā. Radošais kvartāls kalpo par tikšanās vietu, kur komunicēt, radoši darboties, pavadīt brīvo laiku.

2018. gadā tika izveidota Ilūkstes novada jauniešu dome 15 jauniešu sastāvā. Dome sanāk uz sēdēm, risina jauniešiem svarīgus jautājumus, iesaistās pasākumu organizēšanā.

Ilūkstes novada jauniešiem pieejamas dažādas aktivitātes un tiek atbalstīta dalība tādos pasākumos kā "Ēnu diena", "Es mīlu tevi, Latvija", "Gudrs vēl gudrāks", izstāde "Skola" u.c. 2018. gadā Ilūkstes novadā notika Sēlijas novadu jauniešu diena "Dzimis Sēlijā" ar vairāk kā 150 jauniešu dalību no visiem Sēlijas novadiem.

Lai informētu jauniešus par aktualitātēm, jaunatnes lietu speciālists uztur sociālā tīklā Facebook izveidoto lapu "Ilūkstes jaunatne", kam 2020. gada janvārī ir 314 sekotāju - <https://www.facebook.com/ilukstesjaunatne>.

Lai nodrošinātu pēctecību un mērķtiecīgi plānotu jaunatnes jomas attīstību, nākošajā periodā izstrādājama jaunatnes politikas stratēģija.

Darba grupas – Jauniešu aktivitātes un atbalsts, politika

Kas labs, izdevies?

- Izveidots Jauniešu kvartāls;
- Izveidota Jauniešu dome;
- Ilūkstes novadā notiek starpnovadu jauniešu pasākumi;
- Laba infrastruktūra brīvā laika pavadīšanai;
- Vasarā notiek nometnes;
- Alfas kursi;
- Pieejamas sporta aktivitātes (pulciņi).

Kas traucē, slikts?

- Kūtri, inerti, neaktīvi jaunieši;
- Maz tīderu.

Kas jāmaina, kā?

- Katrā pagastā nepieciešams atbildīgais par jauniešiem (maza slodze ~0,3) un Ilūkstē viens speciālists (vidēja slodze ~0,5) un darbu organizēt, visiem kopā sanākot reizi mēnesī vai biežāk.

Kas pašvaldībai jāveic jaunatnes jomā (iedzīvotāju aptauja):

- Jāuzlabo bērnu, jauniešu atpūtas un pilnveides iespējas;
- Bērnu laukumu ierīkošana, uzlabošana.

4.3. KULTŪRVIDE

Ilūkstes novada kultūras iestādes ir svarīgi sabiedriskās dzīves centri, kuros darbojas amatiermākslas kolektīvi, regulāri tiek organizēti dažādi pasākumi, nodrošinot pilnvērtīgu kultūras dzīvi un aktivitātes novada iedzīvotājiem.

Ar 2019. gada 1. janvāri darbu uzsāk Ilūkstes novada domes izveidotā pašvaldības aģentūra "Ilūkstes novada Kultūras un tūrisma aģentūra". Aģentūras izveidošanas rezultātā apvienotas kultūras un tūrisma jomas, lai efektīvāk pārvaldītu jomas un nodrošinātu kompaktu un vienlaikus plaši aptverošu iestādes darbību.⁴⁵

Nemot vērā, ka 2020. gada sākumā vēl top aģentūras darbības stratēģija, nolikums, aģentūras struktūra vēl nav definēta. 2020. gada sākumā tās pārvaldībā ir Ilūkstes kultūras nams un Subates Kultūras un tūrisma centrs. Novadā darbojas arī Bebrenes pagasta kultūras nams, Dvietes pagasta kultūras nams, Eglaines pagasta kultūras nams un Šēderes pagasta kultūras nams, kuri ir pagastu pārvalžu pārvaldībā.

Ilūkstes novada Kultūras un tūrisma aģentūras prioritātes nākošajā periodā iezīmē vairāki darāmie darbi:

- 1) Izstrādāta stratēģija ar galvenajiem darbības virzieniem;
- 2) Ilūkstes Kultūras centra funkcijas atdalītas no Ilūkstes novada Kultūras un tūrisma aģentūras funkcijām (lielākoties aģentūra pilda bijušā Ilūkstes novada kultūras centra funkcijas. Gan tehniski, gan sabiedrības attieksmes dēļ, tas ir grūti izdarāms, tāpēc īstenojot funkciju atdalīšanu, iespējams vietējās sabiedrības apmierinātību un radīt iespējas sasniegt jaunas virsotnes plašākā mērogā);
- 3) Izveidot atsevišķi Ilūkstes novada kultūras centru un Ilūkstes novada kultūras un tūrisma aģentūru - novada sabiedrība ir pieradusi pie ierastās novada kultūrvides - ar maziem, bet bezmaksas pasākumiem, kur kultūras nams ir kā saieta, pulcēšanās vieta, savukārt aģentūrai ir izvirzīti citi mērķi, kas pieprasa šo ierasto vidi lauzt, līdz ar to raisot sabiedrībā negācijas. Lai to mainītu, ierosinājums ir veidot divas iestādes. Katrā pagastā un pilsētā, tai skaitā Ilūkstē ir savs kultūras nams (vai Ilūkstes gadījumā Kultūras centrs), kas pilda funkciju - vietējās sabiedrības kultūrvides nodrošinājums, savukārt Aģentūra pārņem vadību pār tūrismu un organizē neatkarīgu, nestandarta, oriģinālus pasākumus Sēlijas, Latvijas mērogā, strādā pie mārketinga stratēģijas, novada atpazīstamības plašākā mērogā;
- 4) Skaidri nedefinētas Ilūkstes novada Kultūras un tūrisma aģentūras funkcijas un darbības joma, pieņemti nepieciešamie darbinieki (izstrādājot jaunus amatu aprakstus). Galvenie darbības virzieni:
 - a. amatiermākslas kolektīvu darbības nodrošināšana;
 - b. tradicionālo kultūras pasākumu organizēšana, kuri notiek bez maksas (t.sk., strādā ar mērķgrupām, piemēram, pensionāri, sociālā dienesta klienti, kad šīm grupām jāorganizē kāds pasākums)
 - c. telpu noslogojuma grafika organizēšana un efektīva izmantošana (Ilūkstes Kultūras centrā ir neizmantotas ~60% telpu, kuru uzturēšanu nav iespējams nesegt tās iznomājot, tāpēc jādomā par citiem risinājumiem);
 - d. u.c.
- 5) Skaidri nedefinētas Ilūkstes novada Kultūras centra funkcijas un darbības joma, pieņemti nepieciešamie darbinieki (izstrādājot jaunus amatu aprakstus). Galvenie darbības virzieni:
 - a. tūrisms (t.sk., apkopota un regulāri atjaunota informācija par tūrisma objektiem, izstrādāti daudzveidīgi maršruti ekskursijām un pārgājieniem, notiek konsultācijas ar jomā strādājošajiem);
 - b. oriģināli, plaša mēroga pasākumi;
 - c. mārketinga stratēģija.

⁴⁵ 2018. gada 9. oktobrī pieņemts domes lēmums Nr.326 par pašvaldības iestādes "Ilūkstes novada kultūras centrs" likvidāciju un pašvaldības aģentūras "Ilūkstes novada Kultūras un tūrisma aģentūra" izveidošanu

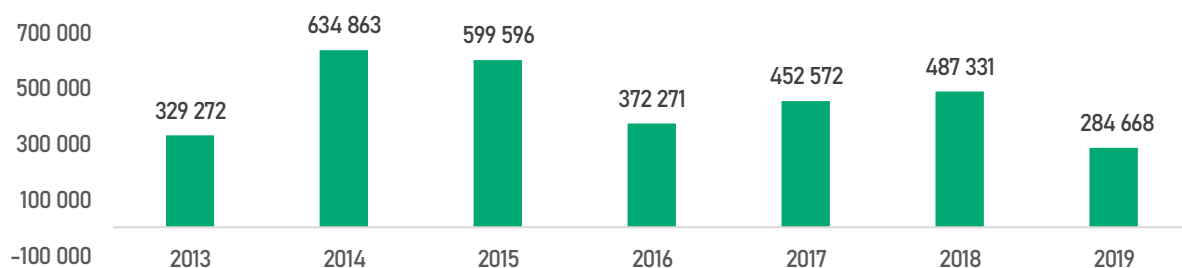
- 6) Katrā pagastā – savs kultūras un tūrisma speciālists, jo vietējie iedzīvotāji vislabāk var izvērtēt aktuālās vajadzības kultūras jomā, arī par tūrismu un savu vietu šie cilvēki var pastāstīt detalizētāk un interesantāk. Ar šo speciālistu Aģentūra sadarbotos tūrisma jautājumos.

ATTĒLS 36. ILŪKSTES NOVADA KULTŪRAS IESTĀDES UN STRUKTŪRVIENTĪBAS

Pašvaldības pamatbudžeta izdevumi kultūrai ir ar mainīgu tendenci, 2019. gadā tiem esot viszemākajiem pēdējo gadu laikā. Savukārt 2014. un 2015. gadā vērojami vislielākie izdevumi kultūrai starp pēdējiem

gadiem, jo vairāk tika tērēts pamatlīdzekļu izveidošanai un nepabeigta būvniecībai, kapitālam remontam un rekonstrukcijai. (Attēls 37)⁴⁶

ATTĒLS 37. ILŪKSTES NOVADA PAŠVALDĪBAS PAMATBUDŽETA IZDEVUMI KULTŪRAI

Saskaņā ar 2019. gada maijā Ilūkstes novada domes apstiprināto "Ilūkstes novada Kultūras un tūrisma aģentūras maksas pakalpojumu cenrādi" īslaicīgai telpu nomai pieejamas Ilūkstes un Subates kultūras namu telpas, kas sniedz iespēju iedzīvotājiem iznomāt telpās, kā arī dažādo pašvaldības ienākumu avotus. Kopumā šāda veida darbības nedrīkstētu ietekmēt tirgus situāciju un nostādīt uzņēmējus neizdevīgākā stāvoklī.

2018. gadā Ilūkstes novada kultūras namos strādā 41 darbinieks.

Ilūkstes novadā darbojas vairāki amatiermākslas kolektīvi:

- ∞ jauniešu deju kolektīvs "Ance";
- ∞ Pilskalnes pagasta vidējās paaudzes deju kolektīvs;
- ∞ Senioru deju kolektīvs "Ozolziļe";
- ∞ Pūtēju orķestris "Sēlija";
- ∞ Vokālais ansamblis "Lilija";
- ∞ Vokālais ansamblis "Sonāte";
- ∞ Senioru vokālais ansamblis "Sarma" (Bebrenē);
- ∞ Folkloras kopa "Ritam" (Bebrenē);
- ∞ Sieviešu vokālais ansamblis "Rasa" (Dvietē);
- ∞ vidējās paaudzes deju kolektīvs "Dviete" (Dvietē);
- ∞ Līnijdeju grupa "Atkal" (Dvietē);
- ∞ Dviete amatiermākslinieks (Dvietē);
- ∞ Amatierteātris (Bebrenē);
- ∞ Senioru deju grupa "Saulspuķes" (Dvietē);
- ∞ Lašu koris (Šēderē);
- ∞ Līnijdeju grupa (Šēderē);
- ∞ Līnijdeju kopa (Bebrenē);
- ∞ Senioru Eiropas deju kopa "Eglainīte" (Eglainē);
- ∞ Eiropas deju kopa "Rudzupuķes" (Bebrenē).

Ilūkstes novada centrālās bibliotēkas pārraudzībā atrodas 8 struktūrvienības (Attēls 38, Attēls 36).

Ilūkstes novada centrālās bibliotēkas prioritātes nākošajā periodā iezīmē vairāki darāmie darbi:

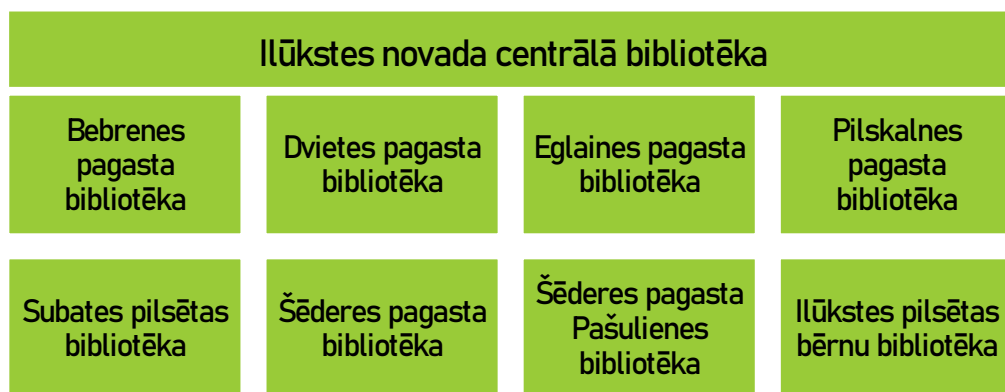
- 1) jaunas bibliotēkas celtniecība (bērnu un pieaugušo bibliotēku apvienošana vienā)
- 2) jaunas datortehnikas iegāde bibliotēkas lietotājiem - kvalitatīvu pakalpojumu saņemšana (ikdienā lietotāji lieto internetbanku, meklē/ievieto darba sludinājumus u.c., kam nepieciešams ērts aprīkojums);
- 3) jauna aprīkojuma iegāde bibliotēkām (kopētāji, skeneri, printeri, projektori, portatīvie datori - kvalitatīvu maksas pakalpojumu saņemšanai, mācību procesa nodrošināšana bibliotēku darbiniekiem, pasākumi bibliotēku lietotājiem gan pieaugušajiem, gan bērniem);
- 4) līdzekļu palielināšana grāmatu, periodisko izdevumu, spēļu iegādei, palielinot apmeklētāju skaitu.

⁴⁶ Valsts kases pašvaldību gada pārskats - Ilūkstes novads, 2013.-2018.gada Pārskats par pamatbudžeta izpildi, Ilūkstes novada 28.03.2019. saistošie noteikumi Nr.1-b/2019 "Par Ilūkstes novada pašvaldības 2019.gada budžeta apstiprināšanu"

Bibliotēkas veic iespieddarbu, elektronisko izdevumu, rokrakstu un citu dokumentu uzkrāšanu, sistematizēšanu, bibliografēšanu un saglabāšanu, kā arī nodrošina informācijas pieejamību un tās izmantošanu iedzīvotājiem.

Visās bibliotēkās ir iespējams izmantot brīvpieejas datorus un bezvadu internetu, dažādas datu bāzes (Letonika, Lursoft), elektronisko katalogu, kartotēkas. Novadpētniecības krājumus. Tāpat lietotājiem ir iespējas bez maksas skatīties latviešu filmas.

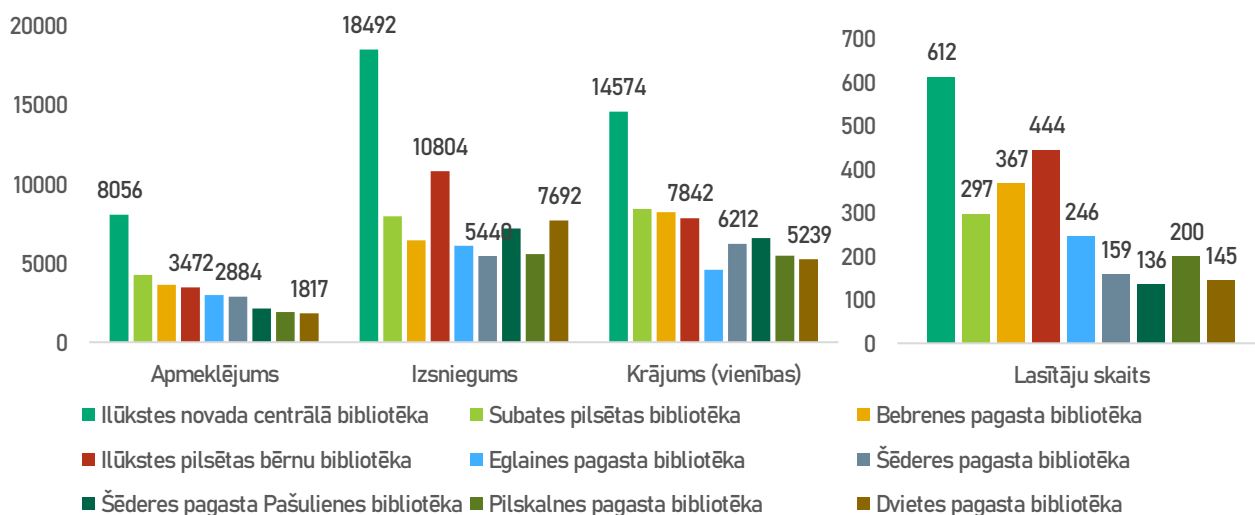
Bibliotēkas ik gadu abonē aktuālo periodiku – avīzes un žurnālus atbilstoši lasītāju interesēm, kā arī regulāri atjauno un papildina grāmatu fondu. Bibliotēkas īsteno arī krājuma apmaiņu pēc pieprasījuma un nodrošina iespēju izmantot starpbibliotēku abonementa sniegtās iespējas.

ATTĒLS 38. ILŪKSTES NOVADA BIBLIOTĒKAS

Bibliotēkas aktīvi iesaistās kultūras dzīves organizēšanā – regulāri tiek rīkoti lasīšanu un literatūru popularizējoši pasākumi- izstādes par godu autoru jubilejām, vai akcentējot kādu aktuālu tēmu, tiek rīkoti kopā sanāksšanas pasākumi lasītājiem. Ik gadu lasītājiem iespējams piedalīties lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu, vecāku žūrija” un, izpildot programmas nosacījumus, doties kopīgā ekskursijā.

Bibliotēku darbības rādītāji atspoguļoti Attēls 39.

ATTĒLS 39. ILŪKSTES NOVADA BIBLIOTĒKU DARBĪBAS RĀDĪTĀJI 2018. GADĀ

Salīdzinot 2018. gada un 2011. gada darbības rādītājus, secināms:

- ∞ piecās bibliotēkās krājums ir samazinājies, ko var skaidrot ar nolietotā krājuma norakstīšanu, savukārt trīs bibliotēkās krājums ir audzis;
- ∞ 2018. gadā novadā ir 2606 lasītāju, kas ir par 12% mazāk nekā 2011.gadā;
- ∞ lielākajā daļā bibliotēku pēdējo gadu laikā lasītāju skaits ir samazinājies, izņemot Pilskalnes pagasta bibliotēku, kur tas no 101 lasītāja 2011. gadā ir audzis līdz 200 lasītājiem 2018. gadā;

- pēc lasītāju skaita, vislielākais ir Ilūkstes novada centrālā, Ilūkstes pilsētas bērnu, Bebrenes pagasta un Subates pilsētas bibliotēkas;
- gandrīz visās bibliotēkās, izņemot Ilūkstes novada centrālo bibliotēku, kopējais gada apmeklējums ir samazinājies;
- vislielākais apmeklētāju skaita kritums vērojams Ilūkstes pilsētas bērnu bibliotēkā, Dvietes, Bebrenes un Pilskalnes pagastu bibliotēkās, kur apmeklējums samazinājies par 45-58%. Tas daļēji skaidrojams ne tikai ar iedzīvotāju skaita pakāpenisku samazināšanos, bet arī ar informācijas tehnoloģiju un interneta plašo pieejamību māsaimniecībās 2018. gadā, kā rezultātā mainījušies bibliotēku lietošanas paradumi;
- analizējot kopējā izsnieguma attiecību pret lasītāju skaitu, visaktīvākie lasītāji ir Dvietes un Šēderes pagasta Pašulienes bibliotēkās, attiecīgi 53 un 52 izsniegtās vienības uz vienu lasītāju 2018. gadā;
- analizējot kopējā apmeklējuma attiecību pret lasītāju skaitu, visvairāk bibliotēku apmeklē lasītāji Šēderes pagasta un Šēderes pagasta Pašulienes bibliotēkās, attiecīgi 18 un 16 apmeklējumi gadā uz vienu lasītāju 2018. gadā. (Attēls 39)

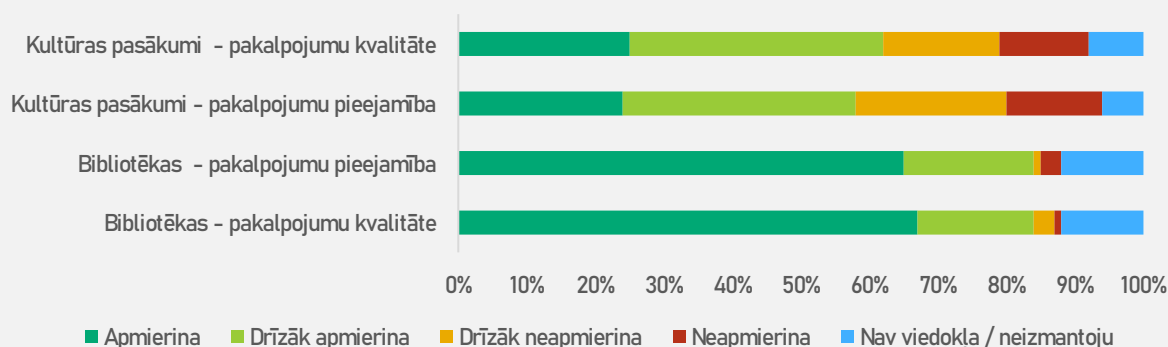
Vairākas bibliotēkas piedāvā lasītāju apkalpošanu mājās (ja slimības vai ierobežotas pārvietošanās dēļ lasītājs nevar izmantot bibliotēkas pakalpojumus). Tāpat bibliotēkās iespējams saņemt konsultācijas un apmācības, kā arī tiek piedāvāti drukas pakalpojumi. Izdrukas veicamas par maksu saskaņā ar novada domes apstiprināto cenrādi.

2007.-2009. gadā Ilūkstes novada bibliotēkas saņēma datortehniku Publisko bibliotēku attīstības projekta "Trešais Tēva dēls" ietvaros, taču līdz 2020. gadam bibliotēku materiāli tehniskā bāze un interneta nodrošinājums ir novecojis un neatbilst mūsdienu prasībām.

Kopējie rādītāji liecina, ka lasītāju, apmeklējuma un krājuma izsniegumu skaits pakāpeniski samazinās, taču tas nemazina bibliotēku nozīmīgumu kvalitatīvā pakalpojumu nodrošināšanā novada iedzīvotājiem katrā pagastā un pilsētā.

Nākošajā periodā jāturpina stiprināt bibliotēku kapacitāti, kā arī pilnveidot materiāli tehnisko bāzi un infrastruktūru, attīstīt sniegto pakalpojumu klāstu, plānojot integrētus pakalpojumus (piemēram, mūžizglītība, brīvā laika iespēju dažādošana, kopienu stiprināšana). Ņemot vērā, ka iedzīvotāju skaits turpinās pakāpeniski samazināties un daudzās pašvaldības jomās ar laiku būs nepieciešams veikt reorganizāciju, īpašs uzsvars liekams uz bibliotēku saglabāšanu un to sniegto pakalpojumu paplašināšanu, efektīvi izmantojot pašvaldības finanšu un cilvēkresursus. Tāpat, līdzīgi kā citās pašvaldībās, veicot attiecīgus infrastruktūras uzlabojumus, bibliotēkās iespējams izveidot tādus sociālos pakalpojumus kā, piemēram, higiēnas punktus.

ledzīvotāju aptauja

Steidzamākie darbi kultūras jomā:

- Ilūkstes centrālās bibliotēkas pieejamība (uzcelt jaunu bibliotēku, lai visi iedzīvotāji varētu izmantot tās pakalpojumus);

Kas neapmierina?

- Trūkst kultūras pasākumu;
- Ilūkstes centrālā bibliotēka grūti pieejama veciem cilvēkiem un invalīdiem.

- Kultūras pasākumu organizēšana.

Darba grupas – Kultūras iestādes, pasākumi, infrastruktūra, mantojums

Kas labs, izdevies?

- Ilūkstē uzbūvēta brīvdabas estrāde;
- Stiprināta sadarbība starp Sēlijas novada pašvaldībām (“Sēlija Rotā”);
- Atjaunota Dvietes muiža, P.Sukatnieka “Apsītes”, Bebrenes dzirnavas;
- Ilūkstes kultūras centra ēkas energoefektivitātes pasākumi;
- Notiek pasākumi dažādām mērķa grupām un dažādiem vecumiem;
- Amatiermākslas kolektīvi un to aktivitāte, iedzīvotāju entuziasms.
-

Kas jāmaina, kā?

- Darbojas gan kultūras nami (nodrošina tradīciju turpināšanu), gan arī jaunizveidotā Kultūras un tūrisma aģentūra (ievieš jauno un nebijušo), pielāgojot to funkcijas;
- Jāuzlabo materiāli tehniskā bāze;
- Jārada pasākumi, kas ir interesanti ne tikai pagasta vai novada iedzīvotājiem, bet ikvienam apmeklētājam;
- Savus labos pasākumus, ko organizē novads, jāreklamē plašākā mērogā – pilsētās un citos novados (Daugavpils, Jēkabpils, Sēlija);
- Jāveic kultūras mantojuma objektu stāvokļa novērtēšana un apzināšana, kā arī parādīšana, piemēram, pašvaldības tīmekļa vietnē;
- Kultūras mantojuma objektiem jānosaka turpmākais pielietojums un attīstība;
- Nepieciešama visu līmeņu sadarbība starp novada iestādēm.

Darba grupas – Bibliotēkas

Kas labs, izdevies?

- Bibliotēkas katrā pagastā;
- Daudz pasākumu un laba informēšana par tiem pašvaldības tīmekļa vietnē;
- Radoši bibliotēku vadītāji;
- Laba, auglīga kultūras un bibliotēku sadarbība pasākumu organizēšanā;
- “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” pasākumi katrā pagastā.

Kas traucē, slikts?

- Dažām bibliotēkām ir apgrūtināta sadarbība ar pašvaldības sabiedrisko dzīvi;
- Novecojusi infrastruktūra;
- Nepietiekama vides pieejamība bibliotēkās.

Kas traucē, slikts?

- Nolietojies tehniskais aprīkojums Kultūras centrā;
- Tehniskā aprīkojuma trūkums pasākumu organizēšanai pagastos;
- Nepietiekams estrādes praktiskais pielietojums;
- Zema iedzīvotāju maksātspēja par kultūras pasākumiem, kas atsaucas to organizēšanā un kvalitātē;
- Daugavpils tuvums, kur plašāks bezmaksas un maksas kultūras pasākumu piedāvājums;
- Nav kultūras pasākumu reklāmas ārpus novada masu informācijas kanālos;
- Kultūras iestāžu reorganizācija pagastos 2019. gada sākumā un mazā aktivitāte;
- Kultūras iestāžu reorganizācijas ietekme uz sabiedrību un pasākumiem;
- Līdzekļu trūkums kvalitatīvu pasākumu organizēšanai;
- Nav veikta kultūras mantojuma objektu inventarizācija un uzskaitē.

Kas jāmaina, kā?

- Uzlabot bibliotēku pieejamību – izveidota izbraukuma bibliotēka, bibliobuss;
- Izveidot “Ilūkstes Gaismas pili” – apvienot pieaugušo un bērnu bibliotēkas;
- Uzlabot bibliotēku materiāli tehnisko bāzi;
- Iegādāties jaudīgus, jaunus datorus bibliotēku lietotāju vajadzībām;
- Pielāgot bibliotēku darba laiku aktuālām iedzīvotāju vajadzībām;
- Izveidot lasītavas bibliotēkās, kur tas iespējams;
- Izvērtēt bibliotēku darba efektivitāti un piedāvājuma pieprasījumu;
- Palielināt finansējumu aktuālās periodikas, grāmatu un galda spēļu iegādei;
- Izveidot atsevišķu ieeju bērnu bibliotēkai (atrodas PII teritorijā).

4.4. SPORTS UN AKTĪVĀ ATPŪTA

Sabiedrībai pieejami dažādi sporta pasākumi, dažādas aktivitātes un treniņu iespējas bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem, modernizēta sporta infrastruktūra un materiāltehniskā bāze. (Attēls 41)

Par sporta aktivitāšu plānošanu un norisi Ilūkstes novadā atbild Ilūkstes novada sporta centrs. Sporta pasākumus pagastos organizē pagastu pārvaldes. Plašākā sporta infrastruktūra pieejama Ilūkstē – jaunuzbūvētais Ilūkstes novada sporta centrs un rekonstruētais Ilūkstes sporta stadions.

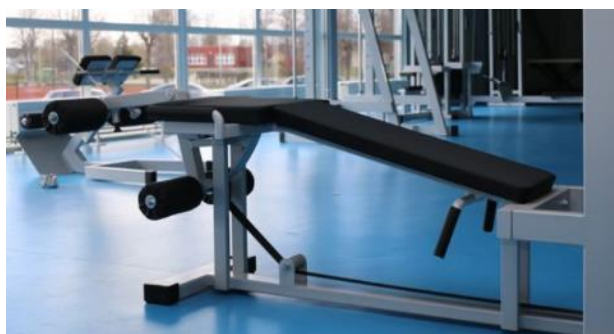
Iedzīvotājiem iespējams nodarboties ar fiziskām aktivitātēm visos novada pagastos, kuros ir pieejama dažāda veida sporta infrastruktūra. Lielākoties infrastruktūras objekti ir piesaistīti izglītības iestādēm:

∞ Ilūkstes pilsētā –

- Ilūkstes novada Sporta centrs (ēka uzbūvēta un atklāta (kopā ar peldbaseinu) 2015. gadā, 2016.gadā izbūvēta daudzfunkcionāla sporta manēža vieglatlētiem, 2017. gadā trenāžieru zāle tika aprīkota ar trenāžieriem);
- Sporta zāles Ilūkstes Raiņa vidusskolā – Raiņa ielā 49, Stadiona iela 1;
- Ilūkstes pilsētas sporta stadions (rekonstruēts 2015. gadā), kurā pieejami skrejceļiņi, futbola laukums, basketbola laukums, volejbola laukums un minifutbola laukums;
- Brīvdabas trenāžieri – uzstādīti 2014. gadā;
- Skeitborda rampa – uzstādīta 2015. gadā;
- Brīvdabas slidotava / hokeja laukums – 2018. gadā Sporta centra tuvumā tika izbūvēts daudzfunkcionāls laukums brīvdabas slidotavas ierīkošanai un iegādātas ziemas slidošanas slidas. Laukumu izmanto arī florbolam, ir ieklāts piemērots segums.

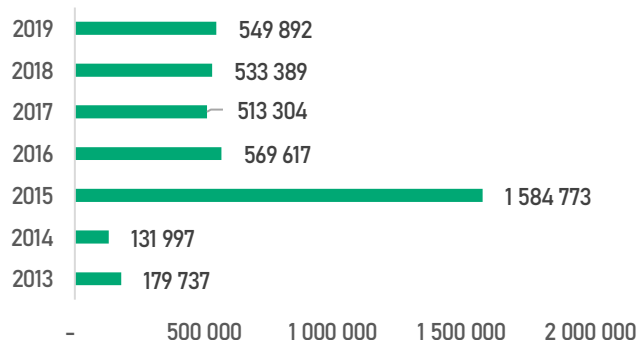
∞ Bebrenes pagastā –

- Apgaismota slēpošanas un nūjošanas trase Bebrenē (izbūvēta 2013. gadā, 2014. gadā iegādāts slēpošanas un nūjošanas inventārs);
- Bebrenes vispārīgizglītojošās un profesionālās vidusskolas sporta bāze – 2013. gadā īstenota sporta zāles atjaunošana, kur arī pieejams sporta

- o Iepriekš minētais laukums ar futbola, basketbola un volejbola laukumiem;
- o Zirgu izjāžu un treniņu laukums Bebreņē.
- ∞ **Eglaines pagastā** –
 - o Ilūkstes Raiņa vidusskolā (bijusī Eglaines pamatskolā) ir pieejams futbola laukums;
 - o Eglaines pagasta pārvaldes basketbola sporta zāle.
- ∞ **Subates pilsētā un Prodes pagastā** – Ilūkstes Raiņa vidusskolas (bijusī Subates pamatskola) sporta bāze ar sporta zāli un pludmales volejbola laukumu;
- ∞ **Šēderes pagastā** – futbola, volejbola, basketbola un pludmales volejbola laukumi pagasta sporta bāzē. (Attēls 41)

Ilūkstes novada Sporta skolas budžets kopš sporta centra atklāšanas 2015. gadā ir vienmērīgā līmenī. Vislielākie izdevumi bija 2015. gadā, jo tika veikti lieli ieguldījumi sporta infrastruktūrā. Savukārt izdevumu starpība starp izdevumiem 2013.–2014. gadā 2016.–2019. gadā norāda uz izmaksām, kuras ienesusi jaunuzbūvētās infrastruktūras uzturēšana. (Attēls 40)

ATTĒLS 40. ILŪKSTES NOVADA SPORTA SKOLAS BUDŽETS PA GADIEM

Ilūkstes novada Sporta centrs darbojas pēc iepriekš saskaņota sporta nodarbību grafika, nodrošinot peldētapmācības nodarbības izglītības iestāžu audzēkņiem, pieaugušajiem, bērniem un zīdaiņiem, kā arī nodarbības treniņu/aerobikas zālē pieaugušajiem.

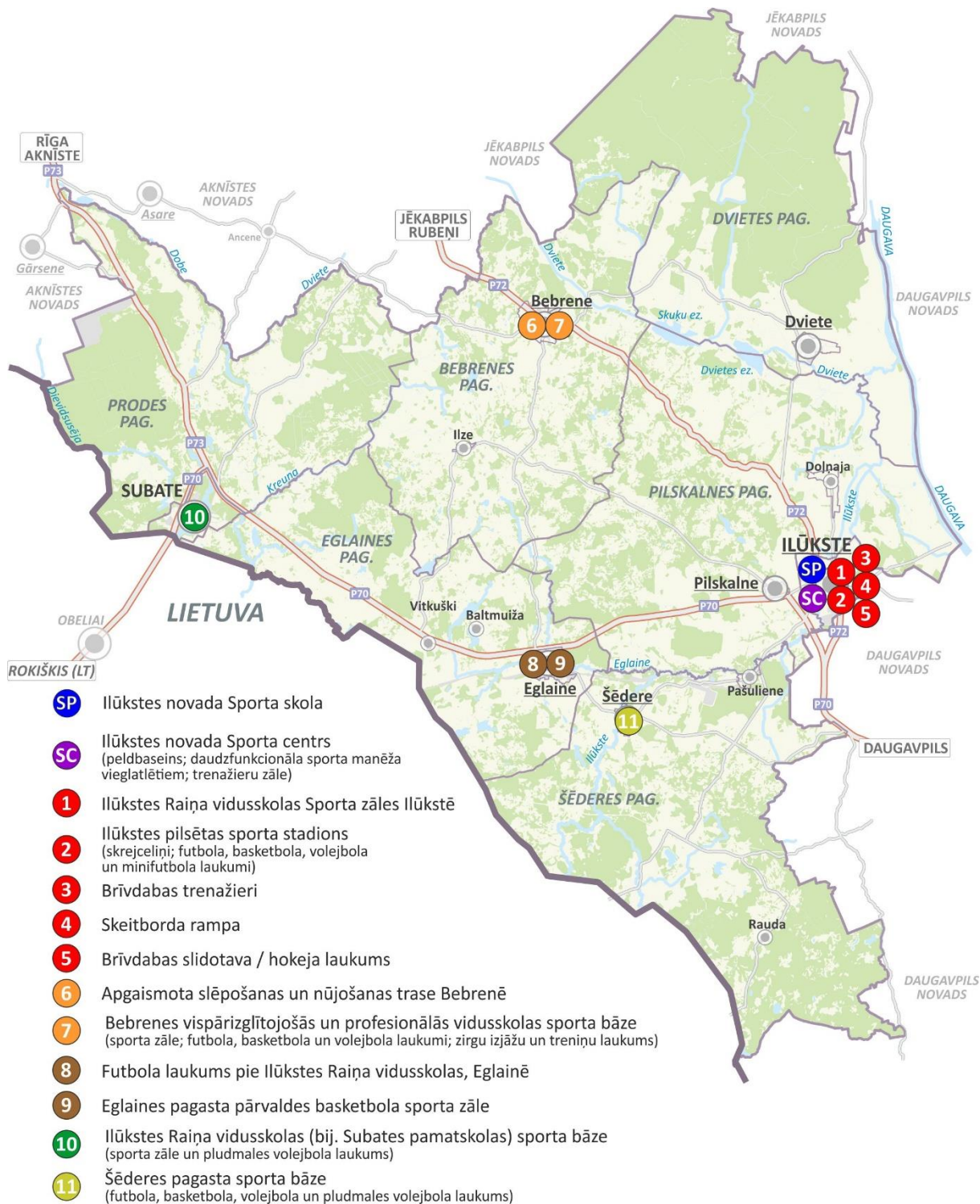
2014. gadā valsts atbalsta programmas projekta „Sporta inventāra iegāde Ilūkstes novada izglītības iestādēm” tika atjaunots sporta inventārs vairākām izglītības iestādēm: Ilūkstes Raiņa vidusskolai, Raudas internātpamatskolai, Ilūkstes novada PII “Zvaniņš”, Bebreņes vispārīgizglītojošā un profesionālā vidusskolā.

Fizisko aktivitāšu veicināšanai iedzīvotāju vidū ir nozīmīga ietekme uz sabiedrības veselības uzlabošanu. 2017.–2019. gadā tiek īstenots Eiropas Sociālā fonda projekts “Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei Ilūkstes novadā”, kura ietvaros iedzīvotājiem, arī izglītojamiem, tiek piedāvātas dažādas fiziskās un veselību veicinošas aktivitātes.

2018. gadā Ilūkstes novadā tika organizēti aptuveni 30 dažāda veida sporta pasākumi, sacensības, turnīri, čempionāti, piemēram, Sēlijas novadu atklātais čempionāts motokrosā, Olimpiskā diena, Velokross “Meža takas Bebreņē”, Ilūkstes novada čempionāts zemledus makšķerēšanā, Ģimeņu skrējiens Subatē, Ilūkstes novada ģimeņu Sporta svētki, Ilūkstes novada sporta sacensības cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, Subates pludmales volejbola turnīrs u.c.

2019. gadā uz veterānu hokeja komandas “Ledus lāči” bāzes Ilūkstē tika izveidota jauna hokeja komanda no veterāniem un daudziem jaunāka vecuma spēlētājiem. Siltākos laikapstākļos, kad Ilūkstes brīvdabas hokeja laukumā ledus uzliešana nav iespējama, komanda treniņu vajadzībām īrē ledu Daugavpils Ledus hallē ar pašvaldības līdzfinansējumu.

Nākošajā periodā turpināma sporta jomas attīstība – nepieciešams rekonstruēt sporta stadionus, internātu Bebreņē, lai paplašinātu novada pašvaldības iespējas rīkot sporta nometnes un sacensības. Lai sekmētu Ilūkstes novada sporta vēstures izpēti un saglabāšanu nākamajām paaudzēm, aktualizējusies ideja izveidot Sporta muzeju, ko nepieciešams izvērtēt nākošajā periodā un rast iespējas.

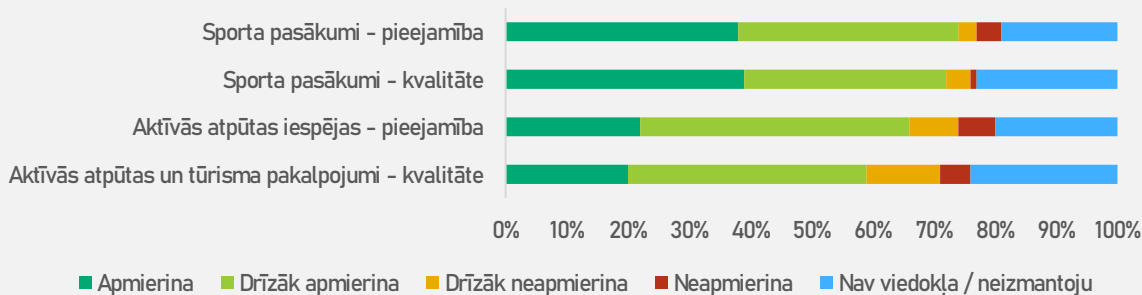
ATTĒLS 41. SPORTA INFRASTRUKTŪRA ILŪKSTES NOVADĀ

ledzīvotāju aptauja

Kas neapmierina?

- Tūrisma jomā trūkst sportisku, aktīvu vietu (piemēram, peintbola)
- Nav pietiekami daudz sportisko aktivitāšu pagastos;
- Subatē katru gadu notiek pludmales volejbola turnīrs, kurā piedalās dalībnieki no daudzām Latvijas, Lietuvas pilsētām, un nepieciešams atbalsts un dalība no pašvaldības puses.

Steidzamākie darbi sporta jomā - attīstīt atpūtas bāzi "Dubezers".

Darba grupas – Sports un aktīvā atpūta

Kas labs, izdevies?

- Ilūkstes Sporta skolas Sporta centra darbības uzlabošana – peldbaseina, trenāžieru zāles, manēžas būvniecība
- Sporta skolas darbība;
- Ikgadējais Bebrenes velotaku maratons un Ilūkstes velomaratons;
- Subates galda spēļu turnīri;
- Ilūkstes stadiona rekonstrukcija;
- Attīstīta sporta infrastruktūra – tenisa korti, slidotava / hokeja laukums, florbola laukums;
- Volejbola, tenisa, biljarda turnīru attīstība;
- Organizētais ielu skrējieni Ilūkstē;
- Motokrosa sports un sacensības;
- Ūdenstūrisma attīstība Ilūkstē;
- Izveidota jauniešu hokeja komanda.

Kas traucē, slikts?

- Nokļūšana uz sporta aktivitātēm Ilūkstē no pagastiem;
- Nav izmantotas publiski pieejamo ūdenstilpju – Daugava, Subates ezers u.c. – iespējas aktīvai atpūtai;
- Informācijas trūkums par visu (norādes, maršruti);
- Novada sporta organizators maza piedalās pagastu sporta aktivitāšu organizēšanā.

Kas jāmaina, kā?

- Organizēt taku skrējiena “Stirnu buks” sacensības;
- Atrast pielietojumu Bebrenes stadionam;
- Izmantot Daugavas piekrasti Dvietes pagastā aktīvai atpūtai un ūdenissportam;
- Izmantot Subates ezeru aktīvai atpūtai un ūdenissportam;
- Daudzveidot Ilūkstes Sporta skolas programmas – sporta veidu piedāvājumu;
- Jāizmanto Bebrenes biedrības “Gaita” sporta zirgu resursi aktivitātēm;
- Ilūkstes stadiona apgaismojuma uzlabošana;
- Futbola laukuma ar sintētisko segumu izbūve Ilūkstē;
- Ilūkstes novada Sporta muzeja izveide;
- Pašulienes sporta laukuma rekonstrukcija;
- Organizēt sporta nometnes novadā (t.sk., citu pašvaldību sportistiem ar iespējām gūt ienākumus);
- Dažādu sporta aktivitāšu piedāvājuma izveide pieaugušajiem (vakara treniņi u.c.);
- BEBRE slēpošanas bāzes attīstība;
- Eglaines pagasta sporta zāles aktīvāka izmantošana;
- Izmantot Ilūkstes novada pagastu sporta tehnisko bāzi.

4.5. VESELĪBAS APRŪPE UN VESELĪGS DŽĪVESVEIDS

Sabiedrības veselība ir svarīgs sabiedrības sociālās vienotības un vienlīdzības, pārticības un nabadzības izplatības, kā arī vides faktoru un kultūras normu rādītājs. Novada ilgtermiņa ekonomiskajai un sociālajai attīstībai ir nepieciešama laba iedzīvotāju veselība. Pašvaldībām likumā noteiktā autonomā funkcija ir nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu.

Ilūkstes novada iedzīvotājiem veselības aprūpes pakalpojumi pieejami:

- ∞ Ilūkstes pilsētā SIA „Veselības centrs „Ilūkste”” ambulatorā nodaļā jeb poliklīnikā un tās struktūrvienībās:
 - Eglaines feldšerpunktā;
 - Šēderes feldšerpunktā;
 - Dvietes feldšerpunktā;
 - Bebrenes feldšerpunktā;
- ∞ Subates pilsētā SIA “Veselības un sociālās aprūpes centrs “Subate””. (Attēls 42)

Veselības centrā „Ilūkste” medicīnas pakalpojumus sniedz četri ģimenes ārsti, divi fizioterapeiti, ķirurgs, rehabilitologs, tehniskais ortopēds, stomatologs, acu ārsts, ginekologs, arodveselības un arodslimību ārsts. Tuvējā apkaimē plašākie veselības aprūpes pakalpojumi un stacionārs pieejams Daugavpils reģionālā slimnīcā un poliklīnikā.

Ilūkstes novadā aptiekas atrodas Ilūkstē un Bebreņē. Subatei tuvākā aptieka 11 km attālumā pieejama Obeliai, Lietuvā. Daugavpilī atrodas vairākas aptiekas, t.sk. arī diennakts aptieka. Aknīstē pieejama viena aptieka.

Saskaņā ar Slimību profilakses un kontroles centra informāciju, Ilūkstes novadā 2018. gadā ir 9 ārsti jeb 11,8 ārsti uz 10 000 iedzīvotājiem. Salīdzinājumam, Aknīstes novadā ir 4 ārsti jeb 16,1 uz 10 000 iedzīvotājiem, Jēkabpils novadā – 2 ārsti jeb 4,7 uz 10 000 iedzīvotājiem, Daugavpils novadā – 9 ārsti jeb 4,5 uz 10 000 iedzīvotājiem. (ārsti bez zobārstiem, ar stažieriem un rezidentiem) ⁴⁷

Ilūkstes novada pašvaldība ir uzņēmusi **Latvijas Nacionālo veselīgo pašvaldību tīklā**. Pašvaldības darbošanās šajā tīklā uzlabo veselības aprūpes pieejamību novadā, kā arī veicina iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sporta attīstību. Nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla mērķis ir sekmēt labās prakses piemēru, pieredzes un ideju apmaiņu starp pašvaldībām, atbalstīt pašvaldības un sniegt tām metodoloģisku atbalstu dažādu sabiedrības veselības un veselības veicināšanas jautājumu risināšanā lokālā līmenī, un paaugstināt pašvaldību darbinieku izglītību sabiedrības veselības un veselības veicināšanas jautājumos, tādējādi atbalstot veselības, labklājības un vienlīdzīgu iespēju attīstību reģionālajā līmenī.

Kā minēts apakšnodaļā **“Sports un aktīvā atpūta”**, 2017.-2019. gadā tiek īstenots Eiropas Sociālā fonda projekts **“Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei Ilūkstes novadā”**, kura ietvaros iedzīvotājiem, arī izglītojamiem, tiek piedāvātas dažādas fiziskās un veselību veicinošas aktivitātes.

⁴⁷ Slimību profilakses un kontroles centrs, www.spkc.gov.lv

Projekta mērķis ir uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem visiem Ilūkstes novada iedzīvotājiem, jo īpaši teritoriālās, nabadzības un sociālas atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, īstenojot pasākumus novada mērogā.

Pasākumi un aktivitātes ir bez maksas un notiek saskaņā ar iepriekš izveidotu plānu. Projekta kopējais finansējums ir 92 958 EUR, no kuriem 85% finansē Eiropas Sociālais fonds un 15% ir valsts budžeta finansējums.

Novadā katru mēnesi tiek izveidots plāns, kur tiek piedāvāti bezmaksas pasākumi sabiedrības veselības veicināšanai. Ikmēneša plāns tiek publicēts pašvaldības tīmekļa vietnē un informatīvajā izdevumā.

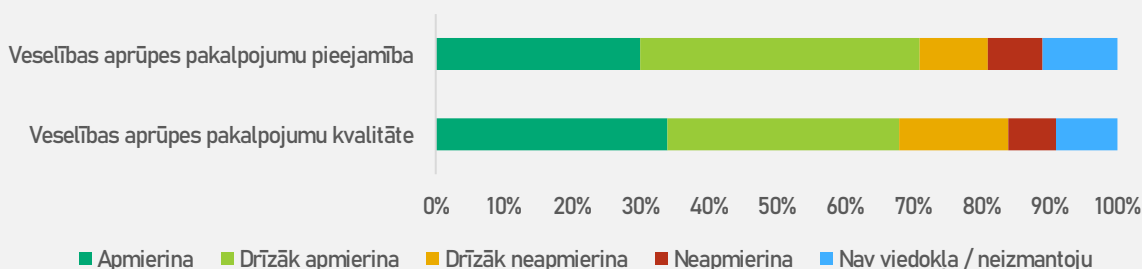
2019. gadā tika īstenoti vairāki slimību profilakses pasākumi - tikšanās ar uztura speciālistu (3 reizes) un psihologu (7 reizes) izglītības iestādēs, notika tikšanās un diskusija ar onkologu Ilūkstē un vairākas nodarbības psihologa vadībā visā novada teritorijā. Veselības veicināšanai noorganizēts Nūjošanas festivāls, Sporta spēles senioriem, Sporta spēles personām ar invaliditāti, trīs dienu radošās darbnīcas bērniem līdz 12 gadiem un no 13 līdz 18 gadiem, "Sirds veselības diena", "Diskusija par reproduktīvās veselības nozīmi" u.c. Veselības veicināšanas pasākumi paredz iedzīvotāju līdzdalību fiziskajās aktivitātēs un radošajās nodarbībās.

Pasākumi paredzēti gan jaukta vecuma mērķauditorijām (Olimpiskā diena, Ģimenes sporta un veselības diena, peldēšanas nodarbības), gan īpaši bērniem un senioriem (Radošās darbnīcas), jauniešiem (Jauniešu festivāls). Šādi pasākumi spēj veicināt lielāku izpratni par ikdienā pieņemtiem lēmumiem, kas ar praktiskiem piemēriem palīdz iedrošināt rīkoties labvēlīgi savas veselības uzturēšanā.

Sadarbībā ar pagastu pārvaldēm, identificētas vairākas vajadzības nākošajā periodā, ko pašvaldībai nepieciešams īstenot, lai sekmētu veselīga dzīvesveida kustības attīstību Ilūkstes novadā:

- ∞ veselīga un aktīva dzīvesveida popularizēšana, pozitīvie ieguvumi veselības un darba spēju saglabāšanā;
- ∞ iedzīvotāju un jaunatnes izglītošana;
- ∞ aktīvā un veselīgā dzīvesveida popularizēšanas pasākumi;
- ∞ organizēt tikšanās ar speciālistiem, iedvesmojošiem cilvēkiem, viedokļu līderiem;
- ∞ ģimenes ārsta prakses vietas-ēkas Tīrgus laukumā 23, Subatē remonts (logu, jumta seguma nomaiņa, fasādes remonts).

Iedzīvotāju aptauja

Kas neapmierina?

- Veselības aprūpi jāuzlabo novadā;
- Vajag vairāk ģimenes ārstu, esošie ir noslogoti;
- Veselības centrā nav pieejama mamogrāfija;
- Subatē joprojām nedarbojas pirts;
- Vides pieejamība cilvēkiem ar invaliditāti.
- Medicīnas speciālistu konsultācijas pārsvarā Daugavpilī, Rīgā vai citur.

Steidzamākie darbi :

- Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība (vairāk ģimenes ārstu prakses vietas);
- Jāpiesaista pakalpojumu sniedzēji - bankas, ēdināšanas uzņēmumi, veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēji u.c.

Kas trūkst?

- Kvalitatīvi veselības aprūpes pakalpojumi;
- Veselības vingrošana cilvēkiem virs 50 gadu vecuma.

Darba grupas – Veselības aprūpe

Kas labs, izdevies?

- Ir veselības centrs “Ilūkste” ar vairākiem ārstu pakalpojumiem – zobārsts bērniem, acu ārsts, ginekologs;
- Pagastos pieejami feldšerpunkti ar uzlabotu tehnisko bāzi un infrastruktūru, ģimenes ārstu prakses vietām (izņemot Pilskalnes pagastu);
- Ir ļoti labas fizioterapeitu prakses;
- Ilūkstē ir neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta brigāde;
- Attīstītas ģimenes ārstu prakses, ārsti – speciālisti.

Kas traucē, slikts?

- Ārstu – speciālistu trūkums (t.sk., rehabilitologa, ergoterapeita)
- Zema veselības aprūpes pakalpojumu pirktspēja, maksātspēja;
- Rindas pie speciālistiem (neirologs);
- Speciālistu trūkums feldšerpunktos.

Kas jāmaina, kā?

- Jāizveido īpaša atbalsts programma, lai speciālisti atgrieztos strādāt novadā;
- Nodrošināt atkarību mazināšanas pasākumus;
- Izvietot publiski informāciju par trūkstošiem speciālistiem;
- Nodrošināt sociālās garantijas darbiniekiem veselības aprūpē;
- Atbalsts feldšerpunktiem infrastruktūras uzturēšanā un pilnveidē;
- Jāturpina un jāievieš jauni veselības veicināšanas pasākumi – praktiskie pasākumi, kas ir regulāri un bez maksas (piemēram, fizioterapijas nodarbības grupā u.tml.);
- Jāturpina Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas Subatē remontdarbi, uzturēšana;
- Ieviest stipendijas medicīnas studentiem ar nosacījumiem atgriezties Ilūkstes novadā nodrošināt speciālista pakalpojumus;
- Izveidot veselības istabas pakalpojumu, popularizēt sabiedrībā tā pieejamību – varētu darboties feldšerpunktos, Veselības centrā kā sociālais pakalpojums.

Darba grupas – Veselīgs dzīvesveids

Kas labs, izdevies?

- Peldbaseina pieejamība;
- Sporta aktivitāšu pieejamība;
- Sporta inventāra bāze Ilūkstē;
- Ilūkstes novada pensionāru biedrības aktīvā un radošā darbība;
- Sadarbība ar Sociālo dienestu.

Kas traucē, slikts?

- Pašu cilvēku kūtrums;
- Transporta pieejamība nav tik bieža no pagastiem, lai piedalītos veselīga dzīvesveida aktivitātēs;
- Sporta inventāra nepietiekamība uz vietas, nevienmērīga pieejamība pagastos;
- Zema pacientu maksātspēja.

Kas jāmaina, kā?

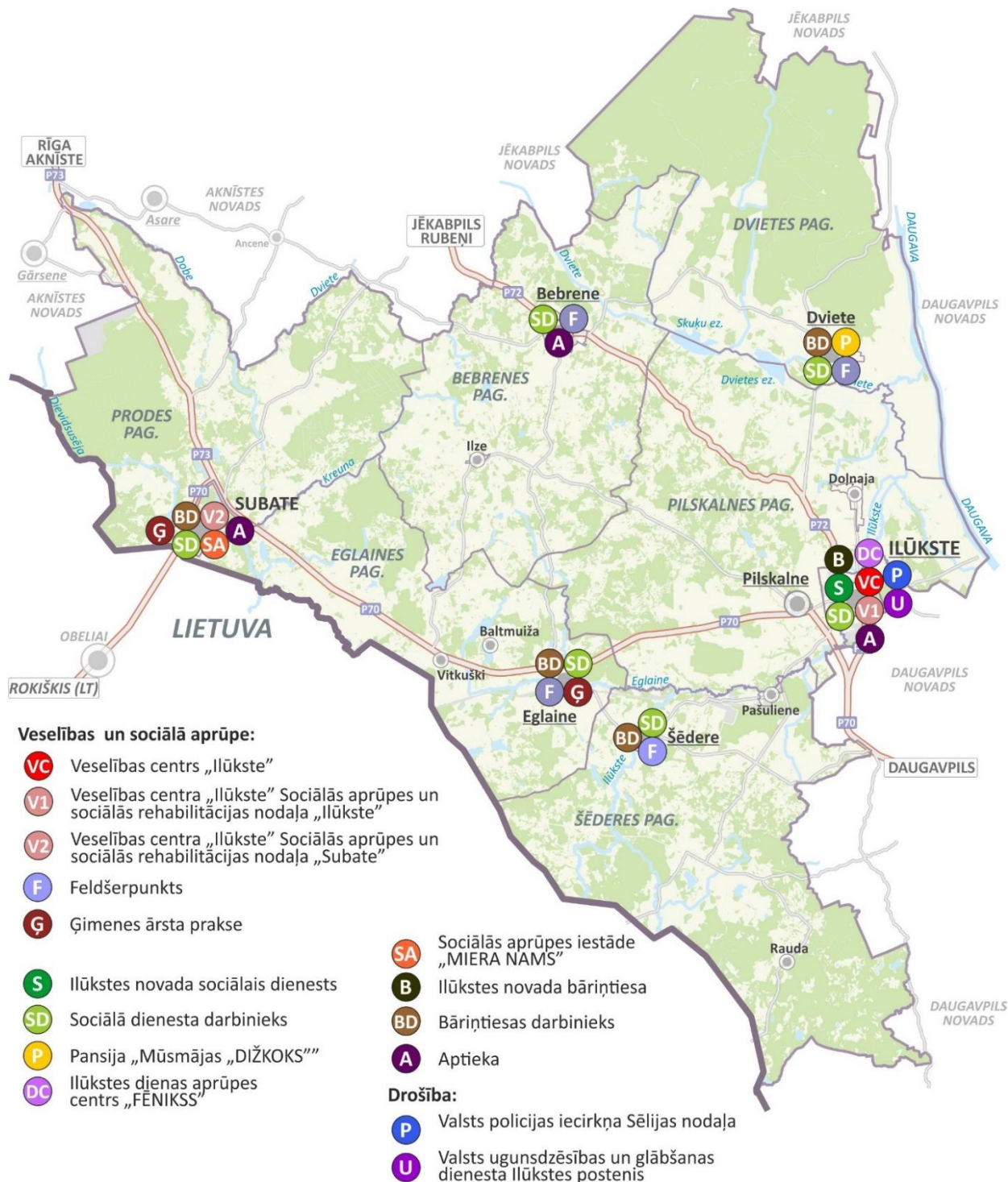
- Nodrošināt bezmaksas peldbaseina pieejamību pensionāriem;
- Organizēt sadarbības pasākumus starp paudzēm (seniori, bērni, sporta skolas koordinatori);
- Jāuzlabo informācijas, reklāmas nodrošināšana;
- Ieviest veselības, pastaigu takas ar atbilstošu informāciju un palīgmateriāliem (stendi ar vingrojumu paraugiem u.tml.);
- Fizioterapeita pieejamība pagastu centros (grupu nodarbības);
- Jāturpina projektu īstenošana un līdzekļu piesaiste veselīga dzīvesveida veicināšanai.

4.6. SOCIĀLĀ PALĪDZĪBA UN SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

SOCIĀLAIS DIENESTS

Ilūkstes novada Sociālais dienests ir pašvaldības izveidota iestāde, kuras darbības mērķis ir nodrošināt sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu pašvaldības teritorijā dzīvojošiem iedzīvotājiem, veicinot šo personu pašpalīdzību un integrāciju sabiedrībā.

ATTĒLS 42. VESELĪBAS APRŪPES, SOCIĀLĀS AIZSARDZĪBAS, APRŪPES UN DROŠĪBAS INFRASTRUKTŪRA ILŪKSTES NOVADĀ

Sociālā dienesta darbību regulē nolikums, kurā noteiktas iestādes funkcijas, uzdevumi, kompetence, darba organizācija u.c. Sociālā dienesta darbs tiek organizēts Sociālajā dienestā Ilūkstē un Ilūkstes novada pašvaldības pagastu pārvaldēs.

Kopumā sociālajā jomā novada pašvaldības iestādēs un struktūrvienībās nodarbināti 88 cilvēki, tai skaitā, Sociālā dienestā 9 strādājošie – vadītājs, sociālais darbinieks sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas jautājumos, sociālais darbinieks darbam ar ģimenēm un bērniem un 5 sociālie darbinieki.

Sociālā dienesta prioritātes nākošajā periodā iezīmē vairāki darāmie darbi:

- 1) Aprūpes mājās pakalpojuma pilnveidošana – uzlabot materiāli tehnisko bāzi;
- 2) Iedzīvotāju pašpalīdzības un atbalsta grupu pakalpojuma attīstīšana – turpināt audžuģimeņu un aizbildņu atbalsta grupas darbību; turpināt pilnveidot atbalsta grupas bērnu emocionālajā audzināšanā un saskarsmes darbību; uzsākt atbalsta grupas darbību tuviniekiem, kuriem ir aprūpē ģimenes locekļi pēc smagām saslimšanām, demenci u.tml.;
- 3) Sociālās palīdzības sistēmas pilnveidošana - izvērtēt un pilnveidot pieejamo sociālās palīdzības pabalstu veidus, veicinot iedzīvotāju pamatvajadzību nodrošināšanu;
- 4) Jaunu sociālo pakalpojumu attīstība - sociālā pakalpojuma atbalstam vecākiem ar zemām prasmēm bērnu audzināšanā un aprūpē nodrošināšana;
- 5) Esošo sociālo pakalpojumu pilnveidošana - attīstīt atbalsta personas pakalpojumu augsta riska ģimenēm ar bērniem;
- 6) Sociālā darba speciālistu kompetences un profesionalitātes paaugstināšana (uzlabot darba kvalitāti un efektivitāti, pilnveidot zināšanas, prasmes - tālākizglītības kursi, starpvalstu pieredzes apmaiņa);
- 7) Infrastruktūras attīstība vides pieejamībai personām ar funkcionāliem traucējumiem - pielāgot vidi (pieejamību pagastu pārvalžu sociālo darbinieku kabinetiem, arī pārvaldei, higiēnas telpām - durvis, balsta rokturi, margas, kāpnes, uzbrauktuves u.c.) personām ar funkcionāliem (kustību, redzes, dzirdes) traucējumiem;
- 8) Uzlabot sabiedrības informētību par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību - aktuālās informācijas savlaicīga publicēšana pašvaldības mājas lapā, informatīvajos stendos, sociālajos tīklos;
- 9) Atkarību izraisīto vielu un procesu profilakses pasākumu īstenošana.

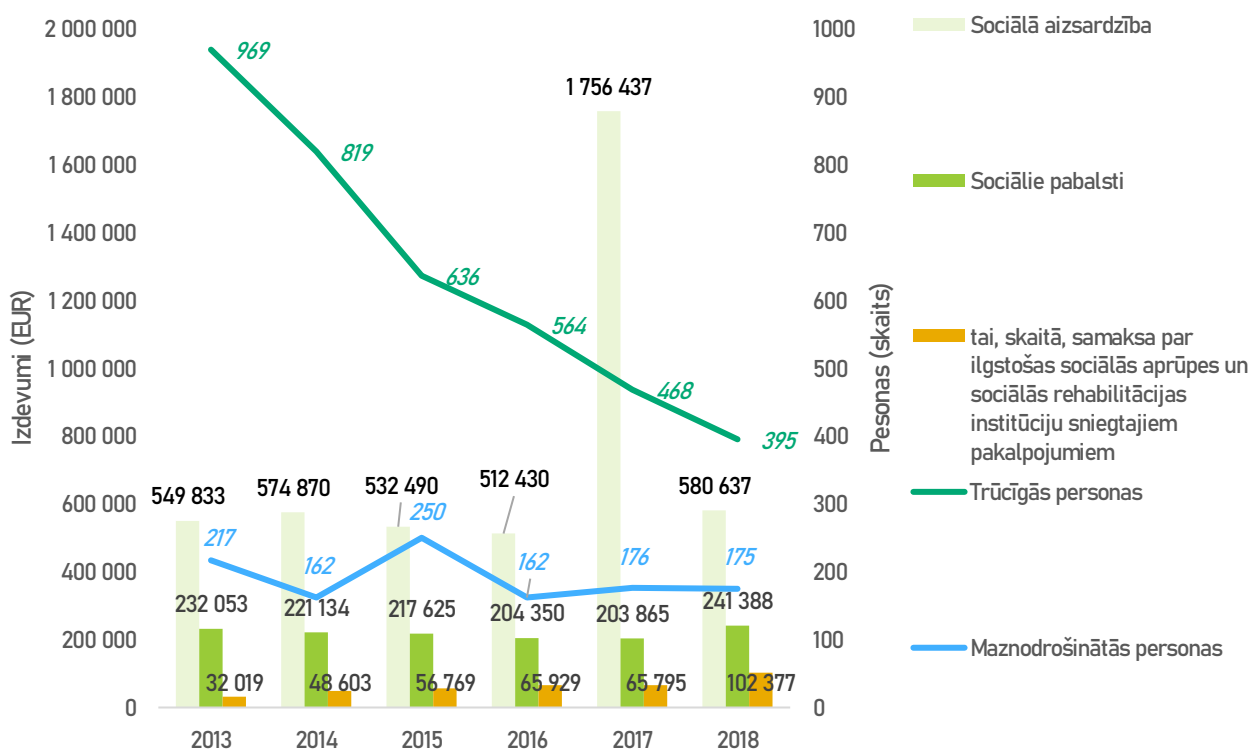
Ilūkstes novada pašvaldības **budžeta izdevumi sociālai aizsardzībai** pēdējo gadu laikā saglabājas vienmērīgā līmenī, izņemot 2017. gadu, kad veikti vērienīgi ieguldījumi projekta "Daudzfunkcionāla sociālo pakalpojumu centra izbūve Dvietē" īstenošanā par 1,2 milj. EUR. Sociālās aizsardzības budžeta dinamika ir ciešā sasaistē ar ekonomisko situāciju valstī un novadā, kā arī iedzīvotāju nodarbinātību un spēju segt savus pamatizdevumus.

Salīdzinot pašvaldības budžeta izdevumu sociāliem pabalstiem izmaiņas pa gadiem, kopumā redzams, ka tie saglabājas vienmērīgā līmenī, lai gan laikā no 2013.-2018. gadam trūcīgo personu skaits samazinājies divarpus reizes un maznodrošināto personu skaits samazinājies par piekto daļu jeb 20%. To, iespējams, ietekmē tas, ka to skaitā esošie pašvaldības izdevumi samaksai par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju sniegtajiem pakalpojumiem ir pieauguši, pieaudzis pakalpojumu lietotāju skaits, kā arī nacionālā mērogā īstenoti dažādi nabadzības risku mazinoši pasākumi - palielināta minimālā alga un palielināts neapliekamā minimuma apjoms. 2012. gadā Ilūkstes novada pašvaldība tērēja 32 tūkst. EUR novada iedzīvotāju dzīvei sociālās aprūpes iestādēs nodrošināšanai, savukārt 2018. gadā - 102 tūkst. EUR. (Attēls 43)

Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits (personas) un izmaksātie pabalsti bija ar pieaugošu tendenci līdz 2015. gadam, taču kopš 2015. gada tie pakāpeniski samazinās, kas uzskatāms par pozitīvu tendenci un ir cieši saistīts ar ekonomisko izaugsmi. (Attēls 44)

Ilūkstes novada domē apstiprināti 8 dažādi **saistošie noteikumi** attiecībā uz sociālās palīdzības un pakalpojumu sniegšanu novadā. Pašvaldība sniedz tādus pabalstus kā garantētais minimālais ienākums, pabalsts ārkārtas situācijā, veselības aprūpei, ēdināšanas izdevumu segšanai, apbedīšanas pabalsts,

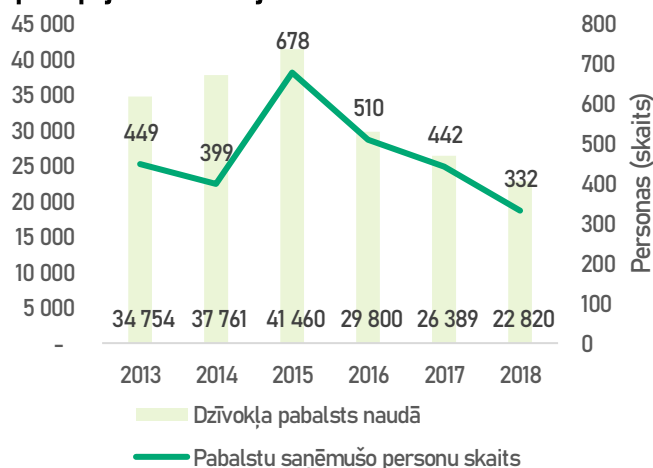
atlīdzība audžuģimenei, pabalsts bārenim, īres un komunāliem pakalpojumiem, pabalsts aprūpes mājās nodrošināšanai u.c

ATTĒLS 43. SOCIĀLO PALĪDZĪBU SAŅĒMUŠĀS PERSONAS UN IZDEVUMI SOCIĀLIEM PABALSTIEM PA GADIEM

Ilūkstes novadā atrodas vairāki **sociālās aprūpes pakalpojumu sniedzēji:**

- ∞ SIA "Veselības centrs Ilūkste":
 - sociālās aprūpes nodaļa Ilūkstē;
 - sociālās aprūpes nodaļa Subatē;
 - pansija "Mūsmājas "Dižkoks"" Dvietē;
- ∞ Ilūkstes dienas aprūpes centrs personām ar garīga rakstura traucējumiem „Fēnikss”;
- ∞ Subates Romas katoļu draudzes sociālās aprūpes iestāde "Miera nams". (Attēls 42))

ATTĒLS 44. DZĪVOKĻA PABALSTU SAŅĒMUŠĀS PERSONAS UN IZDEVUMI PA GADIEM

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus institūcijā pieaugušām personām sociālās aprūpes iestādē "Miera nams" nodrošināja 37 personām, izlietojot 92 tūkst. EUR, un pansijā "Mūsmājas "Dižkoks"" 46 personām, izlietojot 103 tūkst. EUR.

Ilūkstes novadā nozīmīgākais 2017. gadā īstenotais projekts ir "Daudzfunkcionāla sociālo pakalpojumu centra izbūve Dvietē", bijušās Dvietes pamatskolas ēkā, izveidojot pansiju "Mūsmājas "Dižkoks"". Pansijā pieejami ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi. Projekts 1,2 milj. EUR apmērā tika īstenots par pašvaldības finansu līdzekļiem.

Pašvaldības iestādē „Ilūkstes Dienas aprūpes centrs personām ar garīga rakstura traucējumiem „Fēnikss”” pieejams pasākumu kopums, kas nodrošina personu ar garīga rakstura traucējumiem sociālās funkcionēšanas spēju uzturēšanu. Centra darbība vērsta uz personu ar garīga rakstura traucējumiem pieskatīšanu, pašaprūpes iemaņu attīstīšanu ar speciālu nodarbību palīdzību un psihosociāla atbalsta sniegšanu personām un viņu tuviniekiem. Centru regulāri apmeklē 14 personas.

Iestādes prioritātes nākošajā periodā iezīmē vairāki darāmie darbi:

- 1) pārvietot iestādi uz jaunām telpām –vides pieejamības uzlabošana personām ar funkcionāliem traucējumiem, jaunu pakalpojumu attīstīšana;
- 2) pilnveidot sociālās rehabilitācijas pakalpojumus; - materiāli tehniskās bāzes atjaunošana;
- 3) piesaistīt jaunus speciālistus -atalgojuma palielināšana, racionāla darba sadalīšana, jaunu pakalpojumu attīstīšana;
- 4) izveidot jaunus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus - klientu sociālo prasmju attīstība;
- 5) palielināt klientu skaitu.

Pašvaldībā pieejamie sociālie pakalpojumi (pašvaldības finansēti un nodrošināti):

- ∞ aprūpe mājās;
- ∞ sociālā rehabilitācija ģimenēm ar bērniem:
 - Ģimenes atbalsta un krīzes centrs;
 - Sociālo kompetenču attīstības programmas vecākiem;
 - Dzīves pamatprasmju attīstības programma ģimenēm;
- ∞ Psihologa pakalpojumi.

2018. gadā pakalpojums “Aprūpe mājās” nodrošināts 47 personām, ko nodrošināja 22 aprūpētāji.

Iedzīvotājiem pieejama informācija par iespēju saņemt vairākus **valsts apmaksātus** sociālos pakalpojumus:

- ∞ sociālās rehabilitācijas pakalpojumi (personām ar funkcionāliem traucējumiem, politiski represētām personām, no psihoaktīvām vielām atkarīgām personām u.c.);
- ∞ ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi (bērniem bāreņiem, bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem, pilngadīgām personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem);
- ∞ asistenta pakalpojums pašvaldībā;

SIA «Veselības centrs Ilūkste» -
aprūpes nodaļa Ilūkstē

SIA «Veselības centrs Ilūkste» -
aprūpes nodaļa Subatē

Pansija "Mūsmājas "Dižkoks"" Dvietē

Sociālās aprūpes iestāde
«Miera nams» Ilūkstē

Dienas aprūpes centrs «Fēnikss» Ilūkstē

- ∞ psihologa pakalpojums personai līdz 18 gadiem, kurai pirmreizēji noteikta invaliditāte un kura dzīvo ģimenē, kā arī tās likumiskajam pārstāvim;
- ∞ tehniskie palīg līdzekļi.

2018. gadā asistenta pakalpojums nodrošināts 65 personām.

2019. gadā novadā ir četras audžuģimenes, kurās dzīvo 15 bērni. Divi bez vecāku gādības palikuši Ilūkstes novada bērni uzturas Daugavpils novada "Naujenes bērnu namā".

Daudzbērnu ģimenēm ir iespējas izmantot "3+ ģimenes karti", kas ir valsts veidota atbalsta programma – ir iespēja saņemt atlaides, izmantojot pakalpojumus, kurus piedāvā valsts un privātie uzņēmumi Latvijā.

Ilūkstē darbojas biedrības "Latvijas Sarkanais Krusts" Daugavpils-Ilūkstes novadu komiteja.

DEINSTITUCIONALIZĀCIJAS PLĀNA PASĀKUMI

Deinstitucionalizācijas (turpmāk – DI) process paredz cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem iekļaušanu sabiedrībā un iesaisti darba tirgū, tādējādi veicinot viņu neatkarību un patstāvību. Tostarp tiek radīts plašs pakalpojumu klāsts, lai arī bērni, kas dzīvo sociālās aprūpes centros, varētu augt ģimeniskā vidē un bērni ar funkcionāliem traucējumiem varētu saņemt sociālo aprūpi un rehabilitāciju savā pašvaldībā.

Latgales plānošanas reģiona Deinstitucionalizācijas plāna 2017.–2020. gadam (turpmāk – DI plāns) izstrādes laikā veiktajā analīzē konstatēts, ka:

- ∞ pašvaldībā tiek nodrošināts atšķirīgs sociālo pakalpojumu klāsts dažādām DI mērķgrupām;
- ∞ Ilūkstes novadā 2016. gadā ir 139 pieaugušas personas ar garīga rakstura traucējumiem, no kurām 29 personas ir mērķa grupā, kam izstrādāti atbalsta pasākumi;
- ∞ novadā ir 27 bērni ar funkcionāliem traucējumiem, no kuriem sešas personas ir mērķa grupā, kam izstrādāti atbalsta pasākumi;
- ∞ novadā ir 8 bērni, kas atrodas sociālās aprūpes centra institūcijās;
- ∞ bērniem ar funkcionāliem traucējumiem (turpmāk – FT) tiek nodrošināta aprūpe mājās un krīzes centra pakalpojumi. Pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem (turpmāk – GRT) pašvaldībā nodrošināti samērā daudzi pakalpojumi – aprūpe mājās, dienas aprūpes centrs, ilgstoša sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija un krīzes centrs;
- ∞ bērniem ārpusģimenes aprūpē vai tās riska grupā pieejami tikai krīzes centra pakalpojumi;
- ∞ pašvaldībā ir tikai 4 audžuģimenes, un to skaits pēdējo gadu laikā nav mainījies;
- ∞ lielāko daļu no DI mērķgrupām pieejamajiem pakalpojumiem nodrošina pašvaldības iestādes un to struktūrvienības, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus – SIA un pašvaldības SIA, bet aprūpi mājās – biedrības struktūrvienība;
- ∞ DI mērķgrupu pārstāvju individuālo vajadzību izvērtējumi liecina, ka nepieciešamo pakalpojumu klāsts ir plašāks par šobrīd pieejamo;
- ∞ bērniem ārpusģimenes aprūpē nepieciešamas alternatīvās aprūpes formas (audžuģimenes, ĢVPP, jauniešu māja, SOS ģimene u.tml.);
- ∞ bērniem ar FT nepieciešamas dažādu speciālistu (neirologs, fizioterapeits, psihologs u.c.) konsultācijas, kā arī "atelpas brīža" pakalpojums un dažādas terapijas;
- ∞ pilngadīgām personām ar GRT nepieciešami grupu dzīvokļu, specializēto darbnīcu un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi. Lielai daļai nepieciešami arī sociālā mentora pakalpojumi;
- ∞ pašvaldībā nepieciešams kāpināt kapacitāti esošajiem pakalpojumiem.⁴⁸

Ilūkstes novadā nav plānots attīstīt pakalpojumus ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem un bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Pieaugušām personām ar garīga rakstura traucējumiem plānots veidot grupu dzīvokļus ar 16 vietām, Dienas aprūpes centru 14 personām un specializētās darbnīcas 8 personām.⁴⁹

Grupu dzīvokļa pakalpojumu plānots izvietot daudzdzīvokļu ēkā – 6 (sešos) labiekārtotos dzīvokļos Šēderes pagasta Pašulienes ciemata centrā ēkā "Pašuliene-4" ar kopējo platību 376,6 m². Katrā dzīvoklī būs

⁴⁸ Latgales plānošanas reģiona Deinstitucionalizācijas plāns 2017.–2020. gadam

⁴⁹ Latgales plānošanas reģiona Deinstitucionalizācijas plāns 2017.–2020. gadam

pieejama sava virtuve un sanitārais mezgls. DI projekta ietvaros paredzēta telpu renovācija un iekārtošana atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Grupu dzīvokļu pakalpojuma klientiem diennakts uzraudzība tiks nodrošināta, izmantojot elektroniskās informēšanas sistēmu. Sociālā darba speciālistu kabinets atradīsies "Pašuliene-4" mājas divstābu dzīvoklī vienā kāpņu telpā ar grupu dzīvokļiem.

Dienas aprūpes centra un specializēto darbnīcu izveide plānota Kastaņu ielā 38A, Ilūkstē. Dienas aprūpes centra (turpmāk – DAC) un specializēto darbnīcu pakalpojumus plānots izvietot pašvaldībai piederošā ēkā. Specializētās darbnīcas tiks izvietotas vienā ēkā ar DAC, bet ar atsevišķi nodalītu ieeju (no ielas puses). Specializēto darbnīcu pakalpojuma nodrošināšanai plānots izmantot 280,6 m².

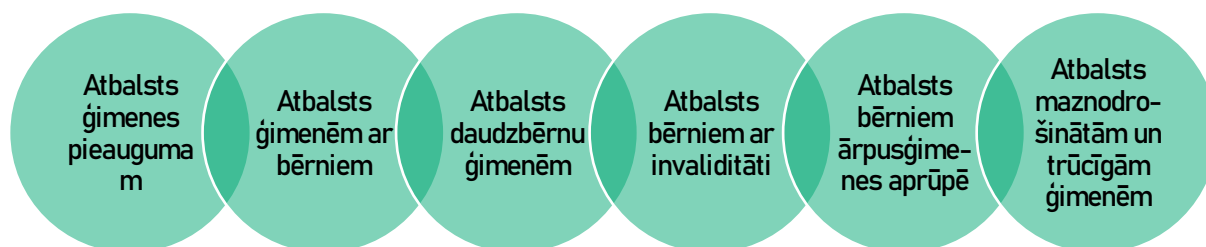
DI pasākumu īstenošanai nepieciešami 447 060 EUR, no kuriem 85% ERAF finansējums un 15% nacionālais līdzfinansējums.

ĢIMENŪ ATBALSTS

Pašvaldību dienaskārtībā arvien lielāku lomu ieņem ģimeņu atbalsta pasākumu organizēšana – ģimenes ar bērniem ir viens no galvenajiem vietējās teritorijas attīstības priekšnosacījumiem, īpaši saskaroties ar sarūkšanas procesiem. Neskatoties uz to, ka pašvaldības līdz šim jau ir nodrošinājušas dažādus pabalstus un cita veida pakalpojumus ģimenēm ar bērniem, tikai kopš 2017. gada, ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) iniciētā konkursa "Ģimenei draudzīgākā pašvaldība" palīdzību, tiek plašāk runāts par kompleksu piedāvājumu, pakalpojumu grozu ģimenēm ar bērniem. Konkursa mērķis ir vērtēt Latvijas pašvaldības, nosakot labākās, kuras nodrošina lielāko atbalstu, kā arī daudzveidīgākos un pieejamākos pakalpojumus ģimenēm ar bērniem.

Saskaņā ar konkursa ietvaros sniegto informāciju, Ilūkstes novadā atbalsts ģimenēm iedalāms sešās jomās (Attēls 45). Pieejams dažāda veida atbalsts, piemēram:

- ∞ Pirmsskolas izglītības iestādes pieejamas visiem – nav rindu;
- ∞ Bērna piedzimšanas pabalsts (vienreizējs), ja vismaz viens no vecākiem deklarējis pašvaldībā par bērnu 300 EUR;
- ∞ Brīvpusdienas 1.-4. klašu skolēniem (apmaksā valsts);
- ∞ Pašvaldība sedz 50% no ēdināšanas izmaksām 5.-9.klašu skolēniem;
- ∞ Daudzbērnu ģimenēm 20% atvieglojums bērnu ēdināšanai pirmsskolā;
- ∞ Skolēnu nokļūšanu uz izglītības iestādēm nodrošina pašvaldība;
- ∞ Pabalsts audžuģimenei bērna uzturam – 215 EUR/mēnesī, papildus tam - atbalsts ēdināšanas maksas izdevumu segšanai, 20 EUR/mēnesī pabalsts pienākumu pildīšana;
- ∞ Pašvaldība daļēji līdzfinansē profesionālās ievirzes izglītību;
- ∞ Pašvaldība ar svētku paciņām Ziemassvētkos sveic pensionārus (vecākus par 80 gadiem), bērnus invalīdus, bērnus bāreņus un bez vecāku gādības palikušos bērnus;
- ∞ Pašvaldības piemērotā nekustamā īpašuma nodokļa atlaide – 70% gadā uz vienu personu;
- ∞ Atbalsts skolēnu nodarbinātības veicināšanai vasarā;
- ∞ u.c.⁵⁰

ATTĒLS 45. ATBALSTA VEIDI ĢIMENĒM ILŪKSTES NOVADĀ

⁵⁰ Ilūkstes novads 2019 – pašvaldības atbalsts ģimenēm ar bērniem. <https://www.vietagimenei.lv/pasvaldiba/ilukstes-novads/>

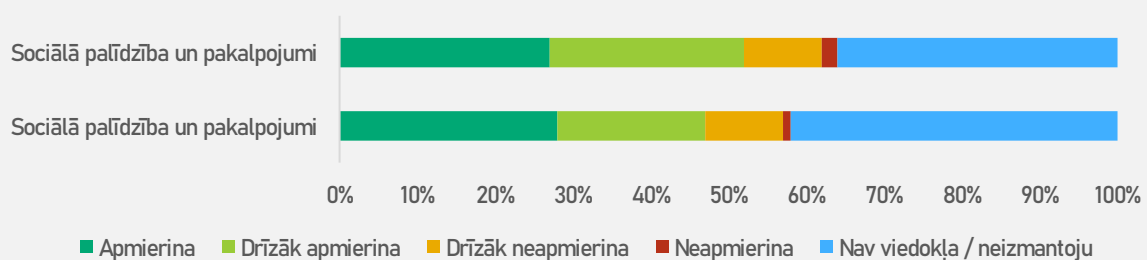
BĀRIŅTIESA

Ilūkstes novada Bāriņtiesa ir aizbildnības un aizgādības iestāde, kas savā darbībā prioritāri nodrošina bērnu vai aizgādībā esošo personu tiesības un tiesisko interešu aizsardzību, kā arī izdara apliecinājumus, gādā par mantojuma apsardzību. Visas bāriņtiesas darbības un pieņemtie lēmumi ir vērsti uz bērnu un aizgādībā esošo personu tiesību un interešu aizsardzību un nodrošināšanu. Novada bāriņtiesa pieņem apmeklētājus visos novada pagastos.

Ilūkstes novada Bāriņtiesā nodarbināti 7 strādājošie. Bāriņtiesu sastāda Bāriņtiesas priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks, 4 locekļi un sekretārs. Bāriņtiesa Ilūkstē pieņem apmeklētājus četras dienas nedēļā. Šēderē Bāriņtiesas darbinieks pieņem apmeklētājus trīs reizes nedēļā. Subatē, Eglainē un Dvietē apmeklētājus pieņem divas reizes nedēļā. Bebrenes un Pilskalnes pagasta pārvaldēs Bāriņtiesas darbinieks pieņem apmeklētājus pēc iepriekšēja pieraksta.

Bāriņtiesa sadarbojas ar citām bāriņtiesām, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, veselības aprūpes un izglītības iestādēm, sociālajiem dienestiem, policijas iestādēm un Valsts probācijas dienestu, Tieslietu Ministriju, Labklājības ministriju, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju, lai nodrošinātu bērna vai citas rīcībnespējīgas personas tiesību un interešu aizstāvību.

Iedzīvotāju aptauja

Steidzamākie darbi:

- pašvaldības pabalsts par jaundzimušajiem varētu tikt izdots kuponos, kurus varētu izmantot Ilūkstes novadā reģistrēto tirgotāju veikalos. Ģimenēm, kas iepriekš nonākušas sociālo dienestu redzeslokos, ir speciāli kuponi, kurus var apmainīt tikai pret bērnu precēm un higiēnas priekšmetiem;
- vides pieejamība cilvēkiem ar invaliditāti;
- Subatē joprojām nedarbojas pirts;
- dzīvojamā fonda pieejamības uzlabošana, remonts.

Darba grupas – Sociālā palīdzība un sociālie pakalpojumi

Kas labs, izdevies?

- Pansija Dvietē "Mūsmājas "Dižkoks"" ar kvalitatīviem pakalpojumiem;
- Iestāžu daudzveidība (sociālais dienests, dienas aprūpes centrs, sociālās aprūpes centrs, veselības centrs);
- Pakalpojumu pieejamība, daudzveidība;
- Kvalificēti speciālisti;
- Infrastruktūra sociālo pakalpojumu, palīdzības saņemšanai;
- Uzlabota materiāli tehniskā bāze Sociālam dienestam;
- Regulāra izglītošanās, kvalifikācijas uzturēšana un celšana;
- Sociālā dienesta darbinieki gūst pieredzi starpvalstu pieredzes apmaiņas braucienos;

Kas traucē, slikts?

- Zemās dzimstības, migrācijas ietekme uz iedzīvotāju skaita samazināšanos;
- Sabiedriskā transporta pieejamība;
- Iedzīvotāju informēšana par notiekošo jomā;
- Stagnācija.

Kas jāmaina, kā?

- Atalgojuma celšana speciālistiem;
- Informācijas aktualizācijas;
- Starpiestāžu sadarbības attīstība;
- Turpināt organizēt pieredzes apmaiņas braucienus;

- Uzsākta mobilās aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšana.
- Sabiedriskās attiecības un mārketinga risinājumi informēšanas attīstībā

Darba grupas – Ģimeņu atbalsts

Kas labs, izdevies?

- Audžuģimenēm finansiāls atbalsts no pašvaldības, ja arī bērni nav no llūkstes novada;
- Sociālais dienests katru mēnesi rīko satikšanos audžuģimenēm, aizbildņiem;
- Ģimenēm pieejama infrastruktūra, pirmsskolas, sākumskolas, vidējā, profesionālā izglītība, interešu un profesionālās ievirzes izglītība;
- Ģimenēm bērna piedzimšanas pabalsti;
- Pirmsskolas izglītības iestāžu pieejamība un pretimnākšana strādājošiem vecākiem – ir dežūrgrupa.

Kas traucē, slikts?

- Sabiedrības atbalsts, uztvere par audžuģimenēm;
- Nav sadarbības Sociālam dienestam ar Bāriņtiesu jautājumu risināšanā;
- Dzīvojamais fonds – nav pieejams, sliktas kvalitātes;
- Trūkst darba vietu;
- Pakalpojumu nepieejamība;
- Gari pārbraucieni uz/no skolu;
- Ģimeņu pasivitāte;
- Daudzbērnu ģimenēm nepietiekams pašvaldības atbalsts.

Kas jāmaina, kā?

- Jāsaglabā speciālās izglītības apguves iespējas;
- Nodrošināt bezmaksas ēdināšanu izglītības iestādēs visiem izglītojamiem;
- Transporta pielāgošana skolēnu individuālajām vajadzībām;
- Komunikācijas pilnveide starp pašvaldību un ģimenēm;
- Izveidot rotaļu parku llūkstē, ciemos atjaunot rotaļu laukumus;
- Tiekies uz ģimenei draudzīgas pašvaldības uzstādījumiem un atbalsta pasākumiem;
- Vides pieejamības uzlabošana publiskos objektos, ārtelpā;
- Jaunu tradīciju iedibināšana ģimeņu kopīgā laika pavadīšanai (ikgadēji pasākumi, regulāras tikšanās u.tml.);
- Izveidot pašvaldības tīmekļa vietnē pasākumu, notikumu kalendāru ģimenēm.

Darba grupas – Senioru politika

Kas labs, izdevies?

- Izveidots senioru centrs Dvietē (pansija “Mūsmājas “Dižkoks””);
- llūkstes novada pensionāru biedrības padomes darbība;
- Sabiedriskās dzīves dažādošana (pasākumi, ekskursijas);
- Vasaras saietu llūkstes novada pensionāru biedrības atskaišu sanāksmju kvalitāte;
- llūkstes novada pensionāru biedrības amatiermākslas kolektīvu popularizēšana Latgales, Sēlijas, Jelgavas novadu pasākumos;
- Atvērtas iespējas llūkstes Bērnu un jauniešu centrā darboties arī senioriem.

Kas traucē, slikts?

- Nav abpusējas sadarbības atsevišķos pagastos ar pensionāru biedrības padomes locekļiem;
- Vāja pasākumu apmeklētība un atsaucība, kā arī līdzdarbošanās;
- Nav finansiāla atbalsta senioru amatiermākslas kolektīvu darbībai;
- Feldšerpunktu pagastos aktivitāte.

Kas jāmaina, kā?

- Sadarbība ar pagastu pārvaldēm;
- Aktivizēt sadarbību novada pensionāru biedrībai ar pārējiem pensionāriem;
- Ieinteresēt jaunus pensionārus darboties (iesvētības, ekskursijas, darbošanās kopās);
- Pilnveidot sadarbību starp senioru amatiermākslas kolektīviem un Kultūras un tūrisma aģentūru;
- Paplašināt sadarbību ar senioriem citos novados un ārvalstīs;
- Organizēt kopējus pasākumus ar llūkstes Mūzikas un mākslas skolu;
- Nodrošināt pārmantojamības prasmi no paaudzes uz paaudzi (bērni ar senioriem).

4.7. DROŠĪBA UN CIVILĀ AIZSARDZĪBA

Līdz ar 26.09.2017. Ministru kabineta noteikumu Nr.582 "Noteikumi par pašvaldību sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijām" stāšanos spēkā izveidotas 36 sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisiju izveidei un darbībai. Ilūkstes novads līdz ar Daugavpils novadu un pilsētu ietilpst **Daugavpils novada sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijā**, kuras darbības mērķis ir koordinēt pasākumus katastrofas un katastrofas draudu gadījumā, kā arī veicināt civilās aizsardzības, katastrofas pārvaldīšanas vai katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanas jautājumu risināšanu. Pašvaldībā ir izstrādāts un apstiprināts Daugavpils novada sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas nolikums.⁵¹

Papildus iesaistīto pašvaldību pārstāvjiem komisijā piedalās arī pārstāvji no Valsts policijas, Valsts robežsardzes, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta, Zemessardzes, Valsts vides dienesta, Valsts darba inspekcijas, Veselības inspekcijas, Pārtikas un veterinārā dienesta, VAS "Latvijas dzelzceļš", AS "Sadales tīkls", u.c. institūcijām, uzņēmumiem.

Saskaņā ar Valsts civilās aizsardzības plānu novada teritorijā ir 2 plūdu apdraudētas vietas: Daugavas upe pie Pilskalnes pagasta un Dvietes upe Dvietes pagastā. Kā reģionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti noteiktas 2 novada teritorijā atrodošās hidrotehniskās būves – Ilūkstes HES un Šēderes HES.

Ilūkstes novada Šēderes pagasta teritoriju šķērso naftas un naftas produktu vads Polocka – Ventspils. Pašulienes ciemā atrodas SIA „LatRosTrans” līnijas ražošanas dispečeru stacija "Ilūkste" (naftas produktu bāze), kas iekļauta sprādzienbīstamo, ugunsbīstamo un īpaši svarīgo objektu, kuros izveidojami ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienesti, sarakstā. Pašvaldības tīmekļa vietnē pieejams SIA "LatRosTrans" līnijas ražošanas dispečeru stacijas "Ilūkste" civilās aizsardzības plāns un ārpusobjekta civilās aizsardzības plāns.

Ilūkstes novadā nav pašvaldības policijas, novada iedzīvotājus apkalpo **Valsts Policijas** Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas Sēlijas nodaļa, kuras inspektori pieņem apmeklētājus katru pirmdienu Ilūkstē Raiņa ielā 8.

Pašvaldības administrācijas Teritorijas pārvaldes, apsaimniekošanas un sabiedriskās kārtības nodaļā nodarbināti divi **teritorijas apsaimniekošanas un sabiedriskās kārtības speciālisti**. Pašvaldības tīmekļa vietnē nodrošināta informācijas pieejamība par sabiedriskās kārtības jautājumiem Ilūkstes novadā, kā arī pieejama dažādu iestāžu un speciālistu kontaktinformācija, pie kā vērsties ārkārtas gadījumos.

Ugunsgrēku dzēšanu un civilās aizsardzības pasākumus novada teritorijā nodrošina Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Latgales reģiona brigādes (turpmāk arī – VUGD) Daugavpils 2.daļas Ilūkstes postenis. (Attēls 42).

2019. gadā Ilūkstes novadā reģistrēti 38 ugunsgrēki, salīdzinājumam 2013. gadā 26 ugunsgrēki. Laikā no 2013.-2019. gadam ugunsgrēku skaits ik gadu bijis robežās no 26-66. Laikā no 2016.-2019. gadam ugunsgrēkos Ilūkstes novadā cietuši četri cilvēki.⁵²

VUGD apkopo arī informāciju par kūlas ugunsgrēkiem, un laikā kopš 2012. gada Ilūkstes novada teritorijā notikuši 80 kūlas ugunsgrēki, kopā degot kūlai aptuveni 13 ha plaftībā. Vismazāk kūlas ugunsgrēku reģistrēti 2012. gadā – 3, visvairāk – 20 – 2016.gadā.⁵³

Valsts meža dienesta Dienvidlatgales virsmežniecības pakļautībā Ilūkstes novadā atrodas divi ugunsnovērošanas torņi – Dvietē un Subatē.

Tuvākie **Neatliekamās medicīniskās palīdzības** dienesta posteņi atrodas Daugavpilī.

Atbilstoši CSP sniegtajiem statistikas datiem Ilūkstes novadā reģistrēto **noziedzīgo nodarījumu skaits** 2018. gadā ir 74, kas ir par 23% mazāk nekā 2013.gadā. Salīdzinot noziedzīgo nodarījumu uz 10 000 iedzīvotājiem

⁵¹ Noteikumi par pašvaldību sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijām, Ministru kabinets, 26.09.2017.

⁵² Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, skat.: <https://www.vugd.gov.lv/>

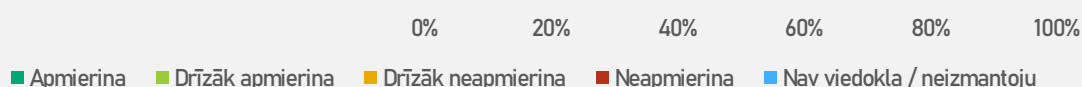
⁵³ Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, skat.: <https://www.vugd.gov.lv/>

rādītāju 2017. gadā ar robežjošām pašvaldībām, Ilūkstes novads ieņem vislabāko pozīciju – tikai 100 nodarījumi uz 10 000 iedzīvotājiem, tikmēr Aknīstes, Daugavpils un Jēkabpils novados, tas ir vairāk.⁵⁴

Ceļu satiksmes un drošības direkcijas apkopotā informācija norāda, ka Ilūkstes novada teritorijā 2018. gadā ir bijuši 37 ceļu satiksmes negadījumi, kuros bija divi cietušie un viens ievainots, kā arī viens bojā gājušais. Visvairāk negadījumu reģistrēti Eglaines un Beberenes pagastos – katrā pa deviņiem. Laikā kopš 2013. gada ceļu satiksmes skaits nav būtiski mainījies, tam esot robežās no 28–44 negadījumiem gadā.⁵⁵

Iedzīvotāju aptauja

Sabiedriskās kārtības nodrošināšana

Iedzīvotājus neapmierina nepietiekamais ielu apgaismojums ciemos

Darba grupas – Drošība

Kas traucē, slikts?

- Pašvaldības policijas trūkums;
- Nav izveidota operatīvo glābšanas dienestu vienības pagastos, nav apmācīti darbinieki;
- Nepietiekams ielu apgaismojuma tīkls ciemos (piemēram, Dvietē), novecojuši tīkli, kuri jāmodernizē, nepietiekams finansējums.

Kas jāmaina, kā?

- Izveidota pašvaldības policija;
- Tiek atjaunots ielu apgaismojuma tīkls pilsētās un pagastos;
- Jāuzlabo sabiedriskās kārtības kontrole – palielināt policijas uzraudzību, ieviest portatīvās novērošanas kameras u.c.;
- Izveidot centralizētās videonovērošanas sistēmu Ilūkstes novadā – modernizēta kārtības uzraudzība uz ceļiem, ielām ar inovatīvu tehnisko bāzi;
- Glābšanas dienestu pieejamības uzlabošana;
- Pašvaldības normatīvo aktu sakārtošana par drošību un sabiedrisko kārtību.

⁵⁴ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

⁵⁵ Ceļu satiksmes un drošības direkcija, www.csdd.lv

5. EKONOMISKĀ VIDE

Ilūkstes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013.-2030. gadam kā viens no trim stratēģiskajiem mērķiem ir izvirzīta **ekonomiskā izaugsme**. Plānošanas dokumentā noteikta teritorijas ekonomiskā specializācija jeb esošās spēcīgākās jomas un potenciālie ekonomiskās attīstības virzieni:

- ∞ lauksaimniecība (t.sk. zemkopība un lopkopība), jo īpaši ekoloģiski tīru produktu ražošana,
- ∞ kokrūpniecība (t.sk., mežsaimniecība, mežistrāde, koka izstrādājumu ražošana),
- ∞ tūrisms (t.sk. izmitināšanas, ēdināšanas pakalpojumi) - izglītojošais (izziņas) tūrisms, ekotūrisms, kultūras un sporta tūrisms, medību tūrisms, piedzīvojumu tūrisms. Īpaši liels attīstības potenciāls ir pārtikas amatniecībai un audumu, keramikas un koka izstrādājumu ražošanai.⁵⁶

Ilūkstes novadu 2019. gadā kopumā raksturo vidēji ekonomiskās vides rādītāji:

- ∞ bezdarba līmenis ir par 3,9% mazāks salīdzinot ar 2013. gadu;
- ∞ bezdarbnieku skaits ir par 238 mazāks salīdzinot ar 2013. gadu;
- ∞ vidējais darbinieku skaits ir par 7% mazāks salīdzinot ar 2013. gadu;
- ∞ pašnodarbināto skaits ir par 4% lielāks salīdzinot ar 2013. gadu;
- ∞ strādājošo darba samaksa pašvaldību sektorā Ilūkstes novadā ir zemākā salīdzinot ar apkārtējiem novadiem – vidēji 632 EUR;
- ∞ vidējais atalgojums 2019. gadā ir par 45% lielāks salīdzinot ar 2013. gadu.

Galvenie ekonomiskās vides veidotāji novadā ir lauksaimniecības, mazumtirdzniecības, mežizstrādes un kokapstrādes uzņēmumi. Ekonomiskās vides attīstības līmeņa atšķirības vērojamas katrā no administratīvajām vienībām. Pēc kopējiem maksājumiem valsts kopbudžetā pa administratīvajām vienībām 2018. gadā vislielākais bija Šēderes pagasts (pateicoties SIA "LatRosTrans"), Subates pilsēta un Ilūkste. Lielākais vidējais darbinieku skaits ir Šēderes pagastā – 251 (pateicoties SIA "LatRosTrans") un Ilūkstē – 245, kur ir arī visvairāk uzņēmumu starp visām vienībām – 21 uzņēmums.

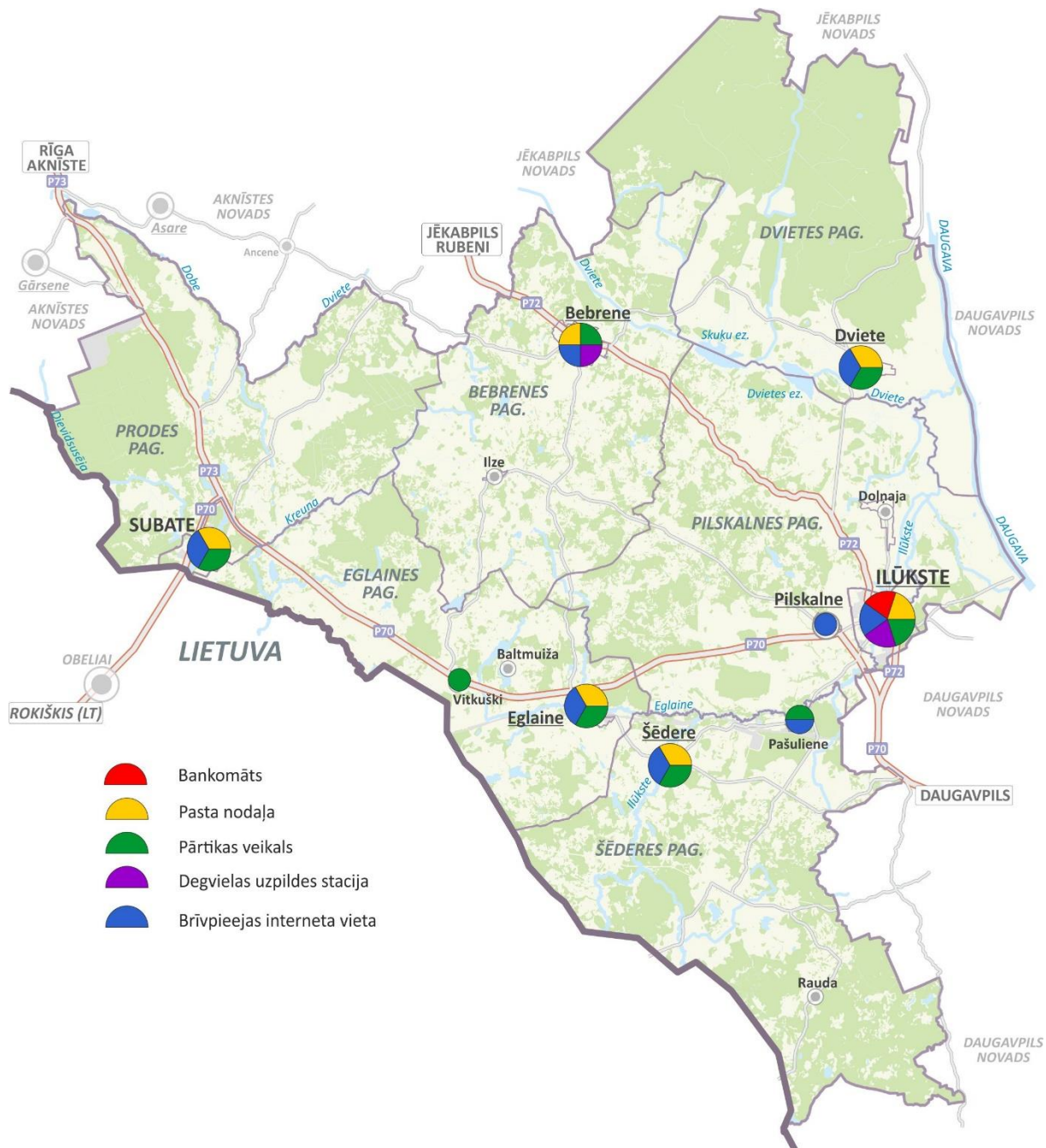
Kopumā Ilūkstes pilsēta uzskatāma par ekonomiskās attīstības centru novadā, kas arī identificēts ilgtermiņa plānošanas dokumentos. Būtisks ietekmes faktors ir lielāko attīstības centru atrašanās vieta – Ilūkstē un tuvējos pagastos tas ir tiešais Daugavpils pilsētas tuvums. Savukārt Subates un tuvējo pagastu attīstībā un pakalpojumu nodrošinājumā lielu lomu ieņem arī tuvējā Lietuvas ekonomika, ko diemžēl datu trūkuma dēļ nav iespējams novērtēt. Pašvaldībai un iesaistītajām pusēm jāveic aktīvāks darbs ekonomisko rādītāju celšanas pasākumu īstenošanā arī pārējā novada teritorijā, veicinot vienmērīgu un sabalansētu attīstību un mazinot sarukšanas procesus.

Novada ciemos un lauku teritorijās saskaņā ar Ilūkstes novada teritorijas plānojumu 2019.-2030. gadam attīstībai ir paredzētas jaunas dzīvojamās apbūves, publiskās apbūves, rūpnieciskās apbūves u.c. teritorijas. Šādas teritorijas uzskatāmas par resursu uzņēmējdarbības un dzīvojamās apbūves teritoriju attīstībai Ilūkstes novadā.

Tāpat nozīmīga ir pašvaldības sniegto publisko un komersantu sniegto pakalpojumu pieejamība novada teritorijā – novada pilsētās un pagastu centros. Komersantu piedāvātie sabiedriskie pakalpojumi attēloti Attēls 46 – redzams, ka pilsētās vai lielākajos ciemos ir pieejami galvenie pakalpojumi – pasta nodaļa, veikals, brīvpieejas interneta vieta.

Brīvpieejas interneta punkti pieejami deviņās novada bibliotēkās, arī daļā izglītības iestāžu. Bankomāts pieejams tikai Ilūkstē. Tomēr jāuzsver, ka visplašāko pakalpojumu un servisu piedāvājumu nodrošina tuvējā Daugavpils pilsēta. Tāpat iedzīvotāji dodas arī uz citām lielākajām pilsētām un pakalpojumu centriem – Jēkabpili, Rokišķiem vai Zarasiem Lietuvā, ja tie ir ērtāk un ātrāk sasniedzami. (Attēls 46)

⁵⁶ Ilūkstes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2030. gadam. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2013

ATTĒLS 46. SABIEDRISKIE PAKALPOJUMI

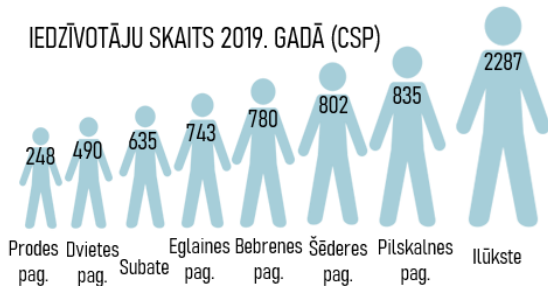
Pakalpojumu nodrošinājumā un kvalitatīvas dzīves vides veidošanā neatsverama nozīme ir pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem – izglītības iestādēm, pagastu pārvaldēm, bibliotēkām, kultūras namiem, kā arī publiskajai ārtelpai un atpūtas vietām.

Pēc teritorijas attīstības indeksa rādītājiem, Ilūkstes novads 2018.gadā ieņem 96. vietu starp 110 novadu pašvaldībām. Kaimiņu pašvaldības novadu rangā ieņem dažādas vietas – Aknīstes novads atrodas 71. vietā, Jēkabpils novads 86. vietā un Daugavpils novads 98. vietā. Salīdzinoši zemāks teritorijas attīstības rādītājs starp apkārtējo novadu pašvaldībām ir tirgus sektora ekonomiski aktīvi uzņēmumi uz 1000 iedzīvotājiem. Ilūkstes novadā uz 1000 iedzīvotājiem ir 77 komersanti, Daugavpils novadā vēl mazāk – 59, savukārt Aknīstes novadā 105, un Jēkabpils novadā 122 komersanti uz 1000 iedzīvotājiem.⁵⁷

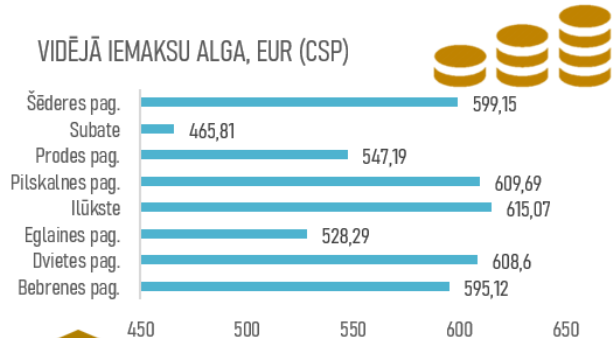
Kopsavilkums par ekonomisko vidi Ilūkstes novadā atspoguļots Attēls 47.

⁵⁷ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

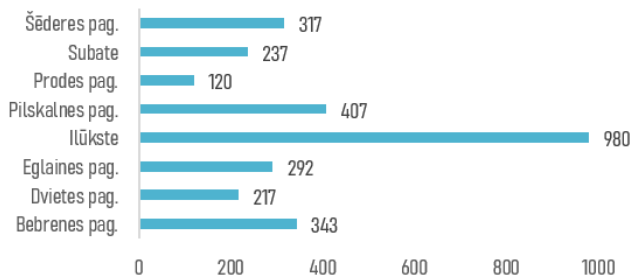
IEDZĪVOTĀJU SKAITS 2019. GADĀ (CSP)

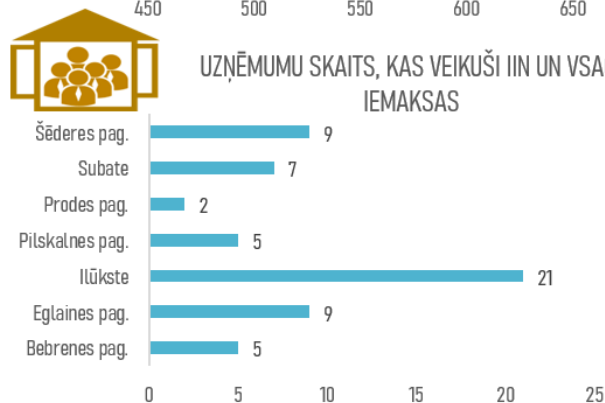
VIDĒJĀ IEMAKSU ALGA, EUR (CSP)

DARBA ŅĒMĒJU UN PAŠNODARBINĀTO SKAITS, PAR KURĀM GADA LAIKĀ IR JĀVEIC VSAOI 2016.GADĀ (CSP)

UZŅĒMUMU SKAITS, KAS VEIKUŠI IIN UN VSAOI IEMAKSAS

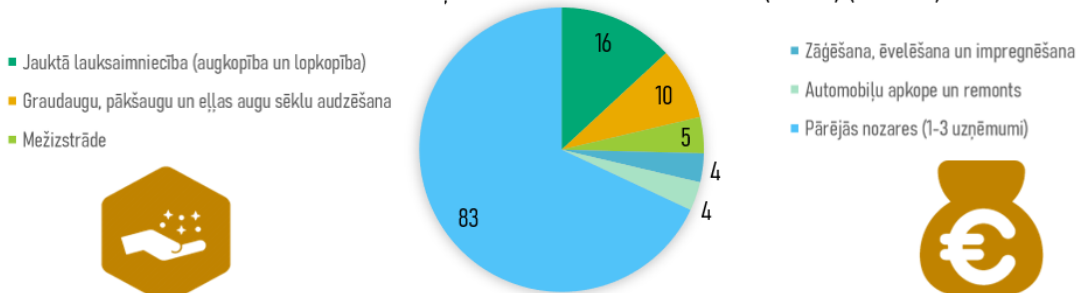
LIELĀKIE DARBA DEVĒJI (SIA) UN VIDĒJAIS STRĀDĀJOŠO SKAITS 2018. GADĀ (BLIS)

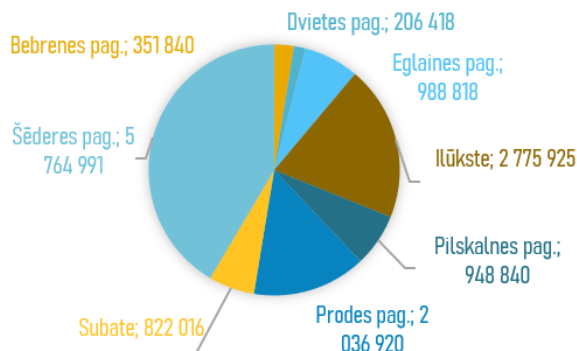
LIELĀKIE UZŅĒMUMI PĒC APGROZĪJUMA 2018. GADĀ (TŪKST. EUR) (LURSOFT)

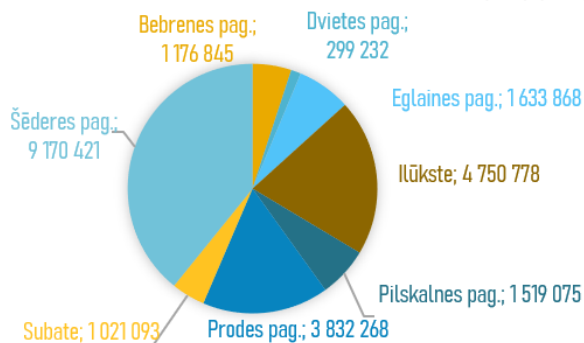
EKONOMISKI AKTĪVIE UZŅĒMUMI PĒC NOZARES 2018. GADĀ (SKAITS) (LURSOFT)

RADĪTĀ PIEVIENOTĀ VĒRTĪBA 2017. GADĀ (EUR) (BLIS)

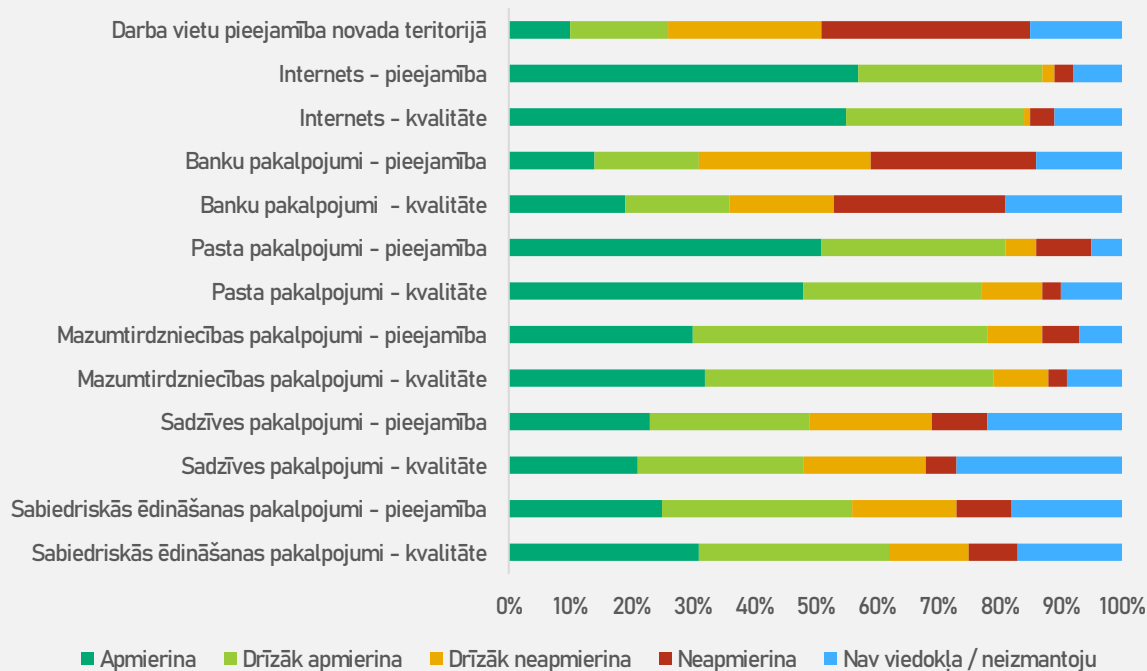

RADĪTĀ PRODUKCIJAS VĒRTĪBA 2017. GADĀ (EUR) (BLIS)

ATTĒLS 47. KOPSAVILKUMS PAR EKONOMISKO VIDĪ ILŪKSTES NOVADĀ

ledzīvotāju aptauja

ledzīvotājiem trūkst:

- Darba vietas;
- Banku pakalpojumi;
- Ēdināšanas pakalpojumi (brīvdienās, tūrisma sezonā);
- Nodarbinātības valsts aģentūras pakalpojumi;
- Valsts ieņēmumu dienesta pakalpojumi;
- Atbalsts uzņēmējiem;
- Apģērbu veikals;
- Pasta pakalpojumi;
- Automazgātava;
- Vecās sadzīves tehnikas, mēbeļu nodošanas serviss;
- Darba rīku, agregātu nomas punkts (dārza darbiem, būvniecībai u.c.);
- Sadzīves pakalpojumi (apavu remonts u.c.);
- Nolietoto riepu nodošanas serviss.

ledzīvotājus neapmierina:

- Darba vietu pieejamība - novadā trūkst darba vietas;
- Nav pieejami banku pakalpojumi agrāko trīs filiāļu vietā;
- Nav pieejami iemaksas bankomāti;
- Nav pieejami bankomāti citās apdzīvotās vietās, tikai Ilūkstē;
- Pasta nodaļu slēgšana;
- Pilskalnes ciemā nav optiskā interneta;
- Sadzīves pakalpojumi;
- Ilūkstē nav labas kafējnīcas (kvalitatīva kafija, kūkas, interjers), kā arī labas viesnīcas, viesu mājas, kur būtu pieejams labs serviss viesiem;
- Mazumtirdzniecība - pieejamas tikai pirmās nepieciešamības preces, pārējo jāpērk tuvākajā pilsētā.

Steidzamākie darbi, kas jāpaveic:

- Jaunas darba vietas, darba iespējas (21 atbilde);
- Jāpiesaista pakalpojumu sniedzēji - bankas, ēdināšanas uzņēmumi, veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēji u.c.;
- Optiskā interneta pieejamība pagastos;
- Dzīvojamā fonda pieejamības uzlabošana.

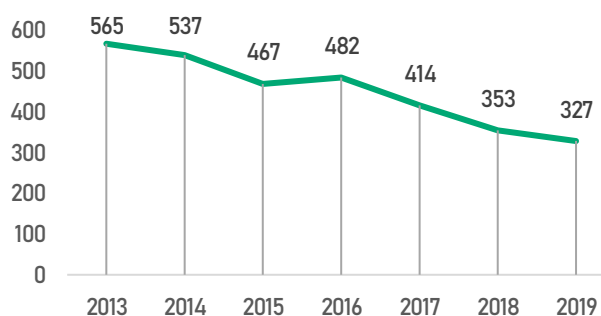
5.1. IEDZĪVOTĀJU NODARBINĀTĪBA UN LABKLĀJĪBA

BEZDARBS

Bezdarbnieku skaits 2019. gada 31. janvārī pēc Nodarbinātības valsts aģentūras datiem⁵⁸ Ilūkstes novadā bija 327, bet bezdarba līmenis 7,7%.

No 327 bezdarbniekiem 49% jeb 160 bija sievietes un 51% jeb 167 – vīrieši.

Bezdarbnieku skaits novadā no 2013. gada līdz 2019. gadam ievērojami sarucis – par 40%. (Attēls 48)

ATTĒLS 48. BEZDARBNIĒKU SKAITA IZMAIŅAS ILŪKSTES NOVADĀ (NVA)

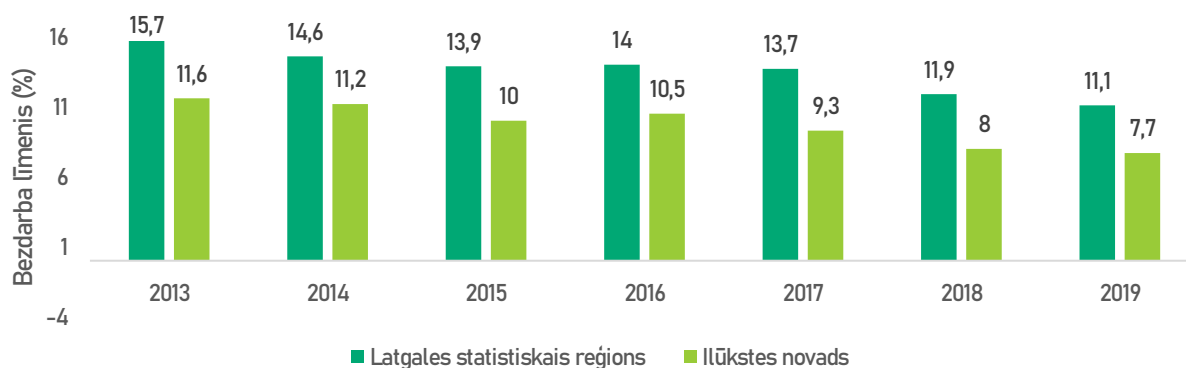
Pēc bezdarba ilguma 46% no reģistrētajiem bezdarbniekiem 2019. gada 31. janvārī šajā statusā atradās līdz pusgadam, 16% ir bezdarbnieki 6-12 mēnešus, 15% ir bezdarbnieki 1-3 gadus un 24% ilgāk par trīs gadiem.

35% no visiem bezdarbniekiem 2019. gada 31. janvārī augstākais iegūtais **izglītības līmenis** ir profesionālā izglītība, aiz tā seko 28% ar vispārējo vidējo izglītību, 24% ar pamatizglītību, tikai 11% ar augstāko izglītību. Savukārt 2% nav ieguvuši pamatizglītību. Kopumā redzamas iespējas, kā sekmēt bezdarba mazināšanu, sekmējot atbilstošu izglītības iespēju piedāvājumu bezdarbniekiem – nepieciešams iegūt jaunas prasmes un iemaņas, jo 87% bezdarbnieku nav iegūta augstākā izglītība.

Pēc bezdarbnieku **vecuma**, 36% ir pirmspensijas vai pensijas vecuma (>55 gadiem), 31% bezdarbnieku ir vecumā no 45-54 gadiem, savukārt 10% ir jauniešu (15-29 gadi).

Invalīdi, ilgstošie bezdarbnieki (virs gada bezdarbnieka statusā), jaunieši un pirmspensijas vecuma bezdarbnieki ietilpst **problēmgrupās**, kurām Nodarbinātības valsts aģentūra sniedz lielākas atbalsta iespējas. 2019. gada sākumā 125 ir ilgstošie bezdarbnieki, 28 bezdarbnieki ir invalīdi, 71 - pirmspensijas vecumā, un 18 jaunieši vecumā no 25-24 gadiem ir bez darba.

Salīdzinājumam - bezdarba līmenis Ilūkstes novadā 2013. gada 31. janvārī bija 11,6%, un tas līdz 2019. gada 31. janvārim ir sarucis par 3,9% un sastāda 7,7%. Arī Latgales statistiskajā reģionā vērojama pakāpeniska tendence bezdarba līmenim samazināties, 2019. gadā nokrītoties līdz 11,1%. Vidēji pēdējo gadu laikā bezdarba līmenis Ilūkstes novadā ir par 3,4-4,4% zemāks nekā Latgales reģionā. (Attēls 49)

ATTĒLS 49. BEZDARBA LĪMENIS (%) LATGALES STATISTIKAS REĢIONĀ UN ILŪKSTES NOVADĀ 2013.-2019. GADĀ (DATI UZ KATRA GADA 31. JANVĀRI) (NVA)

DARBA VIETAS

Nemot vērā, ka Centrālā statistikas pārvalde neuzkrāj aizņemto darba vietu skaita datus par privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50, nav objektīvi izmaiņu salīdzināšanai izmantot rādītāju "Pavisam, bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50", jo tas neparāda patieso

⁵⁸ Nodarbinātības valsts aģentūras statistikas dati, bezdarbnieku skaits uz katra gada 31. janvāri

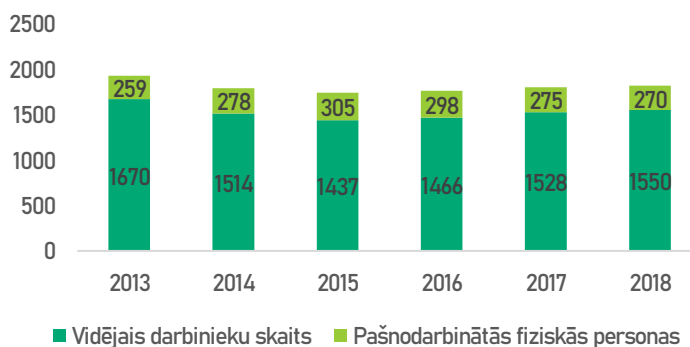
situāciju. 2018. gadā 99% no visiem ekonomiski aktīvajiem uzņēmumiem Ilūkstes novadā nodarbināja līdz 50 strādājošiem (Attēls 57). Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes informāciju, kopējais aizņemto darba vietu skaits laikā no 2013. līdz 2018. gadam samazinājies par 9%. Dati par privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50 cilvēkiem netiek uzkrāti. Pašvaldību struktūrās 2018. gadā ir par 86 jeb 9,5% mazāk darba vietas salīdzinot ar 2013. gadu. To var skaidrot ar pašvaldības iestāžu reorganizāciju, izglītības iestāžu slēgšanu u.tml. (Tabula 3)⁵⁹

TABULA 3. AIZŅEMTĀS DARBA VIETAS ILŪKSTES NOVADĀ 2013.-2018. GADAM (SKAITS) (CSP)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pavisam, bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu <50	1190	1056	971	1039	1072	1079
Sabiedriskajā sektorā ⁶⁰	959	830	751	830	866	876
Pašvaldību struktūrās	901	773	692	769	807	815
Privātā sektora komersanti ar nodarbināto skaitu >=50	232	226	220	209	207	204

Vidējais darbinieku skaits Ilūkstes novadā laikā no 2013. gada līdz 2018. gadam samazinājies par 7%, savukārt pašnodarbināto skaits šajā periodā audzis par 4%. (Attēls 50)

Attēls 51 atspoguļo iedzīvotāju skaitu, vidējo darbinieku un pašnodarbināto personu skaitu Ilūkstes novada pagastos pēc faktiskās darba vietas 2018.gadā.

ATTĒLS 50. VIDĒJAIS DARBINIEKU UN PAŠNODARBINĀTO PERSONU SKAITS NOVADĀ 2009.-2017. GADAM (CSP)

Attēls 51 redzams, ka Ilūkstes pilsētā strādā visvairāk personu – 883 jeb 57% jeb no visā novadā nodarbināto skaita, aiz tā sekojot Šēderes pagastam ar 201 jeb 13%. Pēc nodarbināto skaita trešais lielākais ir Bebreņu pagasts, kurā nodarbināti 8% jeb 129 no visiem novadā strādājošiem. Pārējos pagastos un Subates pilsētā novērojams mazāks nodarbināto skaits.^{61, 62}

Attiecībā uz pašnodarbinātām fiziskām personām, starp novada pilsētām un pagastiem nav novērojams tik krāsas atšķirības. No 2018. gadā reģistrētajām pašnodarbinātām fiziskām personām, 51 jeb 19% ir Bebreņu pagastā. Aiz tā seko Pilskalnes pagasts ar 45 jeb 17% pašnodarbinātām fiziskām personām, Ilūkstes pilsētā ar 41 pašnodarbināto, Šēderes pagasts ar 38 pašnodarbināto u.c.⁶³ (Attēls 51)

Ilūkstes novadā 2018. gadā deklarēti 2433 darba ņēmēji, kuri saņem ienākumus par darbu. 2018. gadā Ilūkstes novadā ir 1380 darba ņēmēji pēc darba devēja biroja vai pamatdarbības adreses.⁶⁴

⁵⁹ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

⁶⁰ Sabiedriskais sektors ir valsts un pašvaldību iestādes un to komercsabiedrības, komercsabiedrības ar valsts vai pašvaldību kapitāla daļu 50% un vairāk, kā arī nodibinājumi, biedrības, fondi un to komercsabiedrības (www.csb.gov.lv)

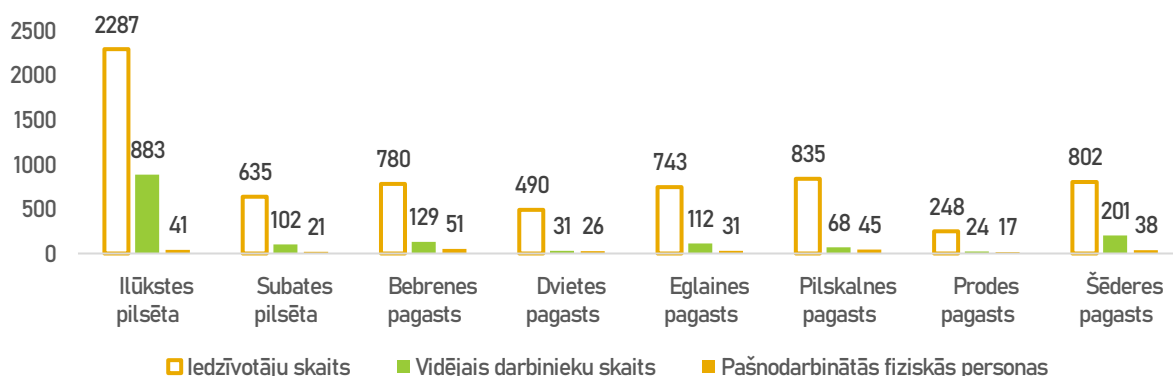
⁶¹ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

⁶² Vidējais darbinieku skaits apzīmē darba attiecībās esošus darba ņēmējus, par kuriem nodokļus maksā darba devējs. Ar pašnodarbinātām fiziskām personām apzīmē personas, kuras veic saimniecisko darbību un ir reģistrējušās Valsts ieņēmumu dienestā (VID), kā pašnodarbinātās personas, un iesniedz VID gada ienākumu deklarācijas D3 veidlapu "Ienākumi no saimnieciskās darbības".

⁶³ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

⁶⁴ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

2019. gadā 25,5% no visiem Ilūkstes novada strādājošiem strādā Rīgā, savukārt 13,3% dodas strādāt uz Daugavpils pilsētu, 2,0% uz Aknīstes novadu un 1,5% uz Daugavpils novadu.⁶⁵

ATTĒLS 51. IEDZĪVOTĀJU SKAITS, VIDĒJAIS DARBINIEKU UN PAŠNODARBINĀTO PERSONU SKAITS PĒC FAKTISKĀS DARBA VIETAS PAGASTOS 2017. GADĀ (CSP)

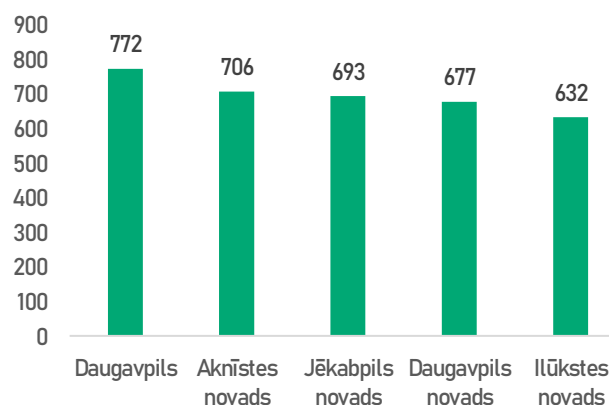
Ilūkstes novads nodrošina darbavietas 0,8% Jēkabpils novada strādājošiem, 0,8% Aknīstes novada strādājošiem, 0,4% Daugavpils novada strādājošiem, un 0,3% Daugavpils strādājošiem.⁶⁶

Saskaņā ar CSP datiem, Ilūkstes novadā vidējais darbinieku skaits 2018. gadā bija 1550. Zinot, ka 2019. gadā Daugavpilī nodarbināti 13,3% no Ilūkstes novada strādājošiem, provizoriski var noteikt, ka kopumā 2019. gadā Daugavpilī strādā ap 200 ilūkstiešu.

DARBA SAMAKSA

Nemot vērā, ka Centrālā statistikas pārvalde neuzkrāj darba samaksas datus par privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50, nav objektīvi salīdzināt Ilūkstes novada un apkārtējo pašvaldību vidējo darba samaksu privātajā sektorā, jo tas neparāda patieso situāciju. 2018. gadā 99% no visiem ekonomiski aktīvajiem uzņēmumiem Ilūkstes novadā nodarbināja līdz 50 strādājošiem (Attēls 57).

Salīdzinot vidējo mēneša darba samaksu starp pašvaldībām sabiedriskajā sektorā 2018. gadā, lielākās atšķirības vērojamas ar Daugavpils pilsētu, kur ir par 18% lielāka darba samaksa sabiedriskajā sektorā nekā Ilūkstes novadā. Arī Aknīstes, Daugavpils un Jēkabpils novados ir lielāka darba samaksa sabiedriskajā sektorā nekā Ilūkstes novadā. (Attēls 52)

ATTĒLS 52. VIDĒJĀ BRUTO MĒNEŠA DARBA SAMAKSA SABIEDRISKAJĀ SEKTORĀ ILŪKSTES NOVADĀ UN TUVĒJĀS PAŠVALDĪBĀS 2018. GADĀ (CSP)

Strādājošo vidējā mēneša bruto alga Ilūkstes novadā (bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50, tātad 1% no visiem novada uzņēmumiem) 2018. gadā sasniedz EUR pirms nodokļu nomaksas. Valstī kopumā uzņēmumi ar nodarbināto skaitu līdz 50 ir 99% no kopējā skaita, tāpēc rūpīgi jāizvērtē datu objektivitāte par vidējo darba samaksu.⁶⁷

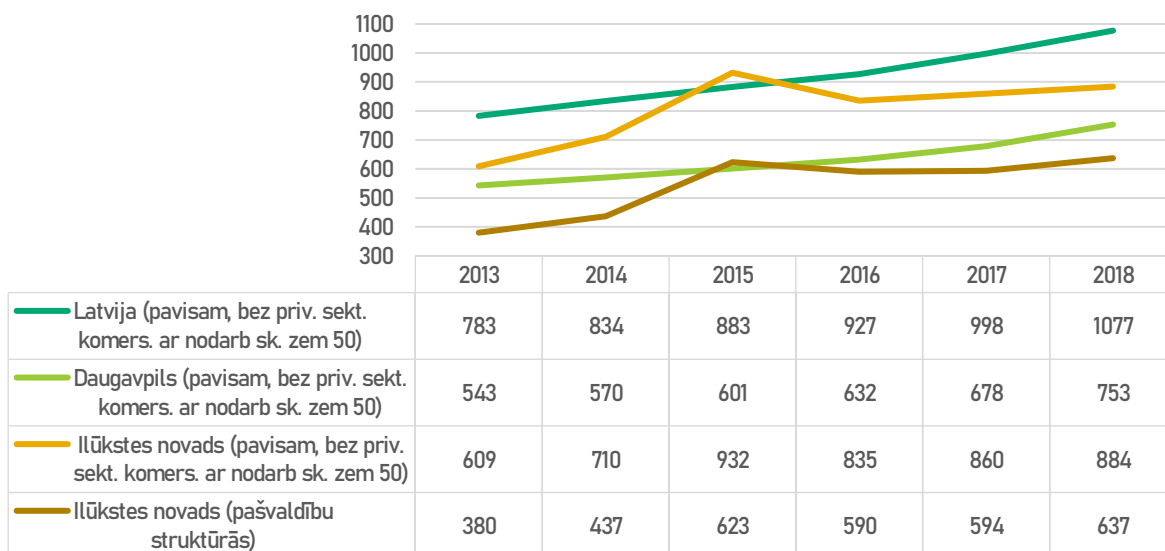
Ilūkstes novadā pēdējo sešu gadu laikā vērojams algu kāpums, kopumā vidējais atalgojums kopš 2013. gada ir pieaudzis par 45%, savukārt Daugavpilī par 39% un Latvijā par 38%. Dati liecina, ka (bez privātā sektora

⁶⁵ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pašvaldības profils – Apvienotais Daugavpils novads, 2019

⁶⁶ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pašvaldības profils – Apvienotais Daugavpils novads, 2019

⁶⁷ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50) 2018. gadā vidējais atalgojums Ilūkstes novadā bija par 18% zemāks nekā Latvijā, un par 17% augstāks nekā Daugavpilī. (Attēls 53)⁶⁸

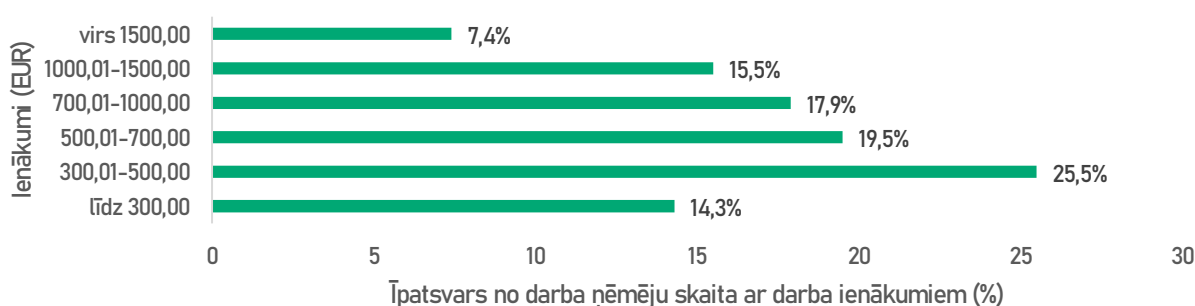

ATTĒLS 53. STRĀDĀJOŠO VIDĒJĀ MĒNEŠĀ SAMAKSA NO 2011.–2018. GADAM ILŪKSTES NOVADĀ, DAUGAVPILĪ UN LATVIJĀ (CSP)

2019. gada decembrī Nodarbinātības valsts aģentūras vakanču portālā ir informācija par vienu aktuālu darba vakanci Ilūkstes novadā – veselības aprūpē. Aknīstes novadā pieejamas 5 vakances, Daugavpils novadā – 25 vakances, Daugavpilī arī 25 vakances.

Ilūkstes novadā 2018. gadā darba ņēmēju skaita sadalījumā (novadā deklarētie darba ņēmēji) pēc mēneša bruto darba ienākumiem 25,5% sastāda darba ņēmēji, kuru ienākumi ir robežās no 300,01–500,00 EUR. Aiz tā seko 19,5% darba ņēmēju ar ienākumiem robežās no 500,01–700,00 EUR un 17,9% ar bruto ienākumiem 700,01 līdz 1000,00 EUR. Savukārt 14,3% strādājošo atalgojums ir zemāks par 300 EUR (2018. gadā minimālā alga Latvijā bija 430 EUR). (Attēls 54)⁶⁹

Laikā kopš 2015. gada (dati nav uzkrāti par agrāku periodu) kopumā novērojama tendence procentuāli pieaugt darba ņēmēju īpatsvaram, kas saņem atalgojumu virs 500 EUR, savukārt atalgojuma saņēmēju skaits līdz 500 EUR procentuāli samazinājies.⁷⁰

ATTĒLS 54. DARBA ŅĒMĒJU SKAITA SADALĪJUMS % PĒC MĒNEŠĀ BRUTO DARBA IENĀKUMIEM ILŪKSTES NOVADĀ 2018. GADĀ (CSP)

Darba ņēmēju un pašnodarbināto personu skaits, par kurām gada laikā ir jāveic obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas un vidējā iemaksu alga 2016. gadā pa administratīvo teritoriju vienībām attēlota

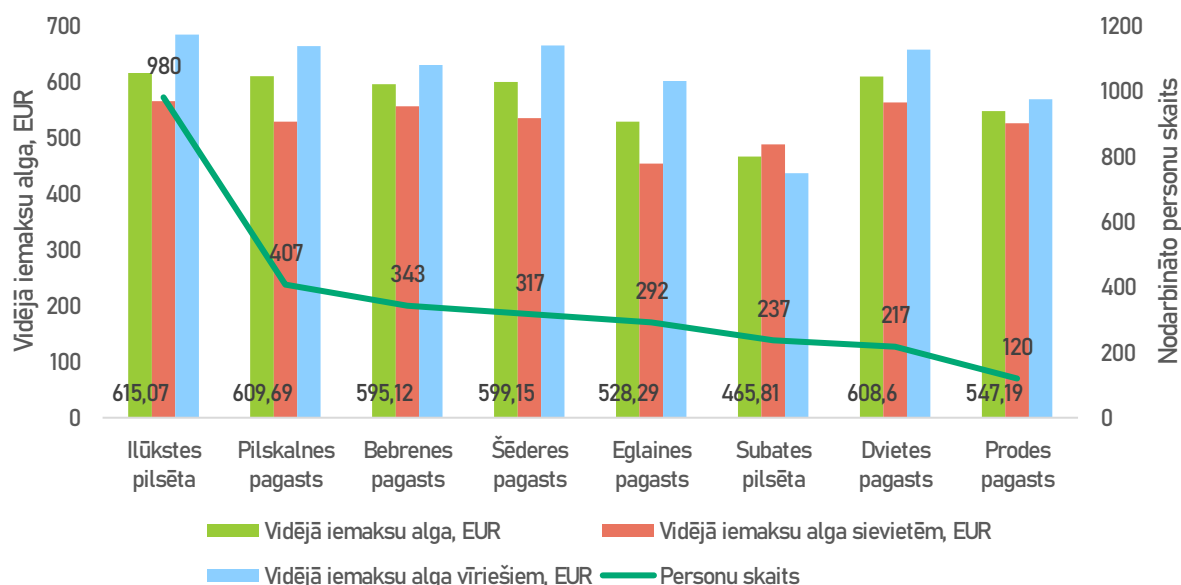
⁶⁸ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

⁶⁹ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

⁷⁰ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

Attēls 55. Kopumā redzams, ka visvairāk nodarbināto personu ir Ilūkstes pilsētā – 980 strādājošo 2016. gadā. (Attēls 55)⁷¹

Vidējā iemaksu alga novadā 2016. gadā ir robežās no 465–615 EUR – vislielākā ir Ilūkstes pilsētā, aiz tās Pilskalnes Dvietes un pārējie pagasti. Zemākā vidējā iemaksu alga ir Subates pilsētā. (Attēls 55)⁷²

ATTĒLS 55. DARBA ŅĒMĒJU UN PAŠNODARBINĀTO PERSONU VIDĒJĀ IEMAKSU ALGA PAGASTU DALĪJUMĀ UN NODARBINĀTĀS PERSONAS 2016. GADĀ (CSP)

Ilūkstes pilsētā un Pilskalnes pagastā vairāk nodarbinātas ir sievietes, savukārt pārējās administratīvās vienībās – vīrieši. Visās administratīvās vienībās izņemot Subates pilsētā, vīrieši vidēji saņem lielāku algu nekā sievietes. Lielākās atšķirības vērojamas Eglaines pagastā- vīrieši vidēji saņem par 24% jeb 75 EUR lielāku algu, aiz tā seko Ilūkstes pilsēta ar 20% atšķirību, Šēderes pagasts ar 19% atšķirību un pārējie. Subates pilsētā sievietes vidēji saņem par 11% jeb 52 EUR lielāku algu nekā vīrieši. (Attēls 55)⁷³

Latvijas Pašvaldību savienības aprēķinā no Valsts ieņēmumu dienesta un RAIM datiem par 2016. gadu attēlota informācija par 10 lielāko iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk arī IIN) maksātāju Ilūkstes novada pašvaldībā un ārpus tās (Tabula 4). 20 lielākie IIN maksātāji (kam juridiskā adrese novadā un ārpus tā) nodrošina 49% no kopējiem pašvaldības IIN ieņēmumiem, un nodarbina 1360 novada iedzīvotājus. Tabula 4 atspoguļoti dati arī par kopējo atalgojuma summu – 20 lielākie IIN maksātāju veikto iemaksu algu summa sastāda 48% no kopējās algu summas novadā 2016. gadā.⁷⁴

TABULA 4. 10 LIELĀKO IEDZĪVOTĀJU IENĀKUMA NODOKĻU MAKSĀTĀJU, KAS REĢISTRĒTI ILŪKSTES NOVADĀ UN ĀRPUS TĀ, EKONOMISKIE RĀDĪTĀJI 2016. GADĀ⁷⁵ (BLIS)

Rādītājs	Vērtība 2016. gadā
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese Ilūkstes novadā, ieguldījums kopējos pašvaldības IIN ieņēmumos	32%
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese ārpus Ilūkstes novada, ieguldījums kopējos pašvaldības IIN ieņēmumos	17%

⁷¹ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

⁷² BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

⁷³ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

⁷⁴ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

⁷⁵ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

Rādītājs	Vērtība 2016. gadā
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese Ilūkstes novadā, vidējais atalgojums mēnesī	415 EUR
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese ārpus Ilūkstes novada, vidējais atalgojums mēnesī	809 EUR
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese Ilūkstes novadā, pašvaldībā reģistrēto darbinieku skaits	1073 cilv.
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese ārpus Ilūkstes novada, pašvaldībā reģistrēto darbinieku skaits	287 cilv.
Iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāju skaits pēc darba ņēmēja deklarētās dzīvesvietas	2783 cilv.
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese Ilūkstes novadā, pašvaldībā reģistrēto darbinieku skaits pret visiem IIN nodokļu maksātājiem	39%
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese ārpus Ilūkstes novada, pašvaldībā reģistrēto darbinieku skaits pret visiem IIN nodokļu maksātājiem	10%
Veicamo iemaksu algu summa	16 951 366 EUR
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese Ilūkstes novadā, atalgojuma summa	5 348 770 EUR
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese ārpus Ilūkstes novada, atalgojuma summa	2 785 954 EUR
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese Ilūkstes novadā, atalgojuma summa pret veicamo iemaksu algu summu, %	32%
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese ārpus pašvaldības, atalgojuma summa pret veicamo iemaksu algu summu	16%

2018. gadā Ilūkstes novadā reģistrēti 141 komersanti – pievienotās vērtības nodokļa (PVN) maksātājs, no kuriem 2018. gadā iemaksas valsts kopbudžetā – iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas – ir veikušas 62 sabiedrības ar ierobežotu atbildību un 6 individuālie komersanti ⁷⁶. Pārējie iemaksas valsts kopbudžetā iemaksas nav veikuši un ir parādā, kas norāda uz to, ka šie komersanti 2018. gadā darbību faktiski nav veikuši. Papildus tam, 12 komersantiem 2018. gadā ir nodokļu parāds. ⁷⁷

Saskaņā ar BLIS datu bāzes informāciju, 12 uzņēmumi 2018. gadā Ilūkstes novadā nodarbina 10 un vairāk darbiniekus. Lielākie darba devēji (komersanti) Ilūkstes novadā ir:

- ∞ SIA "LatRosTrans" – vidēji 208 strādājošo;
- ∞ SIA "Veselības centrs Ilūkste" – vidēji 106 strādājošo;
- ∞ SIA "ORNAMENTS" – vidēji 57 strādājošo;
- ∞ SIA "ORI" – vidēji 20 strādājošo;
- ∞ SIA "OSIS SE" – vidēji 18 strādājošo;
- ∞ SIA "BEBRA SERVISS" – vidēji 18 strādājošo;
- ∞ SIA "HELP" – vidēji 12 strādājošo;
- ∞ SIA "MEP solutions" – vidēji 12 strādājošo;
- ∞ SIA "Artavas TTP" – vidēji 10 strādājošo;
- ∞ SIA "PLASTIKA" – vidēji 10 strādājošo;
- ∞ SIA "Zemgale ltd" – vidēji 10 strādājošo;
- ∞ SIA "TIKKA" – vidēji 10 strādājošo.⁷⁸

Saskaņā ar Tabulu 4 sniegto informāciju, 10 lielākie iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāji, kuru adrese reģistrēta Ilūkstes novadā, 2016. gadā veidojuši 31% no kopējiem pašvaldības IIN ieņēmumiem, kopumā

⁷⁶ Ilūkstes novadā dati uzkrāti par sabiedrībām ar ierobežotu atbildību, individuālajiem komersantiem

⁷⁷ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

⁷⁸ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

nodarbinot 1073 strādājošos un gada laikā algās izmaksājot 5,348 milj. EUR. Pēc BLIS datu bāzes informācijas, šie 10 lielākie IIN maksātāji 2016. gadā bija:

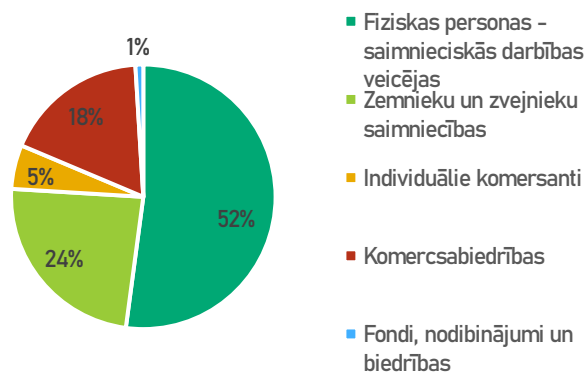
- ∞ SIA "LatRosTrans" – 739 170 EUR apmērā;
- ∞ SIA "Veselības centrs Ilūkste" – 77 990 EUR apmērā;
- ∞ SIA "ORNAMENTS" – 43 600 EUR apmērā;
- ∞ SIA "ILŪKSTES APTIEKA" – 38 880 EUR apmērā;
- ∞ SIA "OSIS SE" – 15 130 EUR apmērā;
- ∞ SIA "BEBRA SERVISS" – 13 070 EUR apmērā;
- ∞ SIA "HELP" – 10 720 EUR apmērā;
- ∞ SIA "ORI" – 9 790 EUR apmērā;
- ∞ SIA "NOPA LTD" – 9 440 EUR apmērā;
- ∞ SIA "Zemgale ltd" – 8 810 EUR apmērā.⁷⁹

Tomēr jāņem vērā, ka uzņēmumos nodarbināti arī citās pašvaldībās dzīvojoši un deklarēti iedzīvotāji, tāpēc informācija ir indikatīva un neatbilst patieso situāciju.

5.2. UZŅĒMUMI

Ilūkstes novadā darbojas vairāki uzņēmumi, kas nodrošina iedzīvotājiem darbavietas. Veiksmīga uzņēmējdarbība un konkurētspējīgu uzņēmumu attīstība ir pamats novada izaugsmei.

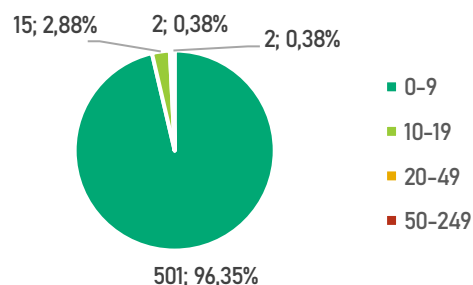
2018. gadā Ilūkstes novadā 52% no kopumā 520 tirgus sektora ekonomiski aktīvajiem uzņēmumiem bija fiziskas personas – saimnieciskās darbības veicējas, 24% zemnieku un zvejnieku saimniecības, 18% komercsabiedrības u.c.⁸⁰ (Attēls 56)

ATTĒLS 56. TIRGUS SEKTORA EKONOMISKI AKTĪVIE UZŅĒMUMI ILŪKSTES NOVADĀ 2018. GADĀ PĒC UZŅĒMĒJDARBĪBAS FORMAS (CSP)

96% jeb 501 no tirgus sektora ekonomiski aktīviem uzņēmumiem 2018. gadā nodarbina līdz 9 strādājošiem. Novadā ir divi uzņēmumi, kas nodarbina vairāk par 50 strādājošiem. (Attēls 57)

Savukārt pēc LURSOFT statistikas aktīvo uzņēmumu skaits Ilūkstes novadā 2018. gadā ir 122. Salīdzinājumam 2013. gadā novadā bija 115 ekonomiski aktīvi uzņēmumi. Sarakstā iekļauti uzņēmumi, kuru gada pārskati ir ievadīti LURSOFT datu bāzē.⁸¹

ATTĒLS 57. TIRGUS SEKTORA EKONOMISKI AKTĪVO UZŅĒMUMU SKAITS ILŪKSTES NOVADĀ SADALĪJUMĀ PĒC NODARBINĀTO SKAITA 2018.GADĀ (CSP)

Ilūkstes novadā 2018. gadā uz 1000 iedzīvotājiem reģistrēti 77 tirgus sektora ekonomiski aktīvi uzņēmumi, kas ir par 11 vairāk nekā 2013. gadā. Salīdzinot ar apkārtnējām pašvaldībām, tikai Daugavpils novadā ir

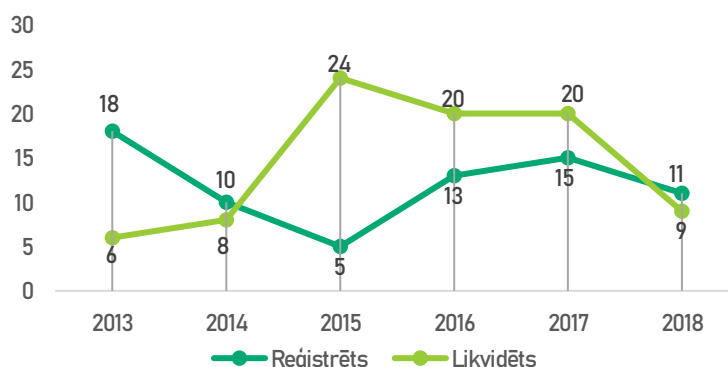
⁷⁹ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

⁸⁰ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

⁸¹ Lursoft statistika

zemāks rādītājs nekā Ilūkstes novadā – 57 ekonomiski aktīvi uzņēmumi uz 1000 iedzīvotājiem. Aknīstes novadā ir 105 un Jēkabpils novadā ir 122 ekonomiski aktīvi uzņēmumi uz 1000 iedzīvotājiem.⁸²

Saskaņā ar LURSOFT statistiku, uzņēmumu reģistrēšanas un likvidēšanas dinamika Ilūkstes novadā norāda uz mainīgām tendencēm – 2014.-2017. gadam reģistrēto uzņēmumu skaits pārsniedza likvidētos, savukārt pēc 2013. un 2018. gadā novērojama pretēja tendence. Laikā kopš 2013-2018. gadam reģistrēti 72 uzņēmumi, savukārt likvidēti – 87. (Attēls 58)

ATTĒLS 58. UZŅĒMUMU REĢISTRĀCIJAS UN LIKVIDĀCIJAS DINAMIKA ILŪKSTES NOVADĀ (LURSOFT)

Pēc ekonomiski aktīvo uzņēmumu sadalījuma pēc darbības veidiem (NACE), 64% uzņēmumu Ilūkstes novadā nodarbojas ar lauksaimniecību (333 uzņēmumi). Aiz tā seko 4,4% jeb 23 ekonomiski aktīvās vienības, kas darbojas mazumtirdzniecībā, 4,2% jeb 22 mežsaimniecības un mežizstrādes uzņēmumi, un 4,2% jeb 22 pārējo individuālo pakalpojumu sniedzēji (visbiežāk individuālie komersanti). (Tabula 5)

TABULA 5. EKONOMISKI AKTĪVO UZŅĒMUMU SADALĪJUMS PĒC GALVENAJIEM DARBĪBAS VEIDIEM 2018.GADĀ (CSP)

Nozare	Skaits	Nozare	Skaits
Augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības	333	Gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un iekārtas	3
Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	23	Ēku būvniecība	3
Mežsaimniecība un mežizstrāde	22	Izmitināšana	3
Pārējo individuālo pakalpojumu sniegšana	22	Būvniecības un ainavu arhitektu pakalpojumi	3
Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles, salmu un pīto izstrādājumu ražošana	9	Arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi; tehniskā pārbaude un analīze	2
Automobiļu un motociklu vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un remonts	9	Datorprogrammēšana, konsultēšana un saistītas darbības	2
Ēdināšanas pakalpojumi	8	Iekārtu un ierīču remonts un uzstādīšana	2
Veselības aizsardzība	8	Pasta un kurjeru darbība	2
Apģērbu ražošana	6	Sauszemes transports un cauruļvadu transports	2
Operācijas ar nekustamo īpašumu	6	Finanšu un apdrošināšanas darbības	2
Juridiskie un grāmatvedības pakalpojumi	6	Izglītība	2
Specializētie būvdarbi	5	Iznomāšana un ekspluatācijas līzings	2
Vairumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	5	Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	2

⁸² Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

Nozare	Skaitis	Nozare	Skaitis
Citi profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	5	Radošas, mākslinieciskas un izklaides darbības	2
Veterinārie pakalpojumi	4	Sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbība	2
Sporta nodarbības, izklaides un atpūtas darbība	4		

Savukārt saskaņā ar LURSOFT statistikas datiem, 2018. gadā no 122 aktīvajiem uzņēmumiem Ilūkstes novadā, 13% uzņēmumi jeb 16 darbojas jauktajā lauksaimniecībā (augkopība un lopkopība). Aiz tā seko 8% jeb 10 uzņēmumi graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšanā, 4% jeb 5 uzņēmumi mežizstrādē u.c. redzami ekonomiski aktīvo uzņēmumu nozares pēc NACE un to skaits (attēlotas nozares, kurās darbojas ir vairāk kā divi uzņēmumi). (Attēls 59)

ATTĒLS 59. AKTĪVO UZŅĒMUMU SKAITS PĒC NOZARES ILŪKSTES NOVADĀ 2018. GADĀ (LURSOFT)

Pēc apgrozījuma lielākie uzņēmumi Ilūkstes novadā 2018. gadā darbojas jauktās lauksaimniecības, tirdzniecības, mežizstrādes, kokapstrādes jomās. Tabula 6 un Attēls 60 attēloti pēc apgrozījuma lielākie Ilūkstes novada uzņēmumi 2018. gadā.⁸³

⁸³ Lursoft statistika

ATTĒLS 60. ILŪKSTES NOVADA LIELĀKIE UZŅĒMUMI PĒC APGROZĪJUMA 2018.GADĀ (LURSOFT DATI)

TABULA 6. ILŪKSTES NOVADA LIELĀKIE UZŅĒMUMI PĒC APGROZĪJUMA 2019. GADĀ
(LURSOFT)

Nr. p.k.	Nosaukums ⁸⁴	Apgrozījums 2018.gadā (EUR)	Izmaiņas pret 2017. gadu	Nozare
1.	SIA "LatRosTrans"	8 444 483	-15%	Cauruļvadu transports
2.	SIA "GABOTEH"	4 654 763	-5%	Lauksaimniecības mašīnu, iekārtu un to piederumu vairumtirdzniecība
3.	Lauksaimniecības pakalpojumu "Sēlijas āres" k/s	2 245 648	8%	Augkopības papilddarbības; graudu, sēkļu, neapstrādātas tabakas un lopbarības vairumtirdzniecība
4.	SIA "Veselības centrs Ilūkste"	1 112 331	13%	Specializētā ārstu prakse; pārējā darbība veselības aizsardzības jomā
5.	SIA "ORI"	929 912	-10%	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku (turpmāk – mazumtirdzniecība)
6.	SIA "ORNAMENTS"	914 921	-1%	Sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana; tvaika piegāde un gaisa kondicionēšana
7.	SIA "BEBRA SERVISS"	690 031	-8%	Veterināro medikamentu tirdzniecība
8.	SIA "OSIS SE"	641 680	44%	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
9.	SIA "TIKKA"	595 699	25%	Mazumtirdzniecība
10.	Dvietes pagasta z/s "KALNĀJI"	590 889	-2%	Mazumtirdzniecība
11.	SIA "AL & M"	339 450	28%	Mežsaimniecības palīgdarbības
12.	Dvietes pagasta z/s "CIEMIŅI"	337 986	nav datu	Jauktā lauksaimniecība
13.	Eglaines pagasta z/s "ZĀLĪTES"	326 950	52%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
14.	SIA "ILŪKSTES APTIEKA"	297 186	-5%	Farmaceutisko izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
15.	SIA "MEP solutions"	294 010	49%	Arhitektūras un projektēšanas pakalpojumi un konsultācijas
16.	SIA "Dunduru pļavas"	276 218	60%	Medniecība un ar to saistītās palīgdarbības
17.	Zemnieku saimniecība "ZAKĪŠI"	272 900	8%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
18.	Daugavpils rajona k/s "DUBEZERS"	262 582	-13%	Piena lopkopība
19.	SIA "NOPA LTD"	261 785	-2%	Graudaugu, pākšaugu un eļļas augu sēkļu audzēšana

⁸⁴ Kooperatīvā sabiedrība – k/s, sabiedrība ar ierobežotu atbildību – SIA, zemnieku saimniecība – z/s

Nr. p.k.	Nosaukums ⁸⁴	Apgrozījums 2018.gadā (EUR)	Izmaiņas pret 2017. gadu	Nozare
20.	Daugavpils rajona Bebrenes pagasta k/s "TEHNISKAIS CENTRS"	247 965	29%	Graudaugu, pākšaugu un eļļas augu sēkļu audzēšana; Augkopības palīgdarbības
21.	SIA "PKWOOD"	240 377	nav datu	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
22.	SIA "TĀLE"	225 263	-14%	Mazumtirdzniecība
23.	Eglaines pagasta z/s "ZARIŅI"	215 836	41%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
24.	SIA "LATFOREST"	206 808	7%	Mežizstrāde; Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
25.	SIA "ACURA"	198 410	nav datu	Sava nekustama īpašuma pirkšana un pārdošana; Automobiļu apkope un remonts
26.	Eglaines pagasta z/s "VILCIŅI"	183 757	54%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
27.	Daugavpils rajona Pilskalnes pagasta z/s "DZINTARI"	182 304	26%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
28.	SIA "HELP"	171 711	-18%	Operācijas ar vērtspapīriem
29.	SIA "Sters"	162 488	0%	Mežizstrāde
30.	SIA "JUSTS"	153 880	17%	Mehāniskā apstrāde

BLIS datu bāzē uzkrāta informācija par novadā reģistrētajiem komersantiem (sabiedrības ar ierobežotu atbildību, individuālie komersanti) administratīvi vienību griezumā. Tabula 7 atspoguļoti pieci lielākie uzņēmumi katrā no pilsētām un pagastiem pēc to veiktajām iemaksām valsts kopbudžetā 2018. gadā, kas ietver iedzīvotāju ienākuma nodokli (IIN) un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI). (Tabula 7) ⁸⁵

TABULA 7. LIELĀKIE UZŅĒMUMI PĒC IIN UN VSAOI IEMAKSĀM VALSTS KOPBUDŽETĀ ILŪKSTES NOVADA ADMINISTRATĪVĀS VIENĪBĀS 2018.GADĀ (BLIS)

Uzņēmums	Kopējie maksājumi valsts kopbudžetā (EUR)	Nozare (pēc NACE)
Bebrenes pagasts		
SIA "BEBRA SERVISS"	96 670	Farmaceutisko izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
SIA "TC Konstruktīvas"	20 810	Inženierdarbības un ar tām saistītās tehniskās konsultācijas
SIA "PPP corp"	6 680	Veterinārie pakalpojumi
SIA "TRIFOLIUM"	4 500	Citu liellopu audzēšana
SIA "VACCA"	2 590	Citu liellopu audzēšana
Eglaines pagasts		
SIA "Sters"	27 890	Mežizstrāde

⁸⁵ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

Uzņēmums	Kopējie valsts maksājumi kopbudžetā (EUR)	Nozare (pēc NACE)
SIA "Sēlijas vārpa"	22 680	Graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana
Daugavpils rajona SIA "PLASTIKA"	22 020	Citu plastmasas izstrādājumu ražošana
SIA "Artavas TTP"	12 300	Izmitināšana viesu mājās un cita veida īslaicīgas apmešanās vietās
SIA "Links"	8 370	Mežizstrāde
Ilūkste		
SIA "Veselības centrs Ilūkste"	302 880	Pārējā darbība veselības aizsardzības jomā
SIA "ORNAMENTS"	279 490	Sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana
SIA "MEP solutions"	111 850	Inženierdarbības un ar tām saistītās tehniskās konsultācijas
SIA "HELP"	34 080	Operācijas ar vērtspapīriem
SIA "ILŪKSTES APTIEKA"	23 570	Farmaceutisko izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Pīlskalnes pagasts		
SIA "Zemgale ltd"	32 910	Gaļas liellopu audzēšana
SIA "AL & M"	16 510	Mežsaimniecības palīgdarbības
IK "ĢERLV"	15 590	Ražošanas iekārtu un ierīču uzstādīšana
SIA "Z SERVICE"	10 090	Mežkopība un citas mežsaimniecības darbības
SIA "EKO ART"	1 740	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
Prodes pagasts		
SIA "Dunduru pļavas"	7 250	Medniecība un ar to saistītās palīgdarbības
SIA "Krievāni"	5 300	Piena lopkopība
Subate		
SIA "GABOTEH"	923 260	Lauksaimniecības mašīnu, iekārtu un to piederumu vairumtirdzniecība
SIA "OSIS SE"	24 710	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
SIA "TĀLE"	19 030	Pārējā mazumtirdzniecība nespécializētajos veikalos
SIA "DOMES APTIEKA"	9 030	Farmaceutisko izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
SIA "Repair Solutions"	4 950	Ēku uzturēšanas un ekspluatācijas darbības
Šēderes pagasts		
SIA "LatRosTrans"	1 752 920	Cauruļvadu transports
SIA "ORI"	70 470	Mazumtirdzniecība nespécializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku
SIA "TIKKA"	45 280	Pārējā mazumtirdzniecība nespécializētajos veikalos

Uzņēmums	Kopējie maksājumi valsts kopbudžetā (EUR)	Nozare (pēc NACE)
SIA "NOPA LTD"	39 240	Graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana
SIA "S Buldozers"	9 690	Būvlaukuma sagatavošana

Kopumā redzams, ka katras administratīvās vienības pieci lielākie uzņēmumi pēc veiktajām iemaksām valsts kopbudžetā būtiski atšķiras – lielākais uzņēmums Ilūkstē veicis 302 880 EUR lielas iemaksas, tikmēr Prodes pagastā lielākais uzņēmums veicis 7250 EUR lielas iemaksas par IIN un VSAOI. (Tabula 7)

Tāpat jāņem vērā, ka pašvaldība saņem 85% no uzņēmuma veiktajām IIN iemaksām par tiem darbiniekiem, kuri ir deklarēti Ilūkstes novadā. Līdz ar to katra uzņēmuma individuālo devumu pašvaldības pamatbudžeta veidošanā pēc publiski pieejamiem datiem nav iespējams.

Ekonomiskās vides attīstības līmeņa atšķirības vērojamas katrā no administratīvajām vienībām, kas redzams Tabula 8. Pēc kopējiem maksājumiem valsts kopbudžetā pa administratīvajām vienībām 2018. gadā vislielākais bija Šēderes pagasts (pateicoties SIA "LatRosTrans"), Subates pilsēta un Ilūkste. Pārējie pagasti ievērojami atpaliek. Savukārt lielākais vidējais darbinieku skaits ir Šēderes pagastā – 251 (pateicoties SIA "LatRosTrans") un Ilūkstē – 245, kur ir arī visvairāk uzņēmumu starp visām vienībām – 21 uzņēmums. Kopumā Ilūkstes pilsēta uzskatāma par ekonomiskās attīstības centru novadā, kas arī identificēts ilgtermiņa plānošanas dokumentos. Saskaņā ar Tabula 8 informāciju, ekonomiski mazāk attīstītie ir Prodes un Pilskalnes pagasti. (Tabula 8)

TABULA 8. ILŪKSTES NOVADA PAGASTI PĒC KOMERSANTU KOPĒJIEM MAKSĀJUMIEM VALSTS KOPBUDŽETĀ 2018. GADĀ ⁸⁶ (BLIS)

Nr. p.k.	Administratīvi teritoriālā vienība	Kopējie maksājumi valsts kopbudžetā (EUR)	t.sk., iedzīvotāju ienākuma nodoklis	t.sk., sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	valsts	Vidējais darbinieku skaits, civ.	Uzņēmumu skaits, kas veikuši IIN un VSAOI iemaksas
1.	Šēderes pag.	1933360	782050	1499560		251	9
2.	Subate	985180	28120	60300		36	7
3.	Ilūkste	890180	189150	459840		245	21
4.	Bebrenes pag.	117480	13550	33870		24	5
5.	Eglaines pag.	110460	20250	48980		41	9
6.	Pilskalnes pag.	39970	9880	24030		11	5
7.	Prodes pag.	28060	5560	13790		8	2

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem, 2017. gadā Ilūkstes novada uzņēmumos⁸⁷ kopējā saražotās produkcijas vērtība ir mērāma 23,4 milj. EUR, savukārt radītā pievienotā vērtība ir 13,8 milj. EUR.

Savukārt, analizējot uzņēmumu saražotās produkcijas vērtību un radīto pievienoto vērtību administratīvo vienību – pagastu un pilsētu – griezumā, redzams, ka Ilūkstes pilsēta, Šēderes un Prodes pagasti ir līderi. (Tabula 9)⁸⁸

⁸⁶ Pieejami dati tikai par SIA un IK (nav atspoguļota informācija par zemnieku saimniecībām).

⁸⁷ Izņemot finanšu, apdrošināšanas darbības, valsts pārvaldi un aizsardzību, obligāto sociālo apdrošināšanu

⁸⁸ Latvijas Atvērto datu portāls, www.data.gov.lv

TABULA 9. VIETĒJĀ DARBĪBAS VEIDA RADĪTĀ PRODUKCIJAS VĒRTĪBA UN PIEVIENOTĀ VĒRTĪBA
ILŪKSTES NOVADĀ 2017. GADĀ PĒC TERITORIJAS

Nr.p.k.	Administratīvā vienība	Radītā pievienotā vērtība (EUR)	Radītā produkcijas vērtība(EUR)
1.	Šēderes pagasts	5 764 990,61	9 170 420,97
2.	Ilūkste	2 775 925,36	4 750 777,86
3.	Prodes pagasts	2 036 920,11	3 832 267,70
4.	Eglaines pagasts	988 818,02	1 633 867,94
5.	Pīlskalnes pagasts	948 840,42	1 519 074,85
6.	Bebrenes pagasts	351 839,99	1 176 845,21
7.	Subate	822 015,68	1 021 092,66
8.	Dvietes pagasts	206 418,28	299 231,76

Vērtīgākās nozares pēc radītās pievienotās vērtības atspoguļotas Tabula 10. Redzams, ka cauruļvadu transporta nozarē 2017. gadā radīta lielākā pievienotā vērtība, aiz tā sekojot kūdras ieguvei, mazumtirdzniecībai, lauksaimniecībai, zāģēšanai, ēvelēšanai, impregnēšanai u.c. nozarēm.⁸⁹ (Tabula 10)

TABULA 10. VIETĒJĀ DARBĪBAS VEIDA RADĪTĀ PIEVIENOTĀ VĒRTĪBA UN PRODUKCIJAS
VĒRTĪBA ILŪKSTES NOVADĀ 2017. GADĀ PĒC NOZARĒM (CSP)

Nr. p.k.	Radītā pievienotā vērtība (EUR)	Radītā produkcijas vērtība (EUR)	Darbības nozare pēc NACE 2
1.	5 286 270,87	8 248 314,05	Cauruļvadu transports
2.	1 466 988,11	2 997 968,70	Kūdras ieguve
3.	881 468,09	1 290 358,98	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku
4.	546 428,76	857 808,67	Jauktā lauksaimniecībā (augkopība un lopkopība)
5.	524 042,23	985 982,32	Zāģēšana, ēvelēšana, impregnēšana
6.	419 242,02	457 821,00	Lauksaimniecības mašīnu, iekārtu un to piederumu vairumtirdzniecība
7.	358 156,00	365 786,00	Juridiskie pakalpojumi
8.	295 896,33	187 210,09	Pilsētas un piepilsētas pasažieru sauszemes pārvadājumi
9.	264 799,99	530 533,11	Sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana
10.	261 459,46	349 593,18	Farmaceutisko izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
11.	255 192,43	613 449,37	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku
12.	231 381,63	265 583,47	Graudu, sēklu, neapstrādātas tabakas un lopbarības tirdzniecība
13.	175 186,00	358 354,00	Vispārējā ārstu prakse
14.	166 859,15	174 771,20	Āpavu ražošana
15.	159 000,04	387 736,96	Mežsaimniecības palīgdarbības

⁸⁹ Latvijas Atvērto datu portāls, www.data.gov.lv

Nr. p.k.	Radītā pievienotā vērtība (EUR)	Radītā produkcijas vērtība (EUR)	Darbības nozare pēc NACE 2
16.	157 987,04	394 250,72	Graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana
17.	157 765,44	221 049,56	Sauszemes transporta palīgdarbības
18.	157 088,09	394 078,11	Tvaika piegāde un gaisa kondicionēšana
19.	145 692,00	172 753,00	Medniecība un ar to saistītās palīgdarbības
20.	141 159,00	175 922,00	Būvlaukuma sagatavošana
21.	140 124,98	252 717,46	Pasta darbība saskaņā ar universālā pakalpojuma pienākumu
22.	130 168,00	249 911,00	Mežizstrāde
23.	114 094,02	221 639,04	Inženierdarbības un ar tām saistītās tehniskās konsultācijas
24.	95 162,00	157 346,00	Specializētā ārstu prakse
25.	85 708,46	182 861,83	Augkopības papilddarbības

5.3. UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTS

Viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir sekmēt saimniecisko darbību tās administratīvajā teritorijā, mazināt bezdarbu. Uzņēmējdarbības nozīme pašvaldības kontekstā ir svarīga, ņemot vērā, ka uzņēmums nodrošina darbavietas un tādējādi noteiktas teritorijas iedzīvotāju labklājības līmenis ir saistīts ar vietējo uzņēmēju aktivitāti. Ar pašvaldību budžetā saņemto nodokļu palīdzību tiek nodrošinātas pašvaldību finansiālās vajadzības, tādējādi, palielinoties uzņēmumu skaitam pašvaldības teritorijā, attiecīgi pieaug arī nodokļu ieņēmumi. Līdz ar to pašvaldībām būtiski ir radīt tādas iespējas, lai virzītu uzņēmējdarbības izaugsmi, jo ar pievilcīgu uzņēmējdarbības vidi iespējams sekmēt pašvaldību attīstību kopumā.⁹⁰

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija 2018. gadā izstrādātā konceptuālā ziņojumā "Problēmjaucājumi saistībā ar atbalsta mehānismu pieejamību pašvaldībām uzņēmējdarbības sekmēšanai savā teritorijā un kooperācijas intensificēšanai, to iespējamie risinājumi" noteikusi pašvaldību izmantotos instrumentus uzņēmējdarbības atbalstīšanai četrās galvenās kategorijās – pārvalde, infrastruktūra, mārketinga aktivitātes un atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai. Balstoties uz citu pašvaldību pieredzi, arī Ilūkstes novadā nākošajā periodā veicams aktīvāks darbs, īstenojot jaunievedumus uzņēmējdarbības atbalsta jomā, piesaistot papildus resursus. (Attēls 61)⁹¹

Uzņēmējdarbības atbalsta un koordinācijas funkcijas nodrošina Ilūkstes novada pašvaldības Stratēģiskās plānošanas nodaļa.

Uzņēmējiem Ilūkstes novadā pieejama pašvaldības nekustamā īpašuma (telpu) izmantošanas iespēja un zemes un telpu nomas atlaides. Apkārtējās pašvaldībās – Daugavpils novadā, Daugavpilī, Jēkabpils novadā – pašvaldība organizē biznesa ideju konkursu, taču Aknīstes un Ilūkstes novados šāda iespēja netiek piedāvāta.^{92 93}

Ilūkstes novada pašvaldība veicina uzņēmējdarbības vides attīstību, veidojot infrastruktūru, kas nepieciešama uzņēmējdarbības ražošanas apbūves teritorijai Ilūkstes pilsētā. 2018. gadā īstenots projekts ceļu satiksmei paredzētās infrastruktūras attīstīšanai līdz ražošanas apbūves teritorijai, kur ietilpst

⁹⁰ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas konceptuālais ziņojums "Problēmjaucājumi saistībā ar atbalsta mehānismu pieejamību pašvaldībām uzņēmējdarbības sekmēšanai savā teritorijā un kooperācijas intensificēšanai, to iespējamie risinājumi", 2018. gads

⁹¹ Turpat

⁹² Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pašvaldības profils – Apvienotais Daugavpils novads, 2019

⁹³ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pašvaldības profils – Apvienotais Jēkabpils novads, 2019

pašvaldībai piederoša ceļa "Strēlnieku iela" atjaunošana 0,56 km garumā no krustojuma ar Zemnieku ielu līdz Ilūkstes pilsētas robežai, uzņēmējiem nepieciešamās infrastruktūras ierīkošana, pievedceļu līdz uzņēmējdarbības teritorijai pārbūve-atjaunošana. Teritorijas attīrīšana, cietā seguma laukuma pārbūve-atjaunošana, apgaismojuma ierīkošana, stāvlaukuma izveide.

2019. gadā uzsākta projekta "Degradēto rūpniecisko teritoriju reģenerācija Daugavpils pilsētas un Ilūkstes novada teritorijās II kārtā" īstenošana ERAF specifiskā atbalsta mērķa 5.6.2. ietvaros. Projektā Ilūkstes novada pašvaldība plāno Ilūkstes pilsētas bijušās "Putnu fermas" teritoriju attīstīt par ražošanas zonu.

Pārvalde

- Pašvaldības speciālists uzņēmējdarbības atbalstam
- Pakalpojumu, t.sk., e-pakalpojumu, pieejamība un attīstība
- Partnerības veicināšana ar uzņēmējiem
- Pašvaldības darbinieku profesionālo iemaņu paaugstināšana

Infrastruktūra

- Industriālo teritoriju attīstīšana
- Infrastruktūras uzlabošana (ūdensapgāde, kanalizācija, ceļi)
- Biznesa inkubatora izveide ar ražošanas telpām
- Nodokļu un nodevu atvieglojumi

Mārketinga aktivitātes

- Teritorijas mārketinga programma
- Informatīvs atbalsts uzņēmējiem
- Novada zīmola izveide
- Uzņēmēju konsultatīvās padomes izveide
- Investīciju kataloga izveide

Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai

- Konkursi, grantu programma uzņēmējdarbības uzsākšanai
- Jaunatnes ieinteresētības veicināšana par uzņēmējdarbību
- Iedzīvotāju tālākizglītības un mūžizglītības iespēju veicināšana
- Mentoringa programmas nodrošināšana
- Nodokļu un nodevu atvieglojumi

ATTĒLS 61. PAŠVALDĪBU IESPĒJAMĀS RĪCĪBAS UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTĪŠANAI (VARAM)

Pašvaldības tīmekļa vietnē sadaļā "Uzņēmējiem" regulāri tiek ievietota aktuālā informācija par semināriem, atbalsta iespējām u.tml.

Sadarbībā ar pagastu pārvaldēm, identificētas vairākas vajadzības nākošajā periodā, ko pašvaldībai nepieciešams īstenot, lai sekmētu uzņēmējdarbības attīstību Ilūkstes novadā:

- ∞ Pagastu iedzīvotāju uzrunāšana un palīdzība jaunu uzņēmumu radīšanā:
 - aicināt un atbalstīt pagasta iedzīvotājus jaunu uzņēmumu izveidošanā, piem., tūrisma, ēdināšanas jomā;
 - piesaistīt pieredzējušus nozaru speciālistus konsultāciju sniegšanai, semināriem jaunajiem uzņēmējiem;
- ∞ Bioloģiskās un netradicionālās lauksaimniecības popularizēšana, pozitīvie piemēri:
 - iedzīvotāju izglītošana;
 - pozitīvo piemēru pieredzes apgūšana;

- tikšanās ar dzīves gudriem, iedvesmojošiem, inovatīviem cilvēkiem;
- ∞ Vietējo produktu, ražotāju, amatu pratēju popularizēšana, atbalsta mehānismu izstrāde:
 - Vietējo ražotāju, amatnieku, produktu apzināšana un apkopošana vienotā "izdevumā";
 - Mājražotāju aktivizēšana, palīdzība nokārtot formalitātes iestādēs;
 - Vietējo aktīvo cilvēku atbalsta mehānisma izveide novadā;
 - Tikšanās ar dzīves gudriem, iedvesmojošiem, inovatīviem cilvēkiem.

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras **Daugavpils biznesa inkubators** sniedz pakalpojumus, konsultācijas uzņēmējiem un uzņēmējdarbības uzsācējiem vairākās pašvaldībās, tai skaitā, Ilūkstes novadā. Ideju autori var saņemt konsultatīvu atbalstu savas biznesa idejas īstenošanā 6 mēnešu garumā (bezmaksas apmācības, konsultācijas). Savukārt komersanti var saņemt finansiālu atbalstu 50% apmērā tādām aktivitātēm kā mārketinga, IT dažādi pakalpojumi, grāmatvedība, telpu noma, iekārtu iegāde (no 2.inkubācijas gada), izejmateriālu iegāde (no 2.inkubācijas gada). Tāpat inkubators pašvaldībās organizē dažādus pasākumus, piemēram, info diena, kuras laikā uzņēmēji un biznesa ideju autori varēs noskaidrot informāciju par konsultatīvo un finansiālo atbalstu biznesam, izmantojot biznesa inkubatora programmu un vietējās rīcības grupas "Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība "Kaimiņi"" LEADER projektu konkursu.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs ir vadošais lauku attīstības konsultāciju uzņēmums, sekmējot Latvijas lauku gudru augsmi. Centrs organizē apmācības, seminārus, sniedz konsultācijas, veic pētījumus u.c. lauku attīstību veicinošas aktivitātes. **LLKC Daugavpils birojs** rīko informatīvus seminārus par uzņēmējiem svarīgiem jautājumiem visdažādākajās nozarēs – lauksaimnieciskajā un nelauksaimnieciskajā ražošanā, mežsaimniecībā, zivsaimniecībā un lauku attīstības jomās. Birojs atrodas Daugavpilī, tajā pieejami augkopības, lopkopības, ekonomikas, grāmatvedības, uzņēmējdarbības, lauku attīstības konsultanti.

Nozīmīgu lomu uzņēmējdarbības atbalsta pasākumu organizēšanā ieņem arī **Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras Latgales reģiona Daugavpils nodaļa**, kas bāzēta Daugavpilī un organizē dažādus seminārus, pieredzes apmaiņas, tīklošanās u.c. veida pasākumus.

Seminārus uzņēmējiem organizē arī Valsts ieņēmumu dienests, Valsts augu aizsardzības dienests, Pārtikas un veterinārais dienests, Lauku atbalsta dienests, Nodarbinātības valsts aģentūra, un citas institūcijas, organizācijas. Kopš 2018. gada rudens pieejama AS "Attīstības finanšu institūcija ALTUM" aizdevumu programma "Mazie aizdevumi lauku teritorijās", kas piedāvā dažāda veida aizdevumus uzņēmējiem. Tāpat arī remigrantiem Latgales plānošanas reģiona organizētajā konkursā iespējams pieteikties atbalstam (granta veidā) saimnieciskās darbības uzsākšanai un īstenošanai.

Karjeras izglītība ir nozīmīga jauniešu izglītošanā, veiksmīgās karjeru izvēlē, un kalpo par priekšnoteikumu Ilūkstes novada uzņēmējdarbības vides attīstībai nākotnē. Pašvaldības Izglītības nodaļa koordinē vairākus Eiropas Sociālā fonda projektus, kuros tiek veicināta prasmju un kompetenču attīstība. Izceļams projekts "Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālajās izglītības iestādēs", kura ietvaros 2016.-2020. gadam, kura ietvaros tiek organizētas dažādas aktivitātes – karjeras nedēļa, lekcijas, ekskursijas u.tml.

5.4. LAUKSAIMNIECĪBA UN MEŽSAIMNIECĪBA

LAUKSAIMNIECĪBA

Jau iepriekš minēts, ka lauksaimniecības nozare pēc ekonomiski aktīvo uzņēmumu sadalījuma pēc darbības veidiem Ilūkstes novadā ir visvairāk pārstāvētā:

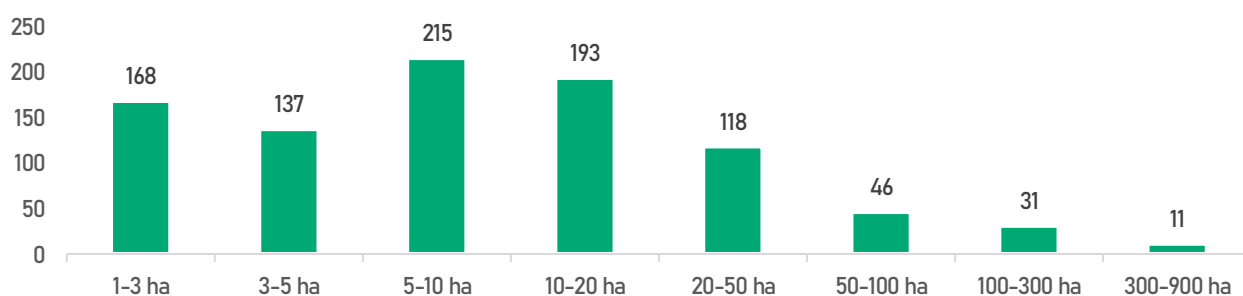
- ∞ pēc CSP datiem, 64% no visiem jeb 333 uzņēmumu nodarbojas ar lauksaimniecību;
- ∞ pēc LURSOFT datiem, 33% jeb 40 uzņēmumu nodarbojas ar lauksaimniecību.

Pēc Ilūkstes novada uzņēmumu 2017. gadā radītās pievienotās vērtības, lauksaimniecība ir ceturrtā lielā nozarē. Starp 30 novada lielākajiem uzņēmumiem pēc apgrozījuma 12, tai skaitā, septiņas zemnieku saimniecības, darbojas lauksaimniecībā vai ar to saistītā nozarē.

Vienotiem platību maksājumiem (turpmāk arī – VPM) 2019. gadā visā Ilūkstes novadā pieteikti 22510,05 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes, ko veikusi 761 saimniecība. Mazo lauksaimnieku atbalsta shēmas maksājumam (turpmāk arī – MLS) 2019. gadā visā Ilūkstes novadā pieteikti 402,48 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes, ko veikušas 153 saimniecības. MLS ir vienkāršots ikgadējs tiešais maksājums saimniecībai 500 EUR, kura ir vismaz 1 ha platībā un tas aizstāj VPM un citus maksājumus, kā arī tam var pieteikties fiziskas un juridiskas personas.

Saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta informāciju, novadā ir 11 saimniecības, kuru VPM un MLS pieteiktās platības ir lielākas par 300 hektāriem, savukārt 31 saimniecība ir 100-300 ha liela. Jāuzsver, ka šajā kontekstā kā saimniecība var tikt uztverta ne tikai juridiska persona, kas nodarbojas ar lauksaimniecību, bet arī fiziska persona, kura, piemēram, regulāri nopļauj piemājas pļavu un saņem par to VPM un MLS. Tā iemesla dēļ 57% no visām pieteiktajām saimniecībām ir platībā līdz 10 hektāriem. (Attēls 62)⁹⁴

ATTĒLS 62. PLATĪBU MAKSĀJUMIEM PIETEIKTO SAIMNIECĪBU SKAITA SADALĪJUMS PĒC PLATĪBAS 2018. GADĀ (LAD)

Visvairāk VPM un MLS pieteiktās zemes ir Pilskalnes pagastā – 6038,58 ha, aiz tā seko Bebreņu pagasts ar 4545,39 ha un Eglaines pagasts ar 4227,56 ha. Vairāk nekā 1000 ha LIZ tiek apsaimniekotas arī Dvietes, Šēderes, Prodes pagastos. Visvairāk saimniecību, kas pieteikušās VPM un MLS ir Pilskalnes, Bebreņu un Šēderes pagastos. (Tabula 11)

Tāpat katrā pagastā aprēķināta **saimniecības lieluma** mediāna hektāros – piemēram, Pilskalnes pagastā 50% no VPM un MLS pieteiktām saimniecībām ir mazākas par 7,730 ha un 50% saimniecību ir lielākas par 7,730 ha. Kopumā redzams, ka Prodes un Bebreņu pagastos ir vairāk lielāku saimniecību, nekā citos pagastos. (Tabula 11)

Lielākās saimniecības pēc pieteiktās platības ir Eglaines pagastā (816,43 ha), Bebreņu pagastā (793,81 ha) un Pilskalnes pagastā (560,60 ha). Piemēram, Subates pilsētā lielākā saimniecība pēc pieteiktās platības ir 467,89 ha platībā, kas norāda uz to, ka saimniecība, visticamāk, veic darbību arī lauku teritorijās. Saimniecības piederība konkrētai administratīvai vienībai noteikta pēc tās adreses. (Tabula 11)

TABULA 11. PLATĪBU MAKSĀJUMIEM PIETEIKTĀS PLATĪBAS 2018. GADĀ PA PAGASTIEM (LAD)⁹⁵

Nr. p.k.	Administratīvi teritoriālā vienība	Platību maksājumiem pieteiktā platība, ha	Saimniecību skaits, kas pieteikušās maksājumiem	Mediāna – saimniecības lielums (ha)	Lielākā pieteiktā platība saimniecībās (ha)
1.	Pilskalnes pagasts	6038,58	276	7,730	560,60
2.	Bebreņu pagasts	4545,39	166	10,705	793,81

⁹⁴ Lauku atbalsta dienests, www.lad.gov.lv

⁹⁵ Lauku atbalsta dienests, www.lad.gov.lv

Nr. p.k.	Administratīvi teritoriālā vienība	Platību maksājumiem pieteiktā platība, ha	Saimniecību skaits, kas pieteikušās platību maksājumiem	Mediāna – saimniecības lielums (ha)	Lielākā pieteiktā platība saimniecībās (ha)
3.	Eglaines pagasts	4227,56	118	8,395	816,43
4.	Dvietes pagasts	3132,21	115	9,790	307,68
5.	Šēderes pagasts	2294,91	163	6,230	200,02
6.	Prodes pagasts	1361,63	48	13,005	345,87
7.	Subate	699,68	20	10,395	467,89
8.	Ilūkste	58,84	13	3,170	14,63
KOPĀ		22 358,80	920	8,130	-

Saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta informāciju par deklarētajām kultūraugu platībām 2019. gadā (uz 04.07.2019.), Ilūkstes novadā kopumā deklarēti 22 912 ha dažādu kultūraugu. Pēc platības dominē ilggadīgie zālāji 11 695 ha platībā, aramzemē sētu stiebrzāļu vai lopbarības zālaugu maisījums audzēts 2139 ha platībā. Papuvē atstāti 430 ha zemju. Tāpat audzēti dažādi kultūraugi, no tiem lielākās platības aizņem:

- ∞ Kvieši, ziemas - 3432,67 ha;
- ∞ Kvieši, vasaras - 1495,82 ha;
- ∞ Rapsis, vasaras - 672,09 ha;
- ∞ Auzas - 645,43 ha;
- ∞ Mieži, vasaras - 470,02 ha;
- ∞ Lauka pupas - 287,51 ha;
- ∞ Sarkanais āboliņš - 216,65 ha;
- ∞ Auzas ar stiebrzāļu vai tauriņziežu pasēju - 202,78 ha;
- ∞ Rapsis, ziemas - 192,37 ha;
- ∞ Griķi - 131,05 ha;
- ∞ Rudzi - 105,74 ha;
- ∞ Pļavas timotiņš sēklas ieguvei - 101,6 ha;
- ∞ u.c.⁹⁶

Pēc lauksaimniecības **dzīvnieku skaita** (dzīvnieku reģistra datiem), uz 2019. 1. jūliju, Ilūkstes novadā dominē liellopi un aitas. Novadā kopumā atradās 470 liellopu novietnes ar 7735 dzīvniekiem un 53 aitu novietnes ar 2599 dzīvniekiem. Visvairāk liellopus audzē Pilskalnes un Bebrenes pagastos. Bet lielākais aitu skaits novadā ir Eglaines, Pilskalnes un Bebrenes pagastos. Novadā ir tikai 187 cūkas, salīdzinājumam 2013. gadā novadā bija 498 cūkas un 2009. gadā – 1524 cūkas. Ievērojams cūku skaita samazinājums saistāms ar Āfrikas cūku mēra izplatību.

2019. gada nogalē Ilūkstes novadā darbojas 52 bioloģiskie lauksaimnieki, no tiem 51 nodarbojas ar augkopību un 46 nodarbojas ar dzīvnieku izcelsmes produkcijas ražošanu. Visvairāk bioloģisko lauksaimnieku (fiziskas personas (saimnieciskās darbības veicēji vai pašnodarbinātie), individuālie komersanti, zemnieku saimniecības un sabiedrības ar ierobežotu atbildību) ir Bebrenes pagastā:

- ∞ Bebrenes pagastā – 16 saimniecības;
- ∞ Pilskalnes pagastā – 12 saimniecības;
- ∞ Eglaines pagastā – 8 saimniecības;
- ∞ Šēderes pagasts – 8 saimniecības;
- ∞ Prodes pagastā – 6 saimniecības;
- ∞ Subatē – 1 saimniecība;
- ∞ Dvietes pagastā – 1 saimniecība.⁹⁷

⁹⁶ Lauku atbalsta dienests, www.lad.gov.lv

⁹⁷ Lauksaimniecības datu centrs, statistika, www.ldc.gov.lv, 2019. g. decembris

Saimniecībās tiek audzēti un ražoti dažādi produkti – aitas, liellopi, cūkas, brieži, putni, truši, griķi, kvieši, auzas, kaņepes, siens, kartupeļi, piens, gaļa, olas u.c.⁹⁸

Saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta informāciju, par 2017. gada lietavās cietušajiem sējumiem un stādījumiem, Ilūkstes novadā kopumā saņemti 484 pieteikumi deklarējot 4294,43 ha zemes kā cietušas, kopējai atbalsta summai sastādot 42284,72 EUR. Visvairāk lietavās cietuši Pilskalnes, Dvietes, Eglaines un Bebreņu pagasti – katrā no tiem cietuši vairāk nekā 500 ha sējumu un stādījumu. (Tabula 12)⁹⁹

TABULA 12. VALSTS ATBALSTS PAR 2017. GADA LIETAVĀS CIETUŠAJIEM SĒJUMIEM UN STĀDĪJUMIEM ILŪKSTES NOVADĀ PĒC ATBALSTA SUMMAS (LAD)

Nr. p.k.	Administratīvā vienība	Pieteikumu skaits	Atbalsttiesīgā platība, ha	Atbalsta summa, EUR
1.	Pilskalnes pagasts	164	1345,66	12710,94
2.	Dvietes pagasts	82	932,28	10447,71
3.	Eglaines pagasts	43	893,36	7762,40
4.	Bebreņu pagasts	79	563,87	5904,28
5.	Šēderes pagasts	70	279,38	2671,20
6.	Subate	14	186,08	1646,26
7.	Prodes pagasts	30	91,83	1112,11
8.	Ilūkste	2	1,97	29,82
KOPĀ		484	4 294,43	42 284,72

Ilūkstes novada lauksaimniekiem konsultācijas sniedz viens LLKC **lauku attīstības konsultanti un citi speciālisti**, kuru konsultācijas pieejamas Daugavpilī.

MEŽSAIMNIECĪBA

Jau iepriekš minēts, ka mežsaimniecības nozare pēc ekonomiski aktīvo uzņēmumu sadalījuma pēc darbības veidiem Ilūkstes novadā ir viena no visvairāk pārstāvētajām:

- ∞ pēc CSP datiem, 4% no visiem jeb 22 uzņēmumu nodarbojas ar mežsaimniecību un mežizstrādi;
- ∞ pēc LURSOFT datiem, 6% jeb 7 uzņēmumu nodarbojas ar mežsaimniecību un mežizstrādi.

Mežsaimniecībā (tai skaitā, mežkopībā, mežizstrādē un mežsaimniecības palīgdarbībās) Ilūkstes novada uzņēmumos 2017. gadā radītā pievienotā vērtība sastādīja 313 994 EUR, savukārt radītā produkcijas vērtība – 667 444 EUR, kas ierindo mežsaimniecību starp 10 ražīgākajām nozarēm novadā. Pēc radītās produkcijas vērtības, mežsaimniecība ierindojas sestajā vietā starp visām nozarēm. Aprēķinos nav iekļauta mežsaimniecības produktu apstrāde, pārstrāde – zāģēšana, ēvelēšana, impregnēšana u.c., kas arī novada ekonomiskās vides veidošanā ieņem nozīmīgu lomu.

Starp 30 novada lielākajiem uzņēmumiem pēc apgrozījuma trīs nodarbojas ar mežsaimniecību – SIA “AL & M”, SIA “LATFOREST” un SIA “Sters”.

ledzīvotāju aptauja

Aptaujā iedzīvotāji vairākkārt pāduši viedokli, ka nepieciešams:

- Iespēju robežās atbalstīt uzņēmējdarbību;
- Radīt jaunas darba vietas;
- Uzlabot uzņēmējdarbības vidi;

⁹⁸ Lauksaimniecības datu centrs, statistika, www.ldc.gov.lv, 2019. g. decembris

⁹⁹ Lauku atbalsta dienests, www.lad.gov.lv

- Turpināt darbu pie uzņēmējdarbības attīstības novadā, kas sekmēs iedzīvotāju skaita palielināšanu.

Uzņēmēju aptauja

Ilūkstes novada uzņēmēju aptaujā attīstības programmas izstrādes ietvaros piedalījās 17 respondenti. Uzņēmēji darbojas vairākās nozarēs, visplašāk pārstāvētā ir lauksaimniecībā – 34%, būvniecībā – 9% u.c. Gandrīz puse no aptaujātiem reģistrēti kā zemnieku saimniecības, aiz tā seko sabiedrības ar ierobežotu atbildību, individuālie komersanti u.c. Puse aptaujāto nodarbojas ar uzņēmējdarbību ilgāk kā 10 gadus. 80% no aptaujāto uzņēmumiem atrodas Ilūkstes novadā. Pusē no aptaujātiem strādā līdz trim darbiniekiem, trešajā daļā – 4-9 darbinieku u.c. Vairāk kā puse aptaujāto ir vecumā virs 45 gadiem.

40% aptaujāto sava uzņēmuma attīstības iespējas Ilūkstes novadā vērtē vidēji, 40% labi un ļoti labi u.c. 40% plāno tuvāko trīs gadu laikā plāno uzņēmējdarbību paplašināt, trešā daļa plāno uzņēmuma darbību atstāt esošā līmenī. Puse aptaujāto neplāno esošo darbības nozari papildināt ar citu, trešā daļa plāno paplašināt darbu, uzsākot nodarboties ar lauksaimniecības produktu pārstrādi, pārtikas ražošanu, sabiedrisko ēdināšanu, tūrismu.

Kā aktuālākās jomas uzņēmēji norādījuši:

- Augstie nodokļi;
- Infrastruktūras pieejamība un kvalitāte;
- Kvalificēta darbaspēka trūkums;
- Eiropas struktūrfondu līdzekļu apguve;
- Pašvaldības atbalsts uzņēmējdarbībai.

Nepieciešamā infrastruktūra aptaujāto uzņēmumu attīstībai Ilūkstes novadā, kas nav pieejama vai ir sliktas kvalitātes:

- Kvalitatīvi autoceļi, pievadceļi, ielas (30%);
- Energoapgāde (15%);
- Zemes platības (12%);
- Ēku, telpu piedāvājums (12%).

Kas būtu veicams Ilūkstes novada pašvaldības domei, administrācijai, lai veicinātu uzņēmējdarbību?

- atbalstīt vietējos ražotājus un uzņēmējus (25%);
- nodrošināt regulāru uzņēmēju informēšanu par aktualitātēm (projekti, finansējuma iespējas, cita veida atbalsts utt.) (23%);
- veidot atbalsta pasākumus jaunajiem uzņēmējiem (15%).

80% no aptaujāto gaida aktīvāku Ilūkstes novada pašvaldības administrācijas, domes darbu uzņēmējdarbības attīstības veicināšanā, atbalsta sniegšanā.

Kādi ir steidzamākie darbi un problēmas citās jomās, kas jārisina Ilūkstes novada pašvaldības domei, administrācijai?

- pašvaldības uzņēmumu efektivitātes izvērtēšana.
- infrastruktūras uzlabošana – ceļu remontu u.c.
- jāsakārto labā kvalitātē (jāapsaimnieko, jāremontē pašvaldībai piederošais dzīvojamais fonds;
- saglabāt izglītības iestādes;
- rūpēties, lai radītu apstākļus jaunu uzņēmumu veidošanai (ienākšanai) novadā;
- veikt mārketinga pasākumus industriālās zonas popularizēšanai (novada stends izstādēs, informācija LIAA nekustamo īpašumu datubāzē (<http://www.liaa.gov.lv/lv/nekustamo-ipasumu-datu-baze>);
- izvietot vides reklāmu Subatē uz valsts robežās vairākās valodās novada popularizēšanai;

Galvenās problēmas, ar kurām visbiežāk nākas saskarties:

- Nesamērīgs birokrātiskais slogs (atskaites, atļaujas, kontroles u.t.t.);
- Darbaspēka trūkums;
- Augsti kredītu procenti;
- Apgrozāmo līdzekļu trūkums;
- Novecojušas tehnoloģijas
- Likumi, kas mainās gadā laikā vairākas reizes un nodokļi kļūst arvien lielāki;
- Nav komunikācijas un atbalsta no pašvaldības.

Kā nozīmīgākos Ilūkstes novada uzņēmējdarbības virzienus, kas veicinātu novada ekonomisko attīstību, aptaujātie ir norādījuši:

- lauksaimniecība;
- apstrādes rūpniecība;
- augkopība un lopkopība, medniecība;
- Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi, tūrisms;
- koksnes, koka izstrādājumu ražošana.

Kāds pašvaldības domes, administrācijas atbalsts būtu nepieciešams Jūsu uzņēmumam, lai attīstītos un izveidotu jaunas darbavietas?

- abpusēja ilgtermiņa sadarbība;
- nodrošināt regulāru uzņēmēju informēšanu par projektiem, finansējuma iespējām un citiem atbalsta veidiem;
- paplašināt pašvaldības speciālistu pieejamību un kapacitāti konsultēšanā;
- telpas nomai;
- atbalsts infrastruktūras pieejamībai (energoapgāde);
- iespēja iegūt informāciju par brīviem pašvaldības nekustamiem īpašumiem visā novadā – brīva piekļuve izveidotai datu bāzei;
- sniegt ieteikumus valdībai un Saeimai birokrātiskā sloga mazināšanai un nesamērīgu prasību mīkstināšanā;

- ieinteresēt novada jauniešus, darbam vietējos uzņēmumos, lai augstskolā viņiem nevajadzētu meklēt darbu Rīgā, bet jau studiju laikā vārētu vasarā iziet praksi Ilūkstē un palikt strādāt šeit.
- iepirkumu procedūrās paredzēt papildus punktus vietējo uzņēmumu atbalstam.

Ieteikumi Ilūkstes novada pašvaldības domes, administrācijas darba uzlabošanai, kas veicinātu uzņēmēju un pašvaldības sadarbību:

- ieinteresētība dialoga veidošanā;
- izdot regulāru avīzi vai informatīvo bukletu par aktuālo informāciju;
- sadarbība un atbalsts Latvijas likumdošanas veidošanā, kas veicinātu jaunatvērto uzņēmumu nodokļu sloga samazināšanu, eksporta preču klāsta ražošanas paplašināšanu;
- piesaistīt investorus Latgales ekonomiskās zonas priekšrocību izmantošanā;
- turpināt strādāt novada attīstībai.

Darba grupas - Pašvaldības un valsts atbalsta instrumenti, pasākumi uzņēmējiem, atbalstoša infrastruktūra

Kas labs, izdevies?

- Latgales Speciālās ekonomiskās zonas pieejamība;
- degradēto teritoriju projekta īstenošana Ilūkstē (bijušās putnu fermas teritorijas sakārtošana uzņēmējdarbībai);
- LEADER projektu pieejamība;
- Lauku atbalsta dienesta atbalsts pašvaldības grants ceļu pārbūvei.

Kas traucē, slikts?

- kvalificēta darbaspēka trūkums.

Kas jāmaina, kā?

- mainīt pašvaldības iepirkumu sistēmu - priekšroku vietējiem uzņēmējiem;
- jauniešu audzināšana, grantu programma jauniešiem;
- piesaistīt Junior Achievement Latvia skolēnu mācību uzņēmumu organizēšanā;
- krājaizdevumu sabiedrības izveide Ilūkstē;
- uzņēmēju platforma – vienota vietne, kur ievietot informāciju par darbību, vakancēm;
- subsidētās darbavietas (pedagogiem, veselības aprūpē) – atbalsts dzīvesvietas nodrošināšanā, motivēt atgriezties;
- paplašināt dzīvojamo fondu;
- mājražošanas atbalsts – piemērotu telpa ražošanas uzsākšanai piedāvāšana esošajā infrastruktūrā vai izveide.

6. TŪRISMS UN KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS

Galvenie Ilūkstes novada tūrisma attīstības priekšnoteikumi pašlaik un nākotnē ir sēļu identitāte, dabas objekti un teritorijas, kā arī kultūrvēstures un sakrālais mantojums. Ilūkstes novads ir bagāts ar dabas, tūrisma, kultūrvēsturiskiem objektiem, taču novada ekonomikas struktūrā tie ieņem mazu lomu.

Par tūrisma jomas koordināciju un attīstību atbildīgā struktūrvienība ir Ilūkstes novada Kultūras un tūrisma aģentūra, kas izveidota 2019. gadā. Aģentūras izveidošanas rezultātā apvienotas kultūras un tūrisma jomas, lai efektīvāk izmantotu pašvaldības finanšu resursu un nodrošinātu kompaktu un vienlaikus plaši aptverošu iestādes darbību.

Aģentūra piedāvā dažādus tūrisma pakalpojumus – ekskursijas grupām “Sēlijas salas”, “Subates ūdens ceļš”, pa Subates pilsētu, Ilūkstes novadu, gida pakalpojumi dabas liegumā “Pilskalnes Siguldiņa” u.c.

TŪRISMA INFORMĀCIJAS PIEEJAMĪBA

Viens no pašvaldības atpazīstamības veicinātājiem ir tūrisms. Ilūkstes novada pašvaldība izveidojusi un uztur tīmekļa vietni <http://turisms-ilukste.mozello.lv/>, kur pieejama visa veida tūrisma informācija. Tāpat norit sadarbība ar Sēlijas novada pašvaldībām un citiem tūrisma veicinošiem partneriem. Tūrisma informāciju nepieciešams atjaunot, arī pārskatīt esošos un izveidot jaunus maršrūtus. Nepieciešams sadarboties ar apkārtējām pašvaldībām kompleksa tūrisma piedāvājuma izveidē, jo apmeklētājiem nav svarīgas teritoriju administratīvās robežas, bet gan kvalitatīvs un sasniedzams pakalpojums.

Tūrisma informācija interesentiem pieejama vēl vairākās vietās:

- ∞ Ilūkstē:
 - Ilūkstes novada Kultūras un tūrisma aģentūra (tūrisma informācija pieejama vienuviet ar Ilūkstes novada Klientu apkalpošanas centru Brīvības ielā 7, Ilūkstē, tādā veidā efektīvi izmantojot pašvaldības resursus un pildot nepieciešamās funkcijas;
- ∞ Bebrenes pagastā:
 - Bebrenes tūrisma informācijas punkts (Bebrenes pagasta pārvaldē);
 - Dvietes senlejas informācijas centrs „Gulbji”, kurš pilda šādas funkcijas:
 - ekotūrisma iespēju piedāvājuma organizāciju un koordināciju;
 - Dvietes palienes dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma eksponēšanu un pētniecības koordināciju;
 - Dvietes palienes vides monitoringu;
 - vietējo iedzīvotāju informēšanu, izglītošanu un konsultēšanu ekotūrisma, kultūrvēsturiskā mantojuma un vides aizsardzības jomā;
- ∞ Dvietes pagastā:
 - Dvietes pagasta novadpētniecības materiālu krātuve, „Pīlādži”, Dviete;
 - Selekcionāra Paula Sukatnieka mājas „Apsītes”, Dvietes pagasts;

- ∞ Eglaines pagastā:
 - Vecā Stendera muzejs, „Baloni”, Eglaines pagasts;
- ∞ Pilskalnes pagastā:
 - Pilskalnes pagasta pārvaldē;
- ∞ Subatē:
 - Subates pilsētas un Prodes pagasta pārvaldē.¹⁰⁰

Tāpat nepieciešams popularizēt Ilūkstes novada piedāvājumu reģionāla – Zemgales un Latgales – un nacionāla mēroga tūrisma asociāciju vietnēs, piemēram, latvia.travel u.c., kuras ir plaši apmeklētas.

Tūrisma informācija pieejama tikai latviešu valodā. Ņemot vērā ārvalstu tūristu potenciālu un Ilūkstes novada atrašanās vietu Lietuvas pierobežā, nākošajā periodā nepieciešams pilnveidot tūrisma informāciju.

TŪRISMA APSKATES OBJEKTI, AKTĪVĀ ATPŪTA

Ilūkstes novadam ir bagātīga kultūrvidē, kura tiek saglabāta un attīstīta arī mūsdienās. Tūristiem un vietējiem iedzīvotājiem ir iespēja apmeklēt muzejus, dabas objektus, amatnieku darbnīcas un kulinārā tūrisma objektus.

Tūrisma apskates objekti attēloti Attēls 63 un Attēls 64. Kā ievērojamākie **apskates objekti** novada pagastos ir dabas parks “Dvietes paliene”, dabas liegums “Pilskalnes Siguldiņa”, Vecā Stendera muzejs, baznīcas un vēsturiskās ēkas.

2015. gadā INTERREG Latvijas–Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas projekta “Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas labākai pierobežas reģionu pieejamībai” ietvaros izveidota virtuālā tūre un izvietoti pieci informatīvie stendi par dabas parku “Dvietes paliene”, kā arī uzstādīti divi informācijas termināļi, lai nodrošinātu plašāku pieejamību tūrisma informācijai.

Pašvaldība kopš 2016. gada organizē tūrisma ralliju “**Citādaļais ceļojums**”, kura maršruts ved pa novadu, lai netradicionālā un atraktīvā veidā pasākuma dalībniekus iepazīstinātu ar Ilūkstes novada tūrisma objektiem, Sēlijas skaisto dabu, kā arī lai iesaistītu novada iedzīvotājus un viesus novadā notiekošajās aktivitātēs.

Biedrība “Dabas koncertzāle” sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi 2017. gada vasarā pasākumu rīkoja Dvietes palienē. Dabas koncertzāles mērķis ir palielināt sabiedrības izpratni par ES aizsargājamiem biotopiem un pareizu to apsaimniekošanu.

2018. gadā kultūras tūrisma jomā Ilūkstes novadā tika realizēts nozīmīgs projekts – “**Aplido, apceļo, apmīļo Latviju**”, kura laikā, veicot ceļu apkārt Latvijai, tapa simboliska dāvana valstij un iedzīvotājiem Latvijas simtgadē.

2019. gadā īstenots INTERREG Latvijas–Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas projekts “Ceļo gudri – apceļo Lietuvu un Latviju” – Eglainē izveidots jauns tūrisma objekts – “**Stendera laika klase**”. Tajā tiek piedāvāta iespēja izbaudīt 18. gs. raksturīgu mācību procesu. Skolēni varēs sēdēt Stendera laika skolas solos, ietērties seno laiku apģērbā, mācīties Stendera druku un burtus. Stendera laika klase būs viens no 10 tūrisma objektiem, kas tiks iekļauti projektā iesaistīto partneru kopīgajā, interaktīvajā tūrisma kartē.

2019. gada 1. maijā Subatē Ilūkstes novada Kultūras un tūrisma aģentūra organizēja Tūrisma sezonas atklāšanas gadatirgu. Gadatirgus laikā ikviens tika aicināts iepazīties ar tūrisma pakalpojumu piedāvājumu Ilūkstes novadā, kaimiņu pašvaldībās un kaimiņvalstī, kā arī apmeklēt tradicionālo gadatirgu.

Tāpat pieejamas dažādas aktīvās atpūtas iespējas – dabas takas, slēpošanas trases, parki, velomarsruti, laivotāju maršruti, putnu vērošanas vietas un maršruti.

Dabas parka “Dvietes paliene” teritorija ir 4989 ha platībā, kurā tiek saglabātas vienas no lielākajām un labāk saglabātajām dabisko upju palienēm Latvijā un Eiropā. Nozīmīga migrējošo putnu pulcēšanās un ligzdošanas vieta, mājvieta daudzām retām un īpaši aizsargājamām augu un dzīvnieku sugām. Daugavas palu ūdeņi ieplūst Dvietes senlejā un ūdens līmenis Dvietes lejtecē pavasarī var celties vairāk nekā 6 m

¹⁰⁰ Tūrisms Ilūkstes novadā, <http://turisms-ilukste.mozello.lv/apskates-vietas/k/mu/>

virs mazūdens perioda līmeņa, īpaši augstos palos Dvietes paliene tiek appludināta vairāk nekā 20 km garumā. Dvietes senleja ir viena no senākajām apdzīvotajām vietām Latvijas teritorijā.

Dabas parka "Dvietes paliene" tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu uzturēšanā liela nozīme ir biedrībai "Dvietes senlejas pagastu apvienība", kas ir dabas parka galvenais apsaimniekošanas un tūrisma attīstības virzītājs. Biedrība īsteno dažādus projektus un aktīvi iesaistās pasākumu organizēšanā dabas parkā, kas veicina apmeklētāju piesaisti. Informācijas centrā "Gulbji" atjaunota klēts seno tradīciju saglabāšanai un laivu uzglabāšanai, iegādāts inventārs dabas parka Vides klases nodarbībām - putnu vērošanas binokļi, dzīvnieku novērošanas kamera, pārvietojama nojume, uzstādīts seno cilvēku mājoklis u.c. Dabas vērošanas, aizsardzības un izziņāšanas pasākumi tiek veikti sadarbībā arī ar Dabas aizsardzības pārvaldi.¹⁰¹

Lai dabas tūristi un citi interesenti varētu orientēties apvidū, ir izveidots speciāls informācijas zīmju tīkls, kas atvieglo tūrisma objektu apmeklējuma kārtību Dvietes ielejā. Izveidots arī vairāku ekotūrisma taku tīkls pārgājieniem Dvietes ielejā un nodrošināta iespēja ceļot ar laivām pa Dvietes senlejas palieni palu laikā. Dvietes senleja un tās apkārtnē ietilpst "Augšzemes un Daugavas loku" ekotūrisma areālā. Interesantākie apskates objekti dabas parka teritorijā:

- ∞ Dvietes senleja - dabas parka "Dvietes paliene" "centrālā ass". Ledāja kušanas ūdeņu veidots ielejveida pazeminājums ap 20 km garumā, cauri kurai plūst Dvietes upe;
- ∞ Skuķu un Dvietes ezeri - vienas no teritorijas nozīmīgākajām dabas vērtībām divi aizaugoši un grūti pieejami palieņu ezeri (lielākie šāda tipa ezeri Latvijā);
- ∞ Dvietes senlejas informācijas centrs "Gulbji" - viens no svarīgākajiem teritorijas izziņas objektiem. Labiekārtots, pieejama semināru telpa, izziņas literatūra;
- ∞ Ekspozīcija "Koka priekšmets Dvietes palienes sētā" - Putnu salas māju "Atāli" simtgadīgajā rijas ēkā ar niedru jumtu apskatāma arheoloģisko atradumu, seno koka sadzīves priekšmetu un darbarīku kolekcija;
- ∞ Dvietes muiža - tās dzīvojamā ēka līdz mūsdienām nav saglabājusies. Šodien Dvietes muižas parkā ir apskatāmas muižas pārvaldnieka māja un trīs mūra saimniecības ēkas;
- ∞ u.c.¹⁰²

Nākošajā periodā vēlams attīstīt un īstenot "Dvietes palienes dabas parka Tūrisma attīstības plāna 2011. - 2020.gadam" turpmākās attīstības rīcības plānā izstrādātos uzdevumus un rīcības. Jāveic plāna īstenošanas izvērtējums, kā rezultātā veicama plāna aktualizācija vai jauna izstrādāšana. Nepieciešams īstenot:

- ∞ dabas parka teritorijas popularizēšanu;
 - bukletu izdošanu un filma uzņemšanu par dabas parku "Dvietes paliene";
- ∞ informācijas atjaunošanu;
 - tīmekļa vietnes www.dvietespaliene.lv uzturēšanu un regulāru informācijas papildināšanu un aktualizāciju;
 - informācijas centrā "Gulbji" uzstādīto interaktīvo stendu /ekrānu informācijas atjaunošanu un papildināšanu;
- ∞ drošības pasākumu uzlabošanu:
 - videonovērošanas iekārtu uzstādīšana informācijas centrā "Gulbji" un skatu platformai.¹⁰³

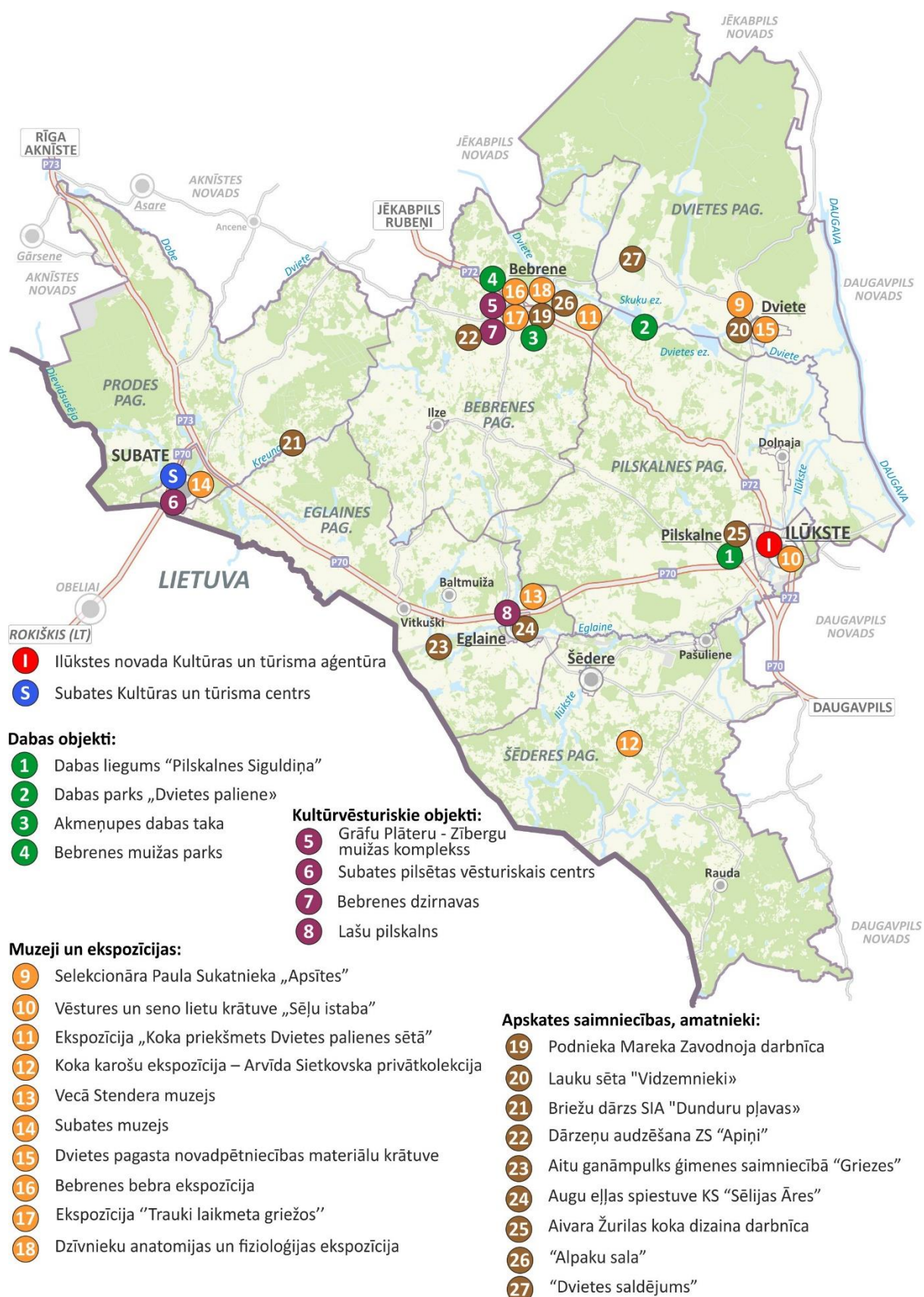
Dabas parkā tiek piedāvātas vairākas aktīvās atpūtas aktivitātes - Savvaļas zirgu un govju dzīves vērošana gida pavadībā, putnu vērošana, vides klase, laivošana u.c. Izveidoti apraksti, kas sniedz informāciju par

¹⁰¹ ĪADT Dabas parks "Dvietes paliene" dabas aizsardzības plāns, 1.redakcija. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2019.

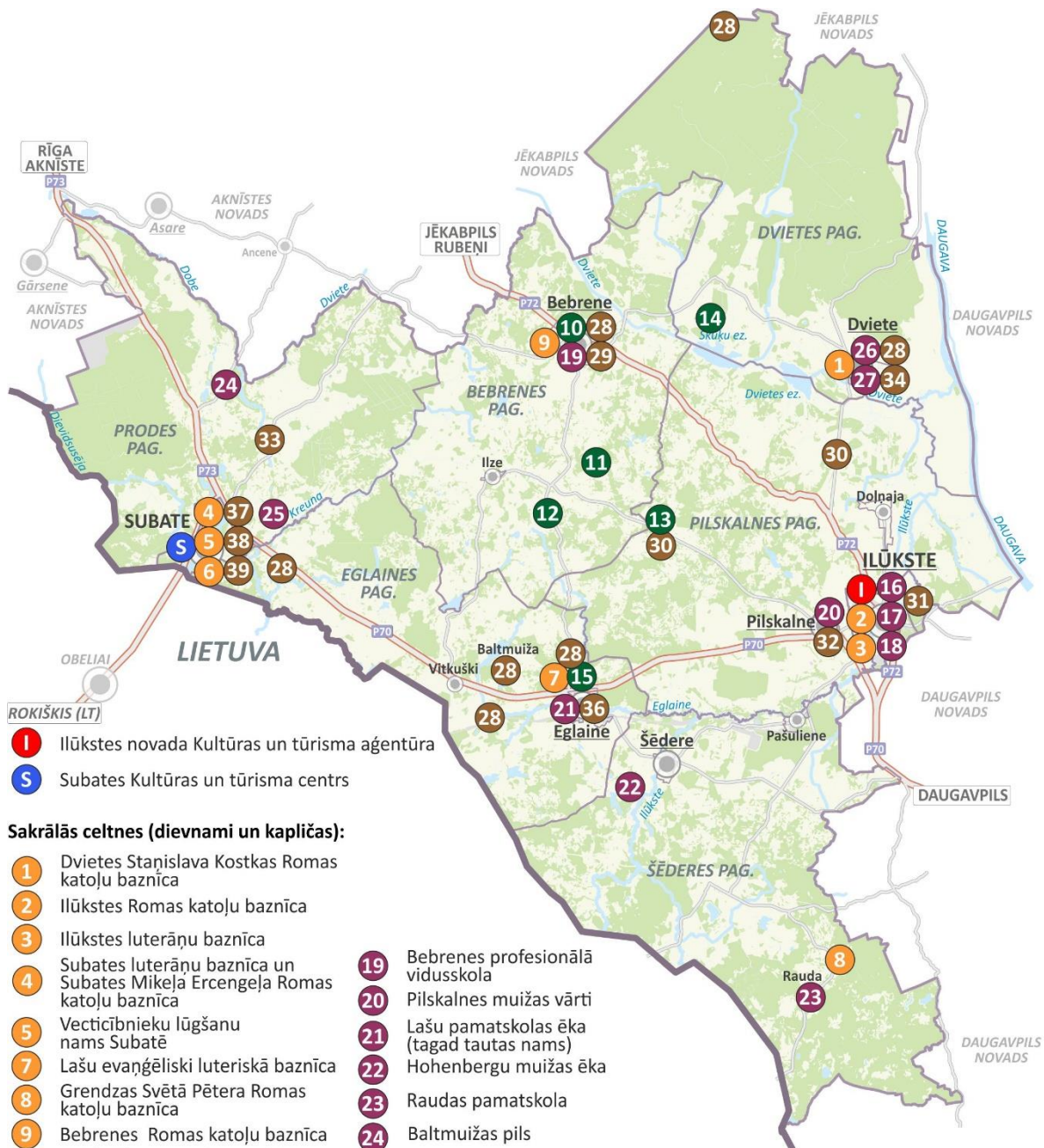
¹⁰² ĪADT Dabas parks "Dvietes paliene" dabas aizsardzības plāns, 1.redakcija. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2019.

¹⁰³ ĪADT Dabas parks "Dvietes paliene" dabas aizsardzības plāns, 1.redakcija. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2019.

aktivitātēm dabas parkā - laivotājiem, velobraucējiem, autobraucējiem un dabas vērotājiem (spāru un putnu vērotājiem).

ATTĒLS 63. TŪRISMA APSKATES VIETAS UN OBJEKTI

- I** Ilūkstes novada Kultūras un tūrisma aģentūra
- S** Subates Kultūras un tūrisma centrs

Sakrālās celtnes (dievnami un kapličas):

- 1** Dvietes Staņislava Kostkas Romas katoļu baznīca
- 2** Ilūkstes Romas katoļu baznīca
- 3** Ilūkstes luterāņu baznīca
- 4** Subates luterāņu baznīca un Subates Mikeļa Ercengeļa Romas katoļu baznīca
- 5** Vecticībnieku lūgšanu nams Subatē
- 7** Lašu evaņģēliski luteriskā baznīca
- 8** Grendzas Svētā Pētera Romas katoļu baznīca
- 9** Bebrene Romas katoļu baznīca
- 10** Grāfu Plateru – Zībergu dzimtas kapliča Bebrene kapos
- 11** Kapliča Čamanu kapos
- 12** Kapliča Kaupišķu kapos
- 13** Kapliča Ludvigovas kapos
- 14** Kapliča Zariņu kapos
- 15** Lašu vecie kapi un Mēnessmeitiņas Idas Apsēnas kaps

Vēsturiskās ēkas:

- 16** Ilūkstes 1. vidusskolas ēka
- 17** Ilūkstes slimnīcas ēka (bij. Ilūkstes apriņķa valdes nams)
- 18** Ilūkstes pasts

- 19** Bebrene profesionālā vidusskola
- 20** Pilskalnes muižas vērti
- 21** Lašu pamatskolas ēka (tagad tautas nams)
- 22** Hohenbergu muižas ēka
- 23** Raudas pamatskola
- 24** Baltmuižas pils
- 25** Prodes muižas klēts
- 26** Magazīnas klēts
- 27** Dvietes muižas komplekss

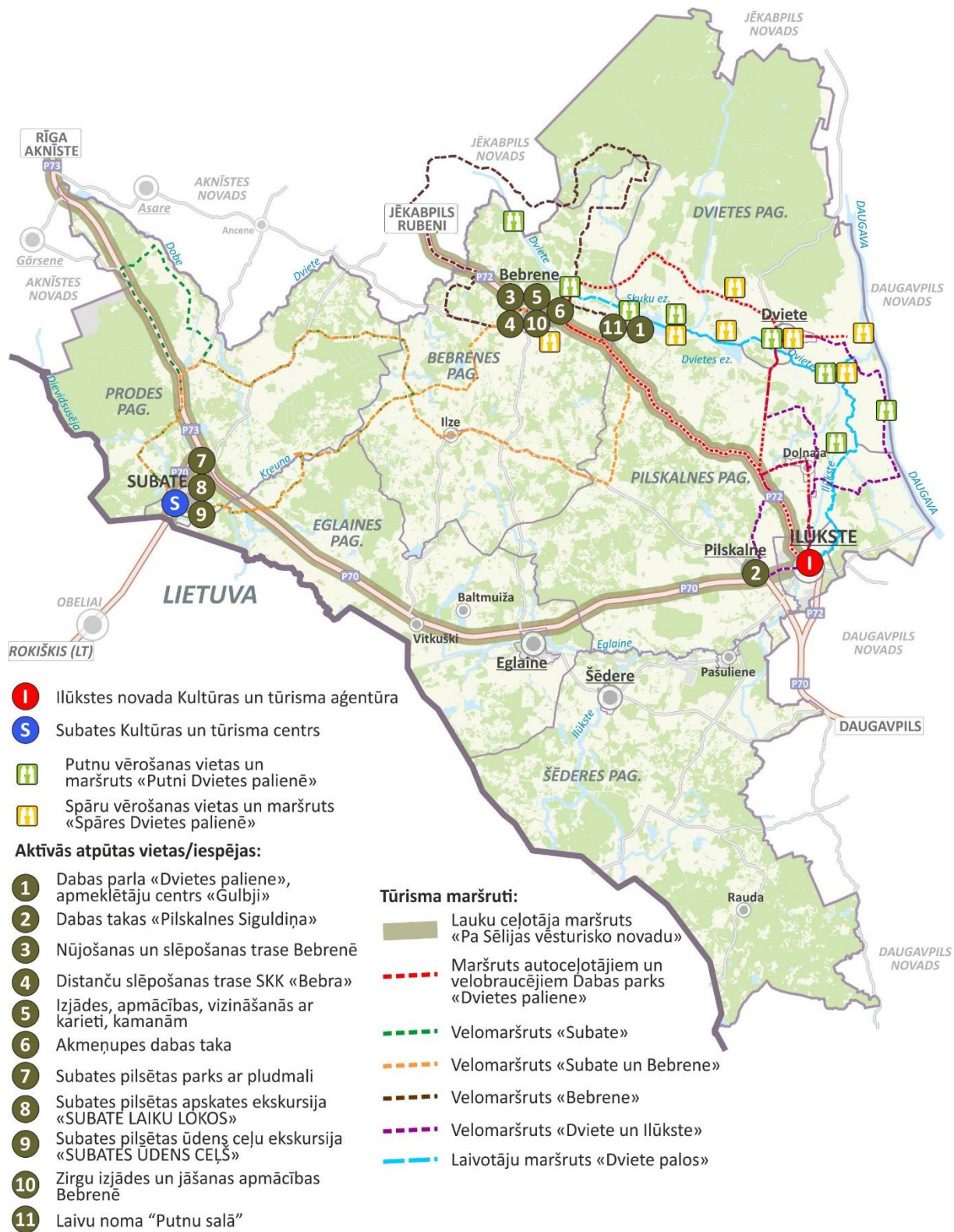
Vēstures pieminekļi un piemiņas vietas:

- 28** I Pasaules kara vācu karavīru kapsētas (visā novada teritorijā 7 kapsētas)
- 29** Piemineklis Augškurzemes partizāniem Bebrene muižas parkā
- 30** Piemineklis II pasaules kara Latvijas partizāniem Pilskalnes pagastā pretī Timšānu mājām un Ludvigovas kapos
- 31** Raiņa piemineklis Ilūkstē
- 32** Piemineklis grāfienes sunim Pilskalnes parkā

- 33** Piemiņas akmens Prodes pagasta padomju varas represiju upuriem Gulbīnes ceļa malā
- 34** Piemiņas akmens selekcionāram Sukatniekam Dvietē
- 35** Skulptūru kopa "Arājs" Dvietes parkā
- 36** Piemiņas plāksne Eglaines dzelzceļa stacijā 1941.gadā un 1949.gadā izsūtītajiem
- 37** Latvijas un Lietuvas nacionālo partizānu Piemiņas zīme „Baltais krusts” Subatē
- 38** Piemiņas akmens "Šeit ir Latvija" Subatē
- 39** Piemiņas vieta ar ozolu jaunaudzi (no Bastejkalna ozolzilēm) Subatē

ATTĒLS 64. TŪRISMA APSKATES VIETAS UN OBJEKTI

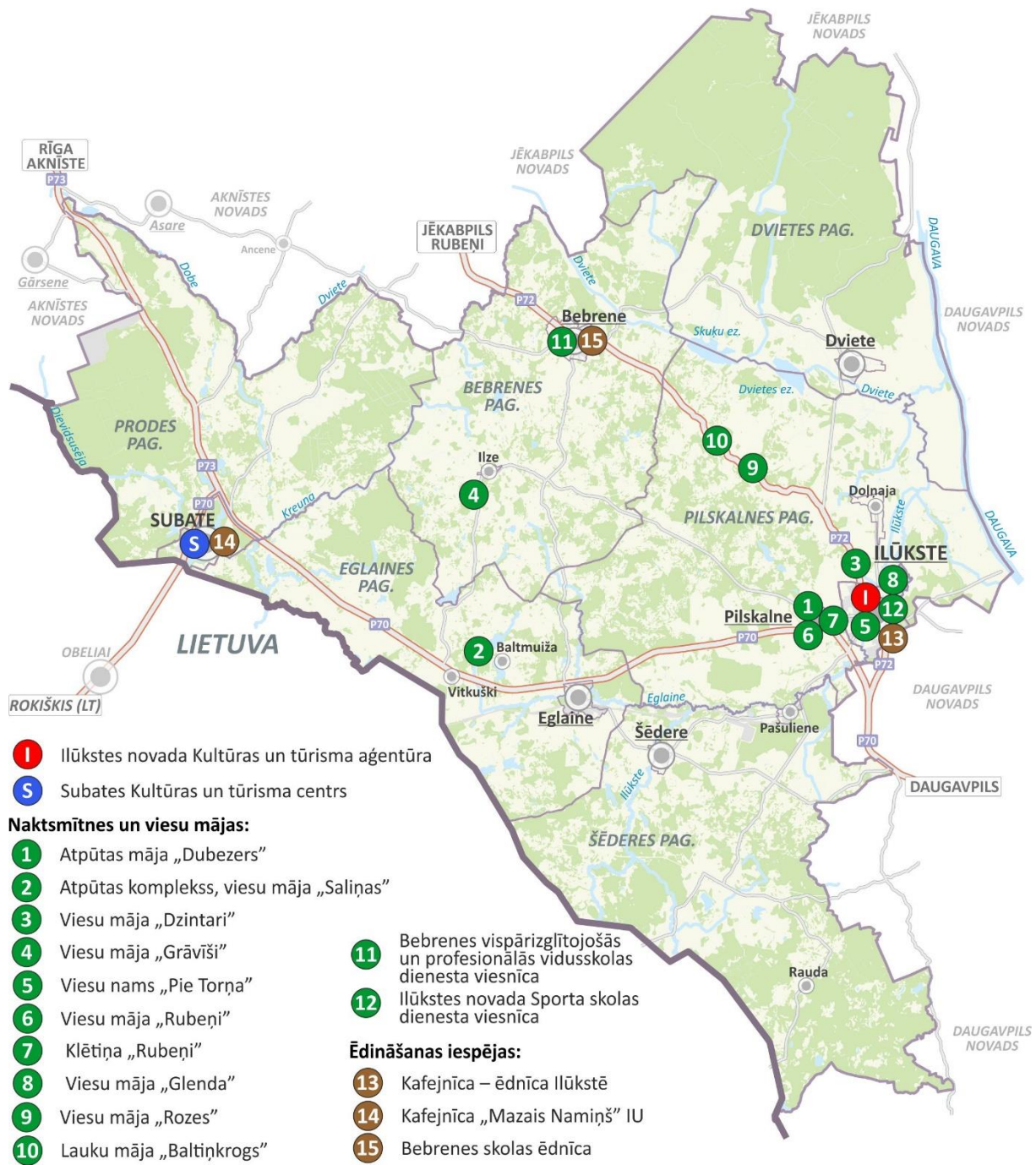
Dažādus aktīvās atpūtas pakalpojumus piedāvā tūrisma klubs "Sniegpulkstenīte", kurš darbojas Ilūkstes un Daugavpils novados. Kluba izveidotie velomaršruti "Subate", "Bebrene", "Subate un Bebrene" un "Dviete un Ilūkste" redzami Attēls 65.

ATTĒLS 65. AKTĪVĀS ATPŪTAS IESPĒJAS UN TŪRISMA MARŠRUTI ILŪKSTES NOVADĀ

NAKTSMĪTNES UN ĒDINĀŠANA

Tūrisma naktsmītnes un infrastruktūra galvenokārt koncentrējas Ilūkstē un apdzīvotās vietās, to tuvumā. Naktsmītnes un ēdināšanas iespējas Ilūkstes novadā atspoguļotas Attēls 66.

ATTĒLS 66. NAKTSMĪTNES UN ĒDINĀŠANAS IESPĒJAS

Tabula 13 atspoguļota Centrālās statistikas pārvaldes informācija par tūristu mītņu un tajās apkalpoto viesu skaitu Ilūkstes novadā 2018. gadā. Dati par apkalpoto viesu skaitu tikai apkopoti kopš 2017. gada, tāpēc nav iespējams novērot tendences, izņemot to, ka 2017. gadā novadā pārnakšņoja par 35% vairāk tūristu nekā 2018. gadā.¹⁰⁴

TABULA 13. TŪRISTU MĪTŅU UN VIESU SKAITS ILŪKSTES NOVADĀ 2018. GADĀ

	Ilūkstes novads
Mītņu skaits, gada beigās	5
Gultasvietu skaits, gada beigās	88
Numuru skaits, gada beigās	21
Viesu skaits	653
tai skaitā, apkalpotie ārvalstu viesi	35
Pavadītās naktis	914
tai skaitā, ārvalstu viesu pavadītās naktis	55

Tāpat jāatzīmē, ka 2013. gadā Ilūkstes novadā bija viena tūristu naktsmītne ar 47 gultasvietām, savukārt 2018. gadā jau piecas naktsmītnes un 88 gultasvietas.¹⁰⁵

Vietnē www.booking.com nav atrodamas naktsmītnes Ilūkstes novadā. Tuvākās iespējas tiek uzrādītas Sventē, Daugavpils novadā. Nākošajā periodā nepieciešams sniegt atbalstu izmitināšanas pakalpojumu sniedzēju prasmju, zināšanu, arī valodu apguvei, tāpat apgūstams digitālais mārketingas.

Jādomā par pakalpojumu un servisu infrastruktūras attīstību, tāpat nepieciešams nodrošināt publiskās tualetes pie tūrisma objektiem. Ņemot vērā elektro automobiļu attīstību, jāizveido vairāki elektro automobiļu uzlādes punkti pie nozīmīgākajiem objektiem, pilsētu centros u.tml., kas vienlaikus piesaistītu papildus apmeklētājus pateicoties tranzīta kustībai no Lietuvas, Baltkrievijas.

Nākošajā periodā ieteicams izstrādāt vienotus izmitināšanas pakalpojumu sniedzēju standartus, lai nodrošinātu pēc iespējas kvalitatīvus un konkurētspējīgus pakalpojumus.

Nākošajā periodā nepieciešams izstrādāt tūrisma nozares plānošanas dokumentu, lai sīkāk analizētu resursus, iespējas un definētu darāmos darbus, lai mērķtiecīgi attīstītu tūrisma pakalpojumus Ilūkstes novadā.

KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS

Kultūrvēsturiskais mantojums ir būtisks novada resurss, kas veicina tūrisma nozares attīstību.

Ilūkstes novadā kopumā atrodas 40 valsts un vietējās nozīmes arheoloģijas, mākslas, arhitektūras un pilsētībūvniecības pieminekļi. Līdz šim spēkā esošajos teritorijas plānojumus tikuši izdalīti vairāk kā 140 pašvaldības nozīmes kultūrvēsturiskie pieminekļi, kā arī vēsturiskie mūri un pamati (vairāk kā 90). (Attēls 67)

¹⁰⁴ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

¹⁰⁵ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

Bebrenes muižas ansambļā ir pilnībā saglabājušies visi 19. gs. Bebreņu muižas apbūves elementi – kungu māja, palīgēkas, parks ar vārtiem un žogu. Parks ierīkots 19. gs. beigās, kurā saglabājušies 200 gadus veci dižozoli, sastopams 81 koku un krūmu taksons (30 vietējās sugas un 51 svešzemju). Vecajos un dobumainajos kokos sastopamas sugu dzīvotnes vabolēm un putniem, tam ir liela dendroloģiskā vērtība un nozīmīga bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas vieta.

ATTĒLS 67. KULTŪRAS PIEMINEKĻI ILŪKSTES NOVADĀ (DATI NO MANTOJUMS.LV)

Akmeņupes dabas taka izveidota Dvietes upes labā krasta pietekas – Akmeņupes ielejā. Dabas taka atklāj Augšzemes augstienes dabas daudzveidību – ģeoloģiskos veidojumus, meža un pļavas augus, savvaļas dzīvniekus. Tai ir neatkārojama ainava, stāvi kāpumi un kritumi, noauguši ar jaukto koku mežu un avoti. Takas atpūtas vietās atļauts kurināt ugunskurus, ieturēt maltīti un telšu vietās pārnakšņot.

Subates pilsētas vēsturiskais centrs ir valsts nozīmes pilsētībūvniecības piemineklis (16.-19. gs.), kurā atrodas dažādu ticību dievnami, mazstāvu koka apbūve gar šauru un līkumotu ielu malām. Pilsēta atrodas uz diviem uzkalniem, vēsturisko centru veido Vecsubate un Jaunsubate, tās savieno tilts. Pilsētas reljefs veido neierastas skatu perspektīvas.

Dabas liegums “Pilskalnes Siguldiņa” ir 59,3 ha liela teritorija krāšņā, augošu platlapju koku ielejā, ko veidojuši ledāju kušanas ūdeņi. Daudzveidīgo dabas un kultūrvēsturisko objektu esamība veicinājusi dažādu izzinošu dabas taku izveidi dabas liegumā – dendroloģiskais un ģeogrāfiskais maršruts, taka “Vēstures liecinieki”, Sprīdīša taka bērniem, u.c.

Sēlijas un Ilūkstes novada kultūrvēsturiskā mantojuma popularizēšana un saglabāšana ir nozīmīga ne tikai vietējā un reģionālā līmenī, bet arī nacionālā un starptautiskā līmenī. 2020. gada sākumā Bebrene

rokdarbnieču adījumi izrādīti angļu modes dizainera Nīla Bareta modes skatē Milāna. Bebreņietes adījumus tirgo vietnē www.etsy.com, kur pasūtītāji ievērojuši latviešu darinājumus. Kopumā šis notikums raisīja plašu rezonansi Latvijas masu medijos. (Attēls 68)^{106 107}

¹⁰⁶ <https://www.delfi.lv/vina/skaistums-un-stils/stila-zinas/latviesu-aditas-zekes-un-mices-gozejas-milanas-modes-skate.d?id=51798207>

¹⁰⁷ <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2020-menswear/neil-barrett>

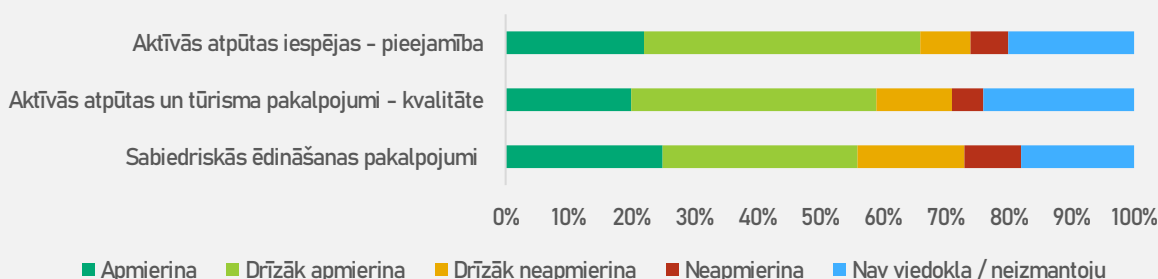
ATTĒLS 68. BEBRENES ADĪJUMI NĪLA BARETA MODES SKATĒ MILĀNĀ 2020. GADA JANVĀRĪ

Kultūrvēsturiskais mantojums un bagātīgā dabas daudzveidība ir nozīmīgi priekšnosacījumi turpmākai tūrisma nozares attīstībai novadā. Bet, palielinoties tūristu plūsmai, svarīgi ir uzturēt esošo infrastruktūru un attīstīt to arī turpmāk tā, lai apmeklētāji atstātu pēc iespējas mazāku negatīvo slodzi uz vidi.

Sadarbībā ar pagastu pārvaldēm, identificētas vairākas vajadzības nākošajā periodā, ko pašvaldībai nepieciešams īstenot, lai sekmētu tūrisma un kultūrvēsturiskā mantojuma attīstību Ilūkstes novadā:

- ∞ Iedzīvotāju informēšana par dabas un kultūrvēsturiskām vērtībām, to popularizēšana:
 - novads ir unikāls ar brīnišķīgām dabas un kultūrvēstures “pērlēm”, kuras pašiem ir jāierauga, jāapzinās to vērtība un jālepojas ar tām. Lai to apzinātos un spētu novērtēt, nepieciešams nepārtraukti izglītēt gan novada speciālistus, gan uzņēmējus un lauksaimniekus, gan visus iedzīvotājus;
 - Jāpopularizē pozitīvās pieredzes stāsti, darbi, objekti, bukleti, informatīvie semināri;
 - Pašvaldībai jārada sava īpašā zīme, ko piestiprināt pie vietējās nozīmes dabas un kultūrvēstures pieminekļiem;
- ∞ Vides semināru, pasākumu rīkošana – tūrisma jomas darbinieku, jaunatnes, interesentu izglītošana, pieredzes apmaiņas izbraukumi;
- ∞ Iniciatīva “Durvis vaļā” – lielāka iedzīvotāju iesaiste teritorijas labiekārtošanā un tūrisma attīstībā. Sniegta iespēja izteikt viedokli par to, kāda veida uzlabojumi takās / dabā nepieciešami, kā konceptuāli un praktiski būtu attīstāma tūrisma joma novadā;
- ∞ Ūdens līmeņa regulēšanas būves atjaunošana pie atpūtas mājas “Dubezers” – tūrisma kvalitātes uzlabošana un sekmēts pieprasījuma pieaugums;
- ∞ Ierīkot stacionāru ainavu tālskati dabas lieguma “Pilskalnes Siguldiņa” teritorijā, grozāms 360 grādu lenķī;
- ∞ Sēlijas novada Taku asociācijas izveide – visa Sēlijas novada dabas taku reģistrs, esošās situācijas apzināšana, piedāvājuma klāsts, kvalitāte, jaunu maršrutu izveide, piemēram, “Pilskalne pilskalnos”, kartogrāfiskā materiāla izveide, bukletu druka;
- ∞ Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana – grāfu Plāteru–Zībergu divu muižas vērtu restaurācija; muižas kompleksa muižas ēkas un saimniecības ēku restaurācija un saglabāšana Bebrene.
- ∞ Lašu pils sarga mājiņas renovācija un piesaiste pie Ilūkstes novada tūrisma objektiem;
- ∞ Stendera klases reklamēšana un iesaiste tūrisma aprītē.

Iedzīvotāju aptauja

Iedzīvotājiem trūkst:

- ēdināšanas pakalpojumi (brīvdienās, tūrisma sezonā);
- Ilūkstē nav labas kafējnīcas (kvalitatīva kafija, kūkas, interjers), kā arī labas viesnīcas (kaut vai viesu mājas tipa), kur būtu pieejams labs serviss viesiem;
- informatīvo stendu par tūrisma vietām, kā arī sakoptu atpūtas vietu pie ūdens katrā pagastā;
- tūrisma jomā trūkst sportisku, aktīvu vietu (piemēram, paintbola).

Steidzamākie darbi, kas jāpaveic:

- vecās klostera ēkas renovācija un arheoloģisko atradumu un izrakumu (apbedījuma vietu baznīcas pagrabos Brīvības ielā 6, Ilūkstē) saglabāšana un vizualizēšana turpmākai apskatei;
- attīstīt atpūtas bāzi "Dubezers";
- veidot tūrisma objektus ar cilvēku piesaisti novadam;
- jāpiesaista pakalpojumu sniedzēji - bankas, ēdināšanas uzņēmumi, veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēji u.c.;
- Ilūkstes upes ūdensmalas labiekārtošana, pilsētā nav publiskās atpūtas, peldēšanās vietas;
- Subatē jāizveido promenāde gar ezeru;
- kāda projekta realizācija klostera ēkā izmantojot baznīcas atliekas (interaktīva stenda izveide, 3D modelis u.tml.);
- popularizēt un iepazīstināt cilvēkus vairāk ar Subates pilsētu, kurā atrodas (informācijas stenda pilnveide Subatē).

Darba grupas - Tūrisms (informācija, objekti, infrastruktūra)

Kas labs, izdevies?

- P.Sukatnieka muzeja izveide;
- Ir pašvaldības līdzfinansējums biedrību projektiem;
- Pašvaldības organizētie pasākumi kas piesaista arī tūristus novada svētki, tūrisma rallijs, tematiskie pārgājieni Bebrenē;
- Izveidota Stendera klase Eglaines skolā;
- Dabas liegumā „Pilskalnes Siguldiņa” tūrisma sezonai sākoties no maija līdz novembrim darbojas informācijas namiņš, kurā tūristi var saņemt informāciju.

Kas jāmaina, kā?

- Moderna tūrisma informācijas centra izveide;
- Izstrādāt tūrisma piedāvājumu (maršruti, informācijas nesēji, komplekss piedāvājums – baseins, sporta aktivitātes, naktsmītnes);
- Uzlabot informācijas apriti starp pašvaldības iestādēm, pagastu pārvaldēm;
- Pilnveidot informāciju pašvaldības tīmekļa vietnē;
- Dažādāt informācijas avotus – Facebook, Twitter, Instagram;
- Uzlabot dabas lieguma “Pilskalnes Siguldiņas” purva taku;
- Atjaunot dabas lieguma “Pilskalnes Siguldiņa” infrastruktūru;
- Izveidot tūrisma un kultūras mārketinga stratēģiju;
- Aktualizēt, pilnveidot Eglaines skolā izveidotās Stendera klases funkcijas un darbību.

Kas traucē, slikts?

- Nav aktualizēta tūrisma informācija;
- Stendera muzejs nav pašvaldības īpašums;
- Stendera klasē nenotiek darbība;
- Nepietiekoši uzturēta infrastruktūra dabas liegumā “Pilskalnes Siguldiņa”;
- Novecojusi, neatbilstoša tūrisma informācija pašvaldības tīmekļa vietnē;
- Katrs tūrisma objekts novadā darbojas atsevišķi;
- Tūrisma infrastruktūras piedāvājums (privātais un pašvaldības) nav aktualizēts un apzināts;
- Novada tūrisma objektu neesamība lielajās tūrisma asociāciju tīmekļa vietnēs, piemēram, latvia.travel u.c.;
- Ceļu stāvokļa dēļ apgrūtināta nokļūšana uz tūrisma objektiem
- Publisko tuaļu stāvoklis vai neesamība.

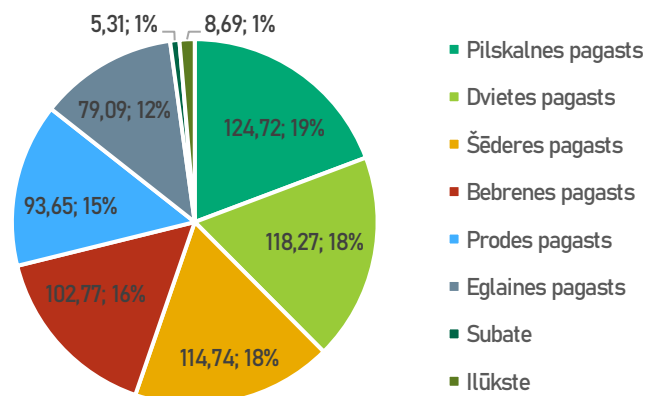
7. TERITORIJA UN ĪPAŠUMS

Ilūkstes novada teritorijas kopējā platība ir 647,23 km². Lielākie pagasti ir Pilskalnes, Dvietes un Šēderes, aiz tā seko Bebrene, Prodes un Eglaines pagasti un abas pilsētas – Ilūkste un Subate. (Attēls 69)

Pēc zemes lietošanas veida Ilūkstes novadā dominē lauksaimniecībā izmantojamā zeme – 45%, aiz tā seko meži 41%, krūmāji – 3%, pārējās zemes – 3%, purvi 3% u.c. (Attēls 70).

MEŽI

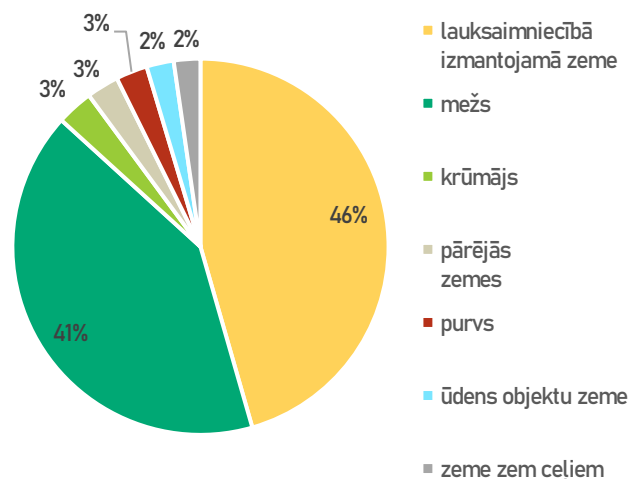
ATTĒLS 69. ADMINISTRATĪVO VIENĪBU PLATĪBAS (KM² UN ĪPATSVARŠ)

Pēc Valsts zemes dienesta datiem 2019. gadā meži aizņēma 26 270 ha jeb 41% no Ilūkstes novada administratīvās teritorijas. Pēc Valsts meža dienesta datiem 2019. gadā meža zemes aizņēma 27 830 ha.

Visvairāk mežu ir Dvietes pagastā – tie aizņem 66% no kopējās teritorijas. Šēderes un Prodes pagastos meži aizņem pusi no kopējās teritorijas. Eglaines, Bebrene un Pilskalnes pagastos meži aizņem aptuveni trešo daļu no kopējās teritorijas.

Ilūkstes novada pašvaldībai 2017. gadā piederušo meža zemju platība ir 610,33 ha, no kuriem meža platība ir 600,99 ha.¹⁰⁸

ATTĒLS 70. ZEMES LIETOŠANAS VEIDI ILŪKSTES NOVADĀ (VZD)

LAUKSAIMNIECĪBAS ZEMES

2019. gada sākumā lauksaimniecībā izmantojamās zemes Ilūkstes novadā aizņēma 46% no novada kopējās teritorijas jeb 29 044 ha. No lauksaimniecības zemes 58,6% sastāda aramzeme, 32% ganības, 8,6% pļavas un 0,7% augļu dārzi.¹⁰⁹

Saskaņā ar VSIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" informāciju, Ilūkstes novadā 2018. gadā 14 245 ha lauksaimniecības zemju ir meliorētas.¹¹⁰

PAŠVALDĪBAS ĪPAŠUMI

Ilūkstes novada pašvaldības valdījumā 2019. gada sākumā ir 7027,8 ha zemes jeb 10,9% no novada kopējās platībās, no tām pašvaldības īpašumā – 803,9 ha zemes. No valdījumā esošiem 7027,8 ha meža zemes aizņem 16,1% jeb 1131,2 ha.

45% jeb 3184 ha no pašvaldības valdījumā esošām zemēm ir iznomātas fiziskām un juridiskām personām. Spēkā ir 110 zemes nomas līgumi.

¹⁰⁸ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

¹⁰⁹ Valsts zemes dienesta dati, zemes sadalījums zemes lietošanas veidos (mērvienība – hektāros). Dati uz 01.01.2019.

¹¹⁰ VSIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi", www.zmni.lv

2019. gada sākumā pašvaldības nekustamo īpašumu bilances vērtība ir 43,5 milj. EUR, kas ir par 1% vairāk nekā 2018. gada sākumā pateicoties veiktajiem kapitālieguldījumiem, remontdarbiem. 53% no bilances vērtības sastāda transporta būves, 27% sastāda nedzīvojamās ēkas u.c. īpašuma veidi.

Lai pašvaldība racionālāk un lietderīgāk apsaimniekotu savus īpašumus, tie ir jāuzmēra un jāieraksta zemesgrāmatā, kam nākošajā periodā nepieciešams paredzēt pašvaldības finansējumu. Lielākā daļa pašvaldības ēku ir ierakstītas zemesgrāmatā, bet tikai 11% no pašvaldības zemēm īpašuma tiesības ir nostiprinātas zemesgrāmatā.

MĀJOKĻI UN BŪVNICĪBA

Pašvaldības SIA "Ornaments" nodrošina namu pārvaldīšanu, apsaimniekošanu un remontu daudzdzīvokļu ēkās Ilūkstē, Eglainē, Šēderē un Pašulienē. Citviet daudzdzīvokļu ēku apsaimniekošana nodota īpašnieku biedrību rokās.

Ilūkstes novada Būvvaldes darbību nodrošina tās vadītājs, arhitekts un būvinspektors.

Ilūkstes novada pašvaldībā **izsniegto būvatļauju** (ēkām, autoceļiem, inženierbūvēm) **skaits** 2018. gadā ir vienā līmenī ar 2013. gadu. Visaktīvākais bija posms no 2014.-2016. gadam, kad vidēji izsniegtas 33 būvatļaujas gadā. Līdzīgas tendences vērojamas arī par ekspluatācijā pieņemtajām būvēm. (Attēls 71)¹¹¹

Ļoti jāņem vērā, ka ne visas ekspluatācijā nodotās būves ir jaunas būvniecības, jo arī ēkas novietošana klasificējama kā būvniecība.

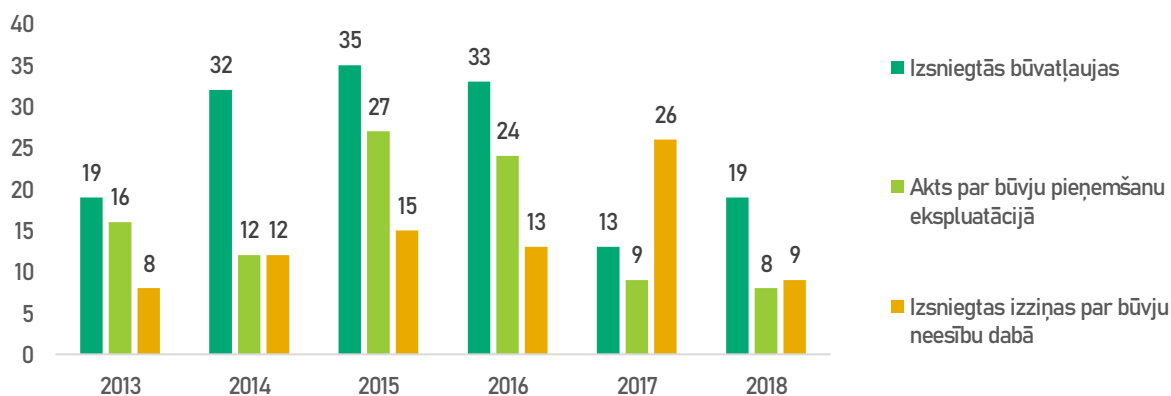
Atbilstoši VZD datiem 2017. gadā Ilūkstes novadā ir notikuši 154 darījumi ar nekustamo īpašumu, bet 2018. gadā 162. 2018. gadā visvairāk darījumu ar dzīvokļiem un ēkām notiek Ilūkstes pilsētā, ar zemi Dvietes pagastā (22) un Pilskalnes pagastā (21), bet ar zemi ar ēkām – Ilūkstē (16) un Šēderes pagastā (7). Visvairāk pirkti/pārdoto dzīvokļu 2018. gadā bija divistabu – 22, trīsistabu – 9, vienistabas – 7. 2018. gadā novadā kopumā pirkti/pārdoti:

- ∞ 39 dzīvokļi par 96,19 tūkst. EUR;
- ∞ 8 ēkas par 11,4 tūkst. EUR;
- ∞ 76 zemes īpašumi par 714,79 tūkst. EUR;
- ∞ 39 zemes īpašumi ar ēkām 284,44 tūkst. EUR.¹¹²

¹¹¹ Ilūkstes novada pašvaldības publiskais pārskats – 2013.-2018. gads

¹¹² Valsts zemes dienests, skat.: www.kadastralavertiba.lv

ATTĒLS 71. ILŪKSTES NOVADA BŪVVALDES IZSNIEGTĀS BŪVATĻAUJAS, AKTI UN IZZIŅAS

KAPSĒTAS

Ilūkstes novadā atrodas vairāk kā 45 kapsētas un par to apsaimniekošanu atbild pagastu, pilsētu pārvaldes:

- ∞ Ilūkstē – Luterāņu kapsēta, Katoļu kapsēta, Vecticībnieku kapsēta;
- ∞ Subatē – Vārnišķu kapsēta, Luterāņu kapsēta, Katoļu kapsēta, Vecticībnieku kapsēta, Ebreju kapsēta;
- ∞ Bebrenes pagastā – Kaupišķu kapsēta, Čamaņu kapsēta, Būku kapsēta, Ilzes kapsēta, Ilzes vecticībnieku kapsēta, Bebrenes jaunās kapsēta, Zemzaru kapsēta;
- ∞ Dvietes pagastā – Munču kapsēta, Zvīdrāņu kapsēta, Zarinku kapsēta, Jadvigovas kapsēta;
- ∞ Eglaines pagastā – Pabēržu kapsēta, Červonkas kapsēta, Lašu kapsēta, Veco Lašu kapsēta, Lavides (Cūkaušu) kapsēta, Kazimirvaldes kapsēta, Kalnu kapsēta, Kamiņčas katoļu kapsēta, Kamiņčas luterāņu kapsēta;
- ∞ Pilskalnes pagastā – Ludvigovas kapsēta, Doļņajas kapsēta, Kalvānu kapsēta, Kalnišķu kapsēta, Lajišķu kapsēta;
- ∞ Prodes pagastā – Prodes kapsēta, Amasišķu kapsēta, Baltmuižas kapsēta;
- ∞ Šēderes pagastā – Grendzes veco katoļu kapsēta, Drozdovkas (Šarlotes) kapsēta, Droždovkas kapsēta, Smelines kapsēta, Pakapines kapsēta, Grīnvaldes kapsēta, Gorbunovkas kapsēta, Grendzes jaunās kapsēta. (Attēls 72)

PUBLISKĀ ĀRTELPA

Teritorijas sakopšanu un labiekārtošanu novadā nodrošina Teritorijas pārvaldes, apsaimniekošanas un sabiedriskās kārtības nodaļa un pagastu pārvaldes.

Vasaras sezonā tiek atjaunoti publiskie apstādījumi un plauti pašvaldībai piederošie un tās apsaimniekošanā esošie zālieni. Rudens periodā tiek grābtas un aizvestas lapas, bet ziemā no sniega tiek tīrīti trotuāri, stāvlaukumi un pievedceļi.

Parki un skvēri atrodas vairākās apdzīvotajās vietās – Ilūkstē, Subatē, Bebrenē, Dvietē, Pilskalnē. Vairākas labiekārtotas atpūtas vietas atrodas dabas parkā “Dvietes paliene” un pie Daugavas Dvietes pagastā. (Attēls 72)

Laikā kopš 2013. gada īstenoti vairāki publiskās ārtelpas teritorijas labiekārtošanas projekti:

- ∞ Labiekārtota Bebrenes profesionālās vidusskolas un Bebrenes vidusskolas teritorija;
- ∞ Bebrenē izveidota nūjošanas un slēpošanas trase;
- ∞ Subates tirgus laukuma aprīkošana, labiekārtošana;
- ∞ Bebrenes muižas dīķa tīrīšana;
- ∞ Brīvdabas trenāžieru uzstādīšana Ilūkstē;
- ∞ Ielu un apgaismojuma rekonstrukcija Raiņa un Brīvības ielās Ilūkstē;
- ∞ Subates pilsētas Domes, Skolas un Smilšu ielu apgaismojuma rekonstrukcija Subatē;
- ∞ Ielu apgaismojuma izbūve Ilūkstē;
- ∞ Sporta stadiona rekonstrukcija;

- Skaitborda rampas uzstādīšana Ilūkstē;
- Brīvdabas slidotavas / hokeja laukuma izveide Ilūkstē;
- Māras zemes karalienes skulptūras uzstādīšana.

ATTĒLS 72. TERITORIJAS LABIEKĀRTOJUMS UN KAPSĒTAS ILŪKSTES NOVADĀ

Nozīmīgu ieguldījumu teritorijas labiekārtošanā veic arī iedzīvotāji, piedaloties ikgadējās sakopšanas talkās. Par godu Latvijas simtgadei, novadā iesaistot jauniešus tika stādīti koki.

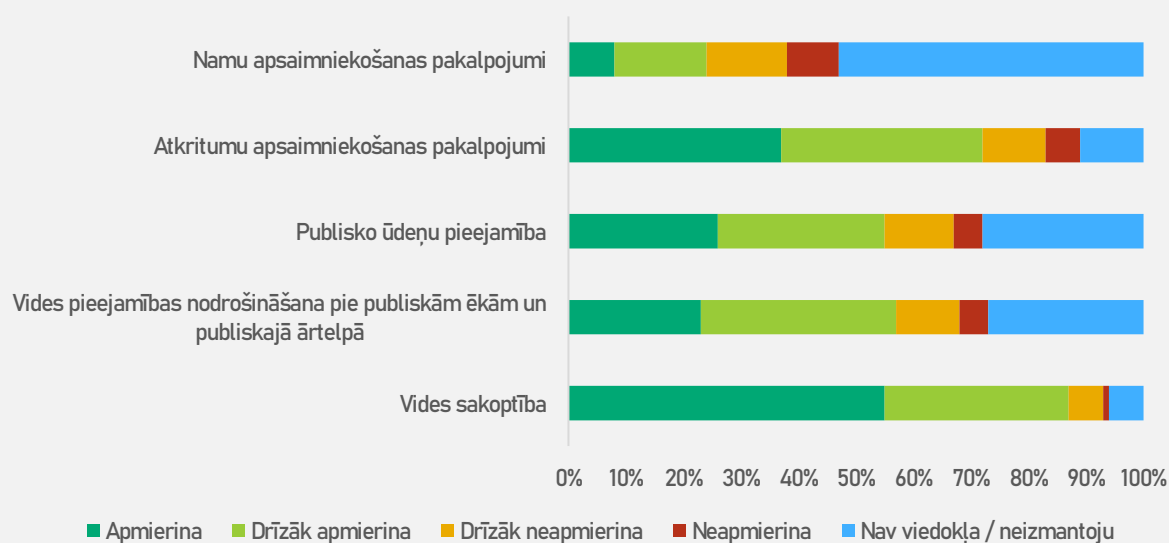
Pašvaldība rūpējas par svētku noformējumu novadā, uzstādot dažādas dekorācijas.

Nākošajā periodā nepieciešams uzlabot publisko ūdeņu pieejamību, izveidot atpūtas vietas pie publiskiem ūdeņiem, ierīkot pastaigu takas, piemēram, gan Subates ezeru Subates pilsētā.

Sadarbībā ar pagastu pārvaldēm un Teritorijas pārvaldes, apsaimniekošanas un sabiedriskās kārtības nodaļu, identificētas vairākas vajadzības nākošajā periodā, ko pašvaldībai nepieciešams īstenot, lai sekmētu publiskās ārtelpas attīstību un tīrību Ilūkstes novadā:

- ∞ Energoefektivitātes paaugstināšana pašvaldības daudzdzīvokļu mājās, māju renovācija;
- ∞ Pasākumi pilsētībūvniecības pieminekļa- Subates vēsturiskā centra saglabāšanā;
- ∞ Ezermalas parka, peldvietu un Subates ezera krastu labiekārtošana;
- ∞ Publisko teritoriju labiekārtošanas un sakopšanas talkas, plaša iedzīvotāju iesaiste rūpēs par vietu;
- ∞ Atpūtas zonas ierīkošana Lašu pilskalnā (nojume, izzināšanas taka, dīķa iztīrīšana) Eglaines pagastā;
- ∞ Lašu pils sarga mājiņa un Lašu pilskalns ir jāieraksta zemesgrāmatā (ar sponsoru palīdzību un pašu spēkiem tika panākta Lašu pils sarga mājiņas saglabāšana - uzlikts jumts).

Iedzīvotāju aptauja

Steidzamākie darbi, kas jāpaveic:

- Teritorijas labiekārtošana;
- sakoptas atpūtas vietas pie ūdeņiem katrā pagastā
- ielu sakopšana,
- bērnu rotaļu laukumu pilnveide un jaunu izveide apdzīvotās vietās;
- Ilūkstes upes ūdensmalas labiekārtošana, pilsētā nav publiskās atpūtas, peldēšanās vietas;
- Subatē jāizveido promenāde gar ezeru;
- stāvvietu ierīkošana pie daudzdzīvokļu namiem, iekšpagalmu labiekārtošana;
- veikt energoefektivitātes pasākumu īstenošanu daudzdzīvokļu mājām (ar fasāžu atjaunošanu);
- vides un vides objektu sakārtošana, graustu nojaukšana;
- dzīvokļu fonda izveidošana, uzlabošana, atjaunošana;
- jāstrādā un jāsakārto arī lauku teritorijas, kas ir Ilūkstes novadā;
- jāuzlabo SIA "Ornaments" darbība.

Darba grupas – Teritorijas labiekārtojums, publiskā ārtelpa, atpūtas vietas

Kas labs, izdevies?

- Sakārtoti Ilūkstes pilsētas un Subates pilsētu, pagastu centri;
- Izveidots estrādes parks, atpūtas zona Ilūkstē,
- Izveidoti rotaļu laukumi;
- Sakārtotas kapsētas
- Izveidoti skvēri;
- Tīrģus laukuma un ezermalas parka labiekārtošana Subatē;

Kas jāmaina, kā?

- Izveidot jaunas atpūtas vietas;
- Atjaunot žogus pašvaldības kapsētās;
- Iesaistīt iedzīvotājus teritorijas labiekārtošanas darbos;
- Rekonstruēt Pašulienes sporta laukumu;
- Sakārtot teritoriju ap Kloštera ēku;
- Ierīkot, labiekārtot videi draudzīgas publiskās tualetes sabiedriskās vietās;

- Kastaņu ielas parks Ilūkstē.

Kas traucē, slikts?

- Trūkst līdzekļu kapsētu žogu atjaunošanai;
 - Nepietiekams daudzums atpūtas vietu;
 - Sabiedrības pasīva līdzdalība labiekārtošanas darbos;
 - Nesakārtota vide pilsētas centrā (gravu, purvu teritorijas);
 - Klošterā ēkas apkārtnes stāvoklis;
 - Pašulienes sporta laukuma stāvoklis.
- Veicināt Subates ezera, Dvietes dīķa, upju krastu apsaimniekošanu, labiekārtošanu un pieejamību iedzīvotājiem – izstrādāt apsaimniekošanas plānus;
 - Sakārtot Ilūkstes upes salīņu;
 - Parka pie skolas atjaunošana;
 - Skvēru un parku infrastruktūras papildināšana un uzlabošana ar moderniem elementiem;
 - Bērnu rotaļu laukumu izveide un labiekārtošana pilsētās un ciemos;
 - Bijušā Klošterā ēkas un citu kultūrvēsturisko objektu atjaunošana.

8. DABAS RESURSI UN VIDES KVALITĀTE

8.1. PUBLISKIE ŪDEŅI

ŪDENSTECES, ŪDENSTILPES, TO KVALITĀTE

Ilūkstes novadā zeme zem ūdeņiem aizņem 1491 ha, jeb 2,31% no novada teritorijas¹¹³. Ūdensobjekti ietilpst Daugavas baseina apgabalā un neliela novada dienvidu teritorija Lielupes baseina apgabalā.

Lielākās virszemes ūdenstece:	Lielākās ūdenstilpes:	Saskaņā ar Civillikuma 1. pielikumu publiskie ezeri Ilūkstes novadā:
<ul style="list-style-type: none">∞ Daugava;∞ Dviete;∞ Berezauka;∞ Līčupe (Prode);∞ Kreuna;∞ Eglaine;∞ Dobe;∞ Dienvidsusēja;∞ Ilūkste;∞ Rauda;∞ Šedere;∞ Lašupīte;∞ u.c.	<ul style="list-style-type: none">∞ Āzišķu;∞ Dvietes;∞ Galiņu;∞ Kaminčas;∞ Lielais Subates;∞ Mazais Subates;∞ Patmalnieku;∞ Šarlotes;∞ Skuķu;∞ Sviļu ezers.	<ul style="list-style-type: none">∞ Galiņu ezers;∞ Lielais Subates ezers;∞ Marijas ezers;∞ Mazais Subates ezers;∞ Kaminčas ezers;∞ Šarlotes ezers. <p>Saskaņā ar Civillikumu zvejas tiesības valstij pieder Kaminčas ezerā.</p> <p>Kā publiskās upes ir noteiktas:</p> <ul style="list-style-type: none">∞ Daugava;∞ Dienvidsusēja (Susēja).

Pēc Ministru kabineta noteikumiem Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” (12.03.2002.) par prioritārajiem zivju ūdeņiem noteikta Daugava (karpveidīgo zivju ūdeņi).

Ilūkstes novada pašvaldība ir izdevusi saistošos noteikumus Nr. 4/2011 „Par kārtību, kādā izmantojami un apsaimniekojami Ilūkstes novada pašvaldības administratīvās teritorijas ūdeņi” (31.03.2011.).

Daugavas baseina apgabalam izstrādāts Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam, kurā no Ilūkstes novada teritorijā esošajiem ūdensobjektiem iekļaujas – Daugava (D487), Ilūkste (D491), Dviete (489) un Galiņu ezers (E153), šo ūdensobjektu kvalitāte tiek vērtēta kā vidēja un mērķis ir sasniegt labu ekoloģisko kvalitāti.

Lielupes baseina apgabalam izstrādāts Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam, kurā no Ilūkstes novada teritorijā esošajiem ūdensobjektiem iekļaujas – Dienvidsusēja (L169) un Kreuna (L178), šo ūdensobjektu kvalitāte tiek vērtēta kā zema un vidēja, mērķis ir sasniegt labu ekoloģisko kvalitāti

Laika posmā no 2010. līdz 2015. gadam tika veikta Dvietes upes dabiskā posma atjaunošana, lai uzlabotu palienes hidroloģisko režīmu, mazinātu pļavu aizaugšanu. Dvietes upes posma atgriešana upes dabiskajā gultnē notika aptuveni 1,8 km garā posmā.¹¹⁴

2015. gadā Ilūkstes novadā tika īstenots Latvijas - Krievijas - Igaunijas pārrobežu sadarbības programmas projekts „Ūdens vides aizsardzība un zaļā dzīvesveida aktivitāšu veicināšana Latvijas un Krievijas pierobežas reģionos” (AQUA LIFE), kura ietvaros tika veikta Bebreņu muižas dīķa tīrīšana.

¹¹³ Valsts zemes dienests, dati uz 2019.01.01., www.vzd.gov.lv

¹¹⁴ Projektu „Griezes biotopu atjaunošana Natura 2000 teritorijā Dvietes paliene” (2010. – 2015.) finansēja EK LIFE+ programma un Latvijas vides aizsardzības fonds un īstenoja Latvijas Dabas fonds sadarbībā ar Ilūkstes novada domi, ARK fondu no Nīderlandes, nodibinājumu „Elm Media” un Vides Risinājumu institūtu.

Lai uzlabotu novadā esošo ūdensobjektu kvalitāti, būtu vēlams veikt regulāru ūdensobjektu apsekošanu, ekoloģiskā stāvokļa novērtēšanu, piesārņojuma avotu identifikāciju un nepieciešamo pasākumu plānu izstrādi un izpildi.

PELDDVIETU KVALITĀTE¹¹⁵

Ilūkstes novadā nav noteiktas oficiālas peldvietas, līdz ar to netiek veikts regulārs monitorings par peldvietu ūdens kvalitāti. Labiekārtotas atpūtas vietas pie Daugavas atrodas Dvietes pagastā. (Attēls 72)

Peldvietu ūdens kvalitāte tiek novērtēta gan laboratoriski (pēc mikrobioloģiskajiem parametriem), gan vizuāli. Ņemot vērā lielo skaitu ezeru un upju, kas tiek izmantoti arī rekreācijas nolūkos, būtu vēlams publiskajās ūdenstilpnēs veikt pašvaldības finansētu peldvietu monitoringu - ūdens kvalitātes novērtējumu vismaz vienu reizi mēnesī peldēšanas sezonas laikā (no 15. maija līdz 15. septembrim).

Pašvaldībai populārākajās peldēšanās vietās, būtu vēlams, savu iespēju robežās, veikt labiekārtošanas darbus, ezeru un upju piekrastes tīrīšanu un ainaviskā stāvokļa uzlabošanu. Sekmēt izkliedētā un punktveida piesārņojuma samazināšanu.

8.2. AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS UN OBJEKTI

Ilūkstes novada administratīvajā teritorijā izveidotas 12 īpaši aizsargājamās dabas teritorijas vai daļa no ĪADT teritorijas (noteiktas ar normatīvo aktu), kas norāda uz augstu bioloģisko daudzveidību novadā. Esošo dabas vērtību aizsardzību novadā nosaka Latvijas Republikas un Eiropas Kopienas normatīvie akti, kā arī citas starptautiskās saistības. Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pārvaldi novadā īsteno Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālā administrācija.

NATURA 2000

No Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamajām teritorijām - Natura 2000 - Ilūkstes novadā ir dabas parks "Dvietes paliene", dabas liegums "Kinkauskus mežs", dabas liegums "Pašulienes mežs", dabas liegums "Baltmuižas purvs", dabas liegums "Pilskalnes Siguldiņa", aizsargājamo ainavu apvidus "Augšzeme" (ar tajā esošajiem dabas liegumiem "Bardinska ezers" un "Skujines ezers"). Natura 2000 teritorijās jāpiemēro nepieciešamie pasākumi, lai saglabātu vai atjaunotu labvēlīgu aizsardzības statusu tiem biotopiem un sugu populācijām, kuru dēļ attiecīgā teritorija ir izveidota.¹¹⁶

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi, valsts un vietējie dižkoki attēloti Attēls 73.

Aizsargājamo ainavu apvidus Augšzeme aizņem 20807,8 ha lielu platību Ilūkstes un Daugavpils novadu administratīvajās teritorijās. Natura 2000 teritorija, kurā ietilpst dabas parki Medumu ezeraine un Svete, dabas liegumi, dendroloģiskie stādījumi un alejas. Tas izveidots ainaviski augstvērtīgas teritorijas aizsardzībai.

Aizsargājamās dabas teritorijas robežas nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.69 „Noteikumi par aizsargājamo ainavu apvidiem” (23.02.1999.). Aizsargājamo ainavu apvidum izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2016.-2028. gadam, kurā ietverts teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts ar teritorijas funkcionālā zonējuma priekšlikumu.

Dabas parks Dvietes paliene aizņem 4989 ha lielu teritoriju un atrodas Ilūkstes un Jēkabpils novadu administratīvajās teritorijās. Natura 200 teritorija, kurai izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un dabas aizsardzības plāns no 2006. līdz 2015. gadam (pagarināts līdz 2019.g., pašlaik notiek jauna dabas aizsardzības plāna izstrāde). Dabas parka robežas nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.83 „Noteikumi par dabas parkiem” (09.03.1999.).

Dabas parks Svete aizņem 2225 ha lielu platību Ilūkstes un Daugavpils novadu administratīvajās teritorijās.

¹¹⁵ Ilūkstes novada teritorijas plānojuma 2019.-2030. gadam Vides pārskats. SIA "Reģionālie projekti", 2018

¹¹⁶ Dabas aizsardzības pārvalde, datu pārvaldības sistēma "OZOLS", <http://ozols.daba.gov.lv/pub/Life/>

Aizsargājamā ainavu apvidus "Augšzeme" dabas aizsardzības plāna ietvaros ir izstrādāts arī Augšzemē esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – dabas parka "Svente" dabas aizsardzības plāns.

ATTĒLS 73. DABAS TERITORIJAS ILŪKSTES NOVADĀ (DATI NO OZOLS.DABA.GOV.LV)

DABAS LIEGUMI ¹¹⁷

Ilūkstes novada administratīvajā teritorijā atrodas astoņi dabas liegumi:

- ∞ Baltmuižas purvs;
- ∞ Bardinska ezers;
- ∞ Dvietes dumbrāji;
- ∞ Kinkausku meži;
- ∞ Pašulienes mežs;
- ∞ Pilskalnes Siguldiņa;

¹¹⁷ Dabas aizsardzības pārvalde, www.daba.gov.lv

- ∞ Raudas meži;
- ∞ Skujines ezers.

Dabas liegumu aizsardzību un izmantošanu nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (16.03.2010.) un robežas nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem” (15.06.1999.).

MIKROLIEGUMI

Ilūkstes novadā ir izveidoti saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likuma 8.panta otro daļu, Ministru kabineta noteikumu Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu” (14.11.2000.) 1. un 2. pielikumā iekļautajām īpaši aizsargājamām sugām.

Mikroliegumi:

- ∞ seši mikroliegumi melnajam stārķim (*Ciconia nigra*);
- ∞ četri mikroliegumi mazajam ērglim (*Aquila pomarina*);
- ∞ viens mikroliegums Lēzeļa liparei (*Liparis loeselii*).¹¹⁸

22.06.2018. tika izveidots mikroliegums īpaši aizsargājamai putnu sugai Dvietes pagastā¹¹⁹.

DABAS PIEMINEKĻI UN AIZSARGĀJAMI KOKI

Ilūkstes novadā atrodas valsts nozīmes dabas piemineklis, aizsargājama aleja – Subates aleja.

Dabas pieminekļu apsaimniekošanu un aizsardzību nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (31.03.2010.), robežu nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.888 „Noteikumi par aizsargājamām alejām” (22.11.2005.).

Pēc Ministru kabineta 16.03.2010. noteikumiem Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” jebkurš koks, kurš 1,3 m augstumā no sakņu kakla sasniedzis 2.pielikumā norādīto sugai atbilstošo apkārtmēru, tiek uzskatīts par dabas pieminekli – dižkoku.

Ilūkstes novadā pēc pieejamajiem datiem uzskaitīti 137 valsts nozīmes dižkoki (skat. 2.pielikums), no tiem Bebrenes pag. – 53, Dvietes pag. – 5, Eglaines pag. – 15, Subates pilsētā un Prodes pagastā– 13, Pilskalnes pag. – 30 un Šēderes pag. – 21. Pēc skaita vietējās nozīmes dižkoki novadā kopumā uzskaitīti – 91, no tiem Bebrenes pag.- 87, Pilskalnes pag. – 2 un Šēderes pag. – 2.

BIOLOĢISKĀ DAUDZVEIDĪBA

Esošie dabiskie faktori un dabas objekti – reljefs, hidroloģiskais režīms, ūdensobjekti, purvi, meži, pļavas, ganības, parki, u.c., Ilūkstes novada administratīvajā teritorijā veicinājuši lielu dabas daudzveidības sastopamību.

No bioloģiski vērtīgajiem zālājiem Ilūkstes novadā galvenokārt sastopami botāniskie un putnu bioloģiski vērtīgie zālāji.¹²⁰

Ilūkstes novadā, kā vietējās nozīmes dabas pieminekļi, līdz šim spēkā esošajos teritorijas plānojumos tika noteikti:

- ∞ Avotiņu māju avots Bebrenes pagastā;
- ∞ Dižakmens pie “Lesiņu” mājām Pilskalnes pagastā.¹²¹

Plānojot turpmāko Ilūkstes novada attīstību, būtiski ir ņemt vērā esošās dabas vērtības un veicināt ilgtspējīgu turpmāko novada izaugsmi. Svarīgi ir pēc iespējas nepasliktināt esošo dabas un rekreācijas resursu stāvokli un daudzveidību, bet veikt tādu teritorijas apsaimniekošanu, kas sekmē bioloģiskās daudzveidības pilnveidošanos.

¹¹⁸ Dabas aizsardzības pārvalde, Latgales reģionālā administrācija, 27.04.2017.

¹¹⁹ Valsts meža dienesta Dienvidlatgales virsmežniecība, 05.11.2018.

¹²⁰ Dabas aizsardzības pārvalde, datu pārvaldības sistēma “OZOLS”, <http://ozols.daba.gov.lv/pub/Life/>

¹²¹ Informācija no spēkā esošajiem Ilūkstes novada Teritorijas plānojumam

8.3. DABAS RESURSU IZMANTOŠANAS TERITORIJAS

DERĪGO IZRAKTEŅU IEGUVES UN KARJERU IZSTRĀDES TERITORIJAS

Ilūkstes novada teritorijā atrodas (pilnībā vai daļēji) šādas derīgo izrakteņu atradnes:

- ∞ 13 būvmateriālu izejvielu derīgo izrakteņu atradnes (izmanto divas);
- ∞ divi prognozēto resursu laukumi;
- ∞ 261 kūdras atradne;
- ∞ 24 sapropeļa atradnes.

Pēc pieejamajiem datiem derīgo izrakteņu ieguve notiek divās būvmateriālu izejvielu atradnēs. Dvietes mežniecības 101. un 107. kvartāla atradnē (Dvietes pag.) tiek iegūta smilts ceļu būvei. 2019. gadā smilts krājumi bija 99,86 tūkst. m³. Atradnē Censoņi – 1 (Šēderes pag.) tiek iegūta smilts un smilts – grants arī ceļu būvei. 2019. gadā atradnē smilts krājumi bija 131,59 tūkst. m³, bet smilts – grants krājumi 141,84 tūkst. m³. No kūdras atradnēm tiek izmantota Baltmuižas kūdras atradne (Aknīstes nov. Gārsenes pag., un Ilūkstes nov. Prodes pag.).¹²²

Lai pēc iespējas atstātu mazāku ietekmi uz vidi, nepieciešams novadā paredzēt pasākumus derīgo izrakteņu ieguves ierobežošanai vai aizliegšanai bioloģiski vērtīgu teritoriju tuvumā (īpaši aizsargājamās dabas teritorijām, aizsargājamo sugu dzīvotņu tuvumā, u.c.), kultūras pieminekļu teritorijās, ainaviski vērtīgās teritorijās, pilsētās un ciemos.

ŪDENSSAIMNIECĪBĀ UN ENERĢĒTIKĀ IZMANTOJAMĀS TERITORIJAS

Virszemes ūdensobjekti Ilūkstes novadā lielākoties tiek izmantoti rekreācijai un enerģētikā, kā arī mākslīgi veidotās privātās ūdenstilpes zivsaimniecībai.

Uz Ilūkstes un Šēderes upēm Ilūkstes novadā darbojas divas mazās hidroelektrostacijas – Ilūkstes HES un Šēderes HES.

Pēc Ministru kabineta noteikumiem Nr.27 "Noteikumi par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus" (15.01.2002.) Ilūkstes novadā aizliegts uz Dvietes, Eglaines, Ilūkstes un Dienvidsusējas upēm.

8.4. VIDES RESURSI UN KVALITĀTE

*PIESĀRŅOTĀS UN POTENCIĀLI PIESĀRŅOTĀS VIETAS*¹²³

Pēc LVĢMC datu bāzes "Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs", Ilūkstes novada teritorijā reģistrētas 20 potenciāli piesārņotas vietas un viena piesārņota vieta – izgāztuve "Ilūkste".¹²⁴

Izgāztuvē "Ilūkste" tika noglabāti apmēram 56 000 m³ sadzīves atkritumu. Teritorijā iespējams gruntsūdeņu piesārņojums. 2000. gadā izstrādāts Daugavpils rajona izgāztuves "Ilūkste" rekultivācijas projekts.¹²⁵

Lielākoties potenciāli piesārņotas vietas ir pesticīdu noliktavas, notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, bijušās sadzīves atkritumu izgāztuves, degvielas uzpildes stacijas, ražošanas uzņēmumu un mehānisko darbnīcu teritorijas, u.c.

Lai spriestu par piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu ietekmi uz vidi un iedzīvotāju veselību, nepieciešama piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu detalizētāka izpēte un vietu raksturojums. Izrietot no tā, veicama turpmākā rīcība teritoriju sakopšanā un sanācija.

¹²² VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", derīgo izrakteņu atradņu reģistrs

¹²³ Ilūkstes novada teritorijas plānojuma 2019.-2030. gadam Vides pārskats. SIA "Reģionālie projekti", 2018

¹²⁴ Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs, VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", www.meteo.lv

¹²⁵ Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs, VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", www.meteo.lv

PIESĀRŅOJŠĀS DARBĪBAS¹²⁶

Pēc piesārņojuma daudzumu, iedarbības vai riska, kas tiek nodarīts cilvēku veselībai un apkārtējai videi, piesārņojošās darbības tiek iedalītas pēc kategorijas - A, B un C. LR normatīvos aktos noteiktā kārtībā, uzņēmumiem atļaujas piesārņojošām darbībām tiek izsniegtas, un saistošie normatīvie akti ir:

- ∞ likums „Par piesārņojumu” ar grozījumiem;
- ∞ 30.11.2010. Ministru kabineta noteikumi Nr.1082 „Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošās darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai”, ar grozījumiem.

Ilūkstes novadā līdz 2017. gada beigām neatradās organizācija, kuras darbība atbilstu A kategorijas piesārņojošai darbībai, un būtu izsniegta atļauja A kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai. Pēc Daugavpils reģionālās vides pārvaldes datiem, Ilūkstes novadā izsniegtas 11 B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas 81 C kategorijas piesārņojošās darbības atļauja. B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas izsniegtas:

- ∞ SIA “Ornaments” (9 atļaujas);
- ∞ SIA “LatRosTrans”;
- ∞ SIA “NORDIC RECYCLING”.

SIA “Ornaments” sniedz komunālos pakalpojumus Ilūkstes novadā. Kopumā uzņēmumam izsniegtas deviņas B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas, kas galvenokārt saistītas ar ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas, kā arī katlu māju darbībām novada pilsētās un ciemos.

SIA “LatRosTrans” veic naftas produktu (dīzeļdegvielas) tranzīta pieņemšanu, uzglabāšanu un pārsūkņēšanu pa maģistrālo cauruļvadu Polocka – Ventspils Latvijas teritorijā. Uzņēmuma apsaimniekotā teritorija LRDS “Ilūkste” aizņem ~37 ha lielu teritoriju. Tajā izvietots naftas produktu rezervuāru parks. Teritorijā izveidojies vēsturiskais piesārņojums ar naftas produktiem, kura likvidēšanai tika ierīkoti un tiek izmantoti četri gruntsūdeņu atsūkņēšanas moduļi. Uzņēmums turpina sanācijas darbus, lai likvidētu piesārņojumu šajā teritorijā.

RŪPNIECISKĀS DARBĪBAS RISKA UN TRANSPORTA RISKA OBJEKTI¹²⁷

Ilūkstes novada administratīvajā teritorijā atrodas viens objekts - SIA „LatRosTrans” naftas bāzes līnijas ražošanas dispečeru stacija „Ilūkste” Pašulienes ciemā, Šēderes pagastā, kurš pakļauts MK 2016. gada 1. marta noteikumu Nr. 131 „Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi” prasībām. Objekts ir arī valsts nozīmes paaugstinātas bīstamības objekts Ilūkstes novadā.

Reģionālās nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti:

- ∞ Ilūkstes HES, B drošuma klases hidroelektrostaciju hidrotehniskā būve;
- ∞ Šēderes HES, B drošuma klases hidroelektrostaciju hidrotehniskā būve.

Ilūkstes novada teritoriju šķērso naftas un naftas produktu vadi „Polocka – Ventspils”, kuru avārijas vai nelegālas pieslēgšanās gadījumā var tikt piesārņota apkārtējā vide.

Nacionālās nozīmes paaugstinātas bīstamības transporta riska teritorija - stratēģiskā (valsts) nozīmes dzelzceļa līnija „Kārsava – Rēzekne-1 -Daugavpils – Eglaine”.

Potenciāli bīstamākais kodolobjekts Ilūkstes novada teritorijai ir slēgtā Ignalinas atomelektrostacija Lietuvā, jo novads atradās atomelektrostācijas 100 km ilgtermiņa aizsardzības pasākumu plānošanas zonā. Teritorijā notiek radioaktīvo atkritumu apsaimniekošana, ekspluatācijas izbeigšanas darbi un visu radioaktīvo atkritumu sakārtošana. Ignalinas atomelektrostācijas darbība ir apstādināta, bet radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas darbība turpinās, savukārt par jaunas atomelektrostācijas celtniecību bijušās Ignalinas atomelektrostācijas tuvumā pašlaik nav jaunas informācijas.

¹²⁶ Ilūkstes novada teritorijas plānojuma 2019.-2030. gadam Vides pārskats. SIA “Reģionālie projekti”, 2018

¹²⁷ Ilūkstes novada teritorijas plānojuma 2019.-2030. gadam Vides pārskats. SIA “Reģionālie projekti”, 2018

APPLŪSTOŠĀS UN PLŪDU RISKĀ TERITORIJAS

Ilūkstes novada administratīvajā teritorijā plūdi var notikt pat divas reizes gadā. Valsts nozīmes plūdu apdraudētās teritorijas:

- ∞ Daugavas upe Pilskalnes un Dvietes pagastā;
- ∞ Dvietes upe Dvietes pagastā.

Plūdu apdraudētajās teritorijās vēlams izvērtēt applūšanas riskus un to ietekmi gan uz iedzīvotāju drošību, gan potenciālo vides piesārņošanu. Sniegt atbildīgajām institūcijām un iedzīvotājiem nepieciešamo informāciju par iespējamajām sekām. Piemēram, neatbilstoši savākto kanalizācijas notekūdeņu nonākšanu dzeramā ūdens akās, tuvākajos ūdensobjektos, u.c.

ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA ¹²⁸

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Ilūkstes novadā veic SIA "EKO LATGALE", 2018. gadā uzņēmums pašvaldībā savāca 650,1 t nešķiroto atkritumu.¹²⁹ Ilūkstes novads ir SIA "Atkritumu apsaimniekošanas Dienvidlatgales starppašvaldību organizācijas" kapitālsabiedrības kapitāla daļu līdzīpašnieks.

Sašķirotos atkritumus (stiklu, papīru, kartonu un plastmasu) novada iedzīvotājiem ir iespēja nodot atkritumu šķirošanas punktos:

- ∞ Ilūkstes pilsētā - 7 konteineri:
 - Kastaņu ielas dzīvojamā masīvā, Kastaņu ielā pie Tiltiņu skvēra, Jēkabpils ielā pie veikala, Grāvju ielā, Brīvības/Smilšu ielā, Upes ielā, Pilskalnes ielā pie veikala "Skapis";
- ∞ Dvietes pagastā - 5 konteineri:
 - 3 konteineri stiklam un 2 konteineri iepakojumam Dvietes ciema centrā pie pagasta pārvaldes;
- ∞ Pilskalnes pagastā - 6 konteineri:
 - 5 konteineri stiklam Pilskalnes ciemā Parka ielā 3 (1 gab.), Parka ielā 9, Parka ielā 11, Senleju ielā 14 un 16 (2 gab.), Doļņajas ciemā Centrālajā ielā 10, 12 un 14 (1 gab.) un 2 konteineri papīram, kartonam un plastmasai Pilskalnes ciemā Parka ielā 3;
- ∞ Eglaines pagastā - 3 konteineri:
 - 1 konteiners stiklam Eglaines ciemā pie pagasta pārvaldes, 1 konteiners stiklam un 1 konteiners plastmasai Eglaines ciemā pie daudzdzīvokļu mājām;
- ∞ Šēderes pagastā - 2 konteineri:
 - 1 konteiners stiklam un 1 konteiners plastmasai Šēderes ciemā pie daudzdzīvokļu mājām (Skolas ielā 3);
- ∞ Subates pilsētā un Prodes pagastā - 3 konteineri:
 - Subates pilsētas centrā, pie "Pentagona", Baltmuižas apdzīvotās vietas centrā;
- ∞ Bebrenes pagastā -
 - Bebrenes ciemā - 17 konteineri bezmaksas šķiroto atkritumu savākšanai 7 vietās;
 - Ilzes ciemā - 2 konteineri bezmaksas šķiroto atkritumu savākšanai vienā vietās.

Ilūkstē Strēlnieku ielā 49A (apsaimniekotājs un īpašnieks "Nordic Recycling") izveidots šķiroto atkritumu savākšanas laukums, kurā tiek pieņemts papīrs un kartons, plastmasa, stikls, metāla iepakojumi, elektriskās un elektroniskās preces, apgaismes iekārtas un luminiscentās spuldzes, baterijas un akumulatori, nolietotās riepas. Te atrodas arī nodošanas vieta otrreizējās izmantošanas precēm (sadzīves tehnikai un elektriskām un elektroniskām precēm).

Papildus būtu nepieciešams uzstādīt Eglaines pagastā - 2 konteinerus (Eglaines ciemā 1 konteineru stiklam un 1 konteineru plastmasai pie veikala uz Liepu ielas), Šēderes pagastā - 4 konteinerus (Pašulienes ciemā 1 konteineru stiklam un 1 konteineru plastmasai, Raudas ciemā 1 konteineru stiklam un 1 konteineru plastmasai).

¹²⁸ Ilūkstes novada teritorijas plānojuma 2019.-2030. gadam Vides pārskats. SIA "Reģionālie projekti", 2018

¹²⁹ Valsts statistikas pārskats 'Nr.3-Atkritumi', VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", www.meteo.lv

Organizācijas, kas atskaitījušās ar Valsts statistikas pārskatu "Nr.3-Atkritumi", 2018. gadā radīja 18,671 t bīstamo atkritumu¹³⁰. Kopš 2013. gada radīto bīstamo atkritumu apjoms novadā ievērojami samazinājies.

Sadzīves atkritumu apjoms no organizācijām 2018. gadā bija 56,788 t. Radīto sadzīves atkritumu apjoms pēdējos gados ir bijis svārstīgs, bet kopumā samazinās. (Tabula 14).

TABULA 14. RADĪTAIS UN ATKRITUMU APJOMS ILŪKSTES NOVADĀ NO ORGANIZĀCIJĀM, KURAS ATSKAITĀS VALSTS STATISTIKAS PĀRSKATĀ "NR.3-ATKRITUMI"¹³¹

Gads	Radītais atkritumu apjoms	
	Bīstamie atkritumi (t)	Sadzīves atkritumi (t)
2012	285,796	621,416
2013	42,99	86,924
2014	57,764	710,24
2015	64,509	765,78
2016	102,542	208,396
2017	170,044	67,178
2018	18,671	56,778

Ilūkstes novadā jāveicina iedzīvotāju vides izglītības līmenis par atkritumu šķirošanas nozīmīgumu un mājražniecībā saražotā atkritumu daudzuma apjoma samazināšanu.

Sadzīves atkritumu noglabāšana tiek veikta sadzīves atkritumu poligonā „Cinīši” (Demenes pagastā, Daugavpils novadā), kuru apsaimnieko SIA “Atkritumu apsaimniekošanas Dienvidlatgales starppašvaldību organizācija”.

Iepriekš darbojošās izgāztuves novada teritorijā (Ilūkstes pilsētas, Subates pilsētas, Pilskalnes pagasta „Riekstiņi”, Bebreņu pagasta un Dvietes pagasta atkritumu izgāztuves) ir slēgtas un tajās atkritumu apglabāšana nenotiek.¹³²

Pilskalnes pagasta zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu Nr.4480 008 0357, bijušās fermas “Riekstiņi” teritorijā tiek plānota organisko atkritumu kompostēšanas laukuma un būvgružu novietnes izveide.¹³³ Minētajā objektā tiks realizēta organisko atkritumu savākšana un otrreizēja izmantošana. Novietne būs pieejama Ilūkstes novada iedzīvotājiem, namu apsaimniekotājam, kā arī pašvaldībai, organizējot organisko atkritumu savākšanu no Ilūkstes pilsētas objektiem. No organiskajiem atkritumiem iegūto kompostu turpmāk paredzēts izmantot Ilūkstes novada objektu apzaļumošanai un labiekārtošanai.

Ilūkstes novada un Teritorijas pārvaldes, apsaimniekošanas un sabiedriskās kārtības nodaļas prioritātes nākošajā periodā iezīmē vairāki darāmie darbi:

- 1) Šķiroto atkritumu savākšanas sistēmas pilnveidošana, organisko atkritumu kompostēšanas un celtniecības videi draudzīgo atkritumu laukumu ierīkošana ar iespēju to pārstrādei un otrreizējai izmantošanai;
- 2) Pilsētu un ciemu melioratīvo sistēmu apzināšana un to pilnvērtīgas darbības atjaunošana;
- 3) Centralizētās ūdens apgādes un kanalizācijas nodrošināšana pilsētu un ciemātu iedzīvotājiem (īpaši dzīvojošiem kapu un citu bīstamu objektu aizsargjoslā);
- 4) Turpināt pašvaldībai piederošās autoceļu infrastruktūras renovāciju, to skaitā tiltu un caurteku atjaunošanu;
- 5) Izveidot pašvaldības policiju (ar divām štata vienībām), lai savlaicīgi varētu novērst pārkāpumus, veikt preventīvo darbu likumu, normatīvo aktu un pašvaldības saistošo noteikumu prasību ievērošanai;
- 6) Veikt novadā esošo degradēto teritoriju rekultivāciju.

¹³⁰ Valsts statistikas pārskats 'Nr.3-Atkritumi', VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", www.meteo.lv

¹³¹ Valsts statistikas pārskats 'Nr.3-Atkritumi', VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", www.meteo.lv

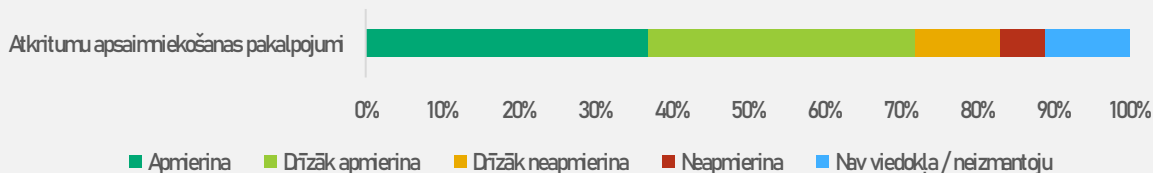
¹³² Vides pārskats, Ilūkstes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2030. gadam.

¹³³ Ilūkstes novada pašvaldība 14.06.2018. lūgusi Daugavpils reģionālajai vides pārvaldei izsniegt izziņu par ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību objektam “Organisko atkritumu kompostēšanas laukums un būvgružu novietne”

Sadarbībā ar pagastu pārvaldēm un Teritorijas pārvaldes, apsaimniekošanas un sabiedriskās kārtības nodaļu, identificētas vairākas vajadzības nākošajā periodā, ko pašvaldībai nepieciešams īstenot, lai sekmētu ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu, atkritumu apsaimniekošanu Ilūkstes novadā:

- ∞ iesaistīšanās dalīto atkritumu savākšanas projektos (valsts līmenī) ar bezmaksas konteineru uzstādīšanu novadā un konteineru iegāde (arī ar pašvaldības finansējumu) un bezmaksas atkritumu nodošanu tālākai pārstrādei (sadarbībā ar pašreizējo atkritumu apsaimniekotāju SIA "ECO BALTIA VIDE");
- ∞ atkritumu šķirošana un otrreizējā izmantošana, pozitīvie piemēri:
 - iedzīvotāju izglītošana;
 - resursu taupīšana;
 - tīrāka vide;
 - pozitīvs iespaids par novadu, katru pagastu un ikvienu saimniecību;
- ∞ publisko teritoriju labiekārtošanas un sakopšanas talkas, plaša iedzīvotāju iesaiste rūpēs par vietu;
- ∞ zivju resursu papildināšana publiskajos ezeros;
- ∞ atjaunot esošo dabas lieguma "Pilskalnes Siguldiņa" infrastruktūru;
- ∞ plānot infrastruktūras izveidi un uzturēšanu visā dabas parka "Dvietes Paliene" teritorijā atbilstoši dabas aizsardzības plānam.

Iedzīvotāju aptauja

Darba grupas – Vides aizsardzība un vides kvalitāte, dabas resursu izmantošana (pienesums ekonomikai, iespējas attīstībai u.c.)

Kas labs, izdevies?

- Dabas parks "Dvietes paliene" – ir dabas aizsardzības plāns;
- Dabas liegums "Pilskalnes Siguldiņa" – ir dabas aizsardzības plāns;
- Kompensācijas Īpašniekiem Natura200 teritorijās.

Kas traucē, slikts?

- Nepietiekamā materiāli tehniskā bāze, finansējums vides aizsardzībai;
- Nevar kvalitatīvi izmantot mežus un zemes dzīvības resursus;
- Dabas lieguma "Pilskalnes Siguldiņa" dabas takas stāvoklis;
- Notekūdeņu sistēmu "aizaugšana";
- Publisko atpūtas vietu pie ūdeņiem trūkums;
- Aktīvās atpūtas maršrutu trūkums par dabas teritoriju apmeklēšanu.

Kas jāmaina, kā?

- Kultūras, dabas pieminekļu stāvokļa uzlabošana un to saglabāšana;
- Jāuzlabo vides objektu infrastruktūra;
- Dvietes palienē jāizveido dabas parka administrācija;
- Jāuzlabo atkritumu šķirošanas iespējas iedzīvotājiem, vienota laukuma izveide;
- Jāsakārto meliorācijas sistēmas;
- Ilūkstes upes saliņas labiekārtošana;
- Degradēto teritoriju revitalizācija;
- Derīgo izrakteņu atradņu izpēte;
- Uzlabot autoservisu darbību;
- HES pārvaldībā esošā Īpašumā esošo krastu sakārtošana, uzraudzība;
- Kurināmā materiāla veidu izmantošanas ierobežošana, kontrole atbilstoši "zaļajiem materiāliem";
- Atjaunojamās elektroenerģijas ražošana (vietu izveide, atbalsts);
- Ūdens resursu objektu apsaimniekošanas plānu izstrāde.

9. INŽENIERINFRASTRUKTŪRA

9.1. MOBILITĀTE UN TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA

TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA

Ilūkstes novada transporta infrastruktūru veido valsts, pašvaldības un privāto īpašnieku ceļu un ielu tīkls, kas nodrošina novada administratīvā centra un ciemu sasniedzamību, kā arī sasaisti ar apkārtējo novadu un pilsētu pakalpojumu centriem. Novada teritoriju šķērso trīs valsts reģionālie autoceļi un vairāki valsts vietējie autoceļi. (Attēls 77)

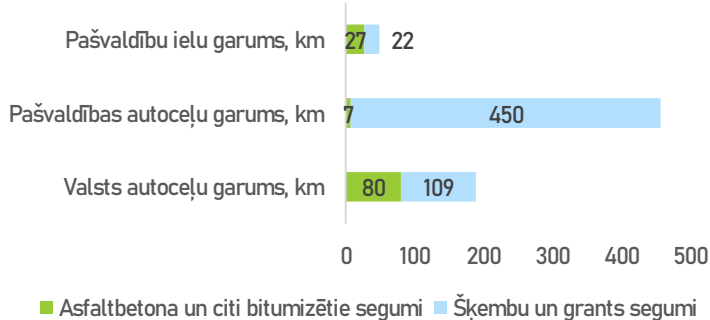
Satiksmes intensitāte uz valsts galvenajiem, reģionālajiem un vietējiem autoceļiem Ilūkstes novada teritorijā pēdējo gadu laikā lielākoties ir ar pieaugošu tendenci. Salīdzinot datus par pieejamiem periodiem, vidējais automašīnu skaits diennaktī visstraujāk audzis autoceļa V708 Subate - Kaldabruņa - Riteniškas gandrīz trīs reizes jeb par 182%, un autoceļa P73 Vecumnieki - Nereta - Subate posmā Aknīste-P70 vairāk kā divas reizes jeb par 113%. (Tabula 15)¹³⁴

TABULA 15. SATIKSMES INTENSITĀTE UN IZMAIŅAS UZ VALSTS AUTOCEĻIEM ILŪKSTES NOVADA TERITORIJĀ

Ceļa Nr.	Autoceļa nosaukums	Autoceļa posms	2011. gads	2018. gads	Kravas transporta īpatsvars 2018. gadā	Izmaiņas (+/- %)
P70	Svente - Lietuvas rob. (Subate)	P72 - P73	1469	1703	22%	+16%
		P73 - LV robeža	657	799 (2017.)	40% (2017.)	+22%
P72	Ilūkste - Bebrene - Birži	P70-Ilūkste	711	692	13%	-3%
		Ilūkste - V699 (Bebrene)	604	597	7%	-1%
P73	Vecumnieki - Nereta - Subate	Aknīste-P70	751 (2010.)	1605	30%	+113%
V698	Rubanišķi - Svente - Šarlote	-	45 (2013.)	51	14%	+13%
V699	Bebrene - Šēdere - Gorbunovka	-	90 (2013.)	103	32%	+14%
V700	Ilūkste - Šarlote - Lietuvas robeža	1,550-1,840 km	-	939	10%	-
V701	Pievedceļš Eglaines stacijai	-	683 (2015.)	602	7%	-12%
V702	Ilūkste - Ilze - Vitkušķi	-	803 (2015.)	885	6%	+10%
V708	Subate - Kaldabruņa - Riteniškas	-	73 (2013.)	206 (2017.)	3% (2017.)	+182%
V710	Bebrene - Zariņi - Dviete	-	153 (2013.)	201 (2016.)	8% (2016.)	+31%
V719	Ilūkste - Doļņaja	-	336 (2008.)	236 (2015.)	8% (2015.)	-30%
V724	Pašulīene - Šēdere	-	422 (2013.)	488 (2016.)	5% (2015.)	+16%
V783	Jēkabpils-Dignāja-Ilūkste	26,800-70,870	342 (2012.)	299 (2015.)	20% (2015.)	-13%
V822	Vilkupe - Bebrene	-	333 (2012.)	261 (2016.)	5% (2016.)	-22%

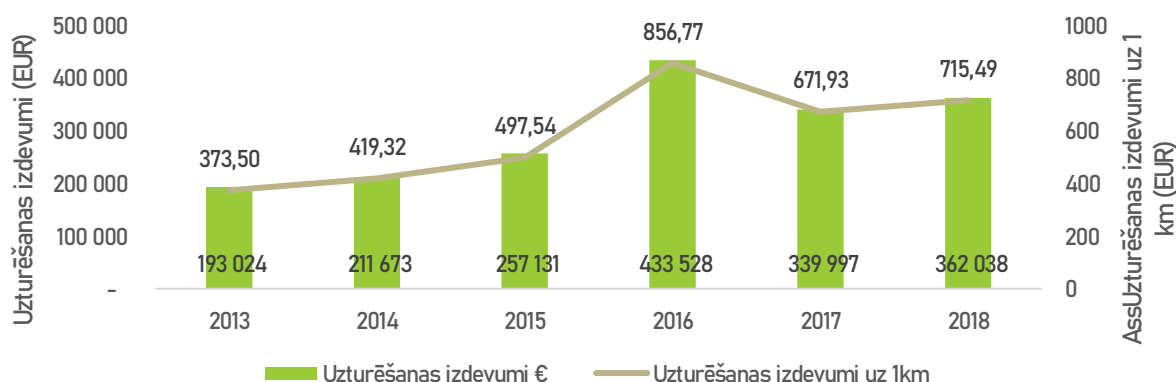
¹³⁴ AS "Latvijas Valsts ceļi", www.lvceli.lv

Valsts autoceļu tīkla kopgarums Ilūkstes novadā ir 189 km. Mazāk kā puse jeb 42% no valsts autoceļiem Ilūkstes novadā ir ar asfaltbetona un citiem bitumizētiem segumiem. Ilūkstes novada pašvaldības ceļu un ielu kopgarums ir 506 km, no tiem tikai 34 km – ar asfaltbetona segumu. 93% no visiem pašvaldības autoceļiem un ielām ir ar šķembu un grants segumu. Savukārt vairāk kā puse no ielām pilsētās un ciemos ir ar asfaltbetona segumu. (Attēls 74)

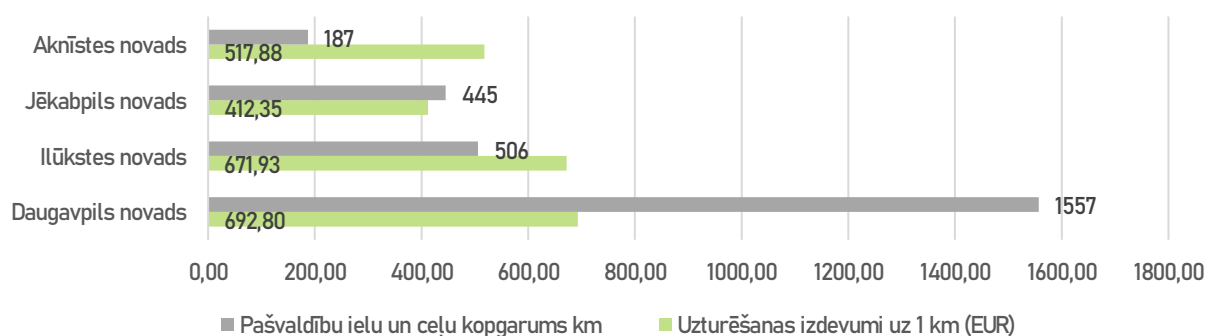
ATTĒLS 74. PAŠVALDĪBU IELU UN AUTOCEĻU GARUMS 2017.GADĀ, KM

Visus izdevumus pašvaldības ceļu un ielu finansēšanai no 2013. gada līdz 2018. gadam sastāda uzturēšanas izdevumi. Uzturēšanas izdevumi ir ar svārstīgu, bet pakāpeniski pieaugošu tendenci, tiem 2016. gadā sasniedzot 433 528 EUR jeb 856,77 EUR/km. (Attēls 75).¹³⁵

ATTĒLS 75. ILŪKSTES NOVADA PAŠVALDĪBAS CEĻU UN IELU UZTURĒŠANAS LĪDZEKĻU IZMAIŅAS PA GADIEM (EUR)

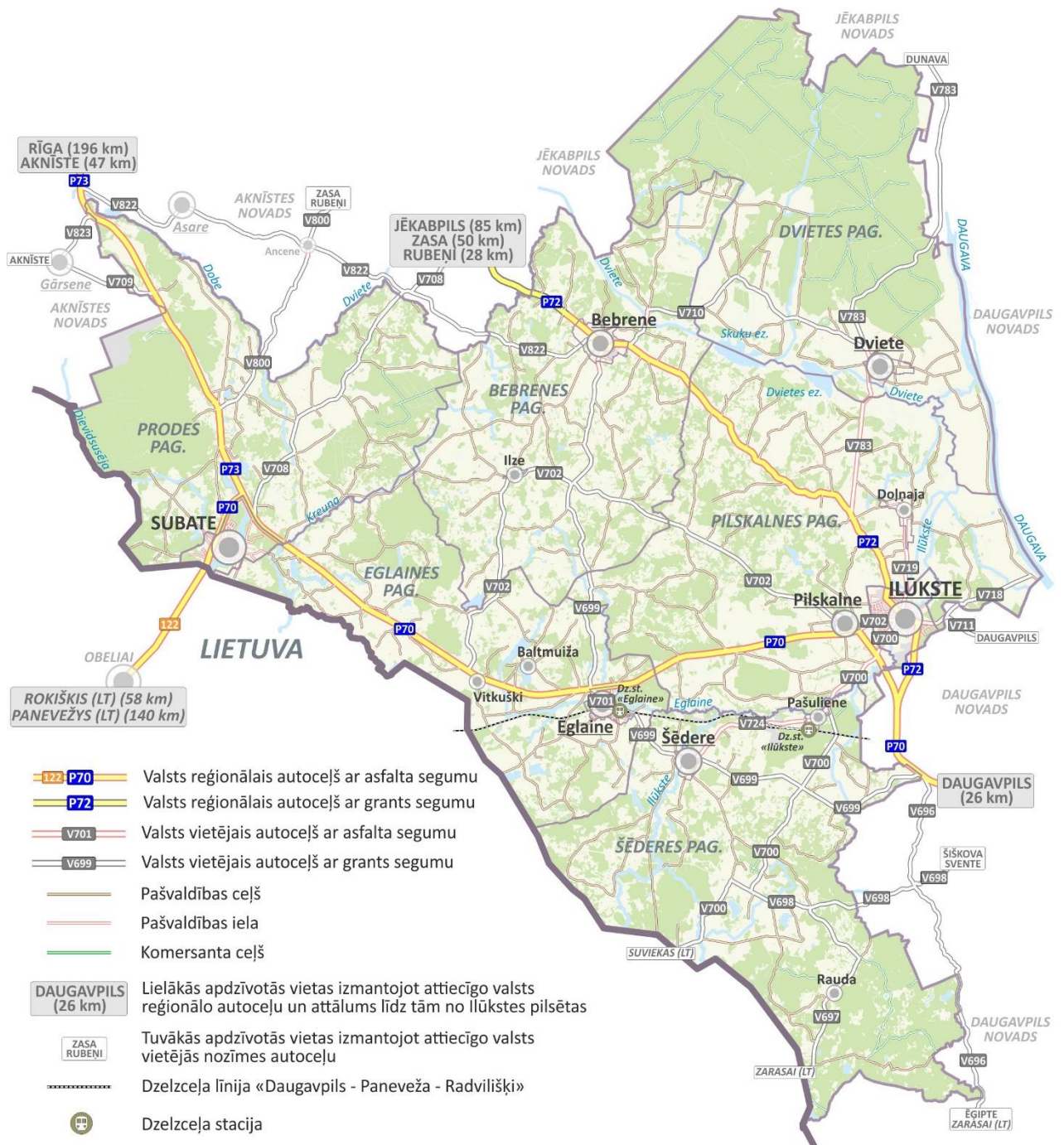
Salīdzinot pašvaldības ceļu un ielu uzturēšanas izdevumus uz vienu kilometru ar apkārtējām pašvaldībām 2017. gadā, Ilūkstes novadā otrie lielākie uzturēšanas izdevumi, kas saistīts ar pašvaldības budžetā pieejamiem līdzekļiem un valsts piešķirtām mērķdotācijām (Attēls 76)¹³⁶

ATTĒLS 76. ILŪKSTES NOVADA UN ROBEŽOJOŠO PAŠVALDĪBU UZTURĒŠANAS IZDEVUMI PAŠVALDĪBAS CEĻIEM UN IELĀM UZ 1 KM 2017. GADĀ UN TO GARUMS (KM)

¹³⁵ Centrālā statistikas pārvalde, skat.: www.csb.gov.lv

¹³⁶ BLIS datu bāze, skat.: www.blis.lps.lv

ATTĒLS 77. TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA ILŪKSTES NOVADĀ

Laikā kopš 2013. gada īstenoti vairāki nozīmīgi ceļu un ielu infrastruktūras atjaunošanas projekti:

- Brīvības un Raiņa ielas rekonstrukcija Ilūkstē – ERAF projekts “Ilūkstes pilsētas tranzīta ielu (Brīvības un Raiņa) rekonstrukcija”, 2013.-2014. gadā;
- Strēlnieku ielas atjaunošana – ERAF SAM 3.3.1. projekts “Ieguldījums komercdarbības attīstībai Ilūkstes novadā” 2017.-2018. gadā;
- ELFLA Lauku attīstības programmas projekts “Ilūkstes novada ceļu infrastruktūras kvalitātes uzlabošana”, 2015.-2019. gadā pārbūvēti vairāki pašvaldības ceļi:
 - 54-13 “Zariņi (lielceļš) – Dimanti – Pūpoli – Viesīte” posma pārbūve 1,42 km garumā (1.kārta);
 - 80-1 “Dzintari – Talcinieki – Krastiņi” posma pārbūve 2,75 km garumā (1.kārta);
 - 80-14 “Doļņaja – Arāji” posma pārbūve 0,9 km garumā (2.kārta);
 - 54-2 “Glaudāni – Šauriņi” posma pārbūve 2,08 km garumā (2.kārta);

- 80-6 "Zvaigznes – Stari" posma pārbūve 1,95 km garumā (2.kārta).

2017. gadā VAS "Latvijas Valsts ceļi" un VAS "Latvijas autoceļu uzturētājs" īstenoja dubultās virsmas apstrādi autoceļam P72 Ilūkste (Virsaīši)-Bebrene-Birži (10,0-18,7 km) posmā no Ilūkstes līdz Bebrenei. Dubultās virsmas apstrādes rezultātā grants autoceļa virsma iegūst asfaltam līdzīgu segumu un ir ekonomiski izdevīgāka par autoceļa asfaltēšanu, apstrādes rezultātā ceļa segums neput, tiek nodrošināti ērtāki braukšanas apstākļi, tiek uzlabota autoceļa uzturēšana un uzlabojas dzīves kvalitāte iedzīvotājiem, kas dzīvo šī autoceļa tiešā tuvumā.

Kvalitatīvi autoceļi ir viens no teritorijas attīstības priekšnosacījumiem. Lai uzlabotu drošību uz autoceļiem un nodrošinātu kvalitatīvu iedzīvotāju mobilitāti, nepieciešama esošo autoceļu kvalitātes uzlabošana.

Saskaņā ar BLIS datu bāzes informāciju, Ilūkstes novadā 2019. gadā identificēti vairāki ceļu posmi, kuriem nepieciešams neatliekams remonts. Pašvaldībai nākošajā periodā nepieciešams veicināt šo posmu atjaunošanu. (Tabula 16)¹³⁷

TABULA 16. NEATLIEKAMI REMONTĒJAMIE VALSTS CEĻU POSMI ILŪKSTES NOVADĀ 2019.GADĀ

Auto- ceļa Nr.	Autoceļa maršruta nosaukums	Remontē- jamā ceļa posmi (km)	Remontē- jamo ceļa posmu kopgarum s (km)	Pašvaldības, uz kurām attiecas konkrētais ceļš	Situācijas apraksts	Posmu remontdarbu izmaksu aplēse (EUR)
P70	Svete- Lietuvas robeža (Subate)	0-8,2	8,2	Ilūkstes novads	Posmi avārijas stāvoklī.	8 200 000
P72	Ilūkste (Virsaīši)- Bebrene- Birži	Viss posms	69	Ilūkstes novads, Jēkabpils novads	Viens no nozīmīgākajiem reģionālajiem autoceļiem Jēkabpils novadā. Grants posmu asfaltēšana vai divkārtu virsmas apstrāde ir nepieciešama, lai nodrošinātu uzņēmēju vajadzības, iedzīvotāju nokļūšanu līdz pakalpojumu sniegšanas vietai Jēkabpilī un skolēnu pārvadāšanu.	69 000 000
V697	Marinova- Rauda- Lietuvas robeža	0-7,55	7,55	Ilūkstes novads	Stratēģiski nozīmīgs ceļš, kursē skolēnu autobuss, Raudas skola bērniem, pastnieki, autoveikals, piena savācēji.	755 000
V699	Bebrene- Šēdere- Gorbunovka	0-27,55	27,55	Ilūkstes novads	<ul style="list-style-type: none"> • Kursē skolēnu autobuss katru dienu uz mācību iestādēm; • Kursē sabiedriskais transports no Ilūkstes caur Murovanku, Ilzi uz Bebrenei; • Regulāri brauc piena savācēju autocisternas, lopu pārvadātāji; • Pastnieki piegādā iedzīvotājiem 	2 755 000

¹³⁷ BLIS datu bāze, skat.: www.blis.lps.lv

Auto- ceļa Nr.	Autoceļa maršruta nosaukums	Remontē- jamā ceļa posmi (km)	Remontē- jamo ceļa posmu kopgarum s (km)	Pašvaldības, uz kurām attiecas konkrētais ceļš	Situācijas apraksts	Posmu remontdarbu izmaksu aplēse (EUR)
					korespondenci, preses izdevumus un pensijas.	
V700	Ilūkste- Šarlote- Lietuvas robeža	0-14,951	14,951	Ilūkstes novads	Stratēģiski nozīmīgs ceļš, kursē skolēnu autobuss, Raudas skola bērniem- bāreņiem, pastnieki, autoveikals.	1 495 100
V701	Pievedceļš Eglaines stacijai	0-0,664	0,664	Ilūkstes novads	Stratēģiski nozīmīgs valsts ceļš.	66 400
V702	Ilūkste- Ilze- Vītkušķi	2,55-16,68	14,13	Ilūkstes novads	<ul style="list-style-type: none"> • Kursē skolēnu autobuss katru dienu uz mācību iestādēm; • Kursē sabiedriskais transports no Ilūkstes caur Murovanku, Ilzi uz Bebreni; • Regulāri brauc piena savācēju autocisternas, lopu pārvadātāji; • Pastnieki piegādā iedzīvotājiem korespondenci, preses izdevumus un pensijas. 	1 413 000
V708	Subate- Kaldabruņa -Rītenišķas	0-11	11	Ilūkstes novads	Nav novadgrāvju, aizaugušas ceļmalas, pa šo ceļu tiek veikti skolēnu pārvadājumi, ceļu izmanto ne tikai Ilūkstes novada, bet arī Jēkabpils novada iedzīvotāji	1 100 000
V710	Bebrene- Zariņi- Dviete	0-1,43	1,43	Ilūkstes novads	<ul style="list-style-type: none"> • Kursē skolēnu autobuss katru dienu uz mācību iestādēm; • Regulāri brauc piena savācēju autocisternas, lopu pārvadātāji; • Pastnieki piegādā iedzīvotājiem korespondenci, preses izdevumus un pensijas; • Lauksaimnieki ceļu izmanto nokļūšanai līdz laukiem. 	143 000
V724	Pašuliene- Šēdere	0-5,64	5,64	Ilūkstes novads	Stratēģiski nozīmīgs ceļš, uzņēmums SIA "LatRosTrans", medicīniskā palīdzība, kursē skolēnu autobuss.	564 000

Autoceļa Nr.	Autoceļa maršruta nosaukums	Remontējamā ceļa posmi (km)	Remontējamo ceļa posmu kopgarums (km)	Pašvaldības, uz kurām attiecas konkrētais ceļš	Situācijas apraksts	Posmu remontdarbu izmaksu aplēse (EUR)
V783	Jēkabpils-Dignāja-Ilūkste	0-7,53; 20,8-26,5; 27,46-36,02; 37,8-42	25,99	Ilūkstes novads, Jēkabpils novads	1) Pa šo valsts ceļu kursē autoveikali, piena un lopu savākšanas mašīnas, atkritumu savākšanas mašīnas, lauksaimniecības tehnika, kokmateriālu izvešanas mašīnas, traktortehnika, medicīniskās palīdzības mašīnas, ugunsdzēsēju mašīnas, lauksaimniecības produktu piegāde.	2 599 000
V800	Rubeņi-Ancene-Subate	0-2,5	2,5	Ilūkstes novads	Ceļš nepieciešams skolēnu pārvadājumiem. Ancenē atrodas Rubenes pagasta iedzīvotājiem tuvākā pieejamā degvielas uzpildes stacija. Neatliekamie darbi - grants seguma un noteku atjaunošana.	250 000
V822	Vilkupe-Bebrene	13,84-21,48	7,64	Ilūkstes novads	<ul style="list-style-type: none"> • Kursē skolēnu autobuss katru dienu uz mācību iestādēm; • Regulāri brauc piena savācēju autocisternas, lopu pārvadātāji; • Pastnieki piegādā iedzīvotājiem korespondenci, preses izdevumus un pensijas; • Lauksaimnieki ceļu izmanto nokļūšanai līdz laukiem. 	764 000

SABIEDRISKAIS TRANSPORTS

Sabiedriskā transporta pakalpojumus Ilūkstes novadā nodrošina autobusu pārvadājumi (Attēls 78). Pakalpojumus pamatā sniedz SIA "Jēkabpils autobusu parks" un SIA "Daugavpils autobusu parks". Satiksme notiek pa valsts reģionālajiem un vietējiem autoceļiem. Tuvākā dzelzceļa stacija atrodas Daugavpilī.

Uz novada administratīvo centru Ilūksti no Subates pilsētas un pārējiem pagastiem iespējams nokļūt turp un atpakaļ vairākas reizes dienā:

- ∞ No Subates sešas reizes dienā
- ∞ No Bebrenes četras reizes dienā;
- ∞ No Šēderes četras reizes dienā;
- ∞ No Eglaines trīs reizes dienā;
- ∞ No Dvietes trīs reizes dienā;
- ∞ No Ilzes reizi dienā (un reizi dienā uz/no Bebrenes);

No Ilūkstes uz **Daugavpili** ir 18 reisi dienā (turp un atpakaļ), vidēji reizi pusstundā. No Bebrenes iespējams nokļūt Daugavpilī divas reizes dienā, no Subates – vienu reizi dienā.

No Ilūkstes uz **Jēkabpili** (turp un atpakaļ) ir divi reisi dienā.

Ilūkstes novada savienojumu ar **Rīgu** nodrošina divi reisi dienā turp un atpakaļ (maršruts Ilūkste-Baldone-Ķekava-Rīga un maršruts Subate-Viesīte-Jaunjelgava-Ķegums-Rīga).

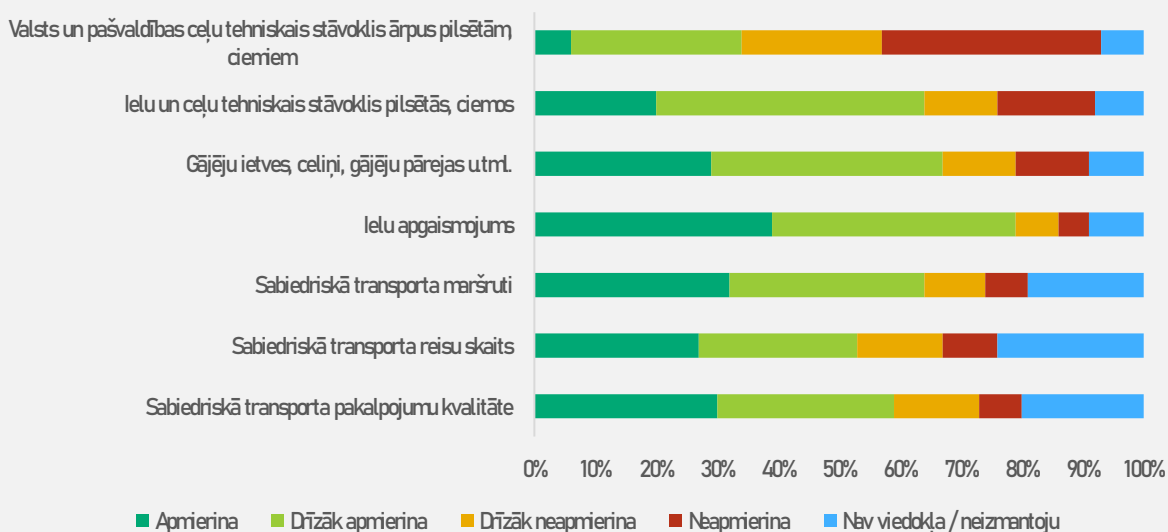
Sabiedriskā transporta savienojums ar **Lietuvu** nav.

Ilūkstes novada pašvaldība nodrošina skolēnu pārvadāšanu uz un no izglītības iestādēm vairākos maršrutos, lai droši nokļūtu mācību iestādēs.

ATTĒLS 78. SABIEDRISKĀ TRANSPORTA TĪKLOJUMS UN PIETURVIETAS ILŪKSTES NOVADĀ (DATI NO 1188.LV)

Iedzīvotāju aptauja

Steidzamākie darbi:

- Ceļu un ielu remonts (33 atbildes);
- Ceļa Šēdere-Šarlote rekonstrukcija;
- Šēderē Skolas ielas remonts;
- Ietves Jēkabpils ielā remonts;
- Ceļa uz Doļnaju remonts;
- Ceļa no Dvietes pagrieziena uz Bebreni remonts;
- Laukuma pie autoostas atjaunošana;
- Raiņa skvēra Ilūkstē atjaunošana;
- Meliorācijas sistēmu sakārtošana Ilūkstē.

Darba grupas – Ceļi, ielas un inženiertīkli (mikromobilitāte, gājēju, velosipēdistu un auto infrastruktūra, kritiskie posmi, sabiedriskais transports, apgaismojums, inženiertīkli, meliorācija)

Kas labs, izdevies?

- Vienmērīga ciemu apgaismojuma sistēma, kas tiek paplašināta un tie izmantoti energoefektīvi materiāli;
- Uzlabota ceļu kvalitāte, piesaistot ES un piešķirot pašvaldības līdzfinansējumu;
- Raiņa un Brīvības ielu rekonstrukcija;
- Pašvaldības ēku energoefektivitātes celšanas pasākumi;
- Pastāvīgi tiek uzlabota gājēju infrastruktūra;
- Grants ceļu pārbūve pagastos;
- Ielu apgaismojuma atjaunošana ar LED spuldzēm.

Kas traucē, slikts?

- Raiņa un Brīvības ielu rekonstrukcijas laikā nav mainītas pazemes komunikācijas;
- Publisko elektro automobiļu uzlādes staciju trūkums;
- Sliktā un kritiskā stāvoklī esoši pašvaldības grants ceļi;
- Smagā transporta kustība pa grants ceļiem pasliktina ceļu stāvokli;
- Slikts meliorācijas sistēmu stāvoklis;
- Gājēju ietve Raiņa ielā;
- Nav satiksmes mīrinātāji pagastu centros – ceļos ar intensīvāku satiksmi.

Kas jāmaina, kā?

- Uzlabot sabiedriskā transporta kustības laiku, maršrutus;
- Izveidot pašvaldības meliorācijas sistēmu atjaunošanas programmu;
- Izveidot publisku elektro automobiļu uzlādes punktu – ir projekts Subatē;
- Sekmēt publiskas automazgātavas izveidi (kā uzņēmēja sniegts pakalpojums);
- Velomaršrutu, veloceļu sistēmas izveide Ilūkstes novadā;
- Veikt veloceļu izbūvi;
- Luxexpress maršrutos nepieciešams iekļaut pieturvietu Ilūkstē, jo kursē caur novadu;
- Strēlnieku ielas gājēju ietves izbūve;
- Uzlabot ielu apgaismojumu ciemos;
- Uzlabot gājēju ietves pilsētās un ciemos;
- Uzlabot ielu segumu pilsētās un ciemos.
- Alternatīvās enerģijas iegūšana un pielietošana publiskajā infrastruktūrā;
- Caurteku un tiltu sakārtošana;
- Velonovietņu pie atpūtas vietām un publiskiem objektiem izveide;
- Pašvaldības atbalsts privātā īpašuma sakārtošanai, uzlabošanai (ezeru, upju krasti, grausti apdzīvotās vietās).

9.2. INŽENIERTEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA

Komunālos pakalpojumus Ilūkstes novadā nodrošina pašvaldības SIA "Ornaments"- ūdensapgāde, kanalizācija, siltumapgāde, santehniskie darbi, namu apsaimniekošana atsevišķās teritorijās. (Attēls 79)

ŪDENSAPGĀDE¹³⁸

Ilūkstes novadā pazemes ūdeņu dabiskā aizsargātība pēc aktualizētajiem Daugavas un Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāniem 2016.-2021. gadam lielākoties ir ar vidēju piesārņojuma risku. Atsevišķās vietās novadā atrodas teritorijas ar zemu piesārņojuma risku. Ilūkstes novada teritorijas lielākā daļa atrodas virs pazemes ūdensobjekta D10 un dienvidaustrumu daļa virs pazemes ūdensobjekta D4 ar labu pazemes ūdeņu kvantitatīvo stāvokli un ķīmisko kvalitāti¹³⁹.

Pēc derīgo izrakteņu reģistra datiem, Ilūkstes novadā atrodas viena pazemes ūdeņu atradne - Ilūkstes pilsētā, no kuras dzeramais ūdens tiek izmantots Ilūkstes pilsētas ūdensapgādei¹⁴⁰.

Centralizētās ūdensapgādes pakalpojumi Ilūkstes novadā pieejami:

- ∞ Ilūkstes un Subates pilsētās;
- ∞ Doļņajas un Pilskalnes ciemos Pilskalnes pagastā;
- ∞ Bebrenes un Ilzes ciemos Bebrenes pagastā;
- ∞ Dvietes ciemā Dvietes pagastā;
- ∞ Baltmuižas un Dubultu apdzīvotajās vietās Prodes pagastā;
- ∞ Šēderes, Pašulienes un Raudas ciemos Šēderes pagastā;
- ∞ Eglaines un Baltmuižas ciemos Eglaines pagastā.

No 2006. līdz 2007. gadam novada teritorijās tika veikti vairāki ūdensapgādes modernizācijas projekti - Ilūkstē, Šēderē, Pašulienē, Raudā, Pilskalnē, Doļņajā, Dubezerā, Bebrene, Ilzē, Eglainē, Baltmuižā. 2012. gadā tika realizēts projekts „Ūdenssaimniecības attīstība Ilūkstē I un II kārtā”.

Ūdensapgādes urbimēm, kas tiek izmantoti ūdens ieguvē, ir veikts aizsargjoslu aprēķins, kā arī veikta aizsargjoslas saskaņošana atbilstoši Ministru kabineta 20.01.2004. noteikumu Nr.43 "Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika" prasībām.

Ūdens kvalitātes kontrole tiek veikta akreditētā laboratorijā, saskaņā ar Ministru kabineta 17.11.2017. noteikumiem Nr.671 "Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma prasības un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība" prasībām.

Ilūkstes pilsētā ūdensapgādes pakalpojumi pieejami 57 daudzdzīvokļu mājām, 240 individuālajām mājām un 44 pilsētas uzņēmumiem un iestādēm. Dzeramā ūdens iegūšanai tiek izmantoti četri urbimi un ūdens sagatavošanai tiek izmantota ūdens sagatavošanas stacija. Ūdensvada tīklu kopējais garums ir 13,3 km (no tiem 0,9 km rekonstruēti un 3,025 km no jauna izbūvēti), no kuriem lielākās daļas tīklu stāvoklis tiek vērtēts kā slikts.

Subates pilsētā ar centralizētajiem ūdensapgādes pakalpojumiem ir nodrošinātas 4 daudzdzīvokļu mājas un 22 individuālās mājas un sabiedriskās iestādes. Centralizēto ūdensapgādi nodrošina divas ūdensapgādes akas un ūdens sagatavošanas stacija. Ūdensvada tīklu garums ir 3,2 km un to stāvoklis tiek vērtēts kā slikts.

Bebrenes ciema (Bebrenes pagastā) ūdensapgādes sistēmai ir pieslēgta ciemata daļa ar pamatpatērētājiem (individuālās dzīvojamās mājas ar saimniecības ēkām, daudzdzīvokļu mājas) un sabiedriskie un saimnieciskie objekti. Centralizēto ūdensapgādi nodrošina divas artēziskās akas un ūdens

¹³⁸ Ilūkstes novada teritorijas plānojuma 2019.-2030. gadam Vides pārskats. SIA "Reģionālie projekti", 2018

¹³⁹ Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021. gadam, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2015.

¹⁴⁰ Derīgo izrakteņu atradņu reģistrs, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, www.meteo.lv

sagatavošanas stacija. Ūdensvada tīklu garums 4,285 km (no tiem 0,756 km no jauna izbūvēti 2006.gadā), kuru stāvoklis tiek vērtēts kā slikts.

Eglaines ciemā (Eglaines pagastā) ar centralizētiem ūdensapgādes pakalpojumiem ir nodrošinātas 9 daudzdzīvokļu mājas, 12 individuālās mājas, saimniecības ēkas (kūtiņas), SIA „Plastika”, SIA „Egle”, un sabiedriskās iestādes. Centralizēto ūdensapgādi nodrošina divas artēziskās akas (no tām 1 rekonstruēta un 1 no jauna izbūvēta) un ūdens sagatavošanas stacija. Ūdensvada tīklu garums ir 3,7 km, lai gan no tiem 0,448 km rekonstruēti, tomēr pārējais tīklu stāvoklis ir slikts.

Baltmuižas ciemā (Eglaines pagastā) centralizētā ūdensapgāde tiek nodrošināta vienai daudzdzīvokļu mājai un 2 individuālām mājām. Ūdensapgāde tiek nodrošināta no viena artēziska urbuma un dzeramā ūdens sagatavošanai tiek izmantota ūdens sagatavošanas stacija. Ūdensvada tīklu garums 0,3 km, kuru stāvoklis ir slikts.

Šēderes ciemā (Šēderes pagastā) ar centralizētiem ūdensapgādes pakalpojumiem ir nodrošinātas 6 daudzdzīvokļu mājas, 15 individuālās mājas, saimniecības ēkas (kūtiņas), katlu māja, veikals, sabiedriskās iestādes. Vairāk nekā 90% no ciema iedzīvotājiem ir nodrošināti ar centralizētiem ūdensapgādes pakalpojumiem. Centralizēto ūdensapgādi nodrošina divi ūdens apgādes urbumi un ūdens sagatavošanas stacija. Ūdensvada tīklu garums 2,6 km, no tiem 2,4 km rekonstruēti, nerekonstruēto tīklu stāvoklis ir slikts.

Raudas ciemā (Šēderes pagastā) centralizētā ūdensapgāde tiek nodrošināta no divām artēziskām akām. Ar centralizētiem ūdensapgādes pakalpojumiem ir nodrošināta 1 daudzdzīvokļu māja, 1 individuālā māja, Raudas speciālā internātpamatskola, skolas katlumāja, veikals. Visi ciema iedzīvotāji ir nodrošināti ar centralizētiem ūdensapgādes pakalpojumiem. Dzeramā ūdens sagatavošanai tiek izmantota ūdens sagatavošanas stacija. Ūdensvada tīklu garums 0,3 km, no tiem 0,122 km rekonstruēti un 0,084 km izbūvēti 2006.gadā no jauna.

Pašulienes ciemā (Šēderes pagastā) ar centralizētiem ūdensapgādes pakalpojumiem ir nodrošinātas 6 daudzdzīvokļu mājas, divi veikali un katlu māja (98% ciema iedzīvotāju ir nodrošināti ar centralizētiem ūdensapgādes pakalpojumiem). Dzeramā ūdens sagatavošanai tiek izmantota ūdens sagatavošanas stacija. Ūdensvada tīklu garums 1,4 km un to stāvoklis slikts.

Dvietes ciema (Dvietes pagastā) ūdensapgādei pieslēgtas daudzdzīvokļu un individuālās mājas, sabiedriskās ēkas. Centrālajai ūdensapgādei tiek izmantoti divi artēziskie urbumi (1 ir atjaunots un 1 izbūvēts no jauna) un dzeramā ūdens sagatavošanai tiek izmantota ūdens sagatavošanas stacija. Ūdensvada tīklu kopgarums 7,5 km, no tiem 1,205 km rekonstruēti, bet pārējo tīklu stāvoklis tiek vērtēts kā slikts.

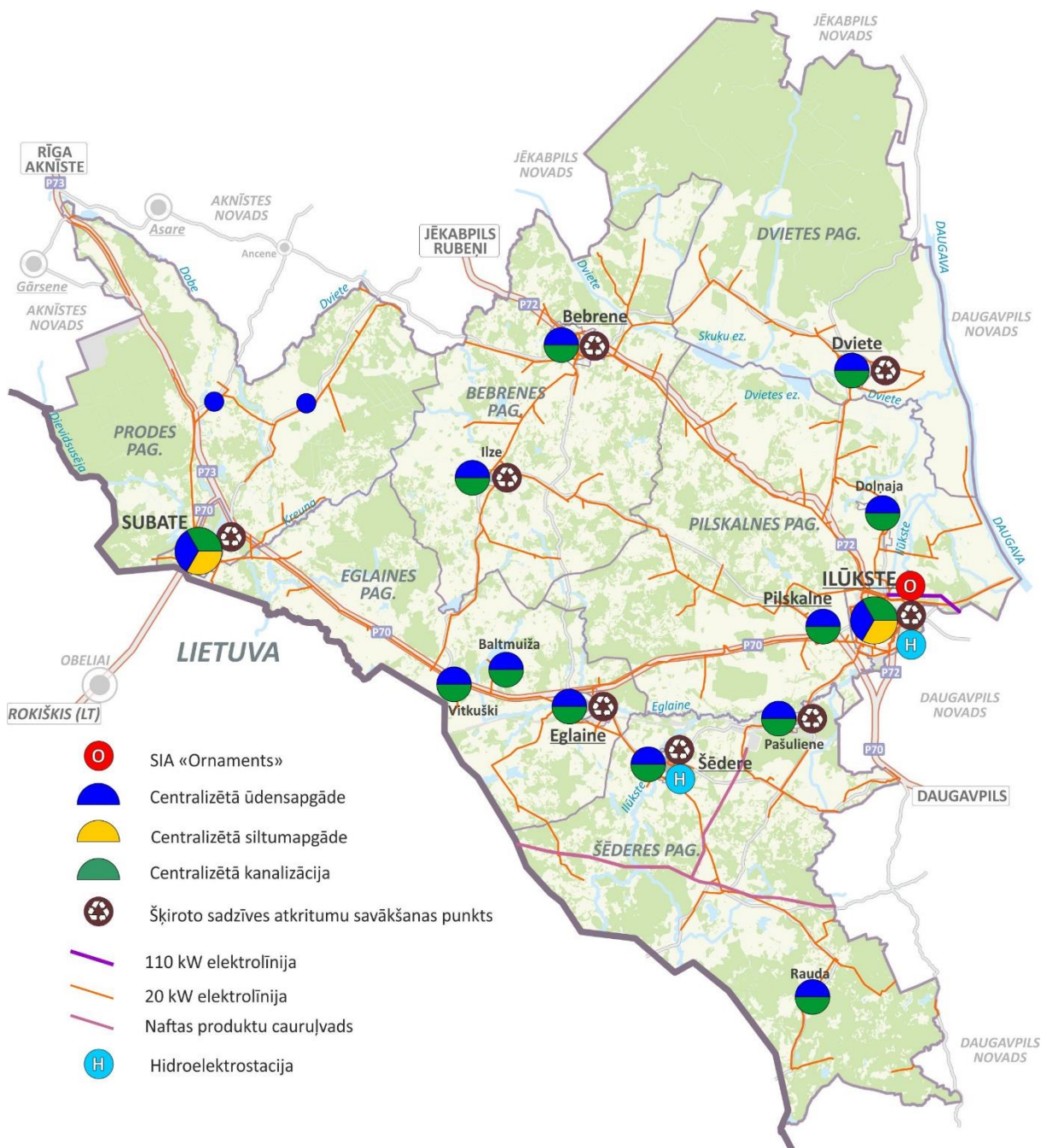
Doļņajas ciemā (Pilskalnes pagastā) centrālajai ūdensapgādei pieslēgtas 3 daudzdzīvokļu mājas, 4 individuālās mājas, individuālas kūti un SIA “Zemgale LTD”. Centralizēto ūdensapgādi nodrošina viens artēziskais urbums un dzeramā ūdens sagatavošanas stacija. Ūdensvada tīklu kopgarums 0,6 km, no tiem 0,159 km rekonstruēti un 0,151 km izbūvēti no jauna.

Pilskalnes ciemā (Pilskalnes pagastā) centrālajai ūdensapgādei pieslēgtas 4 daudzdzīvokļu un 11 individuālās mājas, saimniecības ēkas (kūtiņas), atpūtas bāze “Dubezers”, SIA “Help” un pagasta pārvaldes ēka. Centrālajai ūdensapgādei tiek izmantoti divi artēziskie urbumi un dzeramā ūdens sagatavošanas stacija. Ūdensvada tīklu garums 3,1 km un to stāvoklis tiek vērtēts kā slikts.

Ilzes ciemā (Bebrenes pagastā) centralizētā ūdensapgāde tiek nodrošināta 3 daudzdzīvokļu mājām. Ūdensapgāde tiek nodrošināta no viena artēziska urbuma, un dzeramā ūdens sagatavošanai tiek izmantota ūdens sagatavošanas stacija. Ūdensvada tīklu kopgarums 0,6 km.

Baltmuižas apdzīvotajā vietā (Prodes pagastā) centralizētā ūdensapgāde tiek nodrošināta 1 daudzdzīvokļu mājai un 2 individuālām mājām. Ūdensapgāde tiek nodrošināta no viena artēziska urbuma, kas nav aprīkots ar atdzelžošanas iekārtu. Ūdensvada tīklu garums 0,5 km.

Dubultu apdzīvotajā vietā (Prodes pagastā) centralizētā ūdensapgāde tiek nodrošināta 1 daudzdzīvokļu mājai un 4 individuālām mājām. Ūdensapgāde tiek nodrošināta no viena artēziska urbuma, kas nav aprīkots ar atdzelžošanas iekārtu. Ūdensvada tīklu garums 0,7 km.¹⁴¹

ATTĒLS 79. KOMUNĀLĀS SAIMNIECĪBAS INFRASTRUKTŪRA UN INŽENIERINFRASTRUKTŪRA

Lai gan pilsētās un lielākajā daļā ciemu ūdensapgādes sistēmām ir uzstādītas dzeramā ūdens sagatavošanas stacijas un veikta atsevišķu tīklu atjaunošana vai izbūve no jauna, savu laiku nokalpojusi ūdensapgādes infrastruktūra nenodrošina kvalitatīvu dzeramā ūdens nokļūšanu līdz patērētājiem. Centralizētajai ūdensapgādei tiek izmantoti pazemes ūdeņi no Gaujas, Arukjulas – Gaujas un Burtnieku pazemes ūdens horizontiem. Saldūdeņu kvalitāte atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām, tikai dzelzs

¹⁴¹ Ciemu ūdensapgādes raksturojums sniegts no B kategoriju piesārņojošo darbību atļaujām, ko izsniegusi Daugavpils reģionālā vides pārvalde.

saturs Subatē un Prodes pagastā pārsniedz pieļaujamās normas.¹⁴² Lai aizsargātu ūdensapgādes sistēmu urbumus, ir noteiktas aizsargjoslas (stingrā režīma aizsargjosla tiek iežogota un labiekārtota).

Teritorijās, kur nav pieejama centralizētā ūdensapgāde, tiek izmantota individuālā ūdensapgāde (urbumi un akas), kuru statuss lielākoties nav zināms.

*NOTEKŪDEŅU SAVĀKŠANA UN ATTĪRĪŠANA*¹⁴³

Visa valsts teritorija ir noteikta kā īpaši jutīga teritorija, t. sk. arī Ilūkstes novads, uz kuru attiecas paaugstinātas prasības komunālo notekūdeņu attīrīšanai.¹⁴⁴

Centralizētās kanalizācijas sistēmas Ilūkstes novadā ir izbūvētas:

∞ Ilūkstes un Subates pilsētās;	∞ Pašulienē;
∞ Bebreņē;	∞ Šēderē;
∞ Ilzē;	∞ Raudā;
∞ Dvietē;	∞ Pilskalnē;
∞ Eglainē;	∞ Doļnajā.
∞ Baltmuižā;	

Ilūkstes pilsētā pie centralizētiem kanalizācijas tīkliem pieslēgtas 53 daudzdzīvokļu mājas un 165 individuālās mājas, aptuveni 40 pilsētas uzņēmumi un iestādes. Notekūdeņu savākšanai un attīrīšanai tiek izmantotas 5 sūkņu stacijas un bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Ilūkstes upē. Kopējais kanalizācijas tīklu garums ir 11,3 km (no tiem 0,204 km rekonstruēti un no jauna izbūvēti 4,231 km). Tīklu stāvoklis ir slikts, nehermētiski noslēgto cauruļu savienojumu dēļ veidojas liels infiltrāta apjoms.

Individuālās mājas, kuras nav pieslēgtas pie centralizētiem kanalizācijas tīkliem, ir aprīkotas ar septiņiem. Notekūdeņi no septiņiem tiek izvesti uz attīrīšanas iekārtām. Izvesto notekūdeņu daudzums sastāda ap ~1000 m³/gadā.

Ilūkstes pilsētas NAI attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Ilūkstes upē, kura ir ūdensobjekts ar vidēju kvalitāti un riska ūdensobjekts, lai sasniegtu labu kvalitāti. Kā viens no kvalitātes uzlabošanās riska faktoriem tiek atzīmēta būtiska ietekme no izkliedētā piesārņojuma, līdz ar to pilsētā ir svarīgi uzlabot gan centralizētās notekūdeņu savākšanas sistēmas efektivitāti un pieejamību, gan individuālo notekūdeņu sistēmu apsaimniekošanu.

Subates pilsētā centralizēti notekūdeņi tiek savākti no 4 daudzdzīvokļu mājām un 11 individuālajām mājām, katlu mājas, veikaliem, kā arī sabiedriskajām iestādēm. Notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas procesā tiek izmantota sūkņu stacija un notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Čulgenes upītē, kura ietek Subates ezerā. Kanalizācijas tīklu garums 1,798 km. Tīklu stāvoklis tiek vērtēts kā slikts.

Individuālās mājas (~50 gab.), kuras nav pieslēgtas pie centralizētiem kanalizācijas tīkliem, ir aprīkotas ar septiņiem. Notekūdeņi no septiņiem tiek izvesti uz attīrīšanas iekārtām. Izvesto notekūdeņu daudzums sastāda ap ~900 m³/gadā.

Pilskalnes ciemā pie centralizētiem kanalizācijas tīkliem pieslēgtas 4 daudzdzīvokļu un 1 individuālā māja, SIA "Help" (kautuve). Notekūdeņu attīrīšanai tiek izmantotas Ilūkstes pilsētas attīrīšanas iekārtas. Notekūdeņu padevei uz attīrīšanas iekārtām izbūvētas divas kanalizācijas sūkņu stacijas (no tām viena sūkņu stacija rekonstruēta un viena izbūvēta no jauna). Kanalizācijas tīklu garums 1,6 km, to stāvoklis ir slikts.

¹⁴² Vides pārskats, Ilūkstes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija, 2013. – 2030. gadam.

¹⁴³ Ilūkstes novada teritorijas plānojuma 2019.-2030. gadam Vides pārskats. SIA "Reģionālie projekti", 2018

¹⁴⁴ Ministru kabineta 22.01.2002. noteikumi Nr.34 "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī"

Pagasta pārvaldes ēka un atpūtas bāze "Dubezers" ir aprīkotas ar septiņiem. Individuālās mājas ir aprīkotas ar izsmēlamām bedrēm. Notekūdeņi no septiņiem un izsmēlamām bedrēm tiek izvesti uz Ilūkstes pilsētas attīrīšanas iekārtām.

Doļnaja ciemā pie kanalizācijas tīkliem pieslēgtas daudzdzīvokļu un individuālās mājas, SIA "Zemgale LTD". Notekūdeņu attīrīšanai tiek izmantotas bioloģiskās attīrīšanas iekārtas (izbūvētas 2006.gadā). Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti meliorācijas grāvī un pēc ~1 km Ilūkstes upē. Paštesces kanalizācijas tīklu garums 0,5 km.

Bebrenes ciemā pie centralizētajiem kanalizācijas tīkliem ir pieslēgtas daudzdzīvokļu mājas, individuālās dzīvojamās mājas, sabiedriskie un saimnieciskie objekti. Notekūdeņu attīrīšanai tiek izmantotas divas bioloģiskās attīrīšanas iekārtas. Paštesces kanalizācijas tīklu garums 1,236 km (no tiem 0,260 km no jauna izbūvēti). Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Rupsītes upē un Akmeņupē.

Individuālās mājas, kuras nav pieslēgtas pie centralizētiem kanalizācijas tīkliem, ir aprīkotas ar izsmēlamām bedrēm (15 gab.). Notekūdeņus no individuālajām mājām, kuras nav pieslēgtas pie centralizētajiem kanalizācijas tīkliem tiek izvesti uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Izvesto notekūdeņu daudzums sastāda ap 250 m³/gadā.

Ilzes ciemā pie kanalizācijas tīkliem pieslēgtas 3 daudzdzīvokļu mājas. Kanalizācijas sistēma izbūvēta 2006.gadā. Notekūdeņu attīrīšanai izmanto trīs bioloģiskās attīrīšanas iekārtas. Paštesces kanalizācijas tīklu garums 0,1 km.

Eglaines ciemā pie kanalizācijas tīkliem pieslēgtas 9 daudzdzīvokļu mājas, 1 individuālā māja, kā arī sabiedriskās iestādes. Notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas procesā tiek izmantotas sūkņu stacija (izbūvēta 2006.gadā) un notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas (rekonstruētas 2006.gadā). Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Eglaines upē. Kanalizācijas tīklu garums 2,222 km.

Baltmuižas ciemā pie kanalizācijas tīkliem pieslēgta 1 daudzdzīvokļu māja. Notekūdeņu attīrīšanai izmanto bioloģiskās attīrīšanas iekārtas (izbūvētas 2006.gadā). Paštesces kanalizācijas tīklu garums 0,4 km.

Šēderes ciemā pie kanalizācijas tīkliem pieslēgtas 6 daudzdzīvokļu mājas, 2 individuālās mājas, SIA „Ori” veikals, sabiedriskās iestādes. Notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas procesā tiek izmantotas sūkņu stacija un notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas ar mehānisko aerāciju. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Ilūkstes upē. Kanalizācijas tīklu garums 1,5 km, to stāvoklis ir slikts.

Pašulienes ciemā pie kanalizācijas tīkliem pieslēgtas 6 daudzdzīvokļu mājas, divi veikali, katlu māja. Ar kanalizācijas sistēmas pakalpojumiem ir nodrošināti ~98% ciema iedzīvotāju. Notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas procesā tiek izmantotas sūkņu stacija un notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Ilūkstes upē. Kanalizācijas tīklu garums 2,617 km, to stāvoklis ir slikts.

Raudas ciemā pie kanalizācijas tīkliem pieslēgtas 2 daudzdzīvokļu mājas, 1 individuālā māja, Raudas speciālā internātpamatskola, skolas katlumāja. Ar kanalizācijas sistēmas pakalpojumiem ir nodrošināti 99% iedzīvotāju. Notekūdeņu attīrīšanai izmanto bioloģiskās attīrīšanas iekārtas. Sadržīves notekūdeņi pēc attīrīšanas tiek novadīti meliorācijas grāvī. Paštesces kanalizācijas tīklu garums 0,4 km (no tiem 0,219 km rekonstruēti 2006.gadā).

Dvietes ciemā centralizētajai kanalizācijai pieslēgtas daudzdzīvokļu mājas, daļa individuālo dzīvojamo māju, administrācijas ēka, pensionāts u.c. Notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas procesā tiek izmantotas divas sūkņu stacijas un notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas (izbūvētas 2006.gadā). Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Dvietes upē. Kanalizācijas tīklu garums 2,496 km, no kuriem 1,980 km ir paštesces vadi un 0,516 km spiedvadi (no tiem 0,125 km rekonstruēti). Tīklu stāvoklis ir slikts.

Novadīto notekūdeņu apjoms uz novada NAI var būt svārstīgs gadu griezumā, palielinoties vai samazinoties teritorijas ekonomiskajai aktivitātei, iedzīvotāju skaitam, uzlabojoties notekūdeņu apsaimniekošanas darbības, savākšanas un attīrīšanas sistēmu un iekārtu efektivitātei.

Vidē novadītajām piesārņojošajām vielām, pēc pieejamās informācijas tikai Dvietē 2016. gadā un 2017. gadā tika pārsniegta atļautā robežvērtība suspendētajām daļiņām. NAI apsaimniekotājam SIA "Ornaments" būtu

jāidentificē robežvērtību pieauguma iemesls, lai nepieļautu tā atkārtošanos turpmākajā Dvietes NAI ekspluatācijā.

Piesārņojošo vielu koncentrācijas, kas nonāk vidē no novada centralizētajām NAI, nepārsniedz piesārņojošo darbību B kategoriju noteiktās koncentrācijas, kuras nedrīkst pārsniegt. Bet ir jāturpina uzlabot centralizētās notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmas, lai vidē tiktu novadīts pēc iespējas mazāks piesārņojums.

Centralizētās kanalizācijas sistēmas uzlabošanai Ilūkstes pilsētā un vairākos novada ciemos - Raudā, Pilskalnē, Doļņajā, Ilzē, Dvietē un Bebreņē ir realizēti ūdenssaimniecības projekti. Bet nākotnē vēl nepieciešama Ilūkstes, Subates, Dvietes, Šēderes un Pašulienes notekūdeņu attīrīšanas ietaišu rekonstrukcija un centralizētās kanalizācijas sistēmas infrastruktūras objektu atjaunošana. Novecojušie tīkli un nehermētiski noslēgto cauruļu savienojumu dēļ teritorijā veidojas liels infiltrāta apjoms.

Teritorijās, kurās nav nodrošināta centralizētā notekūdeņu savākšana, tie tiek iesūcināti gruntī vai izmantoti individuāli notekūdeņu savākšanas un novadīšanas risinājumi. Individuālās notekūdeņu savākšanas sistēmas ne vienmēr ir kvalitatīvas, kas rada piesārņojuma nonākšanu vidē.

Svarīgi ir nodrošināt iedzīvotājiem pakalpojumu veikt notekūdeņu no individuālo dzīvojamo māju notekūdeņu krājrezervuāru tvertnēm izvešanu uz tuvākām bioloģiskām NAI atbilstoši vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstībai Ilūkstes novadā, līdzīgi kā visā Latvijas teritorijā, draudus rada uzturēšanai patstāvīgi nepieciešamie liellelgi ilgtermiņa ieguldījumi un esošās infrastruktūras, tehniskā stāvokļa novecošanās. Kā arī izbūvējot jaunus centralizētās ūdenssaimniecības tīklus teritorijās, kur līdz šim nav bijis pieejams šis pakalpojums, ne vienmēr iedzīvotāji aktīvi pieslēdzas kopējai sistēmai.

SILTUMAPGĀDE

Ilūkstes pilsētā viena katlu māja nodrošina centralizēto siltumapgādi dzīvojamām mājām. Izglītības iestādēm – atsevišķa siltumapgādes sistēma. Subates pilsētā viena katlu māja ar šķeldas kurināmo apsilda izglītības iestādi un daudzdzīvokļu mājas. Pašvaldības katlu mājas apsilda pašvaldības ēkas un daudzdzīvokļu ēkas arī Pašulienē, Dvietē, Bebreņē, Šēderē, Raudā, Eglainē. (Tabula 17)

TABULA 17. KURINĀMĀ PATĒRIŅŠ PAŠVALDĪBAS KATLU MĀJĀS

Apdzīvotās vietas katlu māja	Kurināmā patēriņš 2010.gadā, t	Kurināmā patēriņš 2019.gadā, m ³	Apsildāmās ēkas
Ilūkstes katlu māja	3382 t šķelda, 187,2 t malka	-	Dzīvojamo māju apkurei, izglītības iestādei
Subates katlu māja	826 t malka	1648,13 m ³ kurināmā šķelda	Apsilda izglītības iestādi, daudzdzīvokļu mājas
Pašulienes katlu māja	963,76 t šķelda, 130,5 t malka	2650,4 m ³ kurināmā šķelda, 3,5 m ³ kurināmā malka	-
Dvietes katlu māja	762,1 t šķelda, 111 t malka	1892,5 m ³ kurināmā šķelda, 27 m ³ kurināmā malka	Nodrošināta pansija "Mūsmājas "Dižkoks"", pagasta pārvaldes ēka, kultūras nams, ambulance, 2 daudzdzīvokļu mājas, dažas ģimeņu dzīvojamās mājas Siltumtrases kopējais garums – 0,792 km
Bebrenes katlu māja	347,1 t šķelda, 4,8 t malka	1157 m ³ kurināmā šķelda	-

Apdzīvotās vietas katlu māja	Kurināmā patēriņš 2010.gadā, t	Kurināmā patēriņš 2019.gadā, m ³	Apsildāmās ēkas
Šēderes katlu māja	510 t (malka)	1271 m ³ kurināmā šķeldā, 8,5 m ³ kurināmā malka, 0,44 m ³ kokskaidu briketes	-
Raudas katlu māja	-	45,4 m ³ kurināmā malka, 21,9 m ³ kokskaidu granulas	-
Eglaines katlu māja	-	500 m ³ kurināmā malka	Nav centralizētas siltumapgādes sistēmas, atsevišķi 3 centrāli apsildāmās ēkas

Kopumā Tabula 17 redzams, ka vairākās pašvaldības katlu mājās kopš 2010. gada nomainīts kurināmā avots no malkas uz šķeldu, vai malka ir izmantota vairākkārt mazāk.

Sadarbībā ar pagastu pārvaldēm un Teritorijas pārvaldes, apsaimniekošanas un sabiedriskās kārtības nodaļu, identificētas vairākas vajadzības nākošajā periodā, ko pašvaldībai nepieciešams īstenot, lai sekmētu inženierinfrastruktūras attīstību Ilūkstes novadā:

- ∞ ūdensvada, kanalizācijas tīklu izbūve Subatē;
- ∞ kopā ar sadarbības partneriem, iesaistīties projektos novada pilsētu un ciemu teritorijās esošo melioratīvo sistēmu sakārtošanai;
- ∞ kopā ar sadarbības partneriem nodrošināt centralizēto ūdens un kanalizācijas pakalpojumus iedzīvotājiem dzīvojošiem kapsētu un citu bīstamu objektu aizsargjoslā;
- ∞ Eglaines pagasta sporta zāles siltumapgādes atjaunošana;
- ∞ siltuma apgādes sistēmas modernizācija Eglaines pagasta ēkā Skolas ielā 41;
- ∞ komunālo pakalpojumu paplašināšana, piedāvājot arī transporta pakalpojumus iedzīvotājiem (materiālu u.c. lielāka izmēra lietu transportēšana, piegāde);
- ∞ turpināt grants ceļu pārbūves darbus;
- ∞ ielu un ceļu segumu atjaunošana;
- ∞ ielu apgaismojuma modernizācija, ierīkošana;
- ∞ Bebrene pagastā pašvaldības ceļa "Miltu cehs-Paberži" rekonstrukcija (5,61 km) – tas stratēģiski svarīgs, vienīgais ceļš pa kuru palu un plūdu laikā var novirzīt satiksmi ar Zariņiem, Dvieti, kad pārplūst valsts autoceļš V710 "Bebrene-Zariņi-Dviete";
- ∞ Bebrene pagastā pašvaldības ceļa "Miltu cehs-Ķetrāni" rekonstrukcija (2,83 km) – ceļš veido dabas parka "Dvietes paliene" robežu un ir iezīmēts kā veloceļš, tas savieno Ilūkstes un Jēkabpils novadus;
- ∞ Pilskalnes pagasta grants ceļu pārbūve: "Saulītes – Ozoldārzi" 2,0 km, "Senči – Ilūkste" 0,7 km (ceļa posmi ir virzienā uz dabas liegumu "Pilskalnes Siguldiņa" un atpūtas māju "Dubezers");
- ∞ Asfalta seguma rekonstrukcija Pilskalnes ciemā – Senlejas iela 300 m garumā (virzienā uz atpūtas māju "Dubezers" un dabas liegumu "Pilskalnes Siguldiņa");
- ∞ Asfalta seguma ieklāšana ceļam "Vāverītes –Dubezers" 400 m garumā, psomā līdz atpūtas mājai "Dubezers".

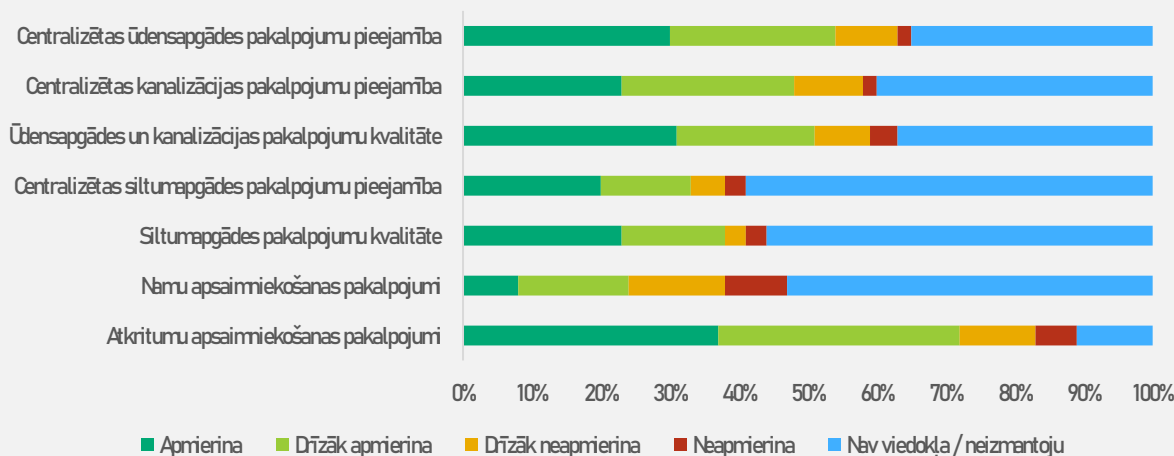
ledzīvotāju aptauja

Steidzamākie darbi:

- Dzīvojamā fonda pieejamības uzlabošana;
- Jāuzlabo SIA "Ornaments" darbība;
- Jāveicina daudzdzīvokļu namu kvalitatīva apsaimniekošana;
- ledzīvotāju apmācība dalīto atkritumu vākšanā;
- Sadzīves atkritumu savākšanas un šķirošanas pilnveide;

- Meliorācijas sistēmu sakārtošana Ilūkstē;
- Sakārtot atkritumu nodošanas servisu;
- Stāvvietu ierīkošana pie daudzdzīvokļu namiem, iekšpagalmu labiekārtošana;
- Veikt energoefektivitātes pasākumu īstenošanu daudzdzīvokļu mājām (ar fasāžu atjaunošanu), Vides un vides objektu sakārtošana, graustu nojaukšana;
- Dzīvokļu fonda izveidošana, uzlabošana, atjaunošana;
- Optiskā interneta pieejamība pagastos.

Iedzīvotājus neapmierina namu apsaimniekošana – nepietiekami veikti darbi, iedzīvotājiem nepamatots izmaksu pieaugums u.c.

Darba grupas – Mājokļi un apsaimniekošana (namu apsaimniekošana, energoefektivitāte, pagalmi, komunālie pakalpojumi, grausti, nesakopti īpašumi, atkritumu apsaimniekošana)

Kas labs, izdevies?

- Lielākajā daļā (70%) no pašvaldības ēkām ir īstenoti energoefektivitātes pasākumi;
- Namu apsaimniekotājs veic uzkrājuma fonda veidošanu ēku apsaimniekošanai;
- Neizjauktas elektropreču un sadzīves tehnikas bezmaksas utilizācijas iespējas;
- Degradēto teritoriju projekta īstenošana Ilūkstē (bijušās putnu fermas teritorijas sakārtošana uzņēmējdarbībai).

Kas traucē, slikts?

- Nenotiek sadzīves atkritumu šķirošana;
- Nepietiekosa atkritumu šķirošanas laukumu / punktu kapacitāte;
- Jāuzlabo daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku apsaimniekošana, energoefektivitāte;
- Namu apsaimniekotāja pasivitāte, iedzīvotāju bezatbildība;
- Iedzīvotāju attieksme pret savu īpašumu, apkārtējo vidi (nesakopts, piegruzots);

Kas jāmaina, kā?

- Veicināt pašvaldības iespējas ieguldīt līdzekļus daudzdzīvokļu ēku iekšpagalmu infrastruktūras uzlabošanā, kas atrodas privātīpašumā;
- Daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku biedrību aktīvāka iesaiste energoefektivitātes projektu īstenošanā;
- Pašvaldības iestāžu un daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku energoefektivitātes uzlabošana;
- Daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku sakārtošana, palīgēku sakārtošana;
- Jaunu daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku būvniecība;
- Labiekārtot namu iekšpagalmus (stāvvietas, vides pieejamība, bērnu rotaļu laukumi, gājēju ceļi);
- Vienotu ielu un māju nosaukumu norādes zīmju ieviešana, arī ceļu krustpunktos;
- Piesaistīt speciālistus, pakalpojumu sniedzējus konkrētu darbu (teritorijas labiekārtošanas, apsaimniekošanas) veikšanai;
- Paplašināt PSIA "Ornaments" funkcijas – iespējas sniegt pakalpojumus iedzīvotājiem uzņēmējiem;
- Komunālo pakalpojumu kvalitātes uzlabošana;
- Attīstīt centralizēto ūdensapgādi un kanalizāciju aizsargjoslā dzīvojošiem;
- Notekūdeņu sistēmu atjaunošana un uzturēšana ilgtermiņā;
- Uzlabot namu apsaimniekošanu;
- Izvērtēt esošā namu apsaimniekotāja darbību, lietderību, funkcijas, iespējas uzlabot darbību;

- Lielākā daļa dzīvojamā fonda neatbilst ugunsdrošības prasībām;
- Nav sakārtotas pašvaldības iespējas graustu, nesakopto tīpašumu jomā;
- Netiek veikti energoefektivitātes pasākumi daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkās;
- Nepietiekams stāvlaukumu daudzums dzīvojamā zonā Ilūkstē;
- Trūkst pagalmu apgaismojums un labiekārtojums;
- Ūdenssaimniecības tīklu stāvoklis;
- Centralizētās apkures neesamība novada ciemos.
- Jāmaina iedzīvotāju domāšana, attieksme par namu un teritorijas apsaimniekošanas jautājumiem;
- Uzlabot būvgružu utilizācijas vai pārstrādes iespējas;
- Atkritumu šķirošanas sistēmas izveide katrā sfērā (publiskā vide, mājsaimniecībās u.c.);
- Noteikt atkritumu šķirošanu kā obligātu, pretēji – paaugstinātu tarifu piemērošana, arī mājsaimniecībās;
- Uzlabot atkritumu apsaimniekošanu kapsētās;
- Izlietoto celtniecības materiālu, būvgružu izmantošanas iekārtas iegāde to pārstrādei;
- Atkritumu šķirošanas vietu izveide;
- Dalīto atkritumu laukuma izbūve;
- Neapsaimniekoto tīpašumu, graustu sakārtošanas veicināšana.

10. ATTĪSTĪBAS RĀDĪTĀJI UN ĪSTENOTIE PROJEKTI

Viens no raksturīgākajiem teritorijas attīstības rādītājiem ir **teritorijas attīstības indekss**, kuru aprēķina Valsts reģionālās attīstības aģentūra, balstoties uz datiem par ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaitu uz 1000 iedzīvotājiem, bezdarba līmeni, trūcīgo personu īpatsvaru, dabiskās kustības saldo, ilgtermiņa migrācijas saldo, noziedzīgo nodarījumu skaitu, iedzīvotāja ienākuma nodokļu lielumu, demogrāfisko slodzi.

2018. gadā Ilūkstes novada teritorijas attīstības indekss ir -0,935 ieņemot 96. vietu starp 110 novadu pašvaldībām. Rādītājs kopš 2015. gada ir piedzīvojis pakāpenisku kritumu, izņemot 2016. gadu, kad novērots neliels pieaugums. Ilūkstes novads vietu rangā starp citiem novadiem šajā periodā nav būtiski mainījies. No kaimiņu pašvaldībām Aknīstes un Jēkabpils novadi ieņem augstāku vērtējumu nekā Ilūkstes novads. 2018. gadā tuvējo pašvaldību rādītāji ir:

- ∞ Aknīstes novads 71. vietā (-0,339);
- ∞ Daugavpils novads 98.vietā (-0,964);
- ∞ Jēkabpils novads 86.vietā (-0,602);
- ∞ Daugavpils pilsēta 8. vietā starp republikas pilsētām (-1,526).

Papildus teritorijas attīstības indeksam, nozīmīgākie teritorijas attīstības rādītāji attēloti tabulā 1 – pastāvīgo iedzīvotāju skaits, demogrāfiskās slodzes līmenis, bezdarba līmenis un iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk arī – IIN) apmērā uz vienu iedzīvotāju. (Tabula 18)

Ilūkstes novada attīstības izvērtēšanas pamatrādītāji, salīdzinot tos pēc datiem, kas tika apkopoti, izstrādājot Ilūkstes novada attīstības programmu 2013. – 2019. gadam (rādītāja vērtība bāzes gadā) un jaunākajiem pieejamajiem datiem (lielākoties 2018., 2019. gads), parādās gan pozitīvas, gan negatīvas vēlamās attīstības tendences. (Tabula 18, Tabula 19)

TABULA 18. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS RĀDĪTĀJI

Gads	Pastāvīgo iedzīvotāju skaits		Demogrāfiskās slodzes līmenis		Bezdarba līmenis (%) (uz 31.janvāri)		IIN apmērs uz vienu iedz. (EUR ¹⁴⁵)		Teritorijas attīstības indekss		
	Rādītājs	Izmaiņas ¹⁴⁶	Rādītājs	Izmaiņas	Rādītājs	Izmaiņas	Rādītājs	Izmaiņas	Rādītājs	Izmaiņas	Vieta rangā
2013.	7786	-109	618	5	11,6	0,2	459	17	-0,964	-	96.
2014.	7537	-249	620	2	11,2	-0,4	485	26	-0,677	0,287	84.
2015.	7450	-87	623	3	10,0	-1,2	496	10	-0,905	-0,228	93.
2016.	7210	-240	620	-3	10,5	0,5	530	34	-0,750	0,155	92.
2017.	7022	-188	598	-22	9,3	-1,2	561	31	-0,803	-0,053	92.
2018.	6820	-202	610	12	8,0	-1,3	569	8	-0,935	-0,132	96.
2019.	6615	-205	623	13	7,7	-0,3	-	-	-	-	-
Vēlamais sasniedzamais rādītājs 2020.g. sākumā	Ne mazāk par 7500		Ne augstāk par 550		Ne vairāk par 9%		Ne zemāk par 190		Pozitīvs rādītājs		

¹⁴⁵ Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvaldības budžetā (datu avots: Valsts kases pārskati. Aprēķins – IIN pret iedzīvotāju skaitu (pēc CSP datiem – pastāvīgo iedzīvotāju skaits Ilūkstes novadā)

¹⁴⁶ Šeit un turpmāk tabulā – salīdzinot ar iepriekšējo pārskata gadu

Plānotās attīstības tendences iezīmējas negatīvas galvenokārt pakāpeniskas iedzīvotāju skaita samazināšanās dēļ visā novada teritorijā. Dabiskais pieaugums 2018. gadā bija ar augstu negatīvu rādītāju (-109), mirušo skaitam pārsniedzot dzimušo skaitu. Iedzīvotāju skaitu būtiski ietekmē ne tikai dabiskais pieaugums, bet arī migrācijas procesi (-205), vēl aizvien iedzīvotājiem pārceļoties uz lielākām pilsētām un ārpus valsts. Samazinoties iedzīvotāju skaitam un līdz ar to arī darbaspējīgo iedzīvotāju skaitam, novadā nedaudz palielinās arī demogrāfiskā slodze. (Tabula 18, Tabula 19)

Pozitīvas attīstības tendences vērojamas saistībā ar ekonomisko attīstību. Pēdējo septiņu gadu laikā samazinājies bezdarba līmenis, audzis vidējais atalgojums un darba devēju (komercsabiedrību) skaits, par ceturto daļu cēlies IIN apmērs uz vienu iedzīvotāju, auguši pašvaldības budžeta ieņēmumi. (Tabula 18, Tabula 19)

No noteiktiem 50 attīstības pamatrādītājiem, par 8 dati uz 2018., 2019. gadu nav pieejami, jo Centrālā statistikas pārvalde, Valsts ieņēmumu dienests vai pašvaldība vairs tos neuzkrāj, līdz ar to nav iespējams veikt salīdzināšanu par dzīvojamo fondu, kultūras pasākumu apmeklētāju skaitu, darba devēju- zemnieku saimniecību skaitu u.c. No šiem 50 rādītājiem 26% jeb 13 salīdzinājumā ar bāzes gadu ir pozitīva tendence, savukārt 48% jeb 24 rādītāji uzrādījuši negatīvu tendenci un 3 rādītāji nav būtiski izmainījušies, par 10 rādītājiem nav iespējams noteikti tendenci.

TABULA 19. ILŪKSTES NOVADA SASNIEDZAMIE RĀDĪTĀJI VIDĒJĀ TERMIŅĀ¹⁴⁷

Nr. p.k.	Rādītājs	Datu avots	Bāzes gads	Vērtība bāzes gadā	Sasniedzamais rādītājs 2020. gadā	Pašreizējais sasniegtais rezultāts 2019. gadā (vai citā gadā, ja dati nav pieejami/ datu avots, ja ir mainīts)	Tendence salīdzinājumā ar bāzes gadu ¹⁴⁸
1.	Dabiskais pieaugums	CSP	2011.	-71	-20	-109 (2018.)	↓
2.	Dzimušo skaits	CSP	2011.	58	70	49 (2018.)	↓
3.	Migrācijas saldo	CSP	2010.	-21	-10	-205 (2018.)	↑
4.	Iedzīvotāju skaits Ilūkstē	PMLP	2012.	2809	2800	2251 (CSP)	↓
5.	Iedzīvotāju skaits Subatē	PMLP	2012.	732	730	606 (CSP)	↓
6.	Iedzīvotāju skaits Eglainē	Pašvaldība	2012.	470	470	346 (CSP)	↓
7.	Iedzīvotāju skaits Bebreņē	Pašvaldība	2012.	432	430	332 (CSP)	↓
8.	Iedzīvotāju skaits Pašulienē	Pašvaldība	2012.	321	320	207 (CSP)	↓
9.	Iedzīvotāju skaits Dvietē	Pašvaldība	2012.	310	310	195 (CSP)	↓
10.	Iedzīvotāju skaits Šēderē	Pašvaldība	2012.	232	230	177 (CSP)	↓

¹⁴⁷ Veidots pēc Ilūkstes novada attīstības programmas 2013.-2019. gadam un aktuāliem datiem no CSP, BLIS, VZD datu bāzēm, pašvaldības informācijas.

¹⁴⁸ Salīdzinājumā ar bāzes gadu - ↓↑→ - negatīva, ↓↑ - pozitīva, → - neitrāla; salīdzinājumā ar prognozēto sasniegamo rezultātu 2020. gadā - sasniegts, nav sasniegts

Nr. p.k.	Rādītājs	Datu avots	Bāzes gads	Vērtība bāzes gadā	Sasniedzamais rādītājs 2020. gadā	Pašreizējais sasniegtais rezultāts 2019. gadā (vai citā gadā, ja dati nav pieejami/ datu avots, ja ir mainīts)	Tendence salīdzinājumā ar bāzes gadu ¹⁴⁸
11.	Pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju (LVL)	VRAA	2012.	715 (LVL) 1015 (EUR)	760 (LVL) 1079 (EUR)	1352 EUR	↑
12.	Vidējais novada mājaslapas apmeklējumu skaits dienā	Pašvaldība	2013.	Tiks precizēts	-	Nav datu	-
13.	Laikraksta "Ilūkstes novada vēstis" tirāža mēnesī	Pašvaldība	2012.	850	850	600	↓
14.	Izglītības iestāžu skaits	Pašvaldība	2013.	12	12	7	↓
15.	Izglītojamo skaits PII "Zvaniņš"	Pašvaldība	2012.	205	200	198	↓
16.	Izglītojamo skaits Eglaines pamatskolā	Pašvaldība	2012.	112	100	28 (Ilūkstes Raiņa vidusskola - Eglainē)	↓
17.	Izglītojamo skaits Subates pamatskolā	Pašvaldība	2012.	60	60	49 (Ilūkstes Raiņa vidusskola - Subatē)	↓
18.	Izglītojamo skaits Ilūkstes Sadraudzības vidusskolā	Pašvaldība	2012.	267	250	372 (Ilūkstes Raiņa vidusskola - Ilūkstē)	↓ ↓
19.	Izglītojamo skaits Ilūkstes 1.vidusskolā	Pašvaldība	2012.	377	370		
20.	Izglītojamo skaits Bebrenes vidusskolā	Pašvaldība	2012.	119	100	153 (Bebrenes vispārīzglītojošā un profesionālā vidusskola)	↓
21.	Izglītojamo skaits Bebrenes Profesionālajā vidusskolā	Pašvaldība	2012.	105	120		
22.	Izglītojamo skaits Raudas speciālajā internātpamatskolā bērniem bāreņiem	Pašvaldība	2012.	44	40	22 (Raudas internātpamatskola)	↓
23.	Izglītojamo skaits Ilūkstes mūzikas skolā	Pašvaldība	2012.	114	120	155 (Ilūkstes mūzikas un mākslas skola)	↑
24.	Izglītojamo skaits Ilūkstes novada sporta skolā	Pašvaldība	2012.	182	200	314	↑
25.	Ilūkstes novada interešu izglītības iestādes „Ilūkstes bērnu un jauniešu centrs” audzēkņu skaits	Pašvaldība	2012.	296	300	141	↓
26.	Kopējais gada apmeklējumu skaits Ilūkstes novada kultūras centrā	Pašvaldība	2011.	9110	10000	Nav datu	-
27.	Kopējais gada apmeklējumu skaits Bebrenes pagasta kultūras namā	Pašvaldība	2011.	3305	3300	Nav datu	-

Nr. p.k.	Rādītājs	Datu avots	Bāzes gads	Vērtība bāzes gadā	Sasniedzamais rādītājs 2020. gadā	Pašreizējais sasniegtais rezultāts 2019. gadā (vai citā gadā, ja dati nav pieejami/ datu avots, ja ir mainīts)	Tendence salīdzinājumā ar bāzes gadu ¹⁴⁸
28.	Kopējais gada apmeklējumu skaits Dvietes pagasta kultūras namā	Pašvaldība	2011.	1865	1850	Nav datu	-
29.	Kopējais gada apmeklējumu skaits Eglaines pagasta kultūras namā	Pašvaldība	2011.	802	800	Nav datu	-
30.	Kopējais gada apmeklējumu skaits Subates pilsētas kultūras namā	Pašvaldība	2011.	2248	2250	Nav datu	-
31.	Kopējais gada apmeklējumu skaits Šēderes pagasta kultūras namā	Pašvaldība	2011.	2270	2270	Nav datu	-
32.	Pašdarbības kolektīvu skaits	Pašvaldība	2012.	24	25	16 (?)	↓
33.	Ceļu satiksmes negadījumu skaits gadā	CSDD	2011.	37	Mazāk par 20	37 (2018.)	→
34.	Bankomātu skaits novada teritorijā	Pašvaldība	2012.	1	2	1	→
35.	Mājokļu skaits	CSP	2009.	4231	4240	Nav datu	-
36.	Lauksaimniecībā izmantotās zemes (LIZ) apjoms	CSP	2010.	22 913 ha	22 913 ha	29 044 ha (VZD); 22510 ha – vienotiem platību maksājumiem pieteiktās LIZ (LAD)	→
37.	Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits (%)	CSP	2011.	46,6% / 62,3% ¹⁴⁹	50%	61,6% ¹⁵⁰	↓
38.	Darba devēju – SIA skaits	VID	2012.	53	65	57 (BLIS datu bāze)	↑
39.	Darba devēju – zemnieku saimniecību skaits	VID	2012.	35	40	Nav datu	-
40.	Reģistrēto ilgstošo bezdarbnieku skaits attiecībā pret visiem reģistrētajiem bezdarbniekiem (%)	NVA	2012.	53%	30%	38% (uz 01.2019.)	↓
41.	Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa (LVL) ¹⁵¹	CSP	2011.	348 LVL 494 EUR	400 EUR 568 EUR	884 EUR	↑
42.	Darba ņēmēju skaits SIA	VID	2012.	747	800	630 (BLIS datu bāze)	↓

¹⁴⁹ Darbspējas vecumā, 15–64 gadi

¹⁵⁰ Darbspējas vecumā, 15–64 gadi

¹⁵¹ Pavisam, bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu <50

Nr. p.k.	Rādītājs	Datu avots	Bāzes gads	Vērtība bāzes gadā	Sasniedzamais rādītājs 2020. gadā	Pašreizējais sasniegtais rezultāts 2019. gadā (vai citā gadā, ja dati nav pieejami/ datu avots, ja ir mainīts)	Tendence salīdzinājumā ar bāzes gadu ¹⁴⁸
43.	Rekonstruēto autoceļu garums (km)	Pašvaldība	2011.	Tiks precizēts	-	6,624 km (1,894 km Raiņa un Brīvības ielas Ilūkstē; 4,17 km grants ceļi, 0,56 km Strēlnieku iela Ilūkstē)	↑
44.	Rekonstruēto ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu garums (km)	Pašvaldība	2011.	Tiks precizēts	-	X km projekta "Ilūkstes pilsētas tranzīta ielu (Brīvības un Raiņa) rekonstrukcija" ietvaros	↑
45.	Rekonstruēto siltumapgādes tīklu garums (km)	Pašvaldība	2011.	Tiks precizēts	-	Nav datu	-
46.	Īstenoto ēku energoefektivitātes pasākumu skaits	Pašvaldība	2011.	Tiks precizēts	-	4 (Veselības centrs Ilūkstes, Subates pamatskola, Ilūkstes kultūras centrs, Dvietes soc.pak. centrs)	↑
47.	Labiekārtotu/ rekonstruēto bērnu rotaļu laukumu skaits	Pašvaldība	2011.	Tiks precizēts	-	3 (Subatē, Pilskalnē, Eglainē – LEADER projekti)	↑
48.	Renovēto, jaunizveidoto sporta infrastruktūras objektu skaits	Pašvaldība	2011.	Tiks precizēts	-	7 (Ilūkstē – stadions, Ilūkstes novada sporta centrs, brīvdabas trenāžieri, skeitborda rampa, brīvdabas slidotava /hokeja laukums. Bebreņē slēpošanas un nūjošanas trase, sporta zāle.)	↑
49.	Renovēto, jaunizveidoto kultūras un atpūtas infrastruktūras objektu skaits	Pašvaldība	2011.	Tiks precizēts	-	4 (Ilūkstes kultūras centrs, jauniešu radošais kvartāls, Paula Sukatnieka vīnkopības un selekcijas centrs Dvietes pagasta „Apsītēs”, Mākslas un radošuma darbnīcas “Mansarda rosītava” izveide Dvietes muižā)	↑
50.	Izstrādāto tūrisma maršrutu skaits	Pašvaldība	2011.	-	Pieaug	3 (Subate laiku lokos, Sēlijas sala, Subates ūdens ceļš)	↑

Ilūkstes novada pašvaldība atbilstoši novada iedzīvotāju vajadzībām, pieejamiem ārējā finansējuma avotiem un iespējām pašvaldības budžetā, īsteno projektus teritorijas un sabiedrības attīstībai, virzot novadu ilgtermiņa prioritāšu virzienā. Laikā no 2013.-2019. gadam pilsētās un pagastos īstenoti vairāk kā 40 projekti dažādās jomās ar Eiropas Savienības fondu, citu finanšu instrumentu, valsts atbalsta programmu līdzfinansējumu un pašvaldības līdzekļiem. Vērtējot īstenotos projektus, ietverti arī projekti, kuru īstenošana uzsākta 2011., 2012. gadā un pabeigta 2013. gadā vai vēlāk, tāpat arī projekti, kuri uzsākti 2018. un 2019. gadā un to īstenošana turpinās, tā iemesla dēļ, ka ir sarežģīti nodalīt saņemtos un veiktos maksājumus pa konkrētiem gadiem. (tabula 3)

Kopumā novadā dažādos projektos periodā no 2013.-2019. gadam ieguldīti 10,16 milj. EUR. Pašvaldības īstenotie projekti attēloti Tabula 20.

TABULA 20. ILŪKSTES NOVADA PAŠVALDĪBAS ĪSTENOTIE PROJEKTI 2013.-2019. GADAM

Nr. p.k.	Īstenotie projekti	Finansējuma avots	Projekta kopsumma (EUR)	Īstenošanas periods
1.	Ilūkstes pilsētas tranzīta ielu (Brīvības un Raiņa) rekonstrukcija	ERAF	2774335,06	2013.-2014.
2.	Ilūkstes novada vispārējās izglītības iestāžu tīkla optimizācija	ERAF	853 519,97	2012.-2013.
3.	Ilūkstes novada pašvaldības attīstības plānošanas kapacitātes paaugstināšana un novada attīstības programmas 2013. - 2019. gadam izstrāde	ESF	27 844,08	2012.-2013.
4.	Paula Sukatnieka vīnkopības un selekcijas centra izveidošana Dvietes pagasta „Apsītēs”	ELFLA	28 294,33	2012.-2013.
5.	Ilūkstes novada Bebrenes ciema apgaismota slēpošanas un nūjošanas trase /"Move for lifes"	Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma	68 299,19	2013.-2015.
6.	Ūdens vides aizsardzība un zaļā dzīvesveida aktivitāšu veicināšana Latvijas un Krievijas pierobežas reģionos" AQUA LIFE (Bebrenes muižas dīķa tīrīšana)	Latvijas-Krievijas-Igaunijas pārrobežu sadarbības programma	68 410,19	2013.-2015.
7.	Dabas terapija vienlīdzīgas dzīves vides pilnveidošanai Latvijas un Krievijas pierobežas reģionos / "NATURE THERAPY" (Ģimenes atbalsta centrs BJC telpās)	Latvijas-Krievijas-Igaunijas pārrobežu sadarbības programma	22 024,00	2013.-2014.
8.	Atbalsts ugunsdrošības pasākumiem pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs	Latvijas - Šveices sadarbības programma	11 624,42	2012.-2013.
9.	Sporta inventāra iegāde mācību priekšmeta „Sports” standarta īstenošanai Ilūkstes 1. vidusskolā	IZM	2 561,17	2012.-2013.
10.	Sporta zāles atjaunošana Bebrenē	ELFLA	23 722,65	2012.-2013.
11.	Subates Tirgus laukuma aprīkošana tirgus aktivitāšu veicināšanai	ELFLA	18 053,40	2012.-2013.
12.	Bebrenes Profesionālās vidusskolas un Bebrenes vidusskolas teritorijas labiekārtošana	ELFLA	207 570,50	2012.-2013.
13.	Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai Subates pamatskolā	KPFI	380 236,27	2013.-2014.

Nr. p.k.	Īstenotie projekti	Finansējuma avots	Projekta kopsumma (EUR)	Īstenošanas periods
14.	Ilūkstes novada Sporta skolas Sporta centrs	Pašvaldība	1 148 043,15	2014.-2015.
15.	Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai Ilūkstes novada kultūras centrā	KPFI	497 103,91	2014.-2015.
16.	Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai Subates pilsētas Domes, Skolas un Smilšu ielu apgaismojuma infrastruktūrā	KPFI	81 300,24	2014.
17.	Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana Ilūkstes novada pašvaldībai iegādājoties divus jaunus, rūpnieciski ražotus M1 kategorijas elektromobiļus	KPFI	62 150,00	2014.
18.	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas labākai pierobežas reģionu pieejamībai	Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programma	19 716,00	2014.-2015.
19.	Sporta inventāra iegāde Ilūkstes novada izglītības iestādēm	IZM	11 391,83	2014.
20.	Tautas tērpu iegāde Ilūkstes novada skolēnu un jauniešu deju kolektīviem	ELFLA	12 968,78	2014.-2015.
21.	Ilūkstes novada brīvdabas estrādes sabiedrisko pasākumu apskaņošanas nodrošināšana	ELFLA	9 888,80	2014.
22.	Brīvdabas trenāžieru iegāde un uzstādīšana Ilūkstē	ELFLA	4 834,98	2014.
23.	Ilūkstes stadiona rekonstrukcija	Pašvaldība	535 820,05	2015.
24.	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Ilūkstes pilsētas ielu apgaismojuma infrastruktūrā	KPFI	178 280,41	2015.
25.	Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru izveidei un uzturēšanai	Valsts budžeta dotācija un pašvaldības projekts	18 145,94	2015.
26.	PROTI un DARI	JSPA	46 926,00	2015.-2018.
27.	Izglītības, veselības un sociālās jomas attīstības uzlabošana Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pārrobežas reģionā (HEALTH IS WEALTH) sadarbībā ar Latgales reģiona attīstības aģentūru - Skeitrampas iegāde	Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma	4 598,00	2015.
28.	Dvietes sociālo pakalpojumu centra ēkas pārbūves tehniskās dokumentācijas izstrāde, autoruzraudzība un būvniecība	Pašvaldība	1 209 966,04	2016.-2017.
29.	Ilūkstes Sadraudzības vidusskolas internāta ēkas atjaunošanas tehniskās dokumentācijas izstrāde, autoruzraudzība un būvniecība	Pašvaldība	364 034,02	2016.
30.	Tirgus laukuma labiekārtošana Subatē, Ilūkstes novadā	Pašvaldība	205 465,14	2016.
31.	Ilūkstes novada ceļu infrastruktūras kvalitātes uzlabošana (Pārbūvēts pašvaldības ceļa 54-13 "Zariņi (lielceļš) - Dimanti - Pūpoli - Viesīte" posms 1,42 km garumā un ceļš 80-1 "Dzintari - Talcinieki - Krastiņi" 2,75 km garumā) (1.kārta)	Lauku attīstības programma "Pamatpakalpojumi un ciematu atjaunošana lauku apvidos"	289 696,35	2015.-2018.

Nr. p.k.	Īstenotie projekti	Finansējuma avots	Projekta kopsumma (EUR)	Īstenošanas periods
32.	Ieguldījums komercdarbības attīstībai Ilūkstes novadā (Strēlnieku ielas atjaunošana 0,56 km, Ilūkstē)	ERAF SAM 3.3.1.	202 602,40	2017.-2018.
33.	Kompleksi risinājumi energoefektivitātes paaugstināšanai Veselības centra "Ilūkste" jaunajā korpusā	ERAF SAM 4.4.2.	399 755,33	2017.-2018.
34.	Ģimenes ieleja" jeb "Family valley" / Brīvdabas slidotavas izveide	Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programma	101 519,12	2017.-2018.
35.	Ceļo gudri – apceļo Lietuvu un Latviju jeb "Travel smart – visit Lithuania and Latvia" / "Stendera laika klase" izveide	Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programma	44 205,29	2017.-2018.
36.	"Social inclusion of elderly people" / "Senioru sociālā iekļaušana" (inventāra iegāde pakalpojumam Aprūpe mājās)	Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programma	13 097,98	2018.-2019.
37.	Inventāra iegāde Ilūkstes jaunatnes iniciatīvu centra darbības un aktivitāšu nodrošināšanai	Latvijas - Šveices sadarbības programma	1 421,05	2017.-2018.
38.	Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei Ilūkstes novadā	ESF SAM 9.2.4.2.	92 958,00	2017.-2019.
39.	Ilūkstes novada ceļu infrastruktūras kvalitātes uzlabošana (Pārbūvēts pašvaldības ceļa 80-14 "Doļņaja-Arāji" posms 0,9 km garumā, ceļa 54-2 "Glaudāni-Šauriņi" posms 2,08 km garumā, ceļa 80-6 "Zvaigznes-Stari" posms 1,95 km garumā) (2.kārta)	Lauku attīstības programma "Pamatpakalpojumi un ciematu atjaunošana lauku apvidos"	347 191,97	2015.-2019.
40.	Ilūkstes novada jauniešu radošais kvartāls	ELFLA	50 000,00	2017.-2018.
41.	Deinstitucionalizācija (<i>summa tiek kompensēta pēc faktiskā izlietojuma, nodrošinot sociālās rehabilitācijas pakalpojumus mērķa grupām</i>)	ESF SAM 9.2.2.	-	2018.-notiek realizācija
42.	PROTI un DARI (<i>summa tiek kompensēta pēc faktiskā izlietojuma, nodrošinot sociālās rehabilitācijas pakalpojumus mērķa grupām</i>)	ESF SAM 8.3.3.3.	22 400,24	2018.-notiek realizācija
43.	Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" (sadarbībā ar Valsts izglītības attīstības aģentūru)	ESF SAM 8.3.5.	17 417,48	2016.-2020.
44.	Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai	ESF SAM 8.3.2.2.	37 387,19	2017.-2020.
45.	Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plāna īstenošanai Ilūkstes novadā	ERAF SAM 9.3.1.1.	447 060,00	2019.-2020. notiek realizācija
46.	Ilūkstes novada ceļu infrastruktūras kvalitātes uzlabošana (Pārbūvēts pašvaldības ceļa 35-22 "Gulbene-Lazdas" posms 1,35 km garumā un ceļa 56-4 "Vitkuški-Subate" posms 2,73 km garumā, ceļa 44-9 "Mazbleivi-Ilze" posms 5,05 km garumā) (3.kārta)	Lauku attīstības programma "Pamatpakalpojumi un ciematu	1 194 209,03	2015. - 2020. notiek realizācija

Nr. p.k.	Īstenotie projekti	Finansējuma avots	Projekta kopsumma (EUR)	Īstenošanas periods
		atjaunošana lauku apvidos"		
47.	Degradēto rūpniecisko teritoriju reģenerācija Daugavpils pilsētas un Ilūkstes novada teritorijās II kārtā	ERAF SAM 5.6.2.	2547882,00	2019.-2021. notiek realizācija
48.	Amatniecība bez robežām, akronīms "Crafts", Projekta nr. LV-RU-018	Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programma	2000,00	2020.-2021. notiek realizācija

Saskaņā ar attīstības programmas izstrādes laikā veiktās Ilūkstes novada iedzīvotāju aptaujas rezultātiem, pēdējo gadu laikā visnozīmīgākie īstenotie projekti Ilūkstes novadā ir peldbaseina (Ilūkstes novada sporta skolas) būvniecība, ielu un ceļu remonts, un Ilūkstes estrādes būvniecība. Biežāk minētās atbildes atspoguļotas Attēls 80.

ATTĒLS 80. NOZĪMĪGĀKIE ĪSTENOTIE PROJEKTI ILŪKSTES NOVADĀ LAIKĀ KOPŠ 2013. GADA

Pēc Ilūkstes novadā īstenoto projektu kopējās summas, vislielākie ieguldījumi teritorijā veikti īstenojot projektus un piesaistot publisko finansējumu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda – 4,23 milj. EUR. Aiz tā seko projekti no Ilūkstes novada pašvaldības budžeta līdzekļiem (100% pašvaldības finansējums) par 3,46 milj. EUR. 1,2 milj. EUR ieguldīti ar Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta palīdzību. 0,65 milj. EUR no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai. Pārrobežu sadarbības programmās ar Igauniju, Krieviju, Baltkrieviju, Lietuvu un Šveici piesaistīti 0,35 milj. EUR u.c. (Tabula 21)

TABULA 21. 2013.-2019. GADĀ ĪSTENOTO PROJEKTU LĪDZFINANSĒJUMA AVOTI

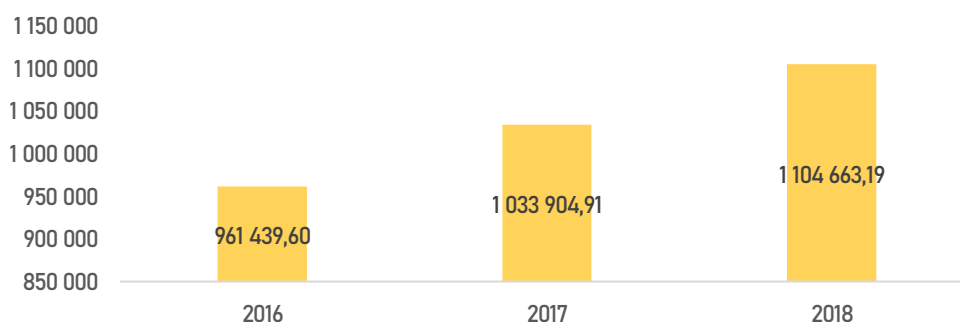
Finansējuma avots	Kopējā summa
Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF)	4 230 212,76
Pašvaldība (projekti bez līdzfinansējuma)	3 463 328,40
Klimata pārmaiņu finanšu instruments (KPI)	1 199 070,83

Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)	645 029,79
Pārrobežu sadarbības programmas	354 915,24
ESF	198 006,99
Valsts atbalsta programmas	79 024,94

Eiropas Lauksaimniecības garantijas fonda (ELGF), Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) ik gadu pārsniedz 6 milj. EUR un pēdējo trīs gadu laikā ir ar pakāpeniski pieaugošu tendenci.¹⁵²

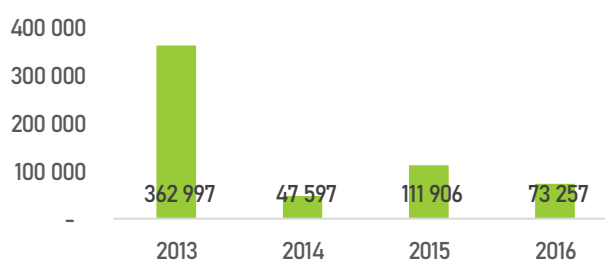
ELGF un ELFLA finansētie atbalsta veidi ir vienotais platību maksājums, mazo lauksaimnieku atbalsta shēma, brīvprātīgs saistītais atbalsts par slaucamām govīm u.c., kas līdz ar to uzskatāms par nozīmīgu ieguldījumu vietējā ekonomikā. Savukārt ELFLA projektu finansējums piešķirts konkrētu projektu īstenošanai pašvaldības teritorijā, ko īsteno arī vietējie uzņēmēji, iedzīvotāji.

ELGF, ELFLA projektu finansējuma summa uz 1000 iedzīvotājiem pēdējo trīs gadu laikā pakāpeniski pieaug, 2018. gadā sasniedzot 1,1 milj. EUR uz 1000 iedzīvotājiem (Attēls 81). Jāatzīmē, ka minētā finansējuma apjoms un piesaiste lielākoties ir neatkarīga no pašvaldības, jo lielāko daļu no tiem sastāda vienotie platību maksājumi vietējiem lauksaimniekiem un cita veida finansiāls atbalsts uzņēmējiem. Ilūkstes novada pašvaldība ir viena no ELFLA projektu īstenošanai, līdz ar citiem uzņēmējiem un NVO, līdz ar to daļa finansējuma tiek piesaistīta no pašvaldības puses.¹⁵³

ATTĒLS 81. ELGF, ELFLA PROJEKTU FINANSĒJUMA SUMMA UZ 1000 IEDZĪVOTĀJIEM (EUR, RAIM APRĒĶINS)

Savukārt īstenojot projektus no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Eiropas Sociālā fonda (ESF) un Kohēzijas fonda (KF), lielākais finansējuma apjoms uz 1000 iedzīvotājiem piesaistīts 2013. gadā. Piesaistīta projektu finansējuma summas svārstības skaidrojamas ar plānošanas perioda ieviešanas grafiku (Attēls 82).¹⁵⁴

ATTĒLS 82. ERAF, ESF, KOHĒZIJAS FONDA PROJEKTU FINANSĒJUMA SUMMA UZ 1000 IEDZĪVOTĀJIEM (EUR, RAIM APRĒĶINS)

Pašvaldībā tiek īstenotas dažādas aktivitātes, kuru ietvaros dzīves vide novadā tiek sakārtota un attīstīta. 2019. gadā organizētajā pašvaldības iedzīvotāju aptaujā, pozitīvs viedoklis sniegts par vairākiem īstenojamiem projektiem – Ilūkstes novada sporta centra būvniecība (peldbaseins, manēža) (īstenots 2015. gadā), Ilūkstes estrādes izbūve (īstenots 2012. gadā), ceļu un ielu remonts, teritorijas sakopšana, labiekārtošana, ielu apgaismojuma ierīkošana, Ilūkstes sporta stadiona rekonstrukcija, sporta nozares izaugsme, energoefektivitātes pasākumi u.c.

¹⁵² Reģionālās attīstības indikators modulis. www.raim.gov.lv

¹⁵³ Reģionālās attīstības indikators modulis. www.raim.gov.lv

¹⁵⁴ Reģionālās attīstības indikators modulis. www.raim.gov.lv

Ilūkstes novada attīstības programma 2020.-2026. gadam

Pasūtītājs: Ilūkstes novada pašvaldība

Izstrādātājs: SIA „Reģionālie projekti”

Projekta izstrādes vadība: Reinis Līcis, Dace
Stalidzāne, Zanda Lisovska

Projekta izstrādes komanda: Laine Šildere,
Līna Dimitrijeva, Sanita Fazilova, Jānis Ozols

Kontakti: Brīvības iela 7, Ilūkste, Ilūkstes
novads, LV-5447, Tel.: 65447850, 65462501

www.ilukste.lv

Kontakti: Rūpniecības iela 32b – 2, Rīga,

LV – 1045, tel.: 67320809

www.rp.lv

